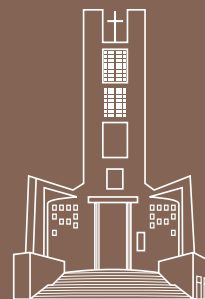

POSUŠJE

Godišnje obavijesti

Posušje, god. XXXII., br. 1 (32) • Uskrs 2025.

POSUŠJE GODIŠNJE OBAVIJESTI

Izdavač

Župni ured
Bezgrješnoga Začeca B.D.M.
Posušje

Adresa

Trg fra Grge Martića 1
88240 Posušje
Tel.: 039 - 681 - 052
www.zupa-posusje.com
Instagram: zupaposusje

Osoblje Župnoga ureda

Fra Jozo Hrkać, župni upravitelj
Fra Ante Leko, župni vikar
Fra Ivan Landeka st., župni vikar
Fra Robert Pejičić, župni vikar
Fra Alojzije Slavko Anđelić, župni vikar
Fra Robert Cvitanović, đakon

Časne sestre

Trg fra Grge Martića 3
88240 Posušje
Tel.: 039 - 680 - 166

Osoblje

s. M. Anka Kvesić, predstojnica
s. M. Ivana Džeba

RADNO VRIJEME ŽUPNOGA UREDA

Radnim danom

Prijepodne: 8,00 do 12,00.
Popodne: 15,30 do 17,30.

Nedjeljom i blagdanima

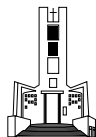
Samo nakon svetih misa

Nedjeljom i blagdanom
ne izdajemo nikakve potvrde

**Za opremanje bolesnika fratri
su na usluzi u svako doba!**

SADRŽAJ

Uvodna riječ.....	3
OFS - Trećari.....	4
Kronika franjevačkog svjetovnog reda.....	4
Kronika frame.....	16
Hosanaest i Framafest 2024.....	25
Ministranti	26
Crkveni zborovi župe	27
XVI. Festival religiozne drame	31
Hodočašće u Italiju.....	33
Hodočašće sv. Ivi u Podmilačje	36
Molitveni izlet čitača i čistačica u Jajce.....	37
Zbor prakaratura	38
Obljetnica pada Vukovara.....	38
Humanitarna akcija za Majčino selo.....	38
Korizmena duhovna obnova.....	39
Proslava Tijelova.....	47
Proslavljena svetkovina Velike Gospe.....	49
Susret duhovnih zvanja	56
Fra Ante Begić i fra Željko Tomić zaređeni za svećenike u mostarskoj katedrali.....	57
Mlada misa fra Ante Begića.....	58
Mlada misa fra Željka Tomića	60
Božo Tolo ušao u novicijat	63
Svečani zavjeti u našoj župi.....	63
Fra Mladen Vukšić imenovan kotorskim biskupom	64
Obraćanje novoimenovanoga kotorskog biskupa mons. Mladena Vukšića.....	65
»Nada ne razočarava« – Bula proglašenja Jubileja 2025. (prvi dio).....	66
Razgovor s Vatroslavom Kulišem i s fra Mladenom Vukšićem	70
U svečanom zajedništvu Crkve naš fra Mladen Vukšić je zaređen za biskupa Kotorske biskupije.....	74
Predstavljanje knjige fra Mate Tadića	78
Tradicionalni Božićni koncert u Posušju	79
50. Obljetnica braka Ante i Radice Petric	80
Jerko i Mara Duspara proslavili dijamantni pir	80
Kršteni u župi	81
Umrli u župi	83
Vjenčani u župi	84
Darovatelji za gradnju crkve	85

UVODNA RIJEČ

Dragi naši župljani,

na Badnji dan prošle 2024. godine, otvaranjem svetih vrata na bazilici svetog Petra, papa Franjo za Crkvu je započeo jubilarnu godinu koja se prema drevnoj tradiciji slavi svakih dvadeset i pet godina. Svaka jubilarna godina ima prvenstveno za cilj oživjeti kod vjernika otajstvo spašenosti. Tema ove jubilarne 2025. godine je **nada**, stoga je prigodom njezinog proglašenja izdana i bula naziva „*Nada ne postiđuje*“. Naglašavanjem teme nade, papa Franjo želio je podsjetiti sve nas vjernike na tu bogoslovnu krepost koja ponekada iščezne iz našega pogleda na zbilju u kojoj se nalazimo.

Svjesni smo brojnih poteškoća i kriza s kojima se susrećemo, a koje s lakoćom mogu ugroziti našu nadu. Možemo se pritom samo osvrnuti na onu vjersku krizu koja se očituje ne samo u sve manjem broju vjernika, nego i u sve manje svjedočanskom načinu života; onu obiteljsku krizu u kojoj postajemo očevici sve više razorenih bračnih veza i djece bez oboje roditelja; one ekonomske krize u kojoj dohodak ne prati standard i naše želje i potrebe nego pospješuje rast siromaštva; one političke koju se prepoznaje kroz nesređenost u državi u kojoj živimo te nepotizam i klijentelizam koji razara pravedno društvo; one ratne u kojem ratovi u svijetu dotiču i našu stvarnost... Popis takvih stvarnosti koje nas okružuju možemo nizati, a pesimizam u takvim okolnostima zna obuzeti naše srce i oduzeti nam radost življenja. Lako svijet oko sebe počnemo promatrati kao nepoželjno mjesto, a vlastiti život kao taoca tragične sudbine. Ponekad nam se čini kao da zlo sve okružuje i sve pobjeđuje. Međutim, kroz cijelu povijest svi ti navedeni izazovi, u većoj ili manjoj mjeri, prate čovječanstvo kao vjerni suputnici. Svako vrijeme ima svoje breme i svaka generacija vodi borbu s nekim novim-starim nedaćama.

Biti svjestan zla u svijetu nije ništa pogrešno, dapače potreban je realan pogled na događaje i osobe. Ali, bez obzira na to, pogrešno bi bilo promatrati zlo kao ono koje pobjeđuje i nadvladava. Stoga nas ovaj Jubilej podsjeća da ne smijemo zaboraviti kako Tvorac nikada ne napušta svoja stvorenja. Bog nas je stvorio iz ljubavi i utkao u naše biće ono što ni mi sami, napose u trenutcima nevolje, ne uspijevamo pronaći – utkao je nadu. Ta se nada očituje u tome da znamo kako dobro uvijek pobjeđuje i da zlo nema konačnu riječ, nego da je čovjek biće nade stvoreno za nešto više, više i od same stvarnosti u kojoj se nalazimo, ponad vremena i prostora koji nas omeđuju.

Krepost nade nas podsjeća da smo stvoreni za nebo, za Vječnost. Razlog i jamac te nade koja je pohranjena u nama je sam Sin Čovječji koji je došao na ovaj svijet da bi nam darovao spasenje, da bi nas obdario onim što svojim djelima nikada ne bismo mogli postići. Svojom mukom, smrću i uskrsnućem utisnuo je nadu koja ne postiđuje, nadu koju nikakve nedaće ni boli ne mogu nadvladati, nadu nebeskoga Kraljevstva. Upravo iz te nade možemo crpiti snagu za svakodnevnu borbu, za borbu protiv zla u sebi i oko sebe.

Zato mi, djeca svjetla, ne dopustimo da nam oduzmu nadu! Napose se toga sjetimo u ovom vazmenom vremenu kada imamo priliku iskusiti kako se u porazu križa krije najveća pobjeda Uskrsnuća. On je *Alfa i Omega, Prvi i Posljednji, Početak i Svršetak. Njegova su vremena i vjekovi*. Stoga, ne bojmo se, samo vjerujmo!

S tim mislima radosti i nade Uskrslog Krista, sjećamo se i onih događaja koji su obilježili našu župnu i franjevačku zajednicu u ovom proteklom razdoblju. Naš dosadašnji župnik fra Mladen Vukšić tako je u rujnu imenovan kotorskim biskupom, gdje i zaređen protekle godine u studenom. Ovom prigodom želimo mu zahvaliti za sav trud koji je uložio služeći dvanaest godina našoj župnoj zajednici. Uistinu je na njivi Gospodnjoj posušskog kraja darovao samoga sebe i služio Crkvi Božjoj ne tražeći svoje. Obavljao je vjerno i predano službu pastira povjerenog mu stada te mu ovom prigodom želimo da nastavi biti vjeran Gospodinu, kao što je i odabrao za geslo svojeg biskupskog služenja: „*Ostani vjeran*“. Stoga, i njegova slika na naslovnoj strani nalazi se kao znak naše zahvale, ali nam i služi kao podsjetnik kako je i dalje potreban naših molitava.

Nakon fra Mladenovog imenovanja za biskupa, službu župnog upravitelja naše Župe preuzeo je dosadašnji župni vikar fra Jozo Hrkać. Njemu želimo obilje Božjeg blagoslova i ustrajnosti u vršenju povjerenog mu službe. Kroz proteklu godinu, u našu franjevačku obitelj došao je fra Robert Cvitanović iz Mostara. Fra Robert je zaređen za đakona 19. listopada 2024. u Mostarskoj katedrali, a trebao bi biti zaređen za svećenika na ljeto. Fra Robertu želimo iskrenu dobrodošlicu i Božji blagoslov u njegovom daljnjem životu i radu.

S molitvom da svojom snagom uskrsnuća Gospodin svima nama obnovi nadu, svima Vama dragi vjernici želimo radostan i blagoslovljen Uskrs!

Vaši fratri

FRANJEVAČKI SVJETOVNI RED (OFS) TREĆARI

KRONIKA FRANJEVAČKOG SVJETOVNOG REDA (OFSA)

Mi svjetovni franjevci i franjevke pozvani smo slijediti primjer sv. Franje u opsluživanju evanđelja Gospodina našega Isusa Krista. Taj poziv pokušavali smo ostvarivati i u protekloj godini svojim primjerom, molitvom, radom i sudjelovanjem u različitim aktivnostima naše župe. Sastajali smo se svakog prvog petka u mjesecu. Svaki mjesec obrađivali smo temu određenu za taj susret koji je animirao naš duhovni asistent fra Ivan Landeka, st. Na početku svakog susreta molimo Časoslov – Večernju od toga dana, nakon toga slijedi razmišljanje na teme koje predlaže središnje Vijeće OFS-a, a na kraju susreta kronicu sv. Franje. Kroz proteklu godinu imali smo deset redovitih susreta. Naše Vijeće održavalo je mjesečne sastanke kako bismo se bolje pripremili za sastanke i važne događaje u bratstvu i župi. Kroz proteklu godinu Vijeće je održalo deset sastanaka.

06.01.2024. - Ukopana naša sestra Ruža Jukić

07.04.2024. - Molitveni susret na groblju Ričina u 15:00 h (molitva za mlade).

10.01.2024. - Sastanak Vijeća

- Tema idućeg susreta (fra Ivan Landeka održat će predavanje o sv. Franji i mjestu gdje je Franjo napravio prve jaslvice - Grecco 1223.g.)

12.01.2024. - sastanak bratstva

- Zadane teme (jaslice u Grecciu)
- Važnost djeteta Isusa koji leži u jaslama

06.02.2024. - Sastanak vijeća

- Dogovorena tema idućeg susreta
- Fra Ivan će održati predavanje "Povijest pravila i ustrojstvo reda", kao i o oprost, što je potpuni oprost i kad se može dobiti?

09.02.2024. - Sastanak bratstva

- Fra Ivan održao predavanje na zadanu temu.

17.02.2024. - Korizmena duhovna obnova u Međugorju

- Duhovni nagovor imao fra Zvonimir Pavičić, a svetu misu predslavio provincijal fra Jozo Grbeš

24.02.2024. - Redoviti kapitul Hercegovačkog područnog bratstva OFS-a održan u Širokom Brijegu

- Donesene smjernice kapitula
- Održan susret duhovnog asistenta
- Seminar za članove Vijeća

26.02.2024. - Dogovorena humanitarna akcija za korizmu

- O izboru novog Vijeća

01.03.2024. - Sastanak bratstva

- Održani izbori novoga vijeća uz prisutne iz područnog vijeća i našeg duhovnog asistenta fra Ivana Landeka

- Novoizabrano vijeće: Vinka Koštro - ministra, Zdravka Galić - doministra, Josipa Begić - učiteljica formacije, Marija Mitar - tajnica, Branka Bešlić - rizičarka i Adrijana Marić - povjerenica za Framu

13.03.2024. - Ukopana naša sestra Vinka Jukić

14.03.2024. - Jedanaest članova iz našega bratstva prisustvovalo je predstavljanju 50. broja lista "Franjinim stopama" koje je upriličeno na Širokom Brijegu

16.04.2024. - Sastanak bratstva

- Poslije molitve časoslova, bila je obnova zavjeta sestre Josipe Jukić.

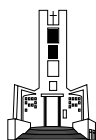
- Obnovu je predvodila prijašnja ministra Ružica Vranjković.

- Kratko, ali jezgrovito, autentično, predavanje na temu franjevaštva, zavjeta i života u franjevaštvu nam je održala sestra Josipa Begić.

- Nekoliko smjernica za usklađivanje časoslova.

29.04.2024. - Sastanak vijeća

- Dogovoren posjet sestri Josipi Jukić
- Tema idućeg susreta će biti Obraćenje.

- 03.05.2024.** - Sastanak bratstva
- Fra Ivan održao nagovor na zadanu temu - Obraćanje.
- O važnosti ispovijedi i pokore.
- Izborni kapitul BiH
- 12.05.2024.** - Posjet sestri Josipi Jukić
- 04.06.2024.** - Sastanak vijeća
- O starijima u bratstvu
 - Hodočašće u Međugorje
 - Suradnja OFS-a i Frame, zajednička duhovna obnova
- 07.06.2024.** - Susret bratstva
- Časoslov
 - Fra Ivan je bio odsutan. Dogovarano hodočašće u Međugorje
 - Molitvi Žive krunice i načinu.
 - Večernja sv. misa je bila za pokojne trećare.
- 05.07.2024.** - Susret bratstva
- Molitva časoslova
 - Čitanje Životopisa sv. Franje (kraća verzija).
 - Krunica sv. Franje.
 - Dogovor za duhovnu obnovu na Humcu o blagdanu sv. Ljudevita našeg nebeskog zaštitnika.
- 23.07.2024.** - Posjet sestri Ireni Galić koja je rodila sina
- 25.08.2024.** - Duhovna obnova na Humcu povodom sv. Ljudevita
- Domaćin je bio fra Dario Dodig. Obratio se nagovorom o Križu, jako nadahnuto.
 - Slijedila je krunica, ispovijed i sveta misa. Završilo je s bratskim druženjem i zakuskom. Išlo nas je 50.
- 03.09.2024.** - Sastanak vijeća
- Planovi na humanitarnom polju.
 - Odlazak na seminar predstavnika OFS-a za Framu koji se održava u Masnoj Luci.
- 07.09.2024.** - Umrla naša sestra Ruža Čutura
- Pokop je bio 08.09.2024.
- 07.09.2024.** - Sastanak bratstva
- Dojmove sa seminara iznijela je sestra Adrijana
 - Fra Ivan o časoslovu
- 13.09.2024.** - Seminar za vijećnike na Humcu
- 24.09.2024.** - Sastanak vijeća
- Primanjima na Posuškom Gracu
 - Hodočašće u Kraljevu Sutjesku
 - Prijedlog gosta i tema za idući susret.
- 27.09.2024.** - Susret bratstva
- Obredima za svetkovinu sv. Franje
 - Odlazak na primanja na Gradac
 - Domjenak o svetkovini sv. Franje
- 03.10.2024.** - Sveta misa i obred preminuća sv. Franje
- Bratsko druženje OFS-a i Frame
- 13.10.2024.** - Seminar za vijećnike na Humcu
- 16 mjesnih bratstava, 66 sudionika. Voditelj je bio fra Zvonimir Batista iz Uskoplja, župni vikar i pomoćnik duhovnog asistenta
 - Tema - način na koji možemo djelovati u prostoru i vremenu
 - Kako konkretno doprinijet i djelovati kao vijećnici u OFS-u
- 20.10.2024.** - Sastanak vijeća
- Humanitarni rad i raspodjela prikupljenog novca
 - Hodočašće u Kraljevu Sutjesku
 - Tema za predavača na idućem susretu „Ljubav prema bližnjem”
 - Posjet relikvijama sv. Franje na Humcu i Širokom Brijegu
- 29.10.2024.** - Posjet našoj najstarijoj sestri Ivi Penava (Nininici)
- 30.10.2024.** - Sestra Josipa Begić rodila kćer Martu
- 05.11.2024.** - Sastanak vijeća
- Primanja na idućem susretu
 - Predavač na idućem susretu fra Ivan Landeka ml.
 - Odlazak na seminar trajne formacije u Bijelo Polje (dvije sestre)
 - Uspješna humanitarna akcija (3000KM) OFS-a i Frame za Udruge (Široki Brijeg i Tomislavgrad) djeci s poteškoćama
 - Humanitarno prikupljanje na hodočašću u Kraljevu Sutjesku za sestre Klarise u Brestovskom (900KM)
 - Poklon za fra Mladena
 - Smjernice za humanitarnu akciju u Došašću (prodaja kolača)
- 05.11.2024.** - Humanitarna akcija skupa s framašima
- Čišćenja i pomoć kod potrebitog člana naše župe
- 09.11.2024.** - Oproštajni susret s fra Mladenom Vukšićem, bivšim župnikom i novoizabranim biskupom Kotorskim. Na susretu uz fra Ivana Landeku je

bilo i nekoliko članova vijeća koji su tom prilikom uručili fra Mladenu prigodni poklon i uz zahvalu za sav pastoralni rad i trud u našoj župi

15.11.2024. - Sastanak bratstva

- Zajednički susret OFS-a i Frame na kojem je gost predavač bio fra Ivan Landeka ml.

- Tema "Ljubav prema bližnjem".

25.11.2024. - Posjet sestri Luci Tolić, koja je zbog bolesti odsutna neko vrijeme

26.11.2024. - Sastanak vijeća

- Izvješće humanitarne akcije
- Dogovor za čitanja na misama zornicama
- Obnova i trajni zavjeti bit će na misi 09.12.2024.

06.12.2024. - Susret bratstva

- Časoslov.
- Obred primanja sestara Zdravke Penava i Kati-ce Bešlić

- Humanitarna prodaja kolača na Materice posli-je svetih misa

09.12.2024. - Primanje i obećanja pod misom.

- Bratsko druženje nakon svete mise.

17.12.2024. - Sastanak vijeća

03.1.2025. - Susret bratstva

Časoslov

- Dogovor oko raspodjele humanitarne pomoći
- Poklon za fra Ivana povodom imendana

30.12.2024. - Sastanak vijeća

- Dogovor za temu idućeg susreta
- Fra Ivan imao nagovor na temu "Pokreti u franjevaštvu"
- Sv Bazilije, dominikanci i njihov oblik pobožnosti
- Preporuka: časoslov, sveto pismo i krunica. Sv. Franjo je bio vezan uz Crkvu i naglašavao važnost razlučivanja

Svatko tko se osjeti pozvanim živjeti evanđelje slijedeći sv. Franju, ostajući u svjetovnom staležu, može nam se javiti, priključiti i započeti s formacijom u Franjevačkom svjetovnom redu, rado ćemo ga duhovno prigriliti. Trećarom se postaje postupno, prolazeći kroz pojedina razdoblja formacije. Da je ovaj red dovoljno snažan da obnovi kršćanina vidimo na katoličkom saboru u Firenci koji kaže „Obnova svijeta mora doći po članovima trećeg reda i da je ovaj red najodlučnije sredstvo da se usavrše osobe i društva katolička i tako uspješni slavljе Kraljevstva Božjega nad vrazjim.“

A u Crkvi u Hrvata ponosni smo na velikane koji su bili članovi Franjevačkog svjetovnog reda: slugu Božjeg Franju Kuharića, blaženu Katarinu Kotromanić, a na osobit način na današnji dan se sjećamo blaženog Alojzija Stepinca koji je umro 10.02.1960.g. Molimo za proglašenje svetim Alojzija Stepinca, pa njegovog nam zagovora na nebesima neće uzmanjkati.

KORIZMENA DUHOVNA OBNOVA TREĆARA U MEĐUGORJU

Članovi Franjevačkog svjetovnog reda u Hercegovini korizmeni duhovni hod uobičajeno započinju zajedničkom duhovnom obnovom. Naša ovogodišnja korizmena duhovna obnova održana je u subotu 17. veljače 2024. u Međugorju, gdje se okupilo oko 400 trećara iz cijele Hercegovine.

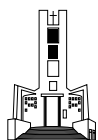
Na samom početku duhovne obnove dobrodošlicu su poželjele područna ministra Marijana Barbarić i mjesna ministra međugorskog bratstva, Vesna Ostojić.

Prisutne trećare je pozdravio i fra Josip Vlašić, područni duhovni asistent Franjevačkog svjetovnog

reda, koji je svoj kratki pozdrav započeo Franjinim pozdravom: *Gospodin vam dao svoj mir i dobro.*

Duhovna obnova započela je molitvom Duhu Svetom, a slijedio je duhovni nagovor međugorskog župnika fra Zvonimira Pavičića. Fra Zvonimir je predstavio korizmu kao vrijeme u kojemu trebamo prepoznati Boga koji nam se daruje. Tome služi intenzivnija molitva, post i djela milosrđa.

Nakon duhovnog nagovora bila je prigodu za ispovijed, potom krunica i sveta misa koju je predslavio provincijal Hercegovačke franjevačke provincije, fra Jozo Grbeš. Na samom početku mise

fra Jozo je pozdravio sve prisutne trećare.

Govorio je o korizmi koja je uvijek početak novoga. Čovjek koji ne ide naprijed umire, osoba koja se ne mijenja ona prestaje biti. Zato su sveta i milosna vremena nezamjenjiva. Pozivaju nas upravo na to.

Sveta misa je bila duhovna okrjepa, a nakon svete mise sudionici su se uz tjelesnu okrjepu družili s ostalom braćom i sestrama trećarima iz cijele Hercegovine.

IZBORI U MJESNOM BRATSTVU FRANJEVAČKOG SVJETOVNOG REDA POSUŠJE

U petak 1. ožujka 2024. održan je izborni kapitul bratstva Franjevačkog svjetovnog reda u Posušju. Kapitulom je predsjedala područna ministra Marijana Barbarić uz prisustvo mjesnog duhovnog asistenta fra Ivana Landeke st., kojega je područni duhovni asistent fra Josip Vlašić delegirao. Prisutni su bili i područni vijećnici Mirjana Ćavar, Josip Primorac i Suzana Hrkać.

Kapitul je započet molitvom Duhu Svetomu te čitanjem ulomka iz Poslanice Korinćanima i fra Ivanovim kratkim poticajnim riječima. Prije samog čina izbora, ministra Marijana prisutne je upoznala s tijekom i načinom glasovanja. U izborima je sudjelovalo 47 članova bratstva s pravom glasa.

U vijeće OFS-a Posušje izabrani su:

Vinka Koštro – ministra
Zdravka Galić – doministra
Josipa Begić – učiteljica formacije
Marija Mitar – tajnica
Branka Bešlić – rizničarka
Adriana Marić – povjerenica za Framu.

TREĆARI IZ POSUŠJA SUDJELOVALI NA OBILJEŽAVANJU 50. BROJA LISTA FRANJINIM STOPAMA

U franjevačkom samostanu Uznesenja Blažene Djevice Marije na Širokom Brijegu, u četvrtak 14. ožujka obilježen je izlazak 50. broja lista „Franjinim stopama“. Više od desetljeća, list obrađuje teme vezane za Treći franjevački svjetovni red te teme franjevaštva.

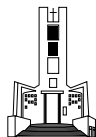
Prvi broj lista izašao je u listopadu 2007. godine i bio je glasilo OFS-a iz Širokog Brijega, a ideja člana OFS-a Široki Brijeg Gojka Jelića. U ideji ga je podržao tadašnji duhovni asistent fra Jozo Zovko. List je godinama izlazio kao glasilo mjesnog bratstva. No, kroz godine teme iz mjesnog bratstva su se iscrpile, te se list s temama i suradništvom proširio na druga bratstva diljem Hercegovine. List je počeo izlaziti pod naslovom „Njegovim stopama“. No, nakon nekoliko godina izlaska, naziv je promijenjen u „Franjinim stopama“ i pod tim imenom list izlazi već deset godina. List izlazi četiri puta godišnje i to za blagdan Uskrsa, Velike Gospe, za blagdan sv. Franje i za Božić.

List je potaknuo izlazak čak tri knjige: knjigu fra Ante Marića pod naslovom „Kako je lijepo s tobom nositi križ“, zatim knjigu fra Mladena Rozića pod naslovom „Obitelj – posljednje uporište“, te knjiga fra Dane Karačića pod naslovom „Trećari – dar neba“. Fra Dane Karačić, fra Mladen Rozić i fra Ante Marić uz urednice lista Mirelu Lovrić i Mariju Zelenika su i predstavili što je to ovaj list obilježilo od osnutka do danas.

Zanimljivo je spomenuti da današnje uredništvo lista čine samo žene, no suradnici na listu su mnogi svećenici, članovi Trećeg franjevačkog svjetovnog reda, framaši... Ovaj pak pedeseti broj među mnogim temama obilježio je tekst fra Ivana Penavića koji je pisao na temu fratarske gimnazije u Širokom Brijegu. Potaknuti njegovim tekstom, ali i činjenicom da se ove godine obilježava stota obljetnica polaganja kamena temeljca širokobriješke gimnazije, uredništvo lista je upravo glasovitu gimnaziju stavilo na naslovnicu jubilarnog 50. lista „Franjinim stopama“.

Na svečanosti predstavljanja 50. broja lista „Franjinim stopama“ u Širokom Brijegu bilo je i dvanaest članova mjesnog bratstva iz naše župe koji su se susreli s braćom i sestrama iz drugih bratstava, ali i s fra Željkom Tomićem i fra Ivanom Crnogorcem iz Posušja koji su na župi na Brijegu.

DUHOVNA OBNOVA ZA TREĆARE

Na blagdan svetog Ljudevita, u nedjelju 25. kolovoza 2024. duhovnu obnovu imali su članovi trećeg reda iz cijele Hercegovine. Ovogodišnja redovita duhovna obnova na spomendan svetog Ljudevita, suzaštitnika svjetovnog franjevačkog reda održala se na Humcu u Ljubuškom. Prekrasni ambijent ugostio je brojne trećare s područja Hercegovine, njih oko 400. Sve ih je u pozdravila Marijana Barbarić, područna ministra Franjevačkog svjetovnog reda u Hercegovini, te duhovni asistent Franjevačkog trećeg reda u Hercegovini fra Josip Vlašić.

„Lijepo je da smo zajedno. Dobro je da smo zajedno, da zajedno rastemo, molimo, slušamo, razmišljamo. Ovo su važne godine u franjevačkoj obitelji jer se pripremamo za 800 godina obljetnice Franjine smrti. Ovo su osobite prigode kada mi kao franjevačka obitelj se usudimo zajedno razmišljati što se događa kada mi kao zajednica ili pojedinac stojimo pred nekom temom iz Franjine duhovnosti, iz Franjinog živo-

ta. To je jedan trenutak formacije. Formacija je davanje oblika: ono što će fra Dario govoriti, ono što ćemo mi sami razmišljati, ono što ćemo mi sami moliti, u misi slušati, u ispovijedi činiti – sve je to trenutak kada se u prisutnosti Duha svetoga po primjeru svetoga Franje tvoja duša, tvoj nutarnji život oblikuje. Mi smo odgovorni za svoju formaciju i svoje oblikovanje. Ono nije gotovo. Naš poziv je živa stvarnost. Živa stvarnost je i

da bude onih koji otpadnu, jer se odluče prestati oblikovati, odluče prestati rasti. Zato nam je važno da smo zajedno, da zajedno budemo, molimo, budemo podrška jedi drugima da ostanemo, a ne odustanemo“, kazao je fra Josip na samom početku u svom pozdravnom govoru.

Humac ima jedini veliki kip sv. Ljudevita zaštitnika trećara koji se nalazi u samostanu kod župnog ureda. Duhovna obnova je održana u Domu sv. Ante. Duhovni nagovor o križu Gospodinovu pred kojim se sv. Franjo obratio 1206. održao je fra Dario Dodig. Na kraju izlaganja je protumačio križ sv. Damjana koji stoji na zidu velike dvorane u kojem smo slušali duhovni nagovor. Duhovni nagovor, razgledanje Muzeja i Galerije sveta misa, ispovijed, zajednička krunica, pozdravni govori duhovnika, kao i lijep doček domaćih trećara i zajedničko druženje u samostanskom kalustru obilježili su ovogodišnje druženje.

ZAVJETI I PRIMANJA U OFS-U U POSUŠJU

Na svetkovinu Bezgrešnog začeća Blažene Djevice Marije u ponedjeljak 9. prosinca 2024. u mjesnom bratstvu Franjevačkog svjetovnog reda Posušje održan je obred primanja i zavjetovanja u Red.

Tako su dvije sestre dale prve zavjete, dvije sestre su na godinu dana obnovile zavjete, a sestre Vesna Ćorić i Diana Kovač dale su trajne zavjete.

Prve privremene zavjete dale su Ružica Polić i Anđa Pavković, zavjete na godinu dana obnovile su Josipa Jukić i Zdravka Pišković, a sestre Vesna Ćorić i Diana Kovač dale su trajne zavjete. Dva dana ranije na susretu trećara u bratstvo su primljene Katica Bešlić i Zdravka Penava.

Sestre su obećale živjeti evanđelje sljedeći primjer sv. Franje, po Pravilu Franjevačkog svjetovnog reda ostajući u svom staležu, tj. obećale su kroz sve vrijeme svoga života živjeti evanđelje svakodnevno u obitelji, na radnom mjestu, u svim životnim situacijama.

U ime Franjevačkog svjetovnog reda zavjete je primila ministar Vinka Koštro, a u ime Crkve potvrdio duhovni asistent bratstva fra Ivan Landeka. Svjedoci zavjetovanja bile su sestre Zdravka Galić i Adrijana Marić.

Svetu misu su pjevanjem animirali posuški framaši, a svečano misno slavlje pedmolio je fra Ivan Landeka uz sumisništvo župnika s Posuškog Graca fra Petra Drmića. U svojoj homiliji fra Ivan je istaknuo riječi nekadašnjeg provincijala Rufina da je Marija spasila čast čovječanstva. „U ra-

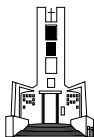

zličitim okolnostima narodi su se udaljavali od Boga, a Marija je spasila čast čovječanstva, ljudsku čast i dostojanstvo. Mariju mnogi osporavaju, u prošlosti i danas. Oni koji to rade, svijetu ne mogu ni izbliza ponuditi ono što je bila Marija i njezina uloga u povijesti spasenja. Ona je poslužila kao mostobran za naše spasenje i ostala je to do danas“, kazao je fra Ivan u svojoj homiliji dodajući da „tko zaniječe Mariju, zanijekat će

Otkupitelja. Tko zaniječe Otkupitelja, zanijekat će Boga“, zaključio je fra Ivan. Istaknuo je i da je naš serafski otac sveti Franjo častio Mariju napisavši joj hvalospjev.

Ovom slavlju zavjeta pridružili su se i članovi mjesnog bratstva OFS-a Tomislavgrad i posuški Gradac. Nakon svete mise zajedništvo je nastavljeno u vjeronaučnom centru uz zakusku i druženje trećara i framaša.

XVI. NACIONALNO HODOČAŠĆE TREĆARA IZ CIJELE BIH U KRALJEVU SUTJESKU

U nedjelju 27. listopada 2024. u samostanskoj crkvi u Kraljevoj Sutjesci, svečanim misnim slavljem obilježen je Dan kraljice Katarine.

Ove godine su trećari iz Posušja zajedno s bratstvom iz Tomislavgrada krenuli u ranim jutarnjim satima za Kraljevu Sutjesku. Program obilježavanja

je počeo molitvom krunice u 10 sati, zatim pozdravom i prigodnim obraćanjem nacionalne ministre OFS-a Mirele Barbarić, te prigodnim predavanjem Damira Šiljega iz OFS-a Humac. Svečano misno slavlje u 11 sati je predvodio fra Zdravko Dadić.

Ovogodišnja proslava je, pogotovo nama svjetovnim franjev-

cima, uvećana pohodom generalnog ministra Reda Manje braće fra Massima Fusarellija. Na misi su, pored spomenutog fra Zdravka Dadića provincijala Bosne Srebrene, sudjelovali svi hrvatski provincijali, provincijal Hercegovачke franjevačke provincije fra Jožo Grbeš kao i provincijali Južnoslavenske konferencije. Na ovogodišnjem hodočašću su sudjelovala 33 mjesna bratstva OFS-a kao i brojni drugi hodočašnici iz BiH i Hrvatske.

Nakon svete mise bratski susret nastavljen je u dvorištu crkve uz druženje i zakusku. U popodnevnim satima smo nastavili naše hodočašće u Brestovsko, gdje smo posjetili časne sestre klariše u Samostanu svete Klare. Uz kratko druženje i upoznavanje sa životom iza samostanskih rešetki, preporučivanjem nas u njihove i njih u naše molitve oprostili smo se i krenuli kućama.

MOLITVE NAŠIH BAKA

Nekoliko trećarica iz naše župe su se potrudile i zapisale stare kršćanske molitve iz naših krajeva. Zapisale su ih iz usta starih žena i tako sačuvale od zaborava. Molili su ih ne samo žene nego i muškarci. Neke od tih molitava mole se i danas, a većini nas današnjih vjernika u stvari ih i ne poznaje. Ove molitve su sažetak pučke pobožnosti jednoga vremena naše Crkve. Neke molitve su oblikovali fratri, neke su znak nadahnuća jednostavnih duša kojima su

ostavili trag u našem narodu. Dugo vrijeme turske vladavine nije bilo vjeronauka, katekizma, rijetki su imali Bibliju ili molitvenik. Stoga je kroz pjesmice i jednostavne molitve koje je bilo lako upamtiti posredovan osnovni kršćanski nauk, kršćanski moral, kršćanska pobožnost i običaji. Stoga dugujemo zahvalnost trećaricama na trudu i uloženom vremenu.

Napomena: ispod svake molitve napisano je ime osobe koja je tu molitvu zabilježila.

ZDRAVO KRVI PRESVETA
 SEDAM PUTA PROLITA,
 ZA NAS JADNE GREŠNIKE
 DA NAM DADEŠ SPASENJE.
 O ISUSE BOŽE NAŠ
 SVETOM KRVI SPASI NAS,
 NA KOLJENA PADAMO
 K TEBI RUKE PRUŽAMO.
 ZDRAVO KRVI PRESVETA
 CIJENO NAŠEG SPASENJA.
 O ISUSE BOŽE NAŠ
 SVETOM KRVI SPASI NAS.
 (*Ruža Aračić*)

KRIŽOM SE KRIŽAM,
 S KRIŽOM LIGAM.
 KRIŽ NAS ČUVA.
 VEČERA DO SVIĆANJA,
 BOG I GOSPA DOVIJEKA.
 AMEN.
 (*Ruža Aračić*)

GOSPE MOJA EVO LEGO
 NE ZNAM OČU LI USTAT.
 ZOVEM BOGA ZA OCA,
 DJEVICU ZA MAJKU.
 SVETI KRIŽ ISPRED NAS,
 ANĐELI OKO NAS.
 NEPRIJATELJI BIŽITE OD NAS,
 JA NE VIRUJEN U VAS
 NEGO U BOGA OCA. AMEN!
 (*Ruža Aračić*)

ODOH LEĆI, ODOH SPATI,
 HOĆU BOGA OCEM ZVATI
 I MARIJU MAJKU ZVATI.
 TKO SE DJEVI PREPORUČI,
 OD SEBE GA NE ODLUČI.
 DJEVA NJEGA U RAJ VODI.
 U RAJU ĆE PREBIVATI,
 S BOŽJOM MAJKOM UŽIVATI.
 BOG SE DIŽE NA NEBESA,
 NEBESA SE OTVORIŠE,
 ANĐELI SE POKLONIŠE.
 SINE BOŽJI BUDI HVALJEN
 PO SVE VIJEKE VJEKOVA.
 AMEN!
 (*Vinka Koštro*)

O ISUSE SLATKI, MILI,
 OD MENE SE NE ODILI.
 MOJA DUŠA NIJE ŽIVA,
 AKO TEBE NE UŽIVA.
 (*Vinka Koštro*)

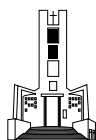
POD KRIŽEM LIGAM,
 KRIŽ ME ČUVA.
 BOG ME ČUVA.
 SVETI VIDE VIDI MENE,
 GOSPE MOJA OBRADUJ TI MENE.
 KAD MI TILO ZEMLJI POĐE,
 DA MI DUŠA BOGU DOĐE.
 ANĐELI OKO NAS,
 BIŽTE SVI NEPRIJATELJI OD NAS!
 MI NE VIRUJEMO U VAS
 NEGO U BOGA OCA.
 U IME OCA, I SINA I DUHA SVETOG. AMEN!
 (*Radica Lončar*)

IDEM SPATI BOGA ZVATI,
 I MARIJU MAJKU MILOVATI.
 NE ZNAM BOŽE KAKO ĆU USTATI.
 MOLIM BOGA MOGA
 DA NASLONI GLAVU NA SRDAŠCE.
 BOŽE MOJ U RUKE TVOJE
 DUŠA I TILO MOJE.
 (*Snježana Bešlić*)

IDEM LEĆI U LOŽNICU
 KO NO MRTVAC U GROBNICU.
 AKO USTANEM
 BOGU HVALA UZDAJEM,
 AKO NE USTANEM
 BOGU DUŠU PRIDAJEM.
 (*Snježana Bešlić*)

PRESVETOM SRCU ISUSOVU

PRESVETO SRCE ISUSOVO, IZVORE SVAKOGA DOBRA,
 JA TE LJUBIM, KAJEM SE ZA SVE SVOJE GRIJEHE.
 TEBI PREPORUČUJEM OVO MOJE IZMORENO SRCE,
 UČINI GA ČISTIM, STRPLJIVIM I PONIZNIM.
 DA U SVEMU ODGOVARA TVOJIM ŽELJAMA.
 DAJ DOBRI ISUSE DA JA ŽIVIM U TEBI, TI U MENI.

TJEŠI ME U NEVOLJAMA I BOLESTIMA,
BLAGOSLOVI SVAKI MOJ DAN I RAD.
DAJ MI MILOST SVETE SMRTI. AMEN!

(Snježana Bešlić)

JUTARNJA

HVALJEN BUDI ISUSE
PRIMI MOJE SDAŠCE,
BLAGOSLOVI JUTROS DAN,
SVAKOG ZLA ME OČUVAJ.
ZA TE DRAGI ISUSE
JA ĆU DANAS RADIT SVE.

(Snježana Bešlić)

PRIJE SE ISUS RODI
NEGO SE BOLEST U MOGA/MOJE (*reci ime*) STVORI.
ISUS BOLEST LIČI,
MAJKA MU SE DIČI.
USTOKNI OPAKA BOLESTI NATRAG,
NE ZNALO TI SE ZA TRAG.
KOJIN TRAGON DOŠLA
TOJIN SE I VRATILA.
RAZAŠLA SE PO SVITU
KO PČELA PO CVITU,
KO TMINE PO MORU,
KO MAGLA PO BRDU.
O DOBRI MOJ ISUSE
NEKA TVOJE SLAVNE I SVETE RANE
(*reci ime*) OD OVE OPAKE BOLESTI OBRANE. AMEN!
(3 Očenaša, Zdravo Marije i Slava Ocu)
(Snježana Bešlić)

VJEČNE ISTINE

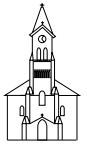
ŽIVOT KRATAK, SMRT JE STALNA
JA JOJ NE ZNAM DAN NI ČAS,
AKO VRIJEME GUBIM SADA
MOŽE PROPAST I MOJ SPAS.
IMAM SAMO JEDNU DUŠU
NJU MI DADE VJEČNI BOG,
PROPADNE LI ONA LUDO
NEMA VEĆEG OD ZLA TOG.
BOG SVE VIDI,
BOG ĆE SUDITI,
ILI PAKAO ILI RAJ,
ILI U PAKLU STRAŠAN OGANJ

ILI U RAJU DIVNI SJAJ.
SVE SE JEDNOM SVRŠIT MORA
SAMO VJEČNOST OSTAJE.
VJEČNA SLAVA SPAŠENIMA,
VJEČNA MUKA ZA SVE ZLE.
RASPETI MOJ SPASITELJU
DUŠI MOJOJ SADA DAJ
POKAJANJE, OPROŠTENJE,
POSLIJE SNRTI VJEČNI RAJ.
(Marija Marić, 10 g.)

BOŽJI PIVCI ZAPIVAŠE
MAJKU BOŽJU PROBUDIŠE.
USTAJ DJEVICE MARIJO,
SINA TVOGA ODVEŠE
NA KRIŽ GA RASPEŠE.
ZLATNU MU KRUNU SKINUŠE,
A TRNOVU NABIJAŠE.
KUDA KRVCE KAPLJAŠE
TUDA CVIJEĆE CVATJAŠE.
DVA ANĐELA S NEBA SAĐOŠE
SVETO CVIJEĆE SABRAŠE.
U KITICE UKITUŠE
U VINČIĆE UVINUŠE.
PRID BOGA ODNESOŠE
BOG NJIMA GOVORAŠE:
KO BI OVU MOLITVICU MOLIO
TRI BI DUŠE SAHRANIO.
PRVU DUŠU OCA SVOGA,
DRUGU DUŠU MAJKE SVOJE
I TREĆU DUŠU SAM SVOJU.
(Marija Marić, 10 g.)

MOLITVA PRIJE SPAVANJA

KRIŽAM SE KRIŽAM,
POD KRIŽ LIGAM,
KRIŽ ME ČUVA DO PONOĆI,
SVI ANĐELI OD PONOĆI,
SAMO BOG I GOSPA DOVIKA!
EVO LIGAM U LOŽNICU
KAO ISUS U GROBNICU.
ISUSE MOJ AKO UJUTRO USTANEM
BOGU FALU UZDANEM,
AKO NE USTANEM PRIMI BOŽE DUŠU
MOJU ZA VELIKU SLAVU TVOJU.
(Adrijana Marić)

KRIŽOM SE KRIŽAM,
 POD KRIŽ LIGAM.
 KRIŽ ME ČUVA S VEČERI DO SVIJETA
 BOG I GOSPA DOVIJEKA.
 UZIMAM BOGA ZA OCA, DJEVICU ZA MAJKU.
 ISUS JE NAD MENOM, GOSPA JE PRID MENOM.
 ANĐELI OKO MENE, NEPRIJATELJI BJEŽITE
 OD MENE.
 NE VJERUJEM U VAS, VEĆ U DRAGOGA BOGA
 OCA. AMEN.
(Danijela Čamber)

LEGO SPATI BOGA ZVATI,
 BOG ĆE NAMA DOBRO DATI.
 BOG SE DIŽE NA NEBESA
 NEBESA SE OTVORIŠE
 ANĐELI SE POKLONIŠE.
 HVALA BOGU PROĐE DANAK
 I DOLAZI SLATKI SANAK.
 PRIJE NEGO ŠTIO ĆU SPATI
 HOĆU TEBE BOŽE ZVATI.
 DA MI BUDEŠ NA POMOĆI
 NAROČITO OVE NOĆI.
 DA ME SVAKA BIJEDA MINE
 I SUNCE MI ŽARKO OPET UJUTRO ZDRAVO I
 VESELO SINE.
(Danijela Čamber)

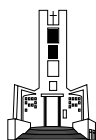
BOL BOLOVA VERONIKA
 DEVET LJETA I GODINA,
 AL NE NAĐE NIGDJE LIJEKA
 DOK NE DOĐE ISUS DIKA,
 PA JOJ DADE RUBAC PLAVI
 DA OTARE OBRAZ SLAVNI.
 TRI SU ZVONA ZAZVONIA:
 PRVO VELI - BOGU HVALA,
 DRUGO VELI - BOGU SLAVA,
 TREĆE VELI - TAKO VALJA. AMEN!
(Danijela Čamber)

TEČE VODA VRILICA
 KOD NJE SIDI DIVICA.
 NA GLAVI JOJ KRUNICA
 BIJELE RUKU UMIVA
 GRJEŠNE DUŠE DOZIVA.

DUŠICE GRJEŠNICE
 POGNITE SE RAMENOM
 ISUSU RANJENOM.
 TU SE CRKVE GRADIŠE
 VELEGOR SAGRADIŠE
 TAMJANOM SE KADIŠE
 U NJIMA SE SVETE MISE GOVORAŠE
 DVA ANĐELA SALAZIŠE
 SVETO CVIĆE BERIJAŠE
 U KITICE UKITIŠE
 U VINČIĆE UVINIŠE
 U KALEŽ SALIVAŠE
 NA NEBESA UZNESOŠE
 NEBESA SE OTVARAŠE
 OD MILINE ISUSOVE
 BOG S NEBA PROGVARA:
 KO BI OVU MOLITVICU MOLIO
 UVEČER NA LIGANJE,
 UJUTRU NA USTAVANJE,
 BLAŽENA MU SE GOSPA UKAZALA
 PRID SMRT NA 40 DANA.
 MOJ PUTNIČE RADUJ MI SE,
 MOJ PUTNIČE VESELI MI SE
 KRAJU ĆU TE DOVODITI,
 U RAJ ĆU TE UVODITI.
 DUŠA ĆE TI U RAJU POČIVATI,
 A TILO PRIBIVATI. AMEN!
(Dana Karamatić)

ANĐELE ČUVARU MILI
 SVOJOM SNAGOM ME ZAKRILI.
 PREMA BOŽJEM OBEĆANJU
 ČUVAJ MENE NOĆU, DANJU.
 OSOBITO PAK ME BRANI
 DA MI DUŠU GRIJEH NE RANI,
 A KAD S OVOG SVIJETA POĐEM
 DA U NEBO SRETNNO DOĐEM,
 DA SE ONDJE S TOBOM MOGU
 VIJEKOM KLANJAT DRAGOM BOGU.
 AMEN!
(Ružica Vranjković)

HVALA BOGU PROĐE DANAK
 I DOLAZI SLATKI SANAK.
 KAD JA BUDEM SANAK SNITI
 ISUSA ĆU DOZIVATI.

DA MI BUDE U PIOMOĆI
NASTOJAT ĆU OVE NOĆI,
DA ME SVAKA BIJEDA MINE,
DA ME SUNCE ŽARKO SINE.
ISUSE MOJ BUDI HVALJEN
PO SVE VIJEKE VJEKOVA. AMEN!
(Ružica Vranjković)

TEREZIJO MALA
PONIZNO TE MOLIM
RECI DRAGOM ISUSU
DA GA PUNO VOLIM.
(Ružica Vranjković)

ISUSE TEBI ŽIVEM,
ISUSE TEBI UMIREM,
ISUSE TVOJA SAM ŽIVA I MRTVA,
ISUSE DARUJEM TI DUŠU I TIJELO,
DARUJEM TI SVE SVOJE U RUKE TVOJE.
ISUSE SVE NA SLAVU TVOJU, NA ČAST
MAJKE MARIJE,
NA SPAS DUŠE MOJE. AMEN.
(Nada Karamatić)

PRIJE NEGO POĐEM SPATI
MOJ ISUSE TEBE ĆU ZAZVATI,
NASTAVIT ĆU OVE NOĆI
DA MI BUDEŠ NA POMOĆI.
DA MI SVAKA BIDA MINE
DA MI ŽARKO SUNCE SINE.
KRIŽ NA ČELU, GOSPA NA USTIN, ISUS NA
PRSIMA.
ODSTUPITE NEPRIJATELJI OD NAS
MI NE VJERUJEMO U VAS,
VEĆ U DRAGOGA MILOSTIVOG BOGA
KOJI NAS SA SVOJOM NEPROCIJENJENOM
KRVI POSVETIO.
TROJSTVO I POŠTENJE SADA I U VAZDA I
U VIJEKE VJEKOVA. AMEN.
(Nada Karamatić)

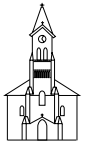
LEGO SPATI BOGA ZVATI
I MARIJU BOŽJU MATI.
KOJA BOGA RODILA

VIŠE SEBE POSTAVILA.
KAKO ĆE MU IME BITI?
IME ĆE MU ISUS BITI.
SLAVNE SVIĆE UŽEGOŠE
KRIŽON VRATA ZATVORIŠE.
KRIŽ ME ČUVA S VEČERI DO SVITA
BOG I GOSPA OD SADA PA DOVIJEKA. AMEN!
(Nada Karamatić)

AJMO SPATI BOGA ZVATI
BOG ĆE NAMA DOBRO DATI
I MARIJA MILA BOŽJA MATI.
BOG SE DIŽE NA NEBESA,
NEBESA SE OTVORIŠE
LUDE STVARI POBIGOŠE.
KRIST NA NEBU,
KRIST NA ZEMLJI,
KRIST JE S NAMA U POSTELJI,
KRIST NAS ČUVA DO PO NOĆI,
BOG I GOSPA OD PONOĆI.
BOG I GOSPA DOVIJEKA. AMEN!
(Ana Kovač)

DOBRA VEČER GOSPE MILA
LIP TI SI MI CVIT DONILA.
GOSPE RAZVIJ PAMET MOJU
DA JA VIDIM SLAVU TVOJU.
SLAVA OCU I SINU I DUHU SVETOMU
KAKO BIJAŠE NA POČETKU
TAKO I SADA I VAZDA I U VIJEKE VJEKOVA.
AMEN!
(Ana Kovač)

SVETI LUKA BRAĆI PIŠE
DA U GRADU PROLOM BIŠE
SVETI PROLOM ANĐEL ZOVE ANĐELU
GABRIĐELU
SIDI DOLJE NIZ NIĐELU
NIT JE BLIZU, NIT DALEKO
U GORICI KALVARICI
DI SE SVETE KRUNE KRUNE
I NEBESKE DIVE PUNE,
A TI BOŽE KOJI MOŽEŠ
TI UTRNI VITRE MORE. AMEN.
(Ana Kovač)

KRONIKA FRAME

Petak 19.1.2024.

Prvi susret u novoj godini započeli smo na malo drugačiji način. Organizirali smo prvi po redu fra-maški pub kviz gdje smo se podijelili u četiri grupe i tako se međusobno natjecali. Framaši su bili puni natjecateljskog duha, a oni najbolji su osvojili i prigodne nagrade.

Petak 26.1.2024.

U petak, 26. siječnja na redovnom susretu Frame imali smo priliku slušati fra Valentina Vukoju, župnog vikara u Širokom Brijegu, koji je držao predavanje na temu "Vjernost i žrtva", nešto što je pogotovo nama mladima važno za naglasiti jer nam je pokatkad teško učiniti i najmanju žrtvu za svoje bližnje. Fra Valentin nas je na poseban način upozorio na dvojnost žrtve, kako ona može biti naše najjače oružje za put do vječnog života, ali i velika opasnost ako postanemo žrtve raznih iskušenja današnjice. Fra Valentinu se na poseban način zahvaljujemo što nas je savjetovao da uvijek budemo uspravni i čvrsti u vjeri, te da ne potpadamo pod ono što je brzo, lako, slatko i uzbudljivo.

Petak 2.2.2024.

Na večernjem susretu slavili smo sv. misu.

Petak 9.2.2024.

U petak, 9. veljače na redovitom susretu Frame kao gost predavač došao nam je fra Ante Begić, đakon u Tomislavgradu.

Fra Ante je nekoć sjedio na našim mjestima te je bio predsjednik naše Frame, tako da nam je iz prve ruke dočarao svoje putovanje kroz Framu i sve ono što je na tom putovanju naučio i stekao. Potakao nas je da budemo Frami na raspolaganju i da ulažemo jedni u druge, kako bismo uistinu postali bratstvo. No, glavna tema predavanja je bila korizma. Na slikovit način nam je opisao razne mogućnosti pomoću kojih bismo, u tih 40 dana, mogli biti što bliže Isusu i sv. Franji. Osim posta, nemrsi i molitve, korizmu nam je opisao kao poziv za odluku ljubavi te nas potaknuo da se tom pozivu i odazovemo. Zahvaljujemo se fra Anti na poučnim riječima i iskustvima iz prve ruke i nadamo se ponovnom susretu.

Petak 16.2.2024.

16. veljače, na našem redovitom susretu Frame imali smo gosta predavača, no ovoga puta taj gost nije bio u habitu. Riječ je o naizgled običnom čovjeku koji je oženjen, te je otac petero djece. No njegov život je ispričao nevjerojatnu priču, koja se nastavlja i danas.

Robert Tomić mnogima je poznat kao vrsni umjetnik u radu s drvetom i kamenom, ali prije otkrića svog talenta, Robert je živio boreći se s teškom ovisnošću.

Opisao nam je svoju životnu priču, od svojega nestašnog djetinjstva, sudjelovanja u Domovinskom ratu, pa sve do trenutka kada je u njegov život ušao porok u obliku ovisnosti o kocki. Njegov život u to vrijeme je bio vrlo težak, toliko da je u jednom trenutku ostao čak i bez kruha, ali njegova obitelj nije ga napuštala iako je i ona patila skupa s njim.

Nakon samo jedne ispovijedi na seminaru u Masnoj Luci, Robertov život se u potpunosti promijenio. Bog mu je pomogao da nastavi živjeti svoj život bez ovisnosti otkrivši mu da u sebi krije talent za klesanje.

Njegova izvanredna raspela koja pravi od drveta postala su vrlo popularna i cijenjena, te su čak došla do pape Franje kao poklon. Njegove vrijedne ruke rade svaki dan na različitim komadima drveta koja na kraju pretvori u prekrasna raspela. Robert danas svjedoči svoju vjeru na raznim mjestima i kroz mnoge umjetnine koje je napravio.

Petak 23.2.2024.

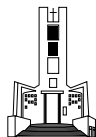
Na večerašnjem susretu imali smo klanjanje Isusu u Presvetom oltarskom sakramentu.

Petak 8.3.2024.

Večerašnji susret protekao je u natjecateljskom duhu. Imali smo tradicionalni kružni susret gdje smo bili podijeljeni u četiri grupe, a najbolji su za svoj trud dobili prigodne poklone.

Petak 15.3.2024.

Na redovitom susretu Frame u petak 15.3. predavanje nam je održao naš duhovni asistent fra Jozo Hrkać. Fra Jozo nas je kroz svoje predavanje naučio

o važnosti Uskrsa, odnosno o biblijskoj i liturgijskoj perspektivi svetog Vazmenog Trodnevlja - Velikog četvrtka, petka i subote. Kroz povijesnu perspektivu jako slikovito nam je opisao događaje koji su se odvijali kroz ova tri dana, navodeći pri tom ispunjenje proročanstva Staroga zavjeta. Također nam je kroz liturgijsku perspektivu pokazao kako se svi ti događaji iz Isusova života kroz ta sveta tri dana odražavaju na današnju liturgiju. Od Isusove posljednje večere na Veliki četvrtak, Isusove muke i smrti na Veliki petak, do samog uskrsnuća na Veliku subotu kada na svetoj misi službom svjetla započinje slavljenje našeg najvažnijeg blagdana - Uskrsa.

Ovo predavanje nas je uistinu podučilo mnogim stvarima o kojima do sada nismo znali te nas je pripremilo da dostojno iščekujemo Uskrs i da pobožnije slavimo Isusovu žrtvu za nas koja nam se dariva kroz simboliku liturgijskih obreda.

Zahvaljujemo se našem duhovnom asistentu što je svoje znanje podijelio s nama i potrudio se dočarati događaje sv. Vazmenog trodnevlja, a napose se zahvaljujemo i Bogu što nam je pružio ovu mogućnost da поближе saznamo o mucu njegova Sina.

Petak 12.4.2024.

U petak 12. travnja održao se već tradicionalni susret roditelja naših framaša. Na ovogodišnjem sastanku gost predavač bio je psiholog Mario Brkić, koji je održao predavanje na temu „Što muči naše mlade?“, pritom upozoravajući na sve opasnosti s kojima se mladi svakodnevno susreću. Mario je našim roditeljima pokazao širu sliku „svijeta mladih“ i podijelio korisne savjete o gradnji odnosa između roditelja i djece. Nakon izrazito poučnog i zanimljivog predavanja uslijedila je zakuska za naše roditelje za koju su se i ove godinu pobrinuli naši framaši i tako u potpunosti zamijenili uloge s roditeljima.

Zahvalni smo na ovakvim susretima jer nam omogućuju da se barem jednu večer stavimo na mjesto naših roditelja, te pritom postajemo zahvalniji na svemu što za nas čine. Zahvalni smo što su i ove godine uspjeli odvojiti vrijeme za ovaj susret, a posebno zahvaljujemo Mariju što je upotpunio ovaj susret svojim predavanjem.

Petak 19.4.2024.

Na večerašnjem susretu u goste smo primili dvojicu liječenih ovisnika iz zajednice Milosrdni otac. Oni su nam opisali njihov način života, dnevni raspored i zaduženja u zajednici, sve ono što im pomaže da se suoče sa svojim ovisnostima. Ipak, najveće zahvale pripisuju molitvi krunice, zbog koje su i došli

ispred nas, skoro zacijeljeni i ohrabreni da ponosno govore o svojoj borbi. Njihova iskrena svjedočanstva duboko su nas dirnula i izazvala jake emocije od kojih je najjača bila zahvalnost što su došli i ispričali pred svima nama ono što im je skoro uništilo živote. Nezamisliva je odlučnost i hrabrost koju su imali u trenucima kada su pričali o svojim porocima, svojim obiteljima i svojim životima u zajednici. Kako i sami kažu, najveća motivacija im je sam Bog koji im daje snagu i ustrajnost u liječenju.

Na kraju njihova predavanja imali smo priliku postaviti im pitanja.

Zahvaljujemo se zajednici Milosrdni otac što nam omogućuje da upoznamo ljude koji su se našli na rubu društva i da njihove živote sagledamo s druge strane.

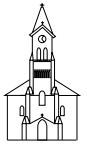
Petak 26.4.2024.

U petak, 26. travnja, na redovitom susretu Frame imali smo nama dobro poznatu gošću predavačicu sestru Marinu Ivanković. S. Marina je 12 godina provela u našoj župi te nam je susret s njom bio poput susreta sa starim prijateljem. No, s. Marina nam se ovoga puta predstavila iz nama do sada nepoznatog kuta.

Naime, prije 43 godine s. Marina je, radeći kao službenica u općini Čitluk, svoj poziv osjetila nakon ukazanja Blažene Djevice Marije na Podbrdu. Prve vidjelice su dotrčale u njenu kuću odmah nakon ukazanja. Tada se pitala zašto, a sada joj je jasno da je sve to dio njenog poziva kojeg nije odmah u početku shvatila. Osjećajući poziv, ali i nesigurnost u vezi istog, s. Marina je zamolila vidjelice da Gospu upitaju što joj je činiti. Gospine riječi: „Pođi mojim putem, s vremenom ćeš postati sretna“, bile su joj odgovor na njene dileme te je nakon njih pristupila redu Školskih sestara franjevki.

U nastavku predavanja, sestra nam je govorila o važnosti osluškivanja Božjega glasa u našoj svakod-

nevnici te čistoći srca koja je preduvjet da taj glas možemo čuti i biti mu poslušni.

S. Marina trenutno je na župi u Tomislavgradu. Nadamo se da će i njima biti draga, uvijek vesela i nasmijana kao što je bila kroz sve godine u našoj župi. Ovim putem se zahvaljujemo za godine rada u našoj župi te na ovom svjedočanstvu i poticajnim riječima da oslušujemo Božji poziv i budemo čista srca.

Petak 3.5.2024.

U petak 3. svibnja u kripti naše crkve održan je molitveni susret. Naši framaši imali su priliku klanjati se pred Presvetim oltarskim sakramentom, te u tišini i poniznosti izreći svoje molitve Kristu.

Petak 10.5.2024.

Na redovitom susretu u petak 10. svibnja u goste smo primili fra Ivana Hrkaća, župnog vikara iz Međugorja. Susret smo započeli pjesmom, otpjevavši himnu franjevačke mladeži po želji našeg gosta predavača.

Nakon veselog uvoda, fra Ivan je započeo predavanje na temu evanđelja: „*Oko je svjetiljka tvomu tijelu*” (Lk 11, 34-36).

Obratio nam je pažnju na sadržaj koji u današnje vrijeme stavljamo pred naše oči, te da trebamo pripaziti jer takav sadržaj će se kasnije odraziti u našem srcu kroz naše riječi i djela. Baš poput sv. Franje koji je, iako imavši bolesne oči, u stvarima oko sebe uvijek vidio nešto lijepo, trebamo i mi dopustiti našim očima da sagledaju svijet iz više uglova i nahrane se poučnim i duhovnim sadržajem.

Potaknuo nas je da trebamo biti zahvalni za ono što imamo, te mu se ovim putem zahvaljujemo što nam je sa svojim predavanjem otvorio oči za neke nove spoznaje.

Petak 17.5.2024.

U petak 17. svibnja, na redovitom susretu smo imali euharistijsko slavlje koje je predslavio fra Alojzije Slavko Anđelić. Misno slavlje uljepšali su članovi naše glazbene sekcije svojim pjevanjem.

Petak 7.6.2024.

U petak 7. lipnja na redovitom susretu velike Frame održana su naknadna Primanja i Obećanja naše Frame. Misu je predslavio fra Ivan Crnogorac, a naša glazbena sekcija dodatno je uveličala ovo slavlje.

Petak 13.9.2024.

I ovu framašku godinu započeli smo slavljem sv. mise koju je predslavio naš novi duhovni asistent fra Robert Pejičić. Nakon slavlja sv. Mise Framashi su se

imali priliku upisati u našu Framu. Također, ovom susretu smo se oprostili od našeg starog duhovnog asistenta fra Joze Hrkaća, te mu želimo obilje Božjeg blagoslova u daljnjoj službi.

Petak 20.9.2024.

Večerašnji susret vodio je naš duhovni asistent fra Robert Pejičić. Svojom temom „*Obećanje*“ nas je pripremao za nadolazeća Primanja i Obećanja.

Petak 27.9.2024.

Na večerašnjem susretu smo se pripremali za nadolazeća Primanja i Obećanja u našoj Frami. Na ovaj susret odazvao se veliki broj Framasa.

Petak 4.10.2024.

Večerašnji redoviti susret održan je u kripti nove crkve gdje smo zajedno s ostalim župljanima sv. misom u 18 h proslavili našeg zaštitnika sv. Franju. Sv. misu predvodio je fra Ivan Landeka.

Petak 11.10.2024.

U našoj Frami u petak 11. listopada održani su izbori novog vijeća.

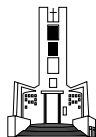
Izborima je predsjedala Iva Lasić, područna predstavница Frame u vijeću OFS-a skupa s područnim vijećnicima Doroteom Marijom Teisler i Ivom Šarac, te s nacionalnom tajnicom Ana Marijom Prusina.

Najprije je uslijedila zajednička molitva, a nakon što su framaši bili upućeni u pravila glasanja, započeli su i sami izbori.

Novo vijeće naše Frame čine:

Predsjednik: Mario Bešlić

Dopredsjednica: Leona Senjak

Tajnica: Karla Pišković

Voditelj formacije: Josip Mandurić

Blagajnica: Andrea Mandurić

Dodatni vijećnici: Ivano Zlopaša i Sara Bešlić

Zahvaljujemo se starom vijeću naše Frame na marljivom radu i odgovornom izvršavanju svojih službi, a novom vijeću želimo puno ustrajnosti, uspjeha i Božjeg blagoslova u budućem radu.

Petak 18.10. 2024.

Na današnjem redovitom susretu Frame mogli smo čuti jako poučne riječi našeg gosta predavača fra Džonia Dragića. Fra Džoni nam je pokušao približiti našu stvarnost kroz temu: „*Odnos s Bogom, samim sobom i drugim ljudima*“.

Petak 25.10. 2024.

U petak 25. listopada kao gosta predavača slušali smo novoimenovanog kotorskog biskupa, našeg dosadašnjeg župnika fra Mladena Vukšića.

Fra Mladen nam je opisao svoj životni put, od mladenaštva sve do imenovanja za kotorskog biskupa koje se dogodilo 12. rujna.

Fra Mladen je nakon novicijata i odsluženog vojnog roka otišao na školovanje u Italiju, u Bolognu i Rim, gdje se upoznao sa zajednicom mladih Grifac, franjevačkom mladeži Katoličke akcije kako su se nazvali u Italiji. S njima je često boravio i pomagao njihovom duhovnom asistentu, te je posljednju godinu svog školovanja u Bologni preuzeo njihovo vodstvo i razvio ljubav prema toj zajednici mladih. Kada se vratio u Hercegovinu 1992. bio je u samostanu na Humcu i za to vrijeme je krenuo okupljati mlade u crkvi sv. Kate na redovitim susretima Frame.

S mladima se dotakao tema koje ih zanimaju, a pri tome ih učeći o sv. Franji i franjevaštvu. Poticao je i druge mlade fratre na organiziranje susreta u

ostalim župama, te se tako franjevačka mladež proširila u mnoge druge gradove u cijeloj BiH. Uspješno je prenio franjevački duh iz Italije sve do naših krajeva, gdje zajednice Frame okupljaju nekoliko stotina mladih već preko 30 godina.

Zahvalni smo što smo imali tu čast da je naš dosadašnji župnik bio upravo osnivač Frame na našim prostorima, te smo mu također zahvalni i na svim godinama vrijednog rada i uzdržavanja naše župe, a i nas kao Frame.

Ovim putem fra Mladenu želimo puno sreće i Božjeg blagoslova u daljnjem radu.

Petak 8.11. 2024.

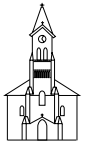
U petak 8. studenog na redovitom susretu naši framaši su sudjelovali na Framaškom pub kvizu. Podijeljeni u 4 prostorije, te unutar njih u još 3-4 grupe, odgovarali su na pitanja općeg znanja, na pitanja iz svjetske povijesti i geografije, glazbe ali i na pitanja iz života svetog Franje i Klare, te na pitanja vezana za Bibliju. Dok su se trebali skoncentrirati na odgovore, u pozadini su mogli čuti različite pjesme, prepoznati iste te znati ime izvođača kako bi ostvarili potpuni uspjeh. Susret je protekao u zabavnoj atmosferi gdje znanja i smjeha nije falilo, te smo zahvalni što nas ovakvi tipovi zabavnih susreta povezuju kao bratstvo i uče novim stvarima.

Petak 15.11. 2024.

U petak 15. studenog na našem redovitom susretu Frame, skupa s trećim redom naše župe, kao gosta predavača slušali smo fra Ivana Landeku mladež, meštara novaka na Humcu.

Uoči 800. godišnjice nastanka „*Pjesme stvorova*“, fra Ivan nam je dublje objasnio samu pjesmu i okolnosti pod kojima ju je sv. Franjo napisao.

Naime, sv. Franjo ju je ispjevao pred kraj svoga života dok je bio gotovo slijep, a opet je i u svojoj sljepoći i bolesti uspio vidjeti svu ljepotu stvorenog svijeta, sva bića i pojave koje je Bog stvorio. Također,

pjesma predstavlja temelj talijanske književnosti, te je u ono vrijeme bila najvažnija pjesma napisana na starotalijanskome jeziku, jeziku kojim je govorio običan puk. Sv. Franjo je u pjesmi i dodao i dio sebe, svoje ljubavi prema prirodi i životinjama, ali ona predstavlja i zahvalu Bogu za sve stvoreno. Zahvaljujemo se fra Ivanu na poučnome predavanju, te potičaju da na svijet gledamo poput sv. Franje.

Petak 22.11. 2024.

Redoviti susret Frame u petak 22. studenoga proveli smo u sakramentu klanjanja.

Klanjanje je predmolio fra Jozo Hrkać, koji nas je prije samog sakramenta pripremio za isti, uputivši nam nadahnjujuće riječi koje su nas potakle da se uistinu otvorimo Kristu i kažemo Mu sve što nam je na srcu.

Petak 29.11. 2024.

Redoviti susret Frame u petak 29. studenog vodio je gost predavač fra Željko Tomić.

Fra Željko nam je približio život Blažene Djevice Marije kroz Bibliju. Uspoređivanjem Starog i Novog zavjeta mogli smo pobliže proučiti bit i važnost naše nebeske majke. U Starom zavjetu Marija se ne spominje imenom, ali se spominje: „Žena čiji će potomak pobijediti đavla“, „Nova Eva po kojoj će doći spasenje“, „Kćer Sionska“... U slavnim ženama Estri i Juditi može se nazrijeti lik Marijina poslanja.

U Novom zavjetu ne pronalazimo puno informacija o Mariji. Tek kasnije pisane tragove nalazimo kod ostala 3 evanđelista.

Knjiga Otkrivenja Mariju spominje kao „Ženu odjevenu u sunce“. Smatra se da je Marija u trenutku smrti bila proslavljena i uznesena u nebesku slavu te bila okrunjena za kraljicu svih stvorenja.

Zahvaljujemo se fra Željku na zanimljivom predavanju i poučnim riječima.

Petak 6.12. 2024.

U petak 6.12. na redovitom susretu Frame u goste smo primili čak dvoje predavača, nama dobro poznatih. Naša časna sestra Ivana Džeba i fra Alojzije Slavko Anđelić, predstavili su nam svoj životni put i poziv, svoje uspone i padove, te su nam odgovorili i na mnoga druga pitanja koja su postavili upravo naši framaši. Naime, susret prije imali smo priliku postaviti pitanja koja su nas najviše zanimala u vezi njihovog poziva ili bilo koje drugo pitanje koje se može protumačiti s teološke strane.

Sestra Ivana i fra Alojzije su nam dali temeljiti odgovor na svako postavljeno pitanje, bilo u vezi njih samih ili neke druge nedoumice iz duhovne sfere.

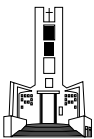
Zahvaljujemo se našim predavačima na odgovorenim pitanjima, na ugodnoj atmosferi i iskrenosti.

Petak 13.12. 2024.

Petak 13. prosinca posvetili smo pripravi za sakrament svete ispovijedi uoči nadolazećeg Božića. Voditelj susreta, naš duhovni asistent fra Robert, pažnju je posvetio ispitu savjesti kroz Deset Božjih zapovijedi, sedam smrtnih grijeha i tri dimenzije (odnos prema Bogu, ljudima i prema samome sebi).

Petak 20.12. 2024.

U petak 20. prosinca održan je posljednji susret 2024. godine. Framaši su imali priliku za ispovijed u 19:00h, nakon koje je slijedila sveta misa koju je predvodio fra Robert Pejičić. Nakon svete mise, zajedno smo krenuli u vjeronaučni centar, gdje smo se družili i razmijenili poklone s osobama koje smo izvukli (također smo trebali moliti za tu osobu) na početku ovog došašća. Svim framašima želimo čestit Božići blagoslovljenu Novu Godinu!

DANI OTVORENIH VRATA FRAME

Sada već tradicionalni Dani otvorenih vrata održali su se već treću godinu za redom u našoj Frami. Djeca od 1. do 5. razreda su se i ove godine upoznali sa radom naše Frame kroz kreativni, glazbeni, sportski i edukativni dio. Iako vremenski ograničeni na 3 sata druženja, mališani su se uspješno zabavili okušavajući razne vještine, crtanja, pjevanja, trčanja, skakanja u vrećama, izrađivanja nakita itd.

Kreativni dio potakao ih je da upotrijebe svoju maštu u crtanju i bojanju, a uspomene na ovaj dan izradili su sami sebi praveći nakit od perlica. Svojim otiscima ruku

na platno i za nas su stvorili uspomenu koja će nas podsjećati da već 3 godine ovaj događaj privlači djecu i na taj način ih približava sv. Franji.

Ove godine su osim o sv. Franji, naučili nešto više o sv. Nikoli i bl. Alojziju Stepincu, te o radu naše Frame.

Lijepo i sunčano vrijeme mališani su iskoristili da se kroz pjesmu, ples i sport lijepo zabave u crkvenom dvorištu.

Također, vjeronaučni centar i okolica su odjekivali dječjim glasovima, te su se čule melodije pjesme „Mi želimo uzdići Isusa” popraćene i plesom.

Na samom kraju, naši mališani su dobili zaslužene poklone, te su svi zajedno još jednom zapjevali i zatvorili ovogodišnji Dan otvorenih vrata molitvom.

Ovim putem se zahvaljujemo roditeljima i djeci što nam iz godine u godinu omogućuju da steknemo nove uspomene i iskustva i što dječji smijeh unese radost u naša srca.

Zahvaljujemo i dragom Bogu na lijepom vremenu, lijepim iskustvima i na našoj djeci.

POSJET HRVATSKOG NADZEMLJA

Na našem redovitom susretu u petak 24. svibnja u goste smo primili Hrvatsko nadzemlje. Oni su nam se predstavili svojim bogatim programom u kojem su nam izveli nekoliko svojih skečeva i time nas iskreno nasmijali, a imali smo priliku pogledati i filmove iz njihove produkcije. Hrvatsko nadzemlje djeluje pod Uredom za Pastoral mladih Splitsko-makarske nadbiskupije, te se sastaju svako treće srijede u mjesecu na predavanjima u Sjemeništu. Oni također djeluju i kroz razne sekcije kao što su dramska, tehnička, voditeljska, molitvena i mnoge druge. Provojitna ideja nastala je prije 15 godina, a do danas su okupili oko 200 članova koji su putovali i gostovali na raznim mjestima, te širili svoju vjeru.

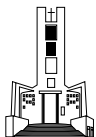
Ono što nas se najviše dojmilo ovoga puta je svjedočanstvo naše posuške nadzemljašice Sare Gru-

bišić. Sara nam je pričala o svojim prvim danima studiranja u Splitu, te o problemima koji su je tu pratili. Na kraju su joj upravo te nećake pomogle da se čvrsto poveže s Kristom i svojom vjerom snažno utječe na druge, a tako i na nas. Zahvaljujemo se našoj Sari što je

pred nas iznijela ovu divnu priču i ohrabrila nas za budućnost potičući nas na vjeru u Božje planove za nas. Zahvaljujemo se i cijelom Hrvatskom nadzemlju što su nas zabavili, nasmijali i motivirali na neprestanu molitvu i vjeru, te se veselimo sljedećim zajedničkim susretima.

LJETOVANJE NA PERASTU

našao njenu sliku, danas prisutnu u kapelici koja je izgrađena u 15. stoljeću. Peraštane je Gospa od Škrpjela čuvala i branila i od turskih i od gusraskih napada kroz sve ove godine.

Osim poučnog i molitvenog programa, koji je obuhvaćao slavljenje mise, jutarnju i večernju molitvu časoslova i pozdrave Gospi, naši framaši su se mogli i opustiti i zabaviti na divnim plažama i živahnim ulicama ovoga malenoga mjesta koji zbog svoje povijesti i ljepote privlači mnoge turiste. Zahvalni smo što iz godine u godinu imamo priliku provesti nekoliko ljetnih dana u druženju, zajedništvu i molitvi.

Naša Frama je i ove godine organizirala ljetovanje za framaše. Ove godine ljetovanje se održalo na Perastu, u Crnoj Gori. Od 1. do 6. srpnja framaši su provodili dane na ovom prekrasnom mjestu i upoznali čari crnogorske obale, povijest crnogorskih franjevaca, te su imali priliku posjetiti i maleni otočić blizu samog Perasta- Gospu od Škrpjela. To je umjetni otočić kojeg stanovnici Perasta i dan danas održavaju nasipavanjem kamena i potapanjem starih jedrenjaka u znak zahvalnosti Gospi koja je ozdravila jednog od braće koji je na tom mjestu pro-

PRIMANJA I OBEĆANJA NAŠE FRAME

U nedjelju 29. rujna u našoj Frami održan je središnji događaj svake Frame - Primanja i obećanja. Ove godine u našu Framu je primljeno 97 framaša, 63 ih je dalo prva obećanja, a 135 ih je obnovilo svoja obećanja na godinu dana.

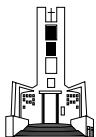
Ovogodišnja Primanja i obećanja održala su se pod geslom „A Isus reče: Ne branite mu!“

Svečano misno slavlje predslavio je fra Jozo Hrkać, koji nas je, tijekom svoje propovijedi, pozvao da doista živimo svoja framaška obećanja.

Misno slavlje svojim pjevanjem uveličao je zbor Frame Humac.

Nakon obreda, naše slavlje nastavilo se u Gradskoj športskoj dvorani koja je bila puna našeg smijeha, plesa, pjesme i novih uspomena.

HOSANAEST I FRAMAFEST 2024.

Na ovogodišnjem Hosanafestu - festivalu hrvatskih duhovnih pjesama u Subotici naša Frama odnijela je pobjedu pjesmom „*Povedi me, Gospode*“ čiju je glazbu i tekst skladao Ivo Jurić, a za aranžman je zaslužan Josip Joco Vukolja. Naše članice glazbene sekcije Jelena Lebo i Ana Ćesić (vokali), Lea Kovač, Anja Šego, Nina Pavković, Lana Soldo i Marija Kovač s mentoricom Ivanom Bago svojim nastupom ostvarile su zavidan uspjeh sa čak 19 bodova više od drugog mjesta što je najveća razlika u bodovima u povijesti ovog festivala.

Hosanafest za cilj ima promicanje kršćanskih duhovnih vrijednosti i poticaj na stvaranje nove autorske duhovne popijevke, suvremenog glazbenog izričaja.

Na ovogodišnjem 19. po redu festivalu nastupilo je čak 15 izvođača iz Srbije, Hrvatske, BiH i Njemačke, te smo ponosni što su naše natjecateljice unatoč oštroj konkurenciji postigle nezaboravnu pobjedu i time prenijele franjevački duh kroz pjesmu.

Također, naša je Frama sudjelovala i na XXV. Framafestu 2024. sa pjesmom „*Spas*“ (glazba i tekst – Mia Bago, aranžman-Đuro Raveščak).

Ovogodišnji Framafest održan je u Mostaru pod geslom „*Živim, ali ne više ja, nego živi u meni Krist*“, a sudjelovalo je 840 fra-maša iz 30 mjesnih Frama.

MINISTRANTI

DEKANATSKI SUSRET MINISTRANATA

U subotu 11. svibnja 2024. godine u našoj župi održan je 1. Ministrantski susret posuškog dekanata. Na susretu je sudjelovalo oko 150 djece iz 7 posuških župa koje čine posuški dekanat: Rakitno, Sutina, Posuški Gradac, Vinjani, Zagorje, Vir i samo Posušje.

Okupljanje djece započelo je prije 9 sati, a u 9 je uslijedilo misno slavlje kojeg je predslavio fra Petar Drmić, župnik u Posuškom Gracu, uz koncelebraciju ostalih župnika spomenutih župa. Fra Petar se tom prilikom u homiliji obratio ohrabrujućim riječima ministrantima ali isto tako i poučnim, posvijestivši važnost službe ministranta.

Nakon Svete mise napravljena je zajednička fotografija na stepenicama nove crkve, a zatim je uslijedio sportski dio. Djeca su se mogla natjecati u nogometu, graničaru i igrama bez granica. Oni najbolji su dobili prigodna priznanja i nagrade, a ovoga puta to su bili:

Nogomet:

1. mjesto župa sv. Franje Asiškoga Posuški Gradac
2. mjesto župa Bezgrješnog začeca BDM Posušje (ekipa 3)
3. mjesto župa sv. Ivana Krstitelja Rakitno

Graničar:

Pobjedu su odnijele cure iz župe sv. Jure - Vir

U 12 sati uslijedio je ručak, te su se djeca mogla ugodno smjestiti po našem crkvenom dvorištu i uz sunčano i toplo vrijeme uživati u obroku. Program ovog susreta završio je oko 13:00 sati dodjelom zahvalnica i nagrada za najbolje te zajedničkom molitvom i zahvalom na ovom divnom danu provedenom u veselju, igri i molitvi, te ispunjenom dječjim veseljem i smijehom. Nadamo se kako ćemo i ubu-

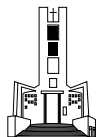
duće nastaviti sa ovakvom vrstom susreta, gdje se ministranti našega dekanata mogu bolje upoznati u jednom zdravom, radosnom i duhovnom ambijentu.

SEMINAR ZA MINISTRANTE

Naši ministranti Ante Vučur, Ante Rezo, Matej Kovač i Jure Tomić sudjelovali su na trodnevnom seminaru za ministrante u Međugorju od 6. do 8. prosinca 2024. Seminar je započeo u petak 6. prosinca u popodnevним satima kada su se svi okupili u Kući mira. Fra Ivan Hrkać i franjevački postulanti iz Mostara su se pobrinuli za organizaciju programa seminara, a bili su tu i fra Vinko Baćak i fra Marko Bandić s Humca. Naši ministranti zajedno s ministrantima iz drugih franjevačkih župa u Hercegovini su proveli ova tri dana u zajedništvu i druženju, imali su i trenutke molitve, sudjelovali su na krunici i svetoj misi u župnoj crkvi, hodočastili su na Podbrdo, a i bilo je poučnog sadržaja. Svi sudionici, pa tako i naši ministranti, su bili zadovoljni sadržajem i programom seminara. Sve se završilo u nedjelju 8. prosinca zajedničkim ručkom nakon čega su se svi uputili svojim kućama.

CRKVENI ZBOROVI ŽUPE

VELIKI ŽUPNI ZBOR

Protekla godina 2024. bila je za veliki župni zbor „Fra Grga Martić“ puna lijepih trenutaka i milosnih događaja u kojima je sudjelovao zbor svojim pjevanjem i molitvom.

Svako liturgijsko vrijeme ima svoje posebnosti i melodije prepoznatljive za došašće, božićno vrijeme, korizmu, uskršno vrijeme i vrijeme kroz godinu. U ustrajnom pjevanju zbora kroz sve nedjelje i svetkovine u godini mogli smo čuti te poznate melodije, a povremeno i neke nove. U korizmi je zbor pjevao i petkom na pobožnosti križnoga puta, a ove korizme, točnije uoči svetkovine sv. Josipa 18. ožujka 2024., sudjelovao je i na biskupijskom susretu zborova održanom u Katedrali Marije Majke Crkve u Mostaru. Nakon zajedničkog euharistijskog slavlja svaki zbor predstavio se jednom skladbom. Naš zbor izveo je *Ti nam bijaše okrilje* skladatelja Anđelka Igreca. Po završetku nastupa svih zborova uslijedilo je druženje i zakuska u župnim prostorijama Katedrale.

Središte cijele liturgijske godine je Veliki tjedan i vazmeno trodnevlje. Za svakog vjernika ovi su dani poseban poticaj na veću ljubav prema Bogu i trud oko odnosa s Bogom i bližnjima. Dok slavimo liturgijske obrede i u svojim dušama promišljamo otajstva Isusove muke, smrti i uskrsnuća, pomoć su nam gregorijanski napjevi i stare hrvatske pučke pjesme koje smo se već navikli slušati u našoj župi dok ih pjeva župni zbor.

Sakrament potvrde podijelio je našim krizmanicima biskup Petar Palić u euharistijskom slavlju u kojem je pjevao župni zbor. Krizmanice Jelena Vranjković i Antonija Bešlić otpjevale su pripjevni psalam i redak uz poklik *Aleluja*.

Subotu 4. svibnja 2024. župni zbor je proveo u druženju na izletu. Ovaj put naše odredište bio je grad Dubrovnik. Okupili smo se u 6 sati ujutro kod kipa fra Grga Martića ispred stare crkve i krenuli prema Dubrovniku gdje nas je dočekala prijateljica Mila koja nas je ljubazno i strpljivo vodila taj dan otkrivajući nam ljepote i zanimljivosti starog grada Dubrovnika. Gradske zidine građene su od 13. do 17. st. za potrebe obrane grada. Pet impresivnih tvrđava stajalo je na braniku grada od kojih su tri sastavni dio zidina Bokar, Minčeta i Sv. Ivan, te dvije samostojeće Lovrijenac i Revelin. Dubrovačke zidine proglašene su 1921. godine spomenikom kulture koji dolaze vidjeti turisti iz cijelog svijeta.

Zbog svoga važnog prometnog položaja Dubrovnik je kroz povijest bio česta meta osvajača. Malena država bez vlastite vojske istančanom je diplomacijom dovela je svoj obrambeni sustav do savršenstva, ustrajući na neutralnosti u međunarodnim sukobima. Takav položaj, sigurnost i sloboda bili su idealni uvjeti za razvoj kulture življenja i kreativnog stvaralaštva. Poznati su nam svima književnici Marin Držić, Ivan Gundulić, znanstvenik Ruđer Bošković kao i brojni drugi. Blistavi dometi dosegnuti su u urbanističkom, graditeljskom i brodograditeljskom razvoju čiji se izvanredni dokazi vide i danas na svakom koraku u Dubrovniku.

Crkva sv. Spasa iz 1520. g. podignuta u zahvalu Spasitelju što je grad poštedio od potresa koji je tada zadesio Dubrovnik ostala je neoštećena u velikom

potresu 1667. Gotička crkva sv. Dominika u kojoj se čuva veliko Raspeće Paola Veneziana iz 1343., Onofrijeva fontana, nazvana po projektantu dubrovačkog vodovoda uspostavljenog u 15. stoljeću, Orlandov stup, palača Sponza, Lazareti, samo su neke od znamenitosti koje smo imali priliku vidjeti.

Zaštitnik grada Dubrovnika sv. Vlaho kao da bdi je sa svakog pročelja, toliko se često njegov kip može vidjeti. Ipak posebno mjesto molitve sv. Vlahu je barokna crkva sv. Vlaha u kojoj smo i mi tražili Svečev zagovor.

Nakon duge šetnje predivnim kamenim ulicama došlo je vrijeme ručka i malo odmora. Pogostili smo se na otvorenom ispred jednog od bezbroj restorana. Nakon dobre hrane malo se i zapjevalo, opet po običaju, na oduševljenje turista i osoblja. Dio pauze neki su iskoristili za daljnje istraživanje, neki pak za uživanje na terasama uz kavu. Dan je bio predivan za boravak na otvorenom.

Za kraj obilaska ostao nam je Franjevački samostan i crkva. Tamo nam je domaćin bio fra Josip Sopta, gvardijan Franjevačkog samostana Male braće. Prema jednoj od legendi crkva je dobila naziv Mala braća po dobrotvorima koji su donirali novac za izgradnju u zahvalu franjevcima koji su se brinuli o njihovim sinovima.

Gradnja tog kompleksa počela je 1317. g. i trajala je čitavo stoljeće. Bočna strana je ukrašena gotičkim portalom koji je preživio veliki potres 1667. g, ali je crkva nažalost uništena. Prema zapisima je bila puno bogatije ukrašena, imala je čak 21 oltar ukrašen zlatom. Unutrašnjost samostana je spektakularna, svakako je jedno od najboljih romaničko-gotičkih ostvarenja u cijeloj Hrvatskoj. Ističe se kasnoromanički klostar sa 120 stupova (kapitela) iz 1360.g. koji okružuju najstariji dubrovački vrt u kojem su fratri uzgajali ljekovito bilje i od njega pripravljali različite lijekove i pripravke po recepturi koju i danas čuvaju. Dio klostara oslikan je freskama iz života sv. Franje, a u sredini klostara je fontana s likom sv. Franje Asiškog koji je prema legendi posjetio Dubrovnik na proputovanju u svetu zemlju početkom 13. st. te od tada u Dubrovniku djeluju franjevci. Samostan je poznat u svijetu po ljekarni koja neprekidno djeluje od 1317. g. do danas kad također neke pripravke rade po starim recepturama. Imali smo priliku vidjeti inventar i pomagala prve ljekarne koja je bila jedna od tri najstarije u Evropi. Samostan je poznat i po knjižnici, vrijednim umjetninama koje se čuvaju te grobovima nekih znamenitih Dubrovčana koji su tu pokopani i danas.

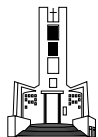
Razgledali smo, pomolili se, zahvalili fra Josipu i krenuli prema izlazu iz grada, još jednom bacili pogled na zidine.

Prepuni dojmova od povijesnih informacija, viđenog neprocjenjivog vjerskog, kulturnog i arhitektonskog blaga, oprostili smo se s našom domaćicom Milom i zaputili se prema Posušju. Molitva za sretan povratak i zahvala Bogu na ovakvom danu neizostavan je dio naših putovanja, takav bijaše i ovaj povratak.

Tako je jednostavna, a opet tako posebna svetkovina Tijelova koju smo ove godine proslavili 30. svibnja na već uobičajen način misom na groblju Martića križ i procesijom do crkve moleći i pjevajući euharistijske pjesme.

Ove godine u našoj župi proslavili smo dvije mlade mise: mladu misu fra Željka Tomića 30. lipnja 2024. i mladu misu fra Ante Begića 7. kolovoza 2024. Bila nam je čast i radost pjevati na mladim misama.

Uslijedila je devetnica Velikoj Gospi u kojoj župni zbor redovito sudjeluje uz ostale pjevačke sku-

pine u župi i sama svetkovina Uznesenja Blažene Djevice Marije.

S novom školskom godinom župnom zboru se priključilo nekoliko novih članova, mladih župljana, čemu se osobito radujemo.

Prvi dan mjeseca rujna petorica fratara, fra Ante Radoš, fra Jakov Jure Nikolić, fra Mario Kvesić, fra Danijel Sentić i fra Ante Kelava položili su svečane zavjete u Hercegovačkoj franjevačkoj provinciji, a svečano misno slavlje bilo je u kripti nove crkve u Posušju. Ovom prigodom zajedno su pjevali naš župni zbor „Fra Grga Martić“ i župni zbor „Sv. Cecilija“ iz Župe sv. Petra i Pavla u Mostaru uz orguljsku pratnju voditelja mostarskog zbora Drage Solde i pod ravnanjem s. Ivane Džeba. Pjevanje udruženih zborova za nas je lijepa uspomena i dobro iskustvo zajedničke suradnje.

Povremeno i prigodno zajedničko pjevanje pojedinih župnih zborova jednim je dijelom plod višegodišnjeg održavanja susreta zborova koji se ove godine održao 17. studenog u Župi sv. Stjepana Prvomučenika na Čerinu. Zadnjih godina naglasak susreta zborova stavljen je na zajedničko slavlje svete mise u kojoj svi zborovi sudionici susreta zajedno pjevaju pjesme koje su već prethodno dogovorili i naučili. Tako je bilo i ovaj put, pod ravnanjem voditeljice čerinskog zbora prof. Katje Krolo-Šarac i uz orguljsku pratnju fra Branimira Novokmeta. Misno slavlje predslavio je čerinski župnik fra Velimir Bagavac u koncelecijaciji s više župnika čiji su zborovi sudjelovali na susretu. U svojoj propovijedi fra Velimir je dotaknuo neke važne i uvijek aktualne teme koje se usko odnose na župne zborove i time nam pružio još jedan poticaj na što bolje vršenje naše službe pjevača. Poslije svete mise zajedničko druženje nastavili smo na večeri u hotelu Brotnjo.

Poseban događaj koji je obilježio ovu godinu bilo je biskupsko ređenje našega župnika fra Mladena. Imali smo iznimnu čast pjevati na biskupskom ređenju zajedno sa zborom kotorske katedrale uz orguljsku pratnju naše Ivane Pekas. Prema Kotoru smo se zaputili dan prije mise ređenja, upravo na blagdan zaštitnice crkvene glazbe sv. Cecilije, 22. studenog 2024. i u ranim poslijepodnevima stigli u Kotor koji nas je, unatoč obilnoj kiši, lijepo dočekaao. Ubrzo smo imali probu zajedno s domaćim zborom na koru prekrasne Katedrale sv. Tripuna sagrađene u 12. stoljeću. Zatim smo se pridružili svečanoj Večernjoj molitvi koja je uoči biskupskog ređenja upriličena u Crkvi sv. Klare. Nakon večere na kojoj smo se

imali priliku družiti s članovima zbora kotorske katedrale i hercegovačkim franjevačkim bogoslovima uputili smo se prema Perastu gdje smo bili smješteni. Zahvaljujemo svim domaćinima i domaćicama koji su se potrudili oko našeg prijema, i u Perastu i u Kotoru.

Suprotno prethodnom kišnom danu, dan 23. studenog je osvanuo prekrasan s vedrim plavim nebom u mirnom Zaljevu svetaca. Nakon doručka uputili smo se na još jednu probu u Katedrali i pripremili se za početak misnog slavlja na koje su pristigli brojni naši župljani i drugi vjernici. Dirnuti ovim događajem i ponosni na našeg župnika fra Mladena potrudili smo se oko pjevanja koliko smo mogli i radosno smo sudjelovali u samom slavlju moleći za novog biskupa. Zahvaljujemo fra Mladenu za svu otvorenost, brigu i velikodušnost koju je za vrijeme svoje župničke službe iskazao zboru i za čast što smo mogli pjevati na njegovu biskupskom ređenju.

Usljedile su pripreme za Božić i božićne blagdane o kojima je zbor, kao i svake godine, pjevao na svetim misama. Na blagdan sv. Ivana Apostola i Evanđelista priređen je tradicionalni božićni koncert na kojemu su nastupili ženska klapa Zvizdan, veliki i mali zbor Glazbene škole Posušje, Frama, dječji župni zbor i veliki župni zbor.

Pjevanjem na misi zahvalnici 31. prosinca 2024. zahvalili smo Gospodinu za ovu godinu i sve milosti koje smo u njoj primili.

DJEČJI ŽUPNI ZBOR

Dječjem župnom zboru *Fra Grga Martić* koji broji oko 90 članova uz redovito pjevanje na nedjeljnoj misi u 8:30 i probe subotom posebnu radost svake godine predstavlja sudjelovanje na susretu dječjih župnih zborova *Zlatna harfa* koji se uspješno održava već preko 40 godina.

Ovogodišnja *Zlatna harfa* održana je 2. svibnja u Crkvi sv. Petra i Pavla u Mostaru. Sudjelovali su zborovi iz Mostara, Čitluka, Kočerina, Gorice i Sovića, Međugorja, Tomislavgrada, s Humca, Širokog Brijega, dječji zbor filijalne crkve u Dobrkovićima te naš posuški dječji župni zbor *Fra Grga Martić* koji je pod vodstvom s. Ivane Džeba i uz klavirsku pratnju članice zbora Anne Crnogorac kao izbornu skladbu u koncertnom dijelu susreta izveo pjesmu *Ljubav se rodila* autorice s. Tihane Strancarić.

Ovogodišnja *Zlatna harfa* održana je u znaku 800. obljetnice prvih jaslca koje je sv. Franjo upriličio u malom mjestu Greccio na Božić 1223. Tako su i pjesme koje su naši raspjevani zborovi pjevali bile s temom Božića, prvih jaslca i s divljenjem Bogu koji je postao čovjek. To je otajstvo kojemu se sv. Franjo Asiški klanjao i radovao. O tome je malim pjevačima više rekao u svojoj propovijedi župnik i gvardijan mostarskog samostana fra Danko Perutina koji je predslavio misno slavlje u 18 sati, nakon koncertnog dijela programa - pojedinačnih nastupa zborova. Fra Danko nas je, govoreći o Božiću i jaslacima, usmjerio na ono što nam sv. Franjo poručuje u događaju prvih jaslca, a to je naše srce. Naše srce su jaslce u kojima se Božji Sin treba roditi.

U ovom euharistijskom slavlju pjevali su svi zborovi zajedno pod vodstvom s. Irene Azinović i uz orguljsku pratnju Drage Solde. Prekrasan je i nalik anđeoskom zvuk složnih dječjih glasova kojima je ovom prigodom odlagala Crkva sv. Petra i Pavla.

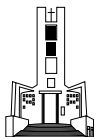

Zbor je i ove godine pjevao na slavlju Prve svete pričesti u župi, kao i u devetnici Velikoj Gospi.

Početak nove školske godine započele su redovite probe i upis novih članova. Dana 12. listopada 2024. sudjelovali smo na biskupijskom susretu dječjih zborova koji je ove godine održan u mostarskoj župi sv. Tome Apostola na Bijelom Brijegu.

Nakon raspjevanog susreta naš dječji zbor posjetio je i samostan Školskih sestara franjevki u Mostaru gdje su im sestre kazale osnovne informacije o samostanu. Pomolili smo se i zapjevali u kapelici i osvježili se u samostanskom dvorištu.

Kao i prijašnjih godina, dječji župni zbor pjevao je na Božić na misi u 9 sati i na blagdan Nevine dječice, a nastupio je i na Božićnom koncertu 27. prosinca 2024.

XVI. FESTIVAL RELIGIOZNE DRAME

U mjesecu ožujku 2024. održan je 16. Festival religiozne drame u župi Bezgrešnog začeca BDM u Posušju. Predstava pod naslovom „Sedam darova Duha Svetoga“ koji su izveli članovi udruženja „Iskra svjetlosti“ iz Splita otvorila je ovogodišnji Festival. „U predstavi su predstavljene sve hrvatske regije, od Dalmacije, Slavonije, Istre, Like, središnje Hrvatske... Svi oni predstavljaju ono što je čovjek napravio, no naši protagonisti se ne mogu dogovoriti kako će se predstaviti, raspravljaju se i tu raspravu prate neke naše mudre izreke. Cijelo vrijeme je tu njihov čistač koji prati njihov rad, komentira ga i nudi im alat – a to su upravo darovi Duha Svetoga. I tako na jedan šaljiv, ali poučan način dolazi se do dogovora“, kazala je Željana Lažeta, volonterka u udruzi.

Zanimljivost predstave je što su je izvele osobe s teškoćama u razvoju, njih osam zajedno s volonterom iz udruge. „Nitko za-

pravo od osoba s teškoćama u razvoju ne očekuje ovakvo nešto. To nisam ni ja očekivala kada sam počela volontirati. Složiti ovakvu jednu predstavu s ljudima koji imaju različite teškoće je doista iznenađujuće. Ali pokazuje nam za što su sve ti ljudi sposobni. Mislim da je vrijeme da ih prihvatimo kao ravnopravne članove zajednice, da im pomognemo razvijati vještine koje mogu razviti“, kazala je između ostalog Željana.

Druga predstava Festivala održana je u ponedjeljak 11. ožujka u kripti posuške župe. Gostovala je Frama Široki Brijeg s predstavom „Svećenik krvave haljine“ koja rađena je po uzoru na istoimenu knjigu francuske autorice Raoul de Navery. Radnja predstave donosi svećenika Franju koji je okrivljen za zločin koji nije učinio. Na osnovu neopravdanih dokaza, Franjo je osuđen na doživotnu kaznu zbog ubojstva jedne

žene. Koliko je bio pošten i odan svom svećeničkom pozivu dokazuje nam činjenica da mu se sam počinitelj ispovijedio, a Franjo nije tu ispovijednu tajnu odao ni pod cijenu vlastitog života.

Treću predstavu odigrao je splitski glumac Pero Eranović sa svojom monodramom „Bio sam tamo” koja predstavlja potresno svjedočanstvo rimskog centuriona Marcela Galija koji po dolasku u Galileju dobiva svoj prvi zadatak: organizirati smaknuće mjesnog revolucionara poznatog po brojnim čudesima, a čiju tuniku osvaja na kocki. „Muka Gospodinova, ali ispričana iz gledišta rimskog zapovjednika koji je zapovjedao Njegovim smaknućem. On u svojoj sobi iduću noć sabire trenutke tog petka i svega čemu je svjedočio. Sabire te trenutke koje on slijedi ne znajući gdje će otići i gdje će ga odvesti. Na kraju shvaća da nije sam u sobi. Tu je ta tunika koja je možda živa, koja je možda više od običnog krvavog platna. Ta tunika postaje njegov suigrač, a publika s vremenom otkriva svoju ulogu“, kazao je Pero Eranović o svojoj monodrami.

Monodrama je autorsko djelo glumca Pere Eranovića koje je nastalo u samo 18 dana, a danas

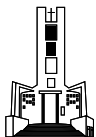
ju izvodi kao svjedočanstvo svoje vjere. Predstava je nastala u vremenu autorovih kušnji i teškog životnog razdoblja, te konačno poistovjećivanja s Kristovim kušnjama. „Svoju pustinju sam identificirao s Kristovom pustinjom, a naše muke i kušnje se suobličuju.“, kazao je Pere Eranović govoreći o motivima nastanka predstave.

Frama Posušje zaključila je 16. Festival religiozne drame predstavom „Imenom sam te zazvao“. Predstava se otvara sa scenom sotone u Getsemanskom vrtu koji Isusa, koji se moli uvjerava da sve što radi je besmisleno. Onda Ga vodi u budućnost u dvije obitelji u kojima Mu pokušava dokazati da

je sve uzaludno. Te obitelji imaju mane, nerazumijevanje, nepromišljene situacije... No, predstava ipak na kraju prikazuje da zlo nema zadnju riječ. To će se dokazati Isusovom smrću na križu i konačnom pobjedom. Cijela ova priča ideja je članova dramske sekcije Frame Posušje. „Mladi su htjeli pokazati kako pomalo gubimo smisao velikih blagdana, kako se naglasak zna staviti na skroz krive stvari. Ubacili smo u predstavu figuru sotone koja pokazuje koliko lako nas može odvući od onog važnog u slavlju ovog velikog vremena. Tu je i jedna dublja poruka predstave; a to je da korizmeno vrijeme koje nosi puno blagoslova, nosi i puno iskušenja i napasti, tako da bdijmo i molimo kao što nas Krist poziva, jer duh je često voljan, a tijelo slabo“, kazao je fra Jozo o predstavi.

Evandjelje se ljudima nastoji približiti i na drugačije načine. Stoga župa organizira i predstave koje na jednostavan i slikovit način nastoje predočiti neke biblijske istine bliske današnjem čovjeku. Članovi Crkve potaknuti su da svojim talentima svjedoče o uskrslom Gospodinu te potiču ljude na obraćenje i zajedništvo s Njime.

HODOČAŠĆE U ITALIJU

Na Uskršni ponedjeljak, 1. travnja. 2024. godine, u ranim jutarnjim satima krenuli smo na hodočašće u svetišta sjeverne Italije s našim župnikom fra Mladenom Vukšićem. U Rijeci nam se pridružio Slavo Mandurić, naš vodič. Vožnjom preko Hrvatske, Slovenije, Italije stigli smo do našeg prvog odredišta, svetišta Monte Grisa u Trstu.

Nacionalno svetište Marije Majke i Kraljice sagrađeno je između 1963. i 1965. godine. Crkva je posvećena svetoj Mariji kao simbol mira i jedinstva svih ljudi. Samo svetište nalazi se iznad Trsta, a s južne terase crkve mogli smo vidjeti dio Tršćanskog zaljeva, jer nam je kiša ograničila vidik na cijeli zaljev. Nakon razgledanja svetišta slavili smo svetu misu. Duhovno pokrepljeni, put nastavljamo vožnjom kroz pokrajinu Veneto i Lombardiju, najrazvijeniji dio Europe. Sa zadnjim zrakama sunca dolazimo do okolice Verone, gdje smo se smjestili u hotel, večerali i pošli na odmor.

Drugi dan, nakon doručka krenuli smo u obilazak grada Bergamo koji je nakon Milana naj-

važniji grad pokrajine Lombardije. Uspinjačom smo stigli u malu srednjovjekovnu četvrt okruženu venecijanskim zidinama iz 16. st. koja nas je zadivila renesansnim građevinama, šarmantnim trgovima između kojih je smještena Palazzo della Regione, povijesna građevina iz 12. stoljeća.

Razgledali smo katedralu posvećenu svetom Aleksandru koji je zaštitnik grada, Katedralni

trg, krstionicu, Gradski toranj, zvonik, Stari trg koji se smatra najvažnijim trgom u pokrajini Lombardije, baziliku Svete Marije Velike koja je iz 12. stoljeća. U njoj smo slavili svetu misu.

Poslije kraće pauze put nastavljamo do Brescie koji je nakon Milana drugi po veličini grad u pokrajini Lombardiji. Obišli smo dvije katedrale, staru i novu. Obje su nas oduševile. Šetnja gradom,

razgledanje La Cripta di San Filastrio, crkve u kojoj se nalazi grob Angele Merici koja je osnovala žensku redovničku zajednicu pod imenom Družba svete Uršule, posebno osjetljive prema sirotinji. Zatim smo krenuli u Sirmione, mali grad velikih sladoleda, u što smo se i uvjerali. Gradić je to koji se smjestio na poluotoku koji uranja u prekrasno jezero Lago di Garda.

Usljedilo je vrijeme za druženje, odmor, razgovor i opuštanje uz jezero. Šetnjom starim centrom Sirmione, šarenim slikovitim ulicama prepunim slastičarni, kafića i restorana, razgledanjem tvrđave Scaliger priveli smo dan kraju i umorni krenuli u hotel na večeru i noćenje.

Treći dan hodočašća naše prvo odredište bio je grad Mantova, kulturno sjedište cijele Europe. Grad smješten između tri jezera, zadivio nas je svojim palačama, crkvama i trgovima.

Posjetili smo katedralu svetog Petra iz 16.st. koja je kopija prve vatikanske bazilike, Toranj uz katedralu koji je vidno puno stariji, zatim crkvu svetog Andrije u kojoj se čuva Najdragocjenija Krv Kristova koja je prilikom razapinjanja Isusa pala na zemlju ispod križa, sveti Longin ju je uzeo i danas se čuva u ovoj crkvi.

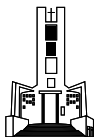
Poslije kraće pauze za odmor i osvježanje nastavljamo prema Cremoni, grad poznat po bogatij i raskošnoj arhitekturi i kao mjesto izrade prvorazrednih gu-

dačkih instrumenata, posebno violina. Razgledali smo stari dio grada, katedralu iz 13.st. posvećenu Velikoj Gospi, zvonik uz samu katedralu impozantne visine od 112.54 m sagrađen od cigle, toranj koji je najviši u Italiji, a među tri najviša u Europi.

Zadnje odredište predviđeno za ovaj dan, a ne manje vrijedno i lijepo, je gradić Pavia. Prije samog centra grada posjetili smo Certosu di Pavia, koja je utemeljena 1396. godine. Počeli smo od crkve Gospe od Milosti uz koju je smješten samostan na 2235 hektara zemljišta koja je 1879. godine proglašena nacionalnim spomenikom. Sve radove financirole su dvije talijanske obitelji čiji se grobovi nalaze u samoj crkvi. Gradila se petsto godina. Glavni dio crkve je svetohranište koje je napravljeno u prvotnom obliku crkve iz 1500.g. Tu smo slavili svetu misu za naše drage pokojne.

Nakon svete mise jedan od monaha poveo nas je u obilazak svetišta i pobliže nas upoznao o njihovu životu i djelovanju. Zatim smo pošli u sami centar Pavia, grad izgrađen na temeljima rimske utvrde koja je kasnije proširena, a u 4.st. postala Biskupija. Posjetili smo katedralu koja datira iz kraja 15. st., glavna kupola visoka je 97 m a ujedno je treća po visini u Italiji. Obišli smo samostan i crkvu svetog Petra u kojoj se nalazi grob svetog Augustina. Također, u kripti crkve nalaze se grobni ostatci mučenika svetog Severina Boezia. Nakon kraće stanke pošli smo prema prenoćištu.

Četvrti dan hodočašća, poslije doručka, napustili smo hotel i krenuli u Schio, malo mjesto u kojem smo posjetili crkvu Svete Obitelji. U glavnom oltaru crkve, u staklu nalazi se neraspadnuto tijelo svete Josephine Bakhite, prve afričke svete. Tu smo sla-

vili svetu misu. Nakon svete mise časna sestra povela nas je u obilazak muzeja u kojem smo vidjeli osobne stvari svete, njenu sobu i stvari od sakramenta krštenja i krizme, rukotvorine, knjige koje je čitala, religijske stvari i još puno toga. Dok smo slušali sestru kako govori o teškom životu svete Bakhite koju su trgovci robljem oteli dok je bila dijete, koja je više puta bila prodana, zlostavljana i mučena, malo tko je ostao ravnodušan. Kako reče naš voditelj „Svetica s najtužnijim životopisom.“ Sveti Ivan Pavao II. nazvao ju „Ženom pomirenja i praštanja.“

Put nastavljamo do Vicenze, glavnog grada istoimene talijanske pokrajine u regiji Veneto. Posjetili smo katedralu Uznese-nja Svete Marije iz ranog 11. st. i središnji Gradski trg. Nakon šetnje gradom otišli smo do svetišta Monte Berico gdje se Gospa ukazala 1426. godine. Crkva je posvećena Gospi od Milosrđa. Tu je prva crkva koja je sagrađena za samo tri mjeseca. Iz dvorišta crkve pruža se panoramski pogled na Vicenze. Napustili smo svetište i krenuli u drugi hotel gdje smo se smjestili, večerali i pošli na odmor.

Peti dan hodočastili smo u Camposanpiero, mjesto gdje je sveti Ante proveo zadnje dane svoga života. U ovo mjesto on se povlačio u osamu, molitvu i razmatranje Svetog Pisma. Zanimljivo za ovo mjesto je da na dan Svetog Ante, 13. lipnja, sva stabla oraha što se nalaze u crkvenom dvorištu procvjetaju.

Sveti Ante je najštovaniji i najbrže proglašeni svetac katoličke crkve, manje od godinu dana. Uz samu crkvu svetog Ante nalazi se samostan klarisa. U kapeli crkve svetog Ante slavili smo svetu misu. S jednim od svećenika koji su ovdje na službi obišli smo skulpture koje su postavljene u crkvenom dvorištu, ukratko nam je predstavio njihovo značenje i kod svake smo se zajednički pomolili. Zatim smo krenuli prema Veneciji, autobusom do luke Santa Sabbionni odakle smo nastavili brodom.

Grad na vodi, grad romantike, poznat po kanalima, gondolama i bogatoj povijesti. Često ga s razlogom smatraju najljepšim gradom na svijetu. Posjetili smo i razgledali: Most uzdisaja, Duždevu palaču, crkvu Gospe od Zdravlja, jednu od najviše fotografiranih crkvi, crkvu svetog Marka u kojoj se nalazi grob samog sveca smješten u glavnom oltaru, zvonik svetog Marka, jedan od najviših u Italiji. Šetnjom gradom mogli smo vidjeti zatvor, gondole, prekrasne građevine, mostove i trgovce. Grad smo napustili u kasnim popodnevima i uputili se prema hotelu.

Osvanuo je zadnji dan hodočašća, subota 6. travnja, vrijeme za polazak prema Hercegovini. Putem smo stali u obližnje mjesto Grado, odakle smo brodom pošli na otočić Madonna di Barbana, jedno od najstarijih Gospinih svetišta u svijetu, nastalo 582. godine.

Na otočiću je sagrađena crkva Bezgrešnog začeca Blažene Djevice Marije, kapelica i župna kuća. Svetu misu slavili smo s nakanom zahvale Bogu za neizmijerna dobra. Slobodno vrijeme iskoristili smo za osobnu molitvu, razgledanje kapelice i šetnju kroz lijepo uređeno crkveno dvorište uz samo more.

U popodnevima satima vraćamo se u Grado i nastavljamo prema gradu Akvileja, najvažnijem arheološkom nalazištu sjeverne Italije. To je jedan od gradova koji je imao veliki značaj u širenju kršćanstva, a danas je malo mjesto okruženo palačama, trgovima i hramovima na kojima se očituje izgubljeni sjaj Rimskog carstva. Posjetili smo i razgledali baziliku sagrađenu u 11. st. u kojoj se nalaze najvrjedniji mozaici na svijetu koji prikazuju najvažnije simbole prvih kršćana. Put smo nastavili prema Sloveniji gdje smo imali svečanu večeru.

Pod dojmom prirodnih ljepota i svjetski poznatih i priznatih mjesta stigli smo u Hercegovinu. Zahvalni smo Bogu, našem župniku, vodiču i vozačima na strpljivosti, uloženom trudu i posvećenom vremenu.

HODOŠAČĆE SV. IVI U PODMILAČJE

Na hodočašće se može ići iz različitih motiva: kako bismo ojačali svoju oslabljenu vjeru, izvršili pokoru za svoje grijehе, kako bismo na nekom svetom mjestu mogli izreći svoju molitvu za ozdravljenjem, pomirenjem ili jednostavno zahvalili za već primljenu milost.

Naša župa je organizirala hodočašće sv. Ivi u Podmilačje na samu svetkovinu sv. Ivana Krstitelja 24. lipnja 2024. Naš polazak je bio u 5 sati ujutro s 59 hodočasnika iz naše župe. Podmilačje je poznato prije svega po svetištu sv. Ivana Krstitelja.

Od izgradnje do danas crkva Svetog Ive bila je uvijek zborište zajedništva ne samo bosanskih katolika nego i pravoslavaca i muslimana. Taj duh otvorenosti u vjeri i nadi plod je stoljetnog djelovanja i visokog osjećaja za ljudske i narodne potrebe, ali i visokog osjećaja za vrednote Božjeg kraljevstva.

Ovo je svetište jedno od najstarijih u Bosni i Hercegovini. Datira iz 15. stoljeća kada je, vjeruje se, i sagrađena stara crkvica u gotičkom stilu. Ona je preživjela i veliko osmanlijsko osvajanje 1463. godine, ali i pad Jajca 1528. godine.

U ožujku 1993. godine srpska vojska do temelja je razorila svetište Svetog Ive u Podmilačju. To se dogodilo 1. ožujka u 6 sati navečer. Mještani svjedoče da se začula snažna eksplozija prilikom koje je

srušena velika crkva Sv. Ive, a u njezinu sklopu i ona stara iz srednjeg vijeka. Sve što je tada spašeno bio je čudotvorni kip Svetoga Ivana Krstitelja kojeg smo imali priliku i mi častiti i ostaviti svoje zavjete, molbe i zahvale.

Naš dolazak u Podmilačje bio je oko 8 sati, tako da smo svi imali priliku osvježiti se tijelom i duhom.

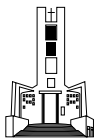
Imali smo mogućnost sv. ispovjedi, gdje je bilo mnoštvo svećenika iz ostalih župa koji su neumorno ispovjedali satima, na ne baš ugodnim temperaturama. Hvala im!

Središnje misno slavlje predvodio je Požeški biskup Ivo Martinović.

Misu s nakanom za bolesnike suslavili su ministar Franjevačke provincije Svetoga Križa – Bosne Srebrene fra Zdravko Dadić, župnik fra Filip Karadža, te još 30-ak svećenika.

U pozdravnoj riječi fra Filip je istaknuo da su u današnje vrijeme kada se „čini da zlo maršira, a dobro se tek probija“, mnogi puni strahova. „Sv. Ivo koji nas je danas okupio u ‚bosanskom Jordanu‘ kada bi ga upitali: ‚Što nam je činiti?‘, zasigurno bi nam kazao da moramo biti autentični, istiniti u dvjema stvarima: ljubavi i obraćenju“, naglasio je župnik objasnivši da u tomu ljudi ne mogu biti umjetni.

Vratili smo se kući u poslijepodnevним satima zahvalni Bogu i našoj župi za ovo hodočašće.

MOLITVENI IZLET ČITAČA I ČISTAČICA U JAJCE

Čitači i čistačice u crkvi Bezgrješnog začetca Blažene Djevice Marije u Posušju otputovali su 14. rujna 2024. u kraljevski grad Jajce. Njih 43, predvođeni fra Robertom Pejičićem, nakon svete mise u Posušju, sjeli su u autobus, zazvavši pomoć Božju, uputili su se prema Jajcu.

Nakon predaha od vožnje i nakon kave u Šujici, nastavili su putovanje do Jajca. Ispred Franjevačkog samostana u Jajcu dočekao nas je ljubazni gospodin Franjo Leovac, kustos franjevačkog muzeja i naš vodič. Uveo nas je u Crkvu Svete Marije te proveo kroz etnološku, arheološku i sakralnu postavku muzeja. Tako smo tu vidjeli i čuli 2000 raznih stvari kao i sanduk sa ostacima posljednjeg bosanskog kralja Stjepana Tomaševića.

Onda smo se uputili prema građevini iz perioda Srednjovjekovne Bosne, Tvrđavi u Jajcu. Naš vodič nam kazuje kako se ona nalazi na 470 metara nadmorske visine, da zauzima površinu od 4800m kvadratnih i da je duljina zidina 1300 metara. Pokazao nam je i Medvjed kulu koja je svojevremeno služila kao zatvor. Pričao je i o Sahat kuli te o hramu boga Mitrasa. Šetajući zidinama, izravno smo gledali crkvu svete Marije sa Zvonikom Svetog Luke. Za ovaj zvonik smo imali čuti: Naime, kći srpskog despota Lazara je bila udata za Stjepana Tomaševića te je u miraz donijela moći svetog Luke. Tako je dala izgra-

điti i Zvonik uz crkvu u koji je dala ugraditi i te moći. Inače, izgradili su ga lokalni majstori, a visok je 23,15 metara. Na jugozapadnom dijelu Tvrđave nalazi se dio s kraljevskim grbom. Unutar zidina nalazila se i džamija i barutana. Važnu ulogu u izgradnji Tvrđave pridaje se Hrvoju Vukčiću Hrvatiniću u 14. i 15. stoljeću. On je angažirao italijanskog arhitektu da uredi unutrašnjost dvora, podgrađe i obiteljske grobnice. Tako je nastala Kripta i katakombe izdubljene u živoj stijeni.

Hvala našem temeljitom vodiču Franji, a mi odlazimo na vodopad Plive. Samo sretnici mogu osjetiti te kapljice vode, vidjeti nevjerovatni prizor i čuti takav zvuk. Bogu hvala, i mi smo bili u toj ulozi. Vodopad se ubraja među 12 svjetskih najljepših vodopada. Visok je 22,2 metara.

Idemo do Svetišta koje se ubraja u najstarija u BiH, u Podmilačje. Kako nam je lijepo ispričao fra Nikica Vujica, ono datira iz 15. stoljeća. Crkvice Svetog Ive sagrađena je na lijevoj obali Vrbasa u gotičkom stilu. Preživjela je veliko osmanlijsko osvajanje 1463. godine kao i pad Jajca 1528. godine. Samo je 1993. u Domovinskom ratu srušena do temelja. No kip svetog Ive ostao je netaknut. Kakvo čudo!!! Danas je ona na desnoj strani Vrbasa.

Povijest svetišta smo pratili vrlo zainteresirano, ali smo morali dalje. Fra Nikica, veliko Vam hvala.

U restoranu na Velikom Plivskom jezeru, okrijepili smo se divno pripremljenom hranom i pošli do Malog Plivskog jezera gdje smo u rukavicama vode vidjeli 20 vodenica uz sedrenoj pregradi. Divota, u njih 6 još se melje brašno. Zahvalni Bogu na divno provedenom danu kao i sve drugo: veseli, puni dojmovi vratili smo se kući.

ZBOR PRAKARATURA

U našoj župi djeluje grupa prakaratura, onih koji kupe milostinju nedjeljom i svetkovinama. U ovom trenutku ih je 14. Uskoro

će nam se pridružiti još dvojica. Kao znak pažnje i zahvalnosti okupimo se jedanput godišnje na večeru. Svima hvala što pridonose

svojim radom uzdržavanju crkve, misama koje se slave za pokojne i školovanju mladih fratara.

OBLJETNICA PADA VUKOVARA

Na današnji dan, 18.11.2024. god. prisjećamo se svih žrtava Domovinskog rata, Vukovara i Škabrnje. Naša Frama je i ove godine napravila prigodan amblem koji ističe Vukovarski vodotoranj, simbol stradanja i otpora grada. Vodotoranj je pretrpio više od 600 pogodaka od strane agresora, stojeći prkosno i ponosno, te tako prikazuje i samu sliku hrvatskih branitelja. U svečanoj svetoj misi koju je predslavio fra Slavko Alojzije Anđelić, prinijeli smo svetu žrtvu i molitve za sve one ubijene, mučene i nestale.

Naše molitve mogle su se čuti i u procesiji do Trga branitelja gdje je, uz upaljene svijeće i pjesmu naše glazbene sekcije svako od srca naših framaša sjajilo je istinskim ponosom na sve one koji su prije 33 godine dali svoje živote za nas, našu Hrvatsku.

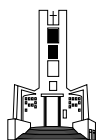
HUMANITARNA AKCIJA ZA MAJČINO SELO

U ponedjeljak 7. listopada održala se, sad već tradicionalna, humanitarna akcija za Majčino selo župe Posušje. Akcija se odvijala u vremenskom periodu od 7.30 do 19.00 sati. Naši župljani prikupili su 5 kombija stvari prehrabrenih, higijenskih i kućanskih potrepština.

Također, naši framaši su doprinjeli ovoj akciji tako što su cijeli dan vrijedno pomagali u slaganju i prijenosu stvari.

Ovim putem se zahvaljujemo našim župljanima na odličnom odazivu kao i framašima na raspoloživosti i pruženoj pomoći. Mir i dobro!

KORIZMENA DUHOVNA OBNOVA

ŽEDAN SAM (IV 19, 28–30), FRA ANDRIJA MAJIĆ

Početak je korizme. Ona nas uvijek iznova poziva da svoje misli usmjerimo prema Golgoti, prema Kristovoj muc i smrti. Nama Hrvatima osobito je draga pobožnost križnoga puta te će jedan strani svećenik reći kako, dok nije upoznao nas Hrvate, nije shvaćao ovu pobožnost. Mi smo narod koji je tako često na svojoj koži osjećao i osjeća patnju te nam je uvijek tako važno zagledati se u Kristovu patnju i u njoj pronalaziti smisao. Stoga sam za ovo razmatranje izabrao posljednje trenutke Isusovog života, osobito ćemo nastojati približiti sebi Kristov vapaj s križa gdje govori da je žedan: *Nakon toga, kako je Isus znao da je sve dovršeno, da bi se ispunilo Pismo, reče: »Žedan sam.« A ondje je stajala posuda puna octa. I natakose na izopovu trsku spužvu natopljenom octom pa je primakose njegovim ustima. Čim Isus uze ocat, reče: »Dovršeno je!« I prignuvši glavu, preda duh.* (Iv 19, 28-30).

Za Evanđelja uvijek kažemo, kako ih i sam prijevod označava, da su radosna vijest. Nije li to pomalo čudno? Svi evanđeoski izvještaji teže k tome i najviše nam žele približiti Isusovu muku i smrt, govore o njegovu odbacivanju, o njegovoj patnji i tako je teško u njima pronaći elemente koji bi za nas bili doista radosni. Kao i u ovom ulomku: vidimo Isusa prikovanu na križ koji je u svoj svojoj nevolji još i žedan. Međutim, ono što nam govori da su Evanđelja doista radosna vijest pa tako i u ovom ulomku jesu detalji. Zato ćemo pokušati zaviriti u detalje koje nam donosi ovaj tekst. Prije svega, evanđelist Ivan govori da je Isus *znao da je sve dovršeno* te time nam daje do znanja da je ipak Isus taj koji doista dominira situacijom. Iako na prvi pogled izgleda da je posve bespomoćan, da mu je sve oduzeto, da se drugi njime poigravaju on je posve svjestan svoje dužnosti da ispuni Pismo, da ispuni Božji plan spasenja. Izgleda nam u našim životima da možemo ispuniti Božju volju samo onda kada nam sve ide glatko, kada ide po našim zacrtanim planovima. Isus nas ipak uči nečem drugom. Uči nas da se Božja volja i njegov plan spasenja mogu ispuniti i ispunjavaju upravo u trenucima kada smo i mi sami prikovani za naš životni križ. Što on čini: iako je prikovan, iako mu je sve oduzeto, ostao je bez odjeće, bez mogućnosti

kretanja, ostao je bez prijatelja – i oni su pobjegli, on upravo u tim trenucima daje nam neizmjereno puno toga. Daje nam oprostjenje, Mariju za majku, raj..., u konačnici, daje nam način kako živjeti u našoj životnoj žeđi.

Tradicija Crkve u ovom Isusovu vapaju da je žedan često je gledala ispunjenje riječi psalma 69: *U mojoj me žeđi octom napojiše.* Takvo shvaćanje ovolga što psalam govori u nama potiče sažalijevanje nad Isusom ili sažalijevanje i oplakivanje nas ljudi koji smo to učinili svome Spasitelju. U tom smislu, gledajući ovu Kristovu žeđ, mi kao da suosjećamo s njim ili iz Kristove perspektive on je došao na ovaj svijet i visi na križu žedan da bi suosjećao sa svima nama koji smo žedni prikovani na križeve našega života. Međutim, kada se sažalijevamo nad nekim mi ga tada, svjesno ili nesvjesno, stavljamo u drugi plan, u podređeni položaj. Istina, žao nam je što je u takvoj situaciji ali pak smo iznad njega jer nismo mi ti koji patimo. Mi, takoreći, iz prostora svoje udobnosti promatramo nekoga tko je u problemima i žao nam je zbog njegovih muka.

Uvjeren sam da je ovo Isusovo ispunjenje Pisma daleko dublje te bih se i vratio na prvu knjigu Pisma – Knjigu Postanka. U njoj se nalazi priča o Abrahamu i njegovom sinu Izaku. Te se priče redovito sjećamo s vjeronauka a zapravo je riječ o gotovo najpotresnijoj priči u cijelom Starom Zavjetu. Prisjetimo

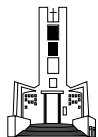
se kako je se od Abrahama tražilo da žrtvuje svoga sina. Sina koji je plod Božjeg obećanja i Božje blizine Abrahamu, sina od kojeg mu je Bog obećao podići potomstvo. Sada ga Abraham mora žrtvovati na što i pristaje. Dok drži nož da ubije svoga sina ipak ga netko zaustavlja. Anđeo mu govori da ne diže ruke na dijete te umjesto Izaka žrtvovan je ovan zapleten u trnje. Abrahamov ljubljani sin u konačnici nije žrtvovan dok je na Kalvariji pravi, ljubljani Božji Sin žrtvovan. Abraham u toj drami svoga života ipak nije prolio krv svoga sina dok Bog na Kalvariji proljeva krv svoga Sina i u njemu ispunja sve žrtve čitavoga Pisma. I ne samo to. Božji Sin, kako vidimo u ovom Ivanom evanđeoskom tekstu govori da je žedan. Prisjetimo se da je i jedan Abrahamov sin bio žedan. Naime, kada je Sara, Abrahamova žena rekla svome mužu da otjera njenu ropkinju Hagaru i Abrahamova i Hagarina sina Jišmaela on je to i učinio. Oni su otišli u pustinji te im je vrlo brzo nestalo vode. Potom se Hagara udaljila od svoga sina te počela jecati jer nije htjela vidjeti dijete kako umire od žeđi (Post 21,15-16). Anđeo joj govori kako je čuo jecaje i nevolju te je ona odmah gledala studenac i tako su se spalili dijete i ona. Ni ovoga puta Abrahamov sin koji je bio žedan nije umro dok Isusovo ispunjenje Pisma ide do te mjere da on, Božji Sin koji vapi da je žedan, umire na križu. Ne samo da s nama suosjeća nego s nama supati. I sin obećana (Izak) i sin ropkinje (Jišmael) – možemo reći odbačeni sin – ostaju na životu, ni jedan ni drugi nisu u konačnici žrtvovani dok se Božji Sin u potpunosti predaje, on umire i za jednoga i za drugoga. Nerijetko ćemo se u životu osjećati i kako jedan i kao drugi. Kao izabrane, na određeni način povlaštene osobe, osobe kojima sve ide od ruke i kao odbačene osobe, oni kojima u životu izgleda da jednostavno ne ide, da poput Jišmaela lutamo pustinjom, ali ne brinimo se. Isus je u svom tim trenucima s nama. Štoviše, umire za nas.

Gledajući Kristovu muku u cjelini, ono što nam evanđelja govore ovaj Isusov vapaj da je žedan izgleda pomalo čudan. Ne jer ne bi trebao biti žedan jer

tolika muka na vrućem bliskoistočnom suncu svakako da ga je učinila žednim, proljetni jeruzalemski zrak koji je redovito pomiješan s prašinom prašina svakako je doprinio tom, nego ako pogledamo što to nam evanđelist Marko govori o događajima na Kalvariji vidjet ćemo da je ovaj Isusov vapaj uvelike neobičan. Naime, Marko piše: I dovuku ga na mjesto Golgotu, što znači Lubanjsko mjesto. I nuđahu mu piti namirisana vina, ali on ne uze (Mk 15, 23). Dakle, Isusu su, prema ovom Markovom izvještaju, već nudili piće, ali Isus ga ne prihvaća. Ovdje je riječ o nekoj vrsti djela milosrđa gdje bi Židovi ljudima osuđenima na strašne muke nudili namirisano vino (obično vino pomiješano s tamjanom) koje bi ih omamilo te bi im mučenje bilo podnošljivije. Bila je to jedna vrsta anestezije. Međutim, Isus to ne prihvaća. On želi posve svjesno dovršiti djelo koje mu je Otac namijenio. Ne želi prihvatiti piće za ublažavanje muka jer želi priseban prihvatiti patnju i dokončanje muka. Ne prihvaća ljudsku čašu koja mu oduzima svijest nego dokraja ispija Očevu čašu koju je prihvatio još u Getsemaniju. To je ona čaša koju Židovi u svakom slavlju Pashe simbolično drže uz prazno mjesto za stolom jer ona čeka Mesiju. Time Isus potvrđuje da je on iščekivani Mesija koji pri punoj svijesti uzima čašu muke i ispija ju. Kao što je pozvao svoje učenike da ostanu budni i on ostaje budan, ostaje pribran jer ne uzima ono što ga može omamiti.

Gdje smo mi u svemu ovome? Kako li se tek mi bojimo prihvatiti našu patnju, naš križ? Koliko li mi tek načina nalazimo da anesteziramo našu realnost. Bojimo se susreta s našom žeđu pa ju nastojimo na sve moguće načine ublažiti. Mislim da u ovom Isusovom odbijanju anestezije trebamo tražiti hrabrost da se i mi posve svjesno i budno suočimo s našom patnjom i da ju prihvatimo jer je ona, s Kristom patnikom proživljena, i za nas spasonosna. Anesteziju za svoj stvarni život znamo tražiti i u raznim zabrinjavajućim, oblicima religioznosti. Kao da je sve više religioznih pokreta, pa i unutar samoga kršćanstva, koji sve svode na osjećaje, na iluzorne ekstaze, na varljive dojmove i time stvaraju privid stvarnoga, iskrenoga odnosa s Bogom i s nama samima. Stoga, ne bojmo se prihvaćati naše boli, jer upravo tu ćemo susresti Boga koji s nama i za nas pati.

Samo koji trenutak ranije Isus odbija namirisano vino, a sada govori da je žedan i uzima ocat. Zanimljivo je to da nešto što je nepcu prihvatljivije ne uzima nego u svojoj žeđi uzima gorki ocat. Zapravo, ono što vojnici nude Isusu nije novi način mučenja, ne daju mu ocat kako bi mu se narugali i kako bi povećali njegovu patnju nego mu daju svoje piće. Nai-

me, rimski vojnici nisu bili naročito imućan stalež te su redovito pili vino koje nije bilo prvoklasno, vino koje se gotovo pa počelo kvariti. To je tako važno za nas kršćane. Što ponuditi Isusu u njegovoj žeđi? Odgovor je jednostavan: ono što imamo uza se. To Isus uzima. Ne trebamo žudjeti za nekim potezima superheroja, sanjati o preuzvišenim djelima kako bismo se svidjeli Isusu i kako bi on to oda nas uzeo. On uzima oda vojnika i od nas ono što imamo uza se. Nerijetko se bojimo ponuditi Isusu sebe, ono što jesmo i što imamo jer mislimo da on toga nije dostojan i da mu se neće svidjeti, ali on želi upravo nas. Žeđa za tim da mu ponudimo našu svakodnevicu, da mu pružimo sebe pa makar i nismo prvoklasni ili možda se već počeli kvariti poput vina koji prelazi u ocat. Njemu to ne smeta jer ono što je u nama nepotpuno i nesavršeno on usavršava.

U ovom vapaju Isus nam otkriva i jednu novu dimenziju Boga. Za Boga znamo, po samoj definiciji da je samodostatan, da mu nitko nije potreban da bi postojao. Isus izlazi iz te udobnosti i na križu, dok vapi da je žedan govori, govori nam da je potreban drugih, da je potreban naše pomoći. Ovim činom daje nama ljudima ohrabrenje da se ne bojimo pitati za pomoć jer su naši iskreni vapaji za pomoć, rekao bih, božanske naravi, po njima smo slični Bogu. S druge strane, daje nam i posebnu ulogu, ulogu njegovih pomoćnika. Naravno, nijedno se naše djelo ne može usporediti s Božjim, ali on nam daje tu privilegiju da budemo njegovi suradnici. Čini nešto slično kao kad naše mame ili bake prave neke kolače ili tortu i onda dadnu djetetu da na vrh stavi jagodu. Kada sve bude gotovo dijete se odmah pohvali da je ono

napravilo tu tortu iako zapravo nije učinili gotovo ništa. Slično je i s nama. Bog čini sve, mi tek pojedine sitne stvari, ali nam on dopušta da to njegovo djelo bude i naše djelo, da sve ono dobro što činimo bude dogovor na njegovu žeđ. Stoga kada nemamo volje za činiti obične male stvari sjetimo se da to činimo za njega. Ako nam se da ujutro ustati – sjetimo se da to činimo za Isusa, ako nam se ne da ići na posao – sjetimo se da to činimo za Isusa, ako nam se ne da učiti – sjetimo se da to činimo za Isusa...

Evandelist Ivan u ovom ulomku svjedoči da je posljednja Isusova riječ na križu: Dovođeno je. Dovođeno zapravo znači dati nečemu smisao. To je ono najvažnije u cijeloj Isusovoj i našoj patnji – da sve to zaista ima smisao. Ništa nas ne čini toliko nezadovoljnim i nervoznim kako kad na izgleda da je naš život nepotpun. Nепrestano se trudimo, radimo, nastojimo organizirati svoj život, ali jednostavno kao da nam nešto nedostaje. Nedostaje nam svijest da je Isus jedini u našem životu koji stvari može istinski kompletirati. Bez njega sve će ostati nedovršeno. Ne zaboravimo da je život put, a put je uvijek nekompletan sve dok ne dođemo do odredišta, a odredište je sam Bog. Samo s njim čovjek je potpun, ispunjen – samo s Kristom supatnikom.

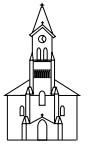
Na koncu, evo zašto su Evandelja doista radosna vijest: radost se ne temelji da sve ide kako planiramo nego da u našim patnjama stoji Bog supatnik. Naša stvarna životna radost ne počiva na tom da imamo život bez problema i muke, da nam je život obilježen uspjesima na svim područjima nago na tome da je s nama u našim problemima i u našem stvarnom životu Bog.

„ISPOVIJED – ZAGRLJAJ BOGA I ČOVJEKA“, DON MLADEN ŠUTALO

Duhovna kateheza u našoj župi Bezgrešnog začeca Blažene Djevice Marije održana je u srijedu 4. prosinca na temu „Ispovijed – zagrljaj Boga i čovjeka“. Kateheza je započela molitvom krunice, nastavljena svetom misom koju je predslavio don Mladen Šutalo, župnik u Neumu. Uslijedio je duhovni nagovor don Mladena upravo na temu „Ispovijed – zagrljaj Boga i čovjeka“.

U ovo milosno vrijeme iščekivanja Božića, upravo je sakrament svete Ispovijedi najbolja naša priprema za Božić. Shvaćamo li milost svete Ispovijedi, kako se ispovijedamo, kako se odnosimo prema ovom sakramentu – sve je ovo bila tema kateheze.

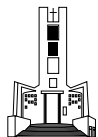
„Ako iskreno pristupimo sakramentu svete Ispovijedi, onda je ona doista zagrljaj Boga i čovjeka“, odmah je na početku istaknuo govornik don Šutalo. „Kažu veličina čovjeka nije u tome da nikada ne padne, nego kad padne da ustane. Ako čovjek u svom životu nije spreman i kadar ustrajati i ustajati, onda se bojim da neće doživjeti ovu radost koju samo Bog može dati u sakramentu svete Ispovijedi. Sv. Terezija Avilska rekla je predivnu misao: „O, koliki su propali zbog manjkave ispovijedi“. Mi ispovijedanjem svojih grijeha ispovijedamo i svoju vjeru. Imao sam priliku i kao student biti u Njemačkoj i kasnije kao svećenik mijenjati svoje kolege u hrvatskim katoličkim misi-

jama. Tamo ispovijedi nema. A gdje nema ispovijedi, onda možete zamisliti kakav je to život i gdje sve to vodi. U jednoj župi na kojoj sam bio kao student i koja je brojala oko 6000 vjernika samo se četiri osobe ispovjedu za Božić, ali zato svi idu na pričest“, kazao je don Šutalo na samom početku.

„Za pomirenje je potrebno dvoje – i Bog i čovjek. Kada krećemo na ispovijed, prvo treba ispitati savjest. Ne doći nespreman. Puno je ljudi koji dođu na ispovijed i onda se misle kada su se zadnji put ispovijedili. To treba napraviti prije, a ne razmišljati pred svećenikom kad je to bilo. Datume nije potrebno pamtit, važno je neko okvirno vrijeme da vidimo kada smo zadnji put pristupili ispovijedi. Sakrament koji uz svetu misu ili Euharistiju najčešće koristimo je sakrament svete Ispovijedi. Koliko ga razumjemo, koliko se za njega pripremamo, to je sada već druga stvar. I ovo božićno vrijeme daje nam priliku da o ovome malo promišljamo. Koliko vremena posvetimo za dostojnu svetu Ispovijed? Mi je prakticiramo, ali znamo li zašto je tako radimo? Jer je Bog tako htio. Koliko mi vremena u to uložimo? O tome ćemo večeras razmišljati. Kada kažemo ispovijed, onda mi obično računamo ono kratko vrijeme koje provedemo ispred svećenika. Nekad je manje, a nekad više vremena. Ispovijed je puno širi pojam nego što mislimo da jest. Ono što je najvažnije znati je da grijeh ne oprašta svećenik nego Bog. I s tom mišlju kada idem na ispovijed, mene uopće ne zanima je li to moj župnik, svećenik kojeg poznajem. Hoće li sad on, ako mu nešto kažem i ispovjedim, promijeniti mišljenje o meni – mene to uopće ne zanima. Kada sam bio mlad onda bih išao u Međugorje na ispovijed ili kod kolege kojega ne poznajem, a onda sam se pitao zašto? Ako vjerujemo da nam Bog preko svećenika oprašta grijeh, onda to nećemo imati potrebu raditi“, kazao je don Šutalo.

„Ispovijed je uistinu zagrljaj Boga i čovjeka, a grijeh je zagrljaj čovjeka i sotone. Kada sotona zarobi, zagrli onda se teško iz tog zagrljaja iskoprcat. Jedan se čovjek vozio u vlaku i na svakoj postaji, kako bi vlak stajao, otvorio bi prozor, pogledao koja je postaja, zatvorio prozor, otpuhno duboko te sjeo na svoje sjedište. I tako iz postaje u postaju. Nakon nekoliko postaje, upita ga suputnik koji je s njim dijelio kupe/vagon: je li sve u redu s vama gospodine? Vidim da na svakoj postaji otvarate prozor, pogledate koja je postaja, zatvorite prozor, otpuhnete duboko i teško i sjednete na svoje mjesto?! A on mu odgovori: u ovom kupeu je tako toplo, tako fino samo se ja vozim u pogrešnom smjeru. Kroz ovaj primjer i mi možemo naučiti, kad se nalazimo u grijehu, „silazi što prije“, tj. ispovijedi se. Što prije sađeš, brže ćeš se vratiti na pravi put. Nikad u svom životu ne smijemo zanemariti mali požar i mali kvar. Od njega nastaje, ako zanemarimo sitne stvari – krupne stvari – veliki požar i veliki kvar. Umjesto da kvar platimo 50 KM, može doći do štete od par tisuća maraka. Slično se događa i s grijehom. Mi sada očekujemo ako smo dugo lutali da ćemo se brzo vratiti u onu milost koju smo imali dok nismo bili u grijehu. Treba vremena da se vratimo u taj stadij. Isus u današnjem Evanđelju traži radnju, odnosno suradnju. Ako nema suradnje u svetoj Ispovijedi, onda nećemo osjetiti ono što taj sakrament daje. Ima recimo ljudi koji su napamet naučili „ispit savjesti“ u djetinjstvu i tako se uvijek ispovijedaju godinama. U ispovijedi takve ne smiješ prekinuti, jer neće znati gdje je stao/la. To su naučene formule koje se nažalost teško mijenjaju. A čovjek se uvijek mijenja. Nismo isti u svim stadijima života. Kao što ne možemo obući hlače ili suknju koju smo nosili kao djeca - sad kad smo odrasli, isto tako se naš život mijenja iz godinu u godinu. Spoznaja grijeha i Božje milosti se također mijenja iz godinu u godinu. Čovjek mora nešto učiniti, a nije to lako, jer moramo o sebi reći najgore stvari. Mi se uvijek predstavljamo u najljepšem svjetlu. Kad tražiš posao, nećeš reći svom pretpostavljenom: ja volim spavati do podne, ne volim ništa raditi, ne služim se računalom, ne znam nijedan jezik,... Dapače, predstaviti ćeš se u najboljem svjetlu“, kazao je don Šutalo. „S druge strane, pojedini ljudi imaju običaj doći i reći da nisu neki grešnici. Opsuju Boga ponekad i ne idu na svetu misu. Ali nisu neki grešnici. Bojim se da tu nema „popravka“, da tu teško Bog može djelovati, kad smo mi svoju savjest „ubili“. Ili se dolaze na ispovijed hvaliti da mole krunicu, idu na svetu misu, poste, pomažu, itd. Nakon „samohvale“ zar ne molimo kajanje? Ako molimo kajanje poslije svega

što smo dobro učinili, nije li nam onda žao što smo dobro učinili, što smo išli na sv. Misu. Zato treba samo negativne stvari govoriti. Jer materija svete Ispovijedi je grijeh, a ako nemamo grijeh nemamo što raditi u ispovjedaonici. A tko kaže da nema grijeha – laže i eto već materije za sv. Ispovijed“, istaknuo je don Šutalo.

„Nigdje svećenik nije tako blizak s čovjekom nego u ispovijedi, kada on otvori ponor vlastitoga života. Tu je svećenik najbliži čovjeku, kada dušu otvoriš. Nikome drugome nećeš tako otvoriti dušu kao svećeniku. U tom kontekstu je i to razlog zašto neću pričati loše o svećeniku. Ako nešto i loše čuješ, radije izaberi reći jedan Očenaš za njega. Nijedna druga služba nema uvid u dubinu ljudske duše kao što ima svećenik, lijepo je kazao fra Ante Vučković na jednom mjestu. U tom otvaranju Bog daje lijek. Koliko stvari nikada nikome nismo rekli nego samo svećeniku u sakramentu svete Ispovijedi. Ono što stvara nered u nama je grijeh koji je destruktivna sila, ali je s druge strane tu i Božja snaga koja je kadra sve to pobjediti. Kriza pastorala sakramenta Pokore može izaći i iz manjka, odnosno pomanjkanja duhovnoga žara pastira. Mi se toliko razletimo u našim životima, da nemamo vremena za ovu najvažniju stvar. Kaže jedan naš svećenik da pored svih obaveza koje ima, mora još i misu govoriti. Ne moram ja znati malter miješati, elektroinstalacije i rigips postavljati... Ima tko je kompetentan za to. Svećenik je tu da bude raspoložen i uvijek dostupan vjerniku, za razgovor, ispovijed, utjehu, za pohod bolesniku,... No, mi se razletimo na sto strana i onda nestane toga žara pastira. Ako svećenik nije sposoban prije mise sjesti i čekati ima li tko za ispovijed, onda će i vjernik tražec ga s vremenom odustati. Svećenik treba biti na raspolaganju, a onda će se i vjernik odvažiti i pristupiti. Također, u suočavanju s pritiskom suvremene kulture vjerniku nije dovoljno imati naučeno ili katekizamsko znanje – uvijek je važno otkrivati milosno lice našega Gospodina. Došlo je vrijeme da ljudi znaju nešto više nego prije. Vjernik se pita i traži odgovore na pitanja života. Nije ih dovoljno uputiti kući i reći moli, a oni imaju probleme u obitelji. Zato je vrlo važno otkrivati milosrdno lice našega Gospodina. Zato je vrlo važno imati jednu dostojnu i kvalitetnu pripremu prije svete Ispovijedi. Praksa potvrđuje skromnu pripremljenost, poglavito prigodom velikih blagdana ili masovnih vjerničkih okupljanja često se obavlja iz običaja i mehanički. Radi spasiteljske važnosti sakramenta pomirenja, bitan je cjeloviti duhovni pristup ispovijedi te kontinuirana briga cijele župne zajednice. Zato kada svećenik

objavi da će biti sveta Ispovijed, dođi jer je to za tvoje dobro koje nam Bog može u sakramentu Ispovijedi dati. Zato je važno da se govor o ispovijedni ne svede na samo govor o grijehu, nego je važno isticati i ovu crkvenu dimenziju i stvarnost Očeve blizine – milosrđe i ljubav. Ljudi su obično skloni da vide prljavo, negativno. Nitko se od nas ne obazire da vidi ovu Božju ljubav i milosrđe koje Bog daje. Zato nam je dobro poznato Lukino Evanđelje 16 poglavlje 1-32 retka. Prisposoba o milosrdnom Ocu. Mi češće stavljamo naglasak na rasipnog sina. Možda se više tu pronalazimo. Ali, Božje milosrđe je na prvom mjestu, Netko me čeka i to raširenih ruku i to nikad ne smijemo zaboraviti“, kazao je don Šutalo.

Govoreći dalje o ljudskim pristupima svetoj Ispovijedi kazao je i sljedeće: „Mnogu ljudi će reći da se pričešćuju samo kad su se ispovjedili. No, tko ti garantira da se i tada možeš pričestiti? Osobno, mogu postaviti barem pet pitanja na koja će penitent pozitivno odgovoriti da je sagriješio, a da mu to nije palo napamet ispovjediti. Pričest je isto lijek u borbi protiv grijeha. Ako se danas pričješćujem i sutra planiram na misu, ja ću automatski razmišljati da nesmiem napraviti grijeh, jer se sutra onda neću moći pričestiti. Dakle, to je već kočnica da učinim neki grijeh“, kazao je don Šutalo.

Progovorio je i o sakramentu Pokore kao bitnom slijedu nakon svete Ispovijedi. „Sakrament Pokore bitno je usmjeren na ispovijedi i priznanje grijeha na prikladan način. S tim je povezana činjenica da mnogi ne znaju što reći kada dođu na ispovijed, jer ne znaju što jest, a što nije grijeh. Što je grijeh? Najbolja definicija grijeha je ona najjednostavnija, prvopričesnička: Grijeh je sve ono što mislimo, govorimo i radimo što se Bogu ne sviđa. Ti znaš što se Bogu sviđa ili ne sviđa. Kad kanimo nešto učiniti, uvijek se moramo pitati – što bi Bog učinio da je na mom mjestu? Kada dođemo na sakrament svete Ispovijedi uvijek je važno na prvo mjesto staviti teške grijehe, jer oni su prvotna materija svete Ispovijedi. Male grijehe briše i kajanje na početku svete mise. Zato recimo, ja kao svećenik nikada neću dati dva-tri Očenaša za bogopsovku. Rado takvim osobama posvetim određeno vrijeme i kratko ih poučim. Znam često reći, kako imam lijek za sve one koji psuju Boga i koji je učinkovit 100%. Mnogi na prvu odgovore: recite velečasni! Znači, svaki put kad opsuješ Boga, daj sto maraka za misije. Odgovor s druge strane slijedi: uff! velečasni. Nastavim dalje: Zašto svi „kočimo“ i prolazimo pored radara 50 km/h. Prođi 150 km/h, ako smiješ. Nećeš, jer se bojiš kazne. Oduzet će ti netko vozačku i kaznu ćeš platiti. Tako bi trebalo i

u duhovnom životu. Ti bi sam sebe trebao kazniti. Dok ne budemo tu dosljedni, bojim se da neće biti pomaka ni u duhovnom životu. Obično kažem: nećeš se nadavati novaca za misije, samo ako budeš dosljedan. Kad nas policajac zaustavi zbog ne vezanja pojasa, i tako 3x platiš kaznu određenu cijenu, idući put ćeš se svezati u dnevnom boravku samo da ne platiš kaznu. Znamo mi da su Crkva i ispovjednik pred ozbiljnim izazovom, krizom sakramenta svete Ispovijedi. Mi živimo u sredini gdje to možda i ne osjećamo. Hvala Bogu! Na zapadu je to sve drugačije. Spomenuo sam župu od 6000 vjernika gdje se za Božić ispovijedi četvero vjernika. Velika većina ne ide na ispovjed jer ne shvaća bit pokore i pomirenja, jedan dio koji prakticira pristupa kratkotrajno i ostaju u psihološkom dojmu i osjećaju krivnje. Mnogi pohađaju svetu misu, pristupaju svetoj Pričesti i drugim sakramentima zanemarujući sakrament pomirenja što upućuje na njegovu tešku krizu i krizu vjere. Odlazak na ispovjed je znak da još nisi odustao od Isusa. Nekad me pitaju, sjećam li se nečijih grijeha kao svećenik koje drugi ispovijedaju? Ma, uopće mi ne pada na pamet. Tko od vas zna koliko ima kontejnera odavde do dna ulice. Nitko. Ne obraćamo pažnju na prljavo. No, kada vidimo prekrasan zalazak sunca, zaustavljamo se na sred ceste i fotografiramo. Mi u sakramentu ispovijedi nudimo milosrđe koje Bog daje. Sakramentu Ispovijedi treba pristupiti s radošću, a ne sa strahom. Jako je bitno vjerovati u oprostjenje grijega, da će mi Bog oprostiti. Bog čuje i briše. Mi kada nam netko nešto loše učini, to pamtimo cijeli život“, kazao je don Štalo.

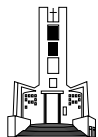
Progovorio je i o životnoj ispovijedi. „Mnogi znaju tražiti životnu ispovijed, a ja kažem da je svaka ispovijed životna ispovijed. Svakoj ispovijedi treba pristupiti kao da ti je prva, zadnja i jedina. Međutim, za životnu ispovijed treba dobra priprema. Treba se vratiti na početke sjećanja i onda ispovjediti grijeh, posebice one koje smo znali „zamotati u celofan“, kad nismo imali hrabrosti priznati sve grijeh, zbog straha ili bilo kojeg drugog razloga. Osobno bih preporučio knjižicu Ispit savjesti od velečasnog Marinka Miličevića, gospićkog svećenika. Imate ju i na internetu. Sadrži jednostavne upute i natuknice, stvari koje nam podsvjeste dosta toga što smo mislili da možda ne trebamo ispovjedati ili možda nismo nikad razmišljali da je to baš grijeh“, istaknuo je.

Govoreći dalje o grijehu istaknuo je Štalo kako često znamo pojedine grijeh „umotati u celofan“. „Najčešće to radimo s grijesima psovke, krađe i bludnosti. U tom smislu kada se dođete ispovjediti

ti nije dovoljno reći: psovao sam, krao sam, bludno sam griješio. Konkretiziraj grijeh! Ne možeš doći kod liječnika i reći kao pacijent: boli me. Što te boli, ono što te boli i ako to kažeš, to će biti liječeno. Što prešutiš, to se ne liječi. Isto je tako i s grijesima. Kad želimo reći da smo psovali, onda reci što si psovao i koliko puta si opsovao, ako je riječ o teškom grijehu, jer nije isto psovati Boga, Gospu ili oca, majku, zeleni kupus. Bogopsovka je strašan i težak grijeh! Kako reagiramo kad čujemo psovku Boga, Gospe? Obično se smijemo ili ignoriramo, a to nije dobro. Trebamo opomenuti ili barem reći: Blagoslovljen budi Bog. Kako je teško davati svjedočanstvo da smo Božji. U našem društvu psovka je svakodnevna, psuje mlado i staro, muško i žensko. Nije dobro biti u takvom društvu, jer nas netko truje, a da mi nismo svjesni. Netko zaziva prokletstvo na moju kuću, na moju obitelj. A ja šutim?! Ukrao sam. Ne može se samo tako reći u ispovijedi. Npr. Ukrao pola firme, državu pronevjerio, a mi kažemo: snašao se! Da mu kažeš da je lopov, naljutio bi se. Ali kad kažeš – snašao se – lijepo to zvuči“. Na kraju, jesam li ukradeno vratio ili nadoknadio štetu? Tek je tada grijeh oprostjen. Zatim, bludno sam griješio. Znam da je to „osjetljivo područje“, da se i sami često stidimo toga grijeha, da nas taj grijeh najlakše i najčešće odvaja od Boga i svete ispovijedi. Ali nije ni u tom grijehu dovoljno reći: bludno sam griješio/la. I tu treba grijeh konkretizirati, jer pod ovim kazivanjem smo ostali nedorečeni: radi li se o „vicevima ispod pupka“, lošim slikama ili filmovima, grijehu samozadovoljavanja, grijehu bludnosti prije braka ili u braku (prekinuti snošaj, korištenje kontraceptivnih ili abortivnih sredstva itd.) itd. Ti konkretno reci grijeh, a nema te svećenik pravo pitati detalje, ako si bio jasan u ispovijedanju grijeha, kazao je don Štalo.

Dobro znamo što trebamo učiniti kad se zaprljamo, kad vidimo fleku na sebi – odmah se kupamo ili presvlačimo. Kad se isprazni mobitel, odmah ga punimo. Isto bi trebalo biti i na duhovnom području, sa sakramentom sv. Ispovijedi. U teškom grijehu ni sekunde, kako su nas učili naši odgojitelji na putu prema svećeništvu. Čim se pruži prva prilika, ispovijedi se. Ne nosi teški grijeh na duši danima i mjesecima – ispovijedi se, bit će lakše i spasonosnije. Nemoj promašiti nebo, zbog aljkavog pristupa sakramentima, kazao je don Štalo.

Dao je i nekoliko naputaka kada dođemo na svetu Ispovijed. „Poštedite svećenika opširnog iznošenja životne priče, događaja i molitvenih iskustava. Nemoj početi od Adama i Eve u objašnjavanju situacije.

Budi konkretan i jasan. Inače traži duhovni razgovor, ako ti treba više vremena. Jako je bitno donijeti ispravnu odluku za ispovijed. Čim si donio odluku da ćeš se ispovjediti, ti si na dobrom putu promjene života. To je u tebi već nakana da želiš svoju dušu očistiti. Odluku, da pristupim ispovijedi, mogu donijeti potaknut iz „milijun“ razloga. Bog uvijek nađe način kako će nas dovesti k sebi (krštenje djeteta, kumstvo, vjenčanje, hodočašće – makar nekima izgleda ni to nije dovoljan razlog). Što se tiče Ispita savjesti, koliko će nekomu trebati da ispita svoju savjest, ovisi o stadiju u kojem se nalazi. Bolesnik drugačije ispituje savjest nego ti koji si „leteći“. Svatko će od nas naći načina da analizira sebe i svoj život od zadnje ispovijedi do dana kada se ispovijeda. Treba odvojiti barem desetak minuta za dostatan ispit savjesti. Ima više načina, ali za mene je najljepši proći kroz Deset Božjih zapovijedi i sedam glavnih grijeha. Tu je sve satkano. U ispovijedi na optužujemo druge, ne spominjemo druge, ne hvalimo se. Ispovijed mora biti iskrena i potpuna, inače je nevaljana. Ne može tvoja ispovijed glasiti: idem svake nedjelje na misu, molim krunicu, postim petke i utorke svetome Anti, ni skim se ne svađam, u miru sam sa svakim. I onda zašutiš. Očekuješ pohvalu sa strane svećenika, je li tako? A u ispovijedi nakon svega što si ispovjedio, moliš kajanje. Znači: ti se kaješ što ideš na misu, moliš, postiš. Kad netko od penitencata tako nastupi, obično kažem „da se osoba ne uvrijedi“: „neka Bog blagoslovi sve dobro što si učinio/la, a za sve što je bilo loše, na bilo kojem području života: od misli, riječi ili djela ili propusta dobrog – pokaj se“, kazao je don Šutalo.

„Priznanje grijeha pred svećenikom. Često se postavlja pitanje što svećenika zanimaju moji grijesi? Zar Bog ne može oprostiti bez svećenika, u svojoj kući, sobi? Uostalom svećenik je griješan kao i ja,

zašto bi mu se ispovjedao? Za one koji ne poznaju Evanđelje, odgovor je vrlo jasan: Bog je tako htio. Svi se ispovjedamo, i papa, i ja, samo je pitanje tražim li mir svojoj duši. Mi znamo da se čovjek grijehom udaljuje od Boga i od Crkve. Grijeh ne remeti samo naš dobar odnos s Bogom, nego i kvari naše zajedništvo s Crkvom. Ne mogu se udaljiti od Boga, a da se to ne odrazi na moj položaj u Crkvi, jer automatski vidim onda i gdje mi je mjesto. Grijeh udaljuje čovjeka od Boga, ali i od Crkve koja je Božja. Grijeh djeluje dvosmjerno, zato i povratak mora biti dvosmjernan – povratak Bogu i povratak Crkvi – pomirenje s Bogom i pomirenje s Crkvom jer sam se grijehom odvojio i od jednoga i od drugoga. Vrlo je važno priznati teže grijehe. Tri su uvjeta za teški grijeh: moram biti svjestan, slobodno ga moram učiniti i mora biti teška materija odnosno stvar. Ako nedostaje jedan od ova tri uvjeta, onda je riječ o lakom/malom grijehu. I da ubiješ nekoga, ako nedostaje jedan od ovih uvjeta, recimo nije bilo namjere, npr. pijanac ti izleti na put i pregaziš ga, nema uopće teškog grijeha. Grijeh je također potrebno nazvati njegovim imenom, a ne reći imam tri mala grijeha i tri teška. Nažalost, čovjek današnjice je izgubio osjećaj za grijeh i to je možda najveći grijeh našega vremena (papa Pavao VI.). Grijeh se više nigdje ne spominje. Zato je važno grijeh konkretizirati. Nije dovoljno samo reći: krao sam. Ti si možda ukrao dva milijuna maraka ili eura i dobio za pokoru dva Očenaša. Moraš vratiti što si ukrao ili nadoknaditi štetu. Mnogi kažu da nisu ništa ukrali, kad dođu na sv. Ispovijed. A kradeš li Bogu dane? Ako jesi i to lijepo ispovijedi. Jer samo gore od gube može biti danguba“, istaknuo je don Šutalo.

Kojim redosljedom izreći svoje grijehe? „Možemo ih podijeliti u četiri grupe: protiv Boga, protiv blišnjega, protiv sebe i protiv općeg dobra. Malo tko od nas ima naglasak na ovoj četvrtoj stavci. Što sam mogao učiniti za opće dobro, a nisam učinio. Ispovijedam li ikada grijehe propusta. Mogao sam učiniti dobro, a nisam. Vrlo je važno priznati grijehe kojih smo svijesni“, kazao je don Šutalo.

Također je važno naglasiti u svemu da je svećenik vezan ispovjednom tajnom. „Nije izdaja ispovjedne tajne, ako svećenik neke stvari priča općenito. Npr. kaže da mu je prije dvadeset četiri godine jedna osoba rekla u ispovijedi nešto u Njemačkoj. Makar, nikada ništa nije lijepo iznositi iz sv. Ispovijedi. To je ipak prostor rezerviran samo za penitenta/grešnika i Boga, a sve preko Božjeg službenika svećenika. No, ako se u maloj župi prije mise ispovijedi samo jedan

čovjek, recimo profesor matematike, a svećenik kasnije s oltara kaže: maloprije mi se ispovjedila jedna osoba i rekla to i to - tu svi vide o kome se radi i to je izdaja ispovjedne tajne“, kazao je don Šutalo te govorio o situacijama u kojima svećenik ne može dati odriješene. „Isto tako, svećenik ima pravo uskratiti odriješene grijeha osobi koja pokazuje da se ne kaje. Isto tako se odriješene može uskratiti osobi koja ne želi popraviti štetu nanесenu grijehom, iako to može učiniti“.

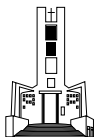
„Grijehe koje smo jednom ispovjedili više ne ispovjedamo, osim ako ih nismo ponovo učinili. Ako si jednom ispovjedio i nisi više to griješio, Bog je oprostio i zaboravio. Ako uporno ispovjedaš takav grijeh, onda ne vjeruješ da ti je Bog oprostio. Svećenik također može pomoći osobi postavljajući pitanja da se što cjelovitije i iskrenije ispovjedi. Pitanja nisu znatiželja svećenika, nego pomoć. Prvo ispovjedate svoje grijehe, a nakon toga je prostor da i svećenik nešto upita. Ti reci čega se sjećaš i što u svojoj duši nosiš, a kad sve kažeš, onda možeš zamoliti svećenika, ako ima potrebe: To su moji grijesi, molim pokoru i odrješene ili ako me vi imate nešto upitati – slobodno upitajte. Jedno od pitanja može biti: između 7 glavnih grijeha stoji: neumjerenost u jelu i piću. A danas imamo i drugih neumjerenosti, pa te svećenik može upitati: jesi li bio neumjeren u internetu, zabavi, vožnji, kocki, drogi, itd.“, kazao je don Šutalo.

Izvršiti naređenu pokoru. „Izvršenje pokore je obavezno. Ako sam zaboravio što mi je svećenik rekao za pokoru, dužan sam u idućoj ispovijedi to reći. Ako nisi razumio što ti je svećenik rekao, ili ako ti je dao nešto što ne možeš izmoliti ili učiniti, moraš mu to odmah reći. Ne smiješ izaći iz ispovjedaonice, a da ne znaš što ti je zadano za pokoru i što trebaš izvršiti. Pokora nije samo tri Očenaša, pokora može biti: učiniti dobro djelo, čitanje Biblije, posjet bolesniku, pružena ruka s onim s kim si posvađan. Ti bi radije izmolio tri krunice, a ne bi se izmirio i oprostio. Ti bi da ti Bog oprost, a ti drugom ne možeš. Ne ide to baš tako. Neka ne bude do tebe! To, što će drugome biti ruka u džepu kad ti svoju pružiš i tražiš oprost, to više nije tvoja stvar. Ti si pred Bogom miran, ti si pokušao. Što je drugi zatvorio svoje srce i dušu – nije tvoj problem“, istaknuo je don Šutalo.

Najčešće zablude koje se spominju u sakramentu svete ispovijedi „da mi nije potrebna, Bog me čuje i kod kuće; svećenik je grešnik kao i ja, on ne mora znati moje grijehe; ja nemam razloga ići na ispovjed jer grešniji su oni koji idu u Crkvu (najčešće čujemo

da se kaže da neće u crkvu jer kad vide tko sve ide, ne ide se njima. Čovječe, ti se hladiš, a netko se drugi grije o Božju ljubav. Prvi za koga znamo da je bio u raj, prvi kanonizirani svetac je onaj razbojnik Isusu s desna na križu); Bog je dobar, baš on gleda na moje grijehe; imam vremena, molit ću se za grijehe kad ostarim (tko ti garantira da ćeš ostariti); ne vrijedi se ispovjedati kad ću opet griješiti; ima grijeha koje ni Bog ne može oprostiti - NEMA. Jedini grijeh koji Bog ne može oprostiti je grijeh protiv Duha Svetoga. To je grijeh kojega svjesno činiš, ustraješ u tom grijehu, ne kaješ se za njega i umreš u tom grijehu. Taj se ne prašta. Inače, nema toga grijeha, ako se za njega kajemo koji nam Bog ne može oprostiti. Za dobru ispovjed potrebna je predhodna priprema – što je bolja priprema, to su obilnije milosti i veća je rijeka mira u tvojoj duši“, kazao je don Šutalo.

Na samom kraju izneseno je desetak savjeta za najbolju ispovjed u životu. „Dostojanstven pristup ispovjedi. To znači: ispovjedi se kao da ti je prvi, zadnji i jedini put! Preporuča se pomoliti se svecima koji su čitav život proveli u ispovjedaonici (sveti Ivan Marija Vianney, sv. Leopold Bogdan Mandić, sv. Padre Pio). Dobro je pripremiti se za ispovjed noć prije. Donijeti odluku više ne činiti grijeh. Pročitati biblijske odlomke kao što su odlomak iz Lukinog evanđelja 15 poglavlje i Psalam 51. To su biblijski odlomci koji nam pokazuju kakvo je Božje milosrđe, dok je Psalam 51. jedan od najboljih pokajničkih tekstova ikad sastavljenih, koje je napisao kralj David nakon što je sagriješio (učinio preljub i ubio nevinog čovjeka). Zanimljivo je da je u prisposobi o Milosrdnom ocu ključna riječ „došavši k sebi“. To je ključna riječ u čitavom Evanđelju. Doći k sebi i spoznati da se ovako više ne isplati živjeti. To je vrlo bitno u ljudskom životu. Sljedeći savjet je česta ispovjed. Nju sveci obično preporučuju, kao najučinkovitije sredstvo za rast u posvetnoj milosti. Upravo sv. Ispovjed vraća posvetnu milost ili je povećava. Česta ispovjed, zašto ne? Odlika dobre ispovijedi je, kako piše sv. Faustina u svom Dnevniku potpuna iskrenost i otvorenost, poniznost i poslušnost. Onaj tko se ovoga drži ne može pogriješiti. Sakramentalna milost – za svaki skarament je vezana specifična milost. Ispovjed nam vraća mir u srcu i duši. Samo ponizna osoba može kleknuti, ohola nikada. Važno je izbjegavanje malodušnosti. Njoj ne smijemo nikada popustiti. Najgora stvar je ne vjerovati Božjem milosrđu. Ako si nešto ispovjedio, onda vjeruj da ti je oprašteno“, zaključio je svoje zanimljivo izlaganje don Mladen Šutalo.

PROSLAVA TIJELOVA

U našoj Župi i ove godine smo tradicionalno započeli svetkovinu Tijelova svetom misom na groblju Martića Križ. Tijelovo – blagdan kojim želimo obnoviti svoju vjeru u osobu Isusa Krista, Bogočovjeka, koji je u određenom povijesnom trenu kao jedinorođeni Sin Božji postao povijesnom osobom.

Tajnu svoga utjelovljenja utkao je Isus na Posljednjoj večeri uz znakove kruha i vina, koji snagom njegove riječi postaju Tijelo i Krv Kristova, tj. euharistije, dar pričesti.

Misno slavlje predvodio je provincijal fra Jozo Grbeš koji je na početku mise naglasio kako ovaj blagdan Tijelova određuje zapravo tko smo. Zbog Krista i euharistije mi smo kršćani, od njega i od nje dobivamo hranu za život. Ovaj blagdan je početak našega hoda i izvor za našu vječnost.

Ovo činite meni na spomen, odzvanja stoljećima i u svim jezicima. To nije poziv, to nije možda, odluka, izbor, to je zapovijed. Svemir ima memoriju, Zemlja piše, sve što nam se događa ljudsko srce zapisuje, a kršćanstvo nas uči da je sjećanje dovoljno za spasenje. Nije slučajno da je središnji dio euharistije poticaj na sjećanje. Da bismo Kristovo Tijelo i Krv donijeli na svijet potreban je čin sjećanja, spomena. Ovo je Tijelo i Krv Njegova, to činimo samo Njemu na spomen. Drugim riječima: Sjetite Me se i bit ću živ tu među vama.

Takvo sjećanje rađa život. Mi smo članovi tog Tijela Kristova i tako nismo zaboravljeni. Sjećanja koja prenosi riječ, riječ koja postaje stvarnost, stvarnost koja je

temelj našeg i identiteta i života. Pitamo se danas što nam to čini euharistija? Većina nas je slavi svaki dan ili nedjeljom, a sakrament euharistije daje čovjeku snagu i hranu. Krist je u svoje vrijeme nahranio tisuće ljudi i od toga vremena do današnjega nastavio je hraniti. Sakrament svete mise ima moć povezivanja, čini nas jednima. To je jedino mjesto na svijetu gdje su svi važni, nema važnih i manje važnih nego su svi isti.

Svako vrijeme je svjedok drugačijeg događanja, a jedino isti možemo biti pred Bogom. Svi stojimo u istom redu kad primamo Krista, istoga Gospodina čak i onda kad nas crkva ili možda njeni svećenici podijele Krist nikada nije. Za njega smo najvažniji. Kad dođem na svetu misu znam da se i ja uračunavam, da i mene netko broji i da na mene netko računa, da sam ja nekome tko je najvažniji jako važan. U svijetu koji je isključiv, podijeljen, svijetu bogatih i siromašnih, uvezanih i neuvezanih, podobnih i nepodobnih, ovdje pred oltarom

smo svi jednaki. Nismo isti, nego smo onakvi kakvi jesmo, drugačiji svatko od nas, a ipak jednako važni.

Ova tajna stalnog Božjeg bivanja među ljudima poziva i obvezuje da čujemo njegovu riječ koja kaže: Vi veliki i jaki pomozite malima i slabima, vi pametni i obrazovani brinite se o neukima i neupućenima, vi okretni, vješti i snalažljivi budite strpljivi prema sporima i nevještima, vi poznati brinite se za nepoznate. Shvaćamo da nismo ovdje da ostanemo sami. Po euharistiji postajemo zajednica, živimo u svijetu u kojem dominiraju tehnologija i nepovezanost, otuđenost, usamljenost i disfunkcionalnost, ali čovjek, duša njegova, ne želi biti sam, ne želi da mu noći postanu spomenici samoće.

Mi postajemo sada ono što ćemo biti kasnije. Zato je dobro na svakoj svetoj misi ušutjeti, biti svjestan ove velike tajne jer bez nje čovjek je slijep za danas, u strahu je za ono sutra i na leđima nosi veliki teret jučerašnjeg dana.

Ova tajna svih tajni uči nas kako je dobro biti čist. Ona čisti naše misli, riječi, usne i ako očistimo naše riječi pola života smo već riješili. Čisti naš ego i čini nas poniznima pred velikom tajnom života i uči nas jednostavnoj mudrosti koja kaže: Prijatelju ponizi se sam da te život sutra ne ponizi. Podsjeća nas na Kristovu zapovijed uvijek, iznova u svakom događaju euharistije da činimo drugima što želimo da oni nama čine. Da činimo puno, često i što možemo više dobrih dijela jer može nam nestati vremena. Mi ćemo za koji trenutak u procesiji poći za Njim posvećujući putove ovog Posušja kako bismo svoj hod, svoj život i svoje principe posvetili iznova.

Kažu nam oni koji znaju da se suncokreti okreću prema položaju sunca, oni stalno jure za suncem pa se ljudi pitaju što se događa u kišnim i oblačnim danima kad je sunce potpuno prekriveno oblacima. Je li oni uvenu ili okrenu svoje glave prema zemlji? Međutim, nije tako. Oni koji znaju kažu da se događa upravo suprotno. Oni se okreću jedni prema drugima kako bi uzajamno podijelili tu sunčanu energiju koja u njima prebiva. Draga braćo i sestre oko nas je tako puno bo-

žanske prisutnosti. Na tako puna načina Bog govori kako vidjeti i kako jednostavno živjeti. Kako bi bilo slijediti primjer prelijepih suncokreta održavajući i dijeleći snagu onima oko sebe, bez interesa i bez traženja da nam se išta vrati. Budimo poput njih, suncokreta, budimo poput ljudi koji su spremni ono što imaju, dati svoju snagu drugima. Najveći sveci držali su ovu vatru koja grije, obnavlja i spašava, čuva od hladnoće, tame, samoće, opasnosti, čuva duh i dušu, srce i um.

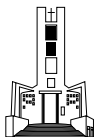
Kako to jedan veliki mistik kazao za sebe, čovjek kojega je Bog okrenuo veli: Okrenuo me je naopačke kao rukavice u času kad

sam život svoj otvorio Njemu. Nemojmo da nam ovo bude još jedno Tijelovo, još jedan događaj koji će nam doći i proći. Neka nam to bude susret kao i svake nedjelje da ne budemo isti, da nas ljudi mogu prepoznati i reći on ili ona je kršćanin, vidi se što radi, kako živi, kakva mu je riječ i kakve iza sebe ostavlja tragove. U svijetu koji se izgubio u vrijednostima kojima propadaju, u kršćanstvu koje često nema snage potrebni su svjedoci njegove ljubavi. Zato, neka nam ovo bude zaista početak novoga, ovaj dan Njegov blagdan i naš život.

Nakon misnog slavlja, svečana procesija s Presvetim krenula je ulicama našeg grada. Slavili smo Gospodina molitvom krunice, pjesmom i čitanjima. Nakon procesije uslijedio je svečani blagoslov ispred kipa fra Grge Martića koji je ujedno bio i završni dio ove svetkovine.

Župnik fra Mladen Vukšić na kraju se zahvalio svemogućem Bogu na lijepom vremenu, svima onima koji su na bilo kakav način pomogli, provincijalu, fratrima, svećenicima, prakaraturima, pjevačima, čitačima, policiji, tehničkoj službi, vlasnicima kuća i radnji koji su ukrasili ulice cvijećem.

PROSLAVLJENA SVETKOVINA VELIKE GOSPE

Svetkovina Uznesenja Blažene Djevice Marije – Velika Gospa tradicionalno je proslavljena u našoj župi. I ove godine slavila se Devetnica u čast Blaženoj Djevici Mariji. Svaku večer devet dana uoči svetkovine molila se krunica, bila je i prilika za ispovijed, te su se slavile svete mise.

Devetnicu su predmolili svećenici naše župne kuće. Za ovogodišnju temu devetnice izabrali smo obitelj, njezinu narav, smisao i njezin kršćanski sadržaj. Izvorni smisao bračnog zajedništva muškarca i žene koji je Stvoritelj ubilježio u narav ljudske osobe doveden je danas u pitanje. Štoviše, u mnogim društvima krivotvoren je izvorni smisao kako muškarca i žene, pa tako i obitelji. Stoga, vjerni svetom Pismu i kršćanskom poimanju obitelji moramo ustati u obranu te životno važne vrijednosti ljudskog postojanja i očuvati svetost zajedništva muškarca i žene koji stvaraju obiteljsku zajednicu. Najranije iskustvo Crkve nalagalo je muškarcima i ženama koji su primili krštenje da ne smiju napuštati obitelj ako drugi bračni drug nije kršćanin. Time je u začecima Crkve obitelj zaštićena kao posebno mjesto koje ne smije biti izloženo samovolji. Drugi vatikanski sabor je obitelj nazvao „kućno svetište Crkve i prvu živu stanicu društva“, te nastavlja „U povijesnom trenutku u

PROGRAM DEVETNICE
DAN, TEMA, PREDSLAVITELJI MISNIH SLAVLJA,
PREDMOLITELJI DEVETNICE U 19.00 SATI

- DAN: UTORAK, 6. KOLOVOZA (PREOBRAŽENJE GOSPODINOVA);
TEMA: „OBITELJ – KUĆNO SVETIŠTE CRKVE“
SV. MISU PREDSLAVI: FRA ŽELJKO TOMIĆ, MLADOMISNIK
DEVETNICU PREDMOLI: FRA JOZO HRKAC
- DAN: SRJEDA, 7. KOLOVOZA;
TEMA: „OBITELJ U SLUŽBI DARA ŽIVOTA“
MLADA MISA FRA ANTE BEGIĆ
DEVETNICU PREDMOLI: FRA MLADEN VUKŠIĆ
- DAN: ČETVRTAK, 8. KOLOVOZA;
TEMA: „OBITELJ U SLUŽBI DARA ŽIVOTA“
SV. MISU PREDSLAVI: FRA IVAN KASALO, ŽUPNIK U VIDOŠIMA
DEVETNICU PREDMOLI: FRA IVAN LANDEKA
- DAN: PETAK, 9. KOLOVOZA (SV. TEREZIIA OD KRIŽA);
TEMA: „OBITELJ – PRVA ŠKOLA KRŠĆANSKOG ODGOJA“
SV. MISU PREDSLAVI: FRA IVAN BORAS, ŽUPNIK U VIKAR U VITINI
DEVETNICU PREDMOLI: FRA ANTE LEKO
- DAN: SUBOTA, 10. KOLOVOZA;
TEMA: „OBITELJ U POTEŠKOĆAMA“
SV. MISU PREDSLAVI: DON IVAN KOVAČ, RIM
DEVETNICU PREDMOLI: FRA SLAVKO ALOJZIJE ANDELIC
- DAN: NEDEJELJA, 11. KOLOVOZA (SV. KLARA ASIŠKA);
TEMA: „OBITELJ, DAN GOSPODI I ZAJEDNIČKA MOLITVA“
SV. MISU PREDSLAVI: FRA FRAN ČORIĆ, ŽUPNIK U MOSTARU
DEVETNICU PREDMOLI: FRA JOZO HRKAC
- DAN: PONEDEJELJAK, 12. KOLOVOZA;
TEMA: „OBITELJ I ŽVOT MLADIN“
SV. MISU PREDSLAVI: FRA ANTE BEGIĆ, MLADOMISNIK
DEVETNICU PREDMOLI: FRA ROBERT PEJIČIĆ
- DAN: UTORAK, 13. KOLOVOZA;
TEMA: „SAM SE NE MOŽE BITI SRETAN“
SV. MISU PREDSLAVI: DON TOMISLAV LJUBAN, ŽUPNIK U MOSTARU
DEVETNICU PREDMOLI: FRA SLAVKO ALOJZIJE ANDELIC
- DAN: SRJEDA, 14. KOLOVOZA;
TEMA: „UOČNICA VELIKE GOSPE“
SV. MISU PREDSLAVI: FRA ANDRIJA BILOKAPIĆ, ŽUPNIK U VIKAR NA
VOŠTARNICI U ZADRU
DEVETNICU PREDMOLI: FRA MLADEN VUKŠIĆ
NAKON SV. MISE BLAGOSLOV DJECE

VELIKA GOSPA
(ČETVRTAK, 15. KOLOVOZA)
ISPOVIJEDANJE POČINJE U 6.00 SATI.
SVETE MISE SU U: 7.00, 9.00, 11.00 I 19.00 SATI.
SREDIŠNJE MISNO SLAVLJE JE U 11.00 SATI.
MISNO SLAVLJE PREDSLAVI: DON IVAN BODROŽIĆ
PROFESOR PATOLOGJE NA KBFF-U U SPLITU

kojem je obitelj predmetom brojnih sila koje je nastoje uništiti ili pak nagrditi, Crkva, svjesna da je dobro društva i nje same duboko povezano s dobrom obitelji osjeća najživlji i najhitniji način svoje poslanje naviještanja Božjeg nauka o braku i obitelji“.

Prva večer devetnice održana je u utorak 6. kolovoza na svetkovinu Preobraženja Gospodinova. Svetu misu je slavio mladomisnik fra Željko Tomić, a tema je bila „Obitelj – kućno svetište Crkve“.

Fra Željko je u svojoj homiliji istaknuo važnost Božje riječi, njezina razmatranja i stavljanja u svoje srce, jer što više Božja riječ ispunja srce, to ga više i čisti. „Na

prvoj stranici Biblije piše da nije dobro da čovjek bude sam. Često čovjek želi putovati sam, uvjereni smo da možemo savladati tako sve prepreke. No, kada dođe do pada, osjećamo se usamljeno i neke stvari ne želimo podijeliti ni s kim. Iz toga razloga Bog stvara muškarca i ženu kako bi bili pomoć jedno drugomu. Stvara ih da budu cjeloviti, jer dinamika ljubavi između muškarca i žene stvara novi život. Stvaranje svijeta nije stalo na šestom odnosno sedmom danu, nego traje i danas u svakom novom djetetu i svakom novom bračnom paru. Obitelj – kućno svetište crkve je jako lijepa definicija obitelji.

Što trebam postići da bi obitelj bila to svetište? Kada je čovjek pao i istjeran iz Edenskog vrta, Bog ih nije ostavio same da lutaju svijetom jer zna da će bez Božje pomoći čovjek još dublje ući u ponor grijeha. Zato Bog kroz čitavu povijest pomaže obećanom narodu po kojem će se blagoslivljati svi narodi zemlje. Punina objave je u Isusu Kristu, novi obećani narod koji je danas poslan svijetu širiti radosnu vijest spasenja za nas sve ljude je Crkva. Isus i zaručnica Crkva kao slika Boga i Izraela, obećanoga naroda – danas novog obećanoga naroda u kojem po sakramentima dobivamo spasenje. Slika Boga Izraela i slika Isusa Krista i Crkve je sadržana u slici

koja je njima zajednička, a to je obitelj. Obitelj je sveta poput hrma i Crkve. U tom svetištu djeca Božja borave zajedno s Bogom. U obitelji gdje se moli, gdje Bog vodi obitelj, ona ne može propasti. Ponašanje kakvo roditelji prenese na svoju djecu, tako i djeca čine poslije. Obitelj čvrsto stoji na temelju roditelja. Ono što roditelj ispovijeda i vjeruje, to prenosi na svoje dijete. Kao što Crkva nema smisla ako u njoj Bog ne prebiva, tako i obitelj. Ako obitelj nema u centru Isusa, ona je obična praznina. Ona obitelj koja se gradi na čvrstim temeljima ne mora se bojati bura koje će navaljivati na njih. Obitelj u kojoj ne prebiva Bog, koja ne dopušta da je Isus po-

a koji se nakon nekoliko godina vratio s dijamantom, ali želeći od nje dobiti i saznati ono što ju je tada potaknulo da mu da dijamant. „Ovo bi mogla biti priča i o našem pozivu. Što je to što te natjera da ostaviš sve i kreneš za Kristom? Što je to što ti dopusti da budeš toliko slobodan, toliko nenavezan na stvari i ljude da budeš sve svima, a nikoga i ništa ne prisvojiš? Što je to što ti sruši granice naučenoga, što ti proširi vidike i osposobi te za ono čega nikada nisi bio svjestan da možeš? Što je to što ti daje snagu da svemu ostalome možeš reći ne, da bi Gospodinu mogao reći da? U tome leži odgovor. Kad nađeš nekoga kome možeš reći da, onda je

zna tko je i kome pripada – nije mu bitno bio on prvi ili posljednji, mogu ga izrugati, mogu mu pljeskati – čovjek koji zna svoj put, ne zadržava se na usputnim stanicama. Čovjek koji gleda u nebo i računa s Bogom, može podnijeti i padove i pobjede. Taj čovjek može podnijeti gubitke dragih osoba, patnje, ristanke, smrt, jer zna da Bog vodi njegov put, te da to nije naučena floskula, nego jedna duboka vjera i odnos s Bogom. Čovjek koji gleda u nebo i računa s Bogom, može služiti u poniznosti, bez da mu to bude poniženje. U onoj mjeri u kojoj budemo spremni darivati i razdavati se, u tolikoj mjeri ćemo naći i primiti od Boga“, kazao je fra Marin u svojoj homiliji.

krakovima križa drži skupa, ne može opstati. Gajite svetost, jer smo svi na nju pozvani“, kazao je fra Željko Tomić.

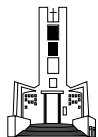
Druga večer devetnice održana je u srijedu 7. kolovoza. Drugu večer devetnice i svoju mladu misu slavio je fra Ante Begić. Pod svetim misnim slavljem propovijedao je fra Marin Karačić, župnik župe sv. Stjepana Prvomučnika, Gorica – Sovići.

Fra Marin Karačić je svoju homiliju otvorio pričom o ženi koja je pronašla dijamant, dala ga siromahu koji je došao kod nje,

svima ostalima lako reći ne. Svaki put dok budemo Gospodinu govorili da, znat ćemo vrlo lako reći ne grijehu i svemu onome što nas udaljava od Boga. Tako je i u životu. Kad znaš cilj, onda ćeš vrlo lako naći i put. Kad znaš svoje odredište, lako ćeš naći i odabrati cestu do tog odredišta. Najtužnije je kad čovjek luta, kad nije ono što Bog želi od njega. Najtužnije je kada čovjek prestane biti čovjek, kad proda svoj obraz i čast. Tužno je i mučno kad ne znaš tko si, kuda lutaš i kad ne živiš u onu stvarnost u koju te Bog šalje. S druge strane, čovjeku koji je svjestan sebe, koji živi s Bogom, tko

Treća večer trodnevnicke održana je u četvrtak 8. kolovoza. Sveto misno slavlje predvodio je fra Ivan Kasalo, župnik u Vidošima. Propovijedao je na temu „Obitelj u službi dara života“.

U svojoj homiliji fra Ivan je istaknuo mnoge okolnosti koje muče današnje obitelji, odnosno napasti koje je vrebaju. „Obitelj u službi dara života je nikada aktualnija. Obitelj kod nas još uvijek nije na udaru koliko je to na zapadu. Brak i obitelj su institucije koje je ustanovio sam Bog. Na prvim stranicama svetoga Pisma čitamo kako Bog stvara. Stvara čovjeka sebi slična, na svoju sliku i priliku. Promatra ga i vidi da mu nešto fali. Ne može sam funkcionirati. Od njegovog rebra načinio je ženu. Njih dvoje su jednaki pred Bogom, oni čine obitelji. Prvi blagoslov koji čovjek dobiva od Boga je da se plode i množe i napuče zemlju. Drugi blagoslov je da im zemlju daje da njom upravljaju. No, htjeli su biti bogovi. I danas postoje ljudi koji žele biti

bogovi, upravljati tuđim sudbinama, nametati svoja razmišljanja i stavove. Trebamo vidjeti i kakve brakove danas imamo? Čast onima koji se ne boje djece, žrtve i odricanja. Danas imamo moder-

Bog pita što ti je važnije od svoje obitelji... Bog poziva: ako si majka, ispuni poziv koji je upućen i Mariji. U potpunom predanju, ispuni svoje poslanje. Neka ova večer potakne misao što mogu učiti

godišnje možda dva puta, oni ne pohađaju sastanke za mlade, ne pristupaju sakramentima,... Kao mladi ljudi kad nemaju oslonca u vjeri, oni će vrlo brzo izgubiti ono što su roditelji dali, a dali su malo i površno. Treća skupina roditelja su oni koji se svim silama trude da svojoj djeci daju što bolji odgoj, ali njihov brak ne valja, ne slažu se, a brak je izvor odakle se crpi snaga za odgoj djece. Oni žele da njihova djeca budu najbolja, vole ih, ali se ne slažu i ništa ne čine da to poprave, da budu savršena obitelj“, istaknuo je fra Ivan. Pozvao je da roditelji ne budu ravnodušni prema uspjehu ili neuspjehu djece. „Moralne zakone treba toliko puta ponavljati i to je roditelj dužan. Pazite da ne pretjerate u tome, da to dijete može shvatiti što je dobro za njegovu obitelj, a što nije. Roditelj mora imati za svoje dijete vremena. Roditelj mora voditi računa o odgoju. Svašta je ponuđeno djeci i teško je odgajati danas dijete. Roditelj mora imati nadzor, jer sve može za čas pasti u vodu što ste radili cijeli život. Dragi oče i draga majko, vlastitim životom budite uzor djeci. U vladanju, u govoru, u kršćanskoj vjeri. Možete biti u očima ljudi veliki, ali ako dobro ne odgojite djecu, onda ste upropastili i sebe i svoju djecu. Draga djeco, i vi s roditeljima zajedno sklapajte ruke“, istaknuo je fra Ivan Boras.

Petu večer devetnice, u subotu 10. kolovoza je predslavio don Ivan Kovač iz Rima na temu „Obitelj u poteškoćama“.

Fra Ivan Kovač je homiliju otvorio razmatranjem o Djevici Mariji koja je rekla da Bogu i koja je u vjeri neprestano rasla sve do okrutnog zahtjeva smrti njezina sina na Križu. „U našem

ne brakove. Imamo odluke da živimo zajedno da se upoznamo, da se vjenčamo civilno pa ako ne bude išlo da se lakše možemo razići. Brak na probu. Živjet će nekoliko godina bez djece da uživamo. Kad dođe vrijeme za djecu, onda ne može. Čovjek želi graditi život bez Boga. Takav čovjek nema budućnost, nema blagoslov i osuđen je na propast. Bog poziva da se stavimo u službu života. Gospa je stala u službu dara života, od naviještenja do onoga trenutka gdje promatra svoga sina na križu. Što smo mi to kao obitelj učinili u službi dara života? Jesmo li se do kraja žrtvovali za one koje nam je Bog podario ili se bojimo života? Jedno dijete, dosta. Dvoje djece, dosta. Vjerujete da što je više djece, veći je blagoslov Božji. Također, ona kutija zvana mobitel. S tom kutijom nema dreke, plača, ne smeta dijete... Što li će biti s tim djetetom s mobitelom u ruci? Što onda kada mu mobitel ne bude dovoljan, a očinska ljubav nepoznata, kakav će to čovjek biti? Mladi više ne znaju što će sa sobom, pa se povlače u sobu i jedni prozor u svijet je taj mobitel.

niti za dar života, da se zauzmem za one koji se trebaju roditi, ali se na njih dižu ruke, da se zauzmem za one kojih su se roditelji odrekli – što mogu učiniti za takve ljude“, zaključio je fra Ivan Kaslo.

Četvrta večer devetnice slavljena je u petak 9. kolovoza na spomendan svete Terezije od Križa. Sveto misno slavlje je predmolio fra Ivan Boras, župni vikar u Vitini na temu „Obitelj – prva škola kršćanskog odgoja“.

U svojoj homiliji fra Ivan je podijelio obitelji u tri grupe ovisno o njihovom uspješnom ili neuspješnom odgoju. „Prva grupa su uspješni roditelji. Njihova djeca radosno odrastaju u svojoj obitelji, svake nedjelju su na misi jer osjećaju to u svojoj nutrini bez da ih roditelji na to potiču, spremna su na žrtvu, rado viđena u raznim društvima, drugi od njih mogu naučiti što je život čovjeka i kršćanina. Oni su usvojili kršćanske vrednote i žive ih. Druga skupina roditelja su oni koji žele dati nekakav odgoj djeci. Njihova djeca nakon krizme ne dolaze u crkvu,

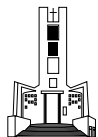
hodu vjere mi nismo sami. U životu Blažene Djevice Marije i svete nazaretske obitelji možemo prepoznati sve naše probleme, križeve i poteškoće. Ali isto tako i nade i ostvarenje onih obećanja da ostanemo ustrajni u našoj vjeri. Čitajući sveto Pismo postavlja se pitanje kako je ta obitelj u kojoj se rodio Bog bila siromašna, put joj bio posut trnjem, zar ne bi trebala biti bogata, bez problema? Što te poteškoće svete nazaretske obitelji govore nama? Bog je došao u naš svijet, postao jedan od nas, nama u svemu jednak osim u grijehu... Možemo reći da je on živio naš život ispunjen poteškoćama, problemima i bolima. Na taj način nas je spasio. Nije došao kao odrasla osoba u svom veličanstvu, nego u liku malog i bespomoćnog djeteta. Došao je u jednu konkretnu obitelj u kojoj je rastao, učio i radio punih 30 godina prije svoga javnog djelovanja. Nije bio pošteđen patnje. Izabrao je obitelj koja je bila vješta u patnji da bi našim obiteljima poručio da i ako su vaše obitelji u patnji da je i On to prošao. Nikada nemojmo zaboraviti zu Njegovu poruku: u patnjama i teškoćama nikada nismo sami, nismo napušteni. Bog je uvijek uz nas. On nam nije samo utjeha, nego i čvrst oslonac kako bismo patnje i poteškoće koje nas prate mogli i nadvladati. Obitelj je sigurno područje u kojem pojedinac sazrijeva. Zato cijelo društvo treba staviti obitelj u središte svoj ekonomskih i zakonodavnih politika. Promjene koje se događaju na globalnoj razini utječu na obitelji, ne samo na pozitivan, nego i na negativan način. Tradicionalne društvene vrijednosti se smatraju zastarjelima i u neskladu s modernim vrijednostima. Zato papa Franjo ponavlja kako su individualnost i sebičnost korijen svih problema

koji muče naše obitelji. Papa Franjo gleda još jednu poteškoću današnjih obitelji, a to je kultura potrošnje: kupi novo, baci staro. To rezultira kulturom odbacivanja koja sve više pogađa najranjivije društvene slojeve, u prvom redu bolesne i one u trećoj životnoj dobi. Poteškoća nije bila pošteđena ni sveta nazaretska obitelj, ali u tim poteškoćama ne smijemo posustati i klonuti. Nego po uzoru na svetu nazaretsku obitelj u čvrstoj vjeri znati da je Bog uvijek prisutan i da nas On svojom pomoću prati. Tako se pokušajmo nositi i boriti sa svakodnevnim životnim poteškoćama“, istaknuo je fra Ivan Kovač.

Šestu večer devetnice u nedjelju 11. kolovoza na spomendan sv. Klare Asiške sveto misno slavlje je predmolio fra Fran Ćorić, župni vikar u Mostaru. Propovijedao je na temu „Obitelj, dan Gospodnji i zajednička molitva“.

U svojoj homiliji je fra Fran istaknuo da je skoro svetogriđe pokušati čovjeka ograničiti u njegovu nastojanju da učini nešto dobro. „Kako je lijepo gledati obitelji koje nešto pokušavaju. Daju nam do znanja da se neće izmiriti s nečim trenutnim, nego od tog trenutnog žele iskati i davati ljubav nama prema vječnom. Kako je važno se susretati s tom vječnošću kroz obiteljsku molitvu. Možda to naličje mogu promatrati sada u svom djetetu koje se razvija u čovjeka. Zato roditelji, odgajajte naraštaje koji će mijenjati generacije, stvarajte prkosnike učmalih stavova, one koji neće stvarati kompromise kada je u pitanju dobro, pokazujte primjerom kako se to radi. Nama je dan dar da se nazivamo majkom i ocem. Nema boljeg svijeta od današnjice – oslonjena je

na vas i očekuje da je mijenjate. Ne plašite se te izazovnosti i ne strahujte. Isus je pozivao i poziva na vječne dane koji se ostvaruju ovdje i sada, poziva na puni potencijale jer i njegovi roditelji su znali da nemaju oni zadnju i da im je On kao takav dan. Moje je dijete meni dar. Bog ti je u tvom djetetu dao povjerenje da mu usadiš u svijest da je on tebi, sebi i drugima dar. Povjeri Gospodinu svu svoju brigu i On će sve pokrijepiti. Bog te neće ostaviti ni tebe, ni tvoju obitelj ni nastojanje da činiš Njegov plan. Pronikni Boga i Njegovu ljubav prema tvom kontekstu, jer nije bez razloga unio svoj blagoslov kada si odlučio zasnovati svoju obitelji. Već u knjizi Postanka kaže da je cijeli svijet naš i podložen nama, ali u tome gledaj i odgovornost. Sa mnom nije počelo, i ja sam odgovoran za onoga koji dolazi nakon mene. Ivan Krstitelj je rekao: Isus treba rasti, a ja se smanjivati. Divna odgovornost, da nekome drugome ja pripremljam put. Svetačka je to zadaća. Vrlo je važno djetetu pustiti put. Sloboda je čudna stvar. Ali ne boj se, Bog ga gleda i neće dopustiti da propadne. Molitva. Gledamo Krista da moli, svu noć prije nego je odabrao apostole. Što je dobio? Ljude, sa svim prednostima i manama. Bog ne bježi od konkretnosti, zato mu i upravljamo molitve. Gledaj da se Bogu možeš obratiti, nije daleki stvor, možeš Ga nazvati i pitati pomoć ili izraziti Mu zahvalnost. Nemoj da ti bude svejedno kada je u pitanju savršeno. Pogledajte svece, imali itko da je od njih danas zaboravljen. Zato gledaj dati sveca iz svoje obitelji, plod tebe i tvog zalaganja i plod njegove suradnje s Bogom koji si mu ti pokazao i naučio kako se to radi“, zaključio je fra Fran Ćorić

Sedmu večer devetnice u ponedjeljak 12. kolovoza predmolio je mladomisnik fra Ante Begić. Propovijedao je na temu „Obitelj i život mladih“.

U svojoj homiliji fra Ante je govorio baš o mladima i odnosima prema njima. „O obiteljima govorimo svake večeri devetnice, jer ono što je u problemu o tome treba govoriti. Kao što kaže sveti Pavao: bilo to zgodno ili nezgodno. Naš mentalitet guranja stvari pod tepih, šutnje o velikim problemima, mislim da je vrijeme da ga zajedničkim tudom pomalo počinjemo mijenjati. Svađe i počinju jer više nema razgovora. Ako se ne priča, naravno da će doći do nerazumjevanja. Kažu da su se tradicionalne vrijednosti izgubile, često se o tome priča. No, je li prilika da te vrijednosti vratimo? Možda su baš kaos i nered prilika za započeti nešto novo i lijepo. Teška vremena stvaraju jake ljude. U priči o Samuelu vidimo da dijete ima zadatak slušati i roditelja i Gospodina. Kako se Gospodin sluša nego preko roditelja. Tražiti od roditelja ono što je pravo, istinito, lijepo, čestito je pravo svakog djeteta. Roditelj to treba pružiti djetetu. Problem nastaje kad roditelj ne sluša Boga, nego svoju volju. Rađa se inat i tu nastaje sukob te veliki jaz između roditelja i djece. Starijima se nekad teško vratiti u te godine kao da nikada nisu bili mladi. Mladi su danas na udaru. Previše ponude na tržištu i teško je donijeti odluku. Zato se sve manje mladih odlučuje na brak, sve je manje rizika. Sve je manje velikih odluka kod mladih. Kod nas u Posušju je možda najpromblematičnija rečenica „Šta će reć čaršija...“. Ako je odluka dobra, ispravna, korektna, u skladu s Božjom voljom... Koga briga šta će čaršija reć? Mi stariji

smo možda krivi za loše odluke jer mladima ne dajemo alternativu. Svi smo super u iznošenju problema, ali hoće li netko ponuditi rješenje. Ne znam što dijete može vidjeti ako visim po kladičnicama, po birtijama, psujem,... Prvi smo onda kada Boga optužujemo da nema blagoslova. Mi stariji smo krivi jer im ne donosimo Isusa Krista koji je uvijek nov, živahan, zanimljiv, kreativan, donosi radost, raspiruje monotoniju,... Mi ga trebamo prvi donijeti, a onda će se oni sami snaći kroz život. Dragi mladi, nisu samo stari problem. I vaši roditelji su u teškim pozicijama. Razumite ih. Nije lako leći u krevet sa stotinu briga. Roditelji nisu bankomati. Poštujte taj odnos i ulazite u njega. U obitelji jedno drugome ulijećemo, pomažemo. Obitelj nije jednostarana. Roditelji, budite slobodni za razgovor bez ljutnje. Dijete, upitaj roditelja jesi li se umorio danas. To je ideal pravog razgovora u obitelji. Zato nam je možda više nego ikada potrebna zajednička molitva i post. Isus na jednom mjestu kaže da se protiv nekih grijeha može samo molitvom i postom. Kad Isus to kaže, zamislite kolika je to moć. Odaберите jedan dan kada svi zajedno postite za neku nakanu u svojim mogućnostima i sigurno će doći čudo“, istaknuo je fra Ante Begić.

Osmu večer devetnice Velikoj Gospi u utorak 13. kolovoza predmolio je don Tomislav Ljuban, župnik u Mostaru. Propovjedaao je na temu „Sam se ne može biti sretan“.

Don Tomislav Ljuban je homiliju započeo stavljajući naglasak na svetu nazaretsku obitelj kao uzor. „U obitelji se ostvaruje prava sreća. Sveta nazaretska obitelj ispunja svoj plan, prakticira vjeru i to je njezina prva poruka svakoj našoj kršćanskoj obitelji. Svi govore da je obitelj u krizi, a kada je ona u krizi, cijelo društvo je u krizi. Današnja obitelj se teško nalazi na okupu, ne moli zajedno, ne slavi zajedno, ne odmara zajedno, a sve to uništava obiteljsku slogu. Današnje Evanđelje kaže. „Zaista kažem vam, ako se ne obratite i ne postanete kao djeca, nećete ući u kraljevstvo nebesko.“ Kakva su naša djeca? Djeca su razigrana, puna ljubavi, praštanja, spontanosti... U svemu tome bi mogli učiti od djece, prije svega praštati. Čovjek koji ne oprašta i ne želi oprostiti, taj čovjek je u duši nesretan jer ne otvara srce Božjoj milosti. Možda su naše obitelji danas ugrožene zbog onog bezbožničkog načina života koji uzima maha, ostavlja velike posljedice na sigurnost i slabost naših obitelji. Današnji obiteljima manjka jedna zajednička točka

okupljanja gdje će svi biti jedni za druge, gdje će moći osjetiti da je Bog uz njih, da im On pomaže i da ih On vodi. Matejevo Evanđelje kaže. „Tko se ponizi, taj će biti najveći u Kraljevstvu nebeskom.“ Činjenica je da obitelj koja vjeruje i moli lakše nadvladava životne poteškoće. Nadam se da nitko od nas ovdje ne želi prihvatiti da je odmetnik od Boga, da je odmetnik od svoje obitelji, od svoga imena i prezimena. Ovdje smo došli da budemo kao djeca, da budemo kao onaj koji je ostavio onih 99, a traži onoga jednoga. Moli za sebe, za druge da budeš vjernik koji s vjerom dolazi Gospi za zavjet, da moliš kronicu i zahvaljuješ svakodnevno, da jedno s drugim nosimo križ i radost života, da život nam bude pun radosti, ljubavi, milosti i praštanja“, kazao je don Tomislav pozivajući na molitvu za obitelji.

Posljednja večer uoči blagdana Uznesenja Blažene Djevice Marije slavljena je sveta misa uočnica. U srijedu 14. kolovoza sveto misno slavlje predmolio je fra Andrija Bilokapić, župni vikar na Voštarnici u Zadru. Molitva devetnice počela je na mjesnom groblju na Martića križu u 18 sati. Procesija s Gospinim kipom kretala se gradskim ulicama fra Grge Martića i kralja Tomislava prema crkvi, gdje je slavljena sveta misa. Ovom prilikom blagoslovljeno je mnoštvo djece koja su sudjelovala na svetoj misi.

„Svako put kad se sastajemo na svetoj misi, Bog progovara svome narodu. U prvom današnjem čitanju je bila riječ o kovčegu saveza koji je nosio dvije ploče Mojsijevih zakona. To je za njih bio znak Božje prisutnosti. Marija je novi kovčeg, ne zapisana riječ na kamenu, nego ta riječ dolazi u ljudskom obličju, sam Bog,

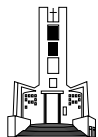
osoba. On dolazi k nama da nas pouči o nama i o sebi. Nije dobro, pametno ni mudro da svoj život utakno u isprazno u banalnosti ovoga života. Mudro treba živjeti život po Božjoj riječi, jer nam je malo vremena ostalo. Zato je važno baviti se važnim, onim što Bog govori, jer Bog zna najbolje kako nas je stvorio. Važno je čuti riječ Božju, prihvatiti riječ Božju, dati se oblikovati riječju Božjom. Poput Marije svaki dan reći: „Evo službenice Tvoje, neka mi bude po riječi Tvojoj.“ Što smo to pozvani slušati? Što nam je to ponuđeno? Isus na križu u zadnjem času misli na nas, ne na sebe i svoj zadnji čas sažima u sedam riječi. Među tim riječima su riječi: „Evo ti majke, evo ti sina.“ Darujući Ivanu Mariju za majku, daruje i nama Mariju za majku. Gospa je model crkve. Mi smo darovani Crkvi, Crkva je darovana nama i Crkva nas podučava bitnim istinama života. Nije istina čovječje da si ničiji. Ti si Božji. Crkva nas upisuje na ime Oca, Sina i Duha svetoga. Bog pripada tebi i ti pripadaš Njemu. Svaki dan mi se križamo, izgovaramo sveto ime Oca, Sina i Duha svetoga. Mi se znamenujemo znakom ljubavi. A vrh znaka ljubavi je križ. Danas Gospa nama kaže da učinimo sve što kaže njezin Sin, a njezin Sin zna što je nama dobro, zna kako smo stvoreni, zašto smo ovdje, od kud dolazimo i kuda idemo. Slušamo li u Europi njezina Sina? Tvrdim da nismo. Europa je postala poganska, izruguje kršćanske svetinje, odriče se sadržaja Evanđelja, što je bolesno i maćano proglašavaju zdravim,... Svatko od nas ima svoju manu, ali svoju manu neću proglašavati vrednotom i to nametati drugima. Zato izumire Europa. Ono što je vrijedno, odbacili smo. Ne dajte se zagaditi ludostima kojima nas svaki dan

obasipaju. Mi se još uvijek znamo bogatiti Kristom, Njegovom ljubavlju Duhom svetim, još uvijek stavljamo ovdje znak križa govoreći da pripadamo Ocu, Sinu i Duhu svetomu – tvoj sam Bože. Samo to može ozdraviti. Zato je važno biti vjeran Bogu“, kazao je fra Andrija Bilokapić.

Svečanu svetu misu na sam blagdan Velike Gospe, u četvrtak 15. kolovoza u Posušju je predslavio don Ivan Bodrožić, profesor patrologije na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Splitu.

„Ova svetkovina nas poziva da razmišljamo o svom životu koji mora biti ucijepljen u otajstva Njegova života i Njegove presvete majke koja je bila ucijepljena u Boga i omogućila da Božji sin bude ucijepljen u otajstvo ljudskoga života po njezinu životu koja ga je primila u svoje presveto krilo. Upravo zato nas Gospodin poziva da sagledamo svoji život, da vidimo gdje stojimo kao vjernici. Prisjetimo se da je Gospodin u svoje vrijeme kritizirao svoj naraštaj, ljude za koje je tvrdio da uporno traže znak, da ne slušaju Njega, živoga Boga, da ne slijede put kojim je on išao. I sam sveti Ivan ima poteškoća s manjkom vjere kod ljudi koji nisu sposobni vjerovati apostolskom navještanju Isusova uskrsnuća, nisu kadri prihvatiti ono što Crkva naviješta, malovjerni su,... Ili im je bilo lakše prihvatiti neke druge riječi i naviještaje ljudi koji su se dodvoravali ljudskim ušima.

Moguće je da se u to vrijeme svetog Ivana koji je propovijedao do konca prvog stoljeća i njemu nametalo pitanje kako ljudima dati znak, zašto bi im trebao znak, što im ponuditi kao znak... Premda je Isus rekao da neće dati novi znak, ipak se smilovao i dao veliki znak koji je prorok Izaija

najavio: Evo Djevica će začeti i roditi sina. Nije bilo većeg znaka od toga. Nema većeg znaka od one koju nam Gospodin objavi, koju nam Bog očitovao kao najveći znak nama ljudima na zemlji. Ona je taj veliki znak, ona je ona koja nosi sina Božjega. I mi danas u ovom svijetu postajemo pomalo nesnalazljivi, lakovjerni, bura je ljudskih nauka koje olako prihvaćamo, ljudskih mišljenja koja su moderna,... Netko nam ublažava vjeru u Boga, da ne osjetimo da smo vjernici u živoga Boga koji imamo božanski nauk i istinu, kojima ne trebaju ljudske poluistine, laži i zavodjenja. Imamo svoga Boga, onoga koji nam ostavlja znakove s neba da u njih vjerujemo, da od njih promatramo i da od njih živimo. Jedan i jedinstveni znak koji nam ostavi je presveta Djevica, Bezgrešna koja u krilu svojemu nosi sina Božjega. Ona je nedjeljiva od Njega. Bog nju stavlja za znak i svoj božanski život po svom presvetom Sinu. Mi danas počesto iscrpljujemo Gospodina želeći drugi znak, želeći promatrati znakove na mjesecu, suncu i zvijezdama. No, Mariji ništa nije ravno. Stoga se imamo potrebu što jasnije držati ovoga znaka, no nema većega

znaka od presvete djevice Božje koja nosi Sina Božjega u svom naručju.

Ovo naše vrijeme nije ništa drugačije od onog postapostolskog koje je bilo puno lažnih proroka u kojemu je bilo zavodjenja. Zato i nas danas poziva Gospodin da bježimo od svjetovne laži, od zla koji zamračuje Božju istinu, koji nam želi potamniti um i srce da ne budemo više božanski. Nije li često i kod nas slučaj da smo i mi sebi postavili te ciljeve kao neke svoje ideale i kriterije. Jesmo li zaboravili na znak koji je Marija, znak pobožnosti, kreposti, znak čudoređa,... Ovaj svijet nas

uči računici, potrebi uspjeha. Po radi toga odbacujemo život i zaboravljamo živjeti. Onda možda tražimo krivce, a mi krivi sami sebi. Neće nam biti izgovor zakonodavac za život koji se guši. Mi moramo biti narod koji Njemu vjeruje više nego vođama društva koji ga vode na moderan i izopačen način. Oslabilo je u narodu povjerenje u Boga i Njegovu riječ. No, nema napretka bez poštivanja Njega i Njegovih zapovijedi. Pred Bogom nećemo moći imati izgovor. Ako mi u svojoj obitelji ne želimo život, onda je i grijeh galamiti na moćnike svijeta koji ne dopuštaju ovo ili ono. Ako se mi nećemo čuvati psovke, kleve, zla jezika, ogovaranja, svađe, razdora, zar će bit dobar izgovor da je takvo vrijeme, da je vrijeme takvo u kojem se svi razdiru i proždiru. A On nas je poučio ljubavi, sebedarju, dao nju kao znak da nam pokaže kako treba istinski živjeti. Ako budemo istinski živjeli s Gospodinom, pokazat ćemo na ovoj vjetrometini povijesti da dok živimo s Gospodinom da nam se ništa dogoditi ne može“, kazao je između ostalog don Ivan Bodrožić, profesor patologije na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Splitu na svečanoj svetoj misi u Posušju na Veliku Gospu.

SUSRET DUHOVNIH ZVANJA POSUŠKOG KRAJA

OKUPILO SE 38 REDOVNIKA, REDOVNICA I SVEĆENIKA

Posljednje srijede u mjesecu srpnju, a ove godine na blagdan svetog Ignacija Lojolskog održan je susret duhovnih zvanja posušskog kraja. Ovogodišnjem susretu odazvalo se 38 redovnika, redovnica i svećenika, 22 muških zvanja i 16 ženskih. Tradicija je to koja ove godine obilježava 26. godinu, istaknuo je fra Mario Knezović iz organizacijskog tima ovog susreta.

On se povodom jubileja, prisjetio početaka susreta. „Zahvaljujem se pokojnom fra Ljubi Čturi koji je inicirao ove susrete prije 26 godina, onda su mu se pridružili fra Dobroslav Begić i časna sestra Ruža Hrkać, a i ostali, među njima i tadašnji mladomisnik pokojni fra Marko Jukić. Oni su bili stupovi ovoga susreta. Njih je tada podržao fra Marinko Leko, premda nije bio rodnom iz Posušja, osjećao se kao Posušak. Naš susret je neobičan, mislim da je bio među prvima u Hercegovini. Dobro je da se

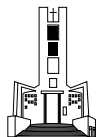
na ovom slavlju okupe i vjernici, obitelji, rodbina,... Hvala Bogu da nas oni prate molitvom. Danas je tu s nama bilo 22 svećenika i 16 časnih sestara. Naša duhovna zvanja djeluju u deset zemalja svijeta“, kazao nam je fra Mario Knezović.

Zanimljiva je i informacija da je ove godine u crkvi u Hrvata čak 64 novih duhovnih zvanja.

„Naša Hercegovačka franjevačka provincija je u tome najbrojnija. Netko je neki dan izračunao da naša provincija ima više bogoslova nego sve zajednice od Dubrovnika do Zagreba. Bogu hvala da je tu takvo ozračje. Bogu hvala jer svake godine u Posušju bude jedna mlada misa. Ove godine je to fra Željko Tomić koji je i danas predvodio svetu misu. Uskoro je i mlada misa fra Ante Begića. I na Kočerinu smo imali prošle godine dvije mlade mise, i ove godine isto. Tako da su Posušje i Kočerin zadnjih godina najbrojniji sa zvanjima. Tri mlade redovnice su u formaciji iz Posušja. Ana Marija Bakula će uskoro imati svoje zavjete, potom u Splitu Klara Knezović svoje zavjete, prije nekoliko godina je bila Marija Budimir“, istaknuo je fra Mario.

Pored novih duhovnih zvanja, troje posuških redovnika je prošle

godine preminulo, tri časne sestre, istaknuo je fra Mario. Susret je također bila prilika za sjetiti se i preminulih. „Maristela Galić koja je bila dugo godina misionarka. Ona je umrla u Zagrebu. Zatim Anđelka Biško koja je pokopana u Bjelom polju u Mostaru, te sestra Mila Begić s Graca isto pokopana u Mostaru u Bijelom polju. Neka se njihove duše raja nagledaju“, kazao je fra Mario.

Većina duhovnih zvanja ovih hercegovačkih krajeva odlazi u

franjevce. No, na dan susreta, na blagdan svetoga Ignacija Lojolskog, utemeljitelja isusovačkog reda, treba istaknuti da i u ovom redu ima zvanja iz Posušja. „S nama je bio pater Cmiljan Miličević koji je na službi u Beogradu, te naš pater Ike Mandurić u Zagrebu“, kazao je fra Mario.

Na susretu je u Posušju svetu misu u 9 sati predmolio ovogodišnji mladomisnik fra Željko Tomić, a misno pjevanje uveličala Frama Posušje.

FRA ANTE BEGIĆ I FRA ŽELJKO TOMIĆ ZAREĐENI ZA SVEĆENIKE U MOSTARSKOJ KATEDRALI

Na euharistijskom slavlju na svetkovinu apostolskih prvaka sv. Petra i Pavla, 29. lipnja, mostarsko-duvanjski biskup i trebinjsko-mrkanski upravitelj mons. Petar Palić u mostarskoj katedrali podijelio je red prezbiterata šestorici đakona: četvorici za Hercegovačku franjevačku provinciju (fra Željko Tomić, fra Ante Vučkoja, fra Vinko Baćak i fra Ante Begić), trojici za Mostarsko-duvanjsku biskupiju (don Luka Cvitanović, don Mato Puljić i don Antonio Zirdum) te jednome za Trebinjsko-mrkansku biskupiju (don Gabrijel Pavlović).

Na početku slavlja biskup je pozdravio sve nazočne, napose apostolskog vizitatora za župu Međugorje mons. Aldu Cavallija, provincijala Hercegovačke franjevačke provincije fra Jozu Grbeša, generalnoga vikara naših biskupija don Nikolu Menala, odgovornike odgojnih ustanova u kojima su boravili naši ređenici, sve svećenike u koncelebraciji, časne sestre, vjerni puk i kandidate za

prezbiterat. Nakon misnih čitanja generalni vikar don Nikola predstavio je kandidate za prezbitersko ređenje, a oni svu svojim: Evo me! spremno pristupili ovom svečanom činu.

U homiliji biskup Petar kazao je kako smo dok se pripremamo podijeliti sakrament svetog reda našoj braći, pozvani razmisliti o

naravi ove službe u Crkvi. Prije svega gledamo na otajstvenu istinu o tome kako je Isusa, našeg Velikog svećenika i Spasitelja, Otac poslao na svijet i kako je on potom odlučio poslati svoje apostole, biskupe, u svijet da propovijedaju Radosnu vijest i krste sve narode za oprostjenje grijeha.

MLADA MISA FRA ANTE BEGIĆA

Veliki dan za zajednicu vjernika bio je u srijedu, 7. kolovoza 2024. u župi Bezgrješnog začeca BDM u Posušju, jer je fra Ante Begić održao svoju mladu misu.

Uz koncelebraciju mnoštva svećenika, osam ovogodišnjih mladomisnika, provincijala Hercegovačke franjevačke provincije fra Jozu Grbeša, gvardijana franjevačkog samostana u Tomislavgradu fra Božu Milića gdje je fra Ante proveo đakonsku godinu, a pod propovijedanjem fra Marina Karačića, župnika župe sv. Stjepana Prvomučenika iz Gorice - Sovića slavljena je mlada misa u prisustvu velikog broja vjernika na vanjskom oltaru posuške crkve.

Fra Marin Karačić je svoju homiliju otvorio pričom o ženi koja je pronašla dijamant, dala ga siromahu koji je došao kod nje, a koji se nakon nekoliko godina vratio s dijamantom, ali želeći od nje

dobiti i saznati ono što ju je tada potaknulo da mu da dijamant. „Ovo bi mogla biti priča i o našem pozivu.

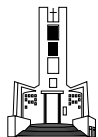
Što je to što te natjera da ostaviš sve i kreneš za Kristom? Što je to što ti dopusti da budeš toliko slobodan, toliko ne navezan na stvari i ljude da budeš sve svima, a nikoga i ništa ne prisvojiš? Što je to što ti sruši granice naučenoga, što ti proširi vidike i osposobi te za ono čega nikada nisi bio svjestan da možeš? Što je to što ti daje snagu da svemu ostalome možeš reći ne, da bi Gospodinu mogao reći da? U tome leži odgovor. Kad nađeš nekoga kome možeš reći da, onda je svima ostalima lako reći ne.

Svaki put dok budemo Gospodinu govorili da, znat ćemo vrlo lako reći ne grijehu i svemu onome što nas udaljava od Boga. Tako je i u životu. Kad znaš cilj, onda ćeš vrlo lako naći i put. Kad znaš svoje odredište, lako ćeš naći i odabrati cestu do tog odredišta. Najtužnije je kad čovjek luta, kad nije ono što Bog želi od njega. Najtužnije je kada čovjek pre-

stane biti čovjek, kad proda svoj obraz i čast. Tužno je i mučno kad ne znaš tko si, kuda lutaš i kad ne živiš u onu stvarnost u koju te Bog šalje.

S druge strane, čovjeku koji je svjestan sebe, koji živi s Bogom, tko zna tko je i kome pripada – nije mu bitno bio on prvi ili posljednji, mogu ga izrugati, mogu mu pljeskati – čovjek koji zna svoj put, ne zadržava se na usputnim stanicama. Čovjek koji gleda u nebo i računa s Bogom, može podnijeti i padove i pobjede. Taj čovjek može podnijeti gubitke dragih osoba, patnje, rastanke, smrt, jer zna da Bog vodi njegov put, te da to nije naučena floskula, nego jedna duboka vjera i odnos s Bogom. Čovjek koji gleda u nebo i računa s Bogom, može služiti u poniznosti, bez da mu to bude poniženje. U onoj mjeri u kojoj budemo spremni darivati i razdavati se, u tolikoj mjeri ćemo naći i primiti od Boga“, kazao je fra Marin u svojoj homiliji.

Obratio se i fra Anti. „Bog ti je dao mnoge darove i talente. Iskoristi ih Njemu na slavu, da

Mu služiš sa svime što ti je darovano. Budi svećenik po Kristovu srcu i po Marijinu srcu. Zato si i odabrao devetnicu jer ljubiš Mariju. Marija nikada nije privlačila pažnju na sebe, njezin život bio je usmjeren Kristu, putokaz do Krista. Neka ti ona bude primjer, pomoć i zaštita da i ti uvijek upućuješ na Krista, da ti život postane kristolik.

Kažu da ljudi počnu sličiti jedni na druge kada se zavole. Zavoli Krista da se ta sličnost očituje u tvom životu i djelima, da ljudi kojima si poslan u tebi mogu naći Kristovu utjehu. Kako je lijepo postati proziran da tvoje lice zrcali Kristovo lice. Svijetu trebaju graditelji, a ne oni koji će sjediti skrštenih ruku i samo negodovati. Svijetu trebaju svjedoci, a ne oni koji će samo pričati i svijetu savjete davati.

Svijetu treba iskreni brat koji će ljubiti i činiti sve za Onoga koji je nas do kraja ljubio. Svijetu trebaju ponizni nasljedovatelji Krista, a ne glasni vršitelji vlastitih ideologija. Sveti Franjo je bio dobar primjer. Neka te i on uči kako slobličavati svoj život Onome koji je put istina i život“, zaključio je fra Marin Karačić usvojoj homiliji.

Župnik u Posušju fra Mladen Vukšić je zahvalio Bogu na još

jednom mladomisniku u našoj župi. „Molimo i dalje za nova duhovna zvanja ne samo u našoj župi, nego u cijeloj crkvi. Fra Anti želimo da izvrši Božji plan koji Bog ima s njime, da izvrši Božju volju. To je nešto najvrijednije za njega i njegovo poslanje i za početak njegovog svećeničkog života i rada“, kazao je fra Mladen Vukšić.

Gvardijan samostana u Tomislavgradu fra Bože Milić je čestitao mladomisniku. „Neka ti je s Božjim blagoslovom i srećom, neka te prati Gospodin da ti dadne mir i ustrajnost. I ja zahvaljujem Bogu i ne mogu se oteti dojmu videći ove mlade svećenike ovdje. Zahvaljujemo Bogu na daru svećeništva – najbolji залог budućnosti nas i našega naroda i naše crkve. Fra Antu pozdravljam u ime franjevačkog samostana u Tomislavgradu. Zahvaljujemo mu na svemu što je u Tomislavgradu učinio. Vrlo je brzo stekao simpatije Duvnjaka svojom posebnošću, multitalentiranošću. Mi bismo voljeli da ostane s nama. Gdje god bio, neka čini dobro kao i nama u ovom kratkom vremenu koje je proveo s nama“, kazao je far Bože Milić.

Obratio se na kraju svetog misnog slavlja i provincijal Hercegovačke franjevačke provincije fra Jozo Grbeš. „Ovdje s nama je osam mladomisnika. Posljednja je ovo mlada misa ove godine.

Bogata je ovo zemlja. Čestitam vam. Budite sveti. Sve ostalo svijet ima. Kad svetost određuje put, onda nam sve postane jasno. Bog vas blagoslovio“, kazao je provincijal fra Jozo Grbeš.

I na kraju se obratio fra Ante zahvaljujući svima koji su se našli na njegovom svećeničkom i životnom putu. „Mislim da nema ljepšeg mjesta od ovog ovdje. Da nema ljepšeg trenutka. Baš fra Marinu govorim da se osjećam kod kuće, da tu pripadam, da jesam... To su jako rijetki trenutci u svakom životu, ne samo u mome. Mislim da nema ništa ljepšeg mjesta od započeti nešto novo, a ovo je meni novo, prva misa u svom kraju. Mislim da nema sigurnijeg mjesta za zagovor od Gospinog zagovora i Gospine ruke. Kako je vrijeme prolazilo bilo je stresa jer je misa kasno, ali je bio i mira jer nama Posušacima znači Gospa. Ja baš u svom svećeništvu želim tražiti Gospin zagovor“, kazao je fra Ante ističući veličinu Gospodina i Njegova čudesna i divna djela.

Podsjetimo, na svetkovinu sv. Petra i Pavla, 29. lipnja, u 11 sati u mostarskoj katedrali Marije Majke Crkve za svećenike su zaređena osmorica kandidata, dva iz Posušja, fra Ante Begić i fra Željko Tomić. Fra Antino mladomisničko geslo je iz 55. poglavlja Izaije, prvi redak „O svi vi koji ste žedni, dođite na vodu...“.

POD MLADOMISNIČKIM GESLOM „PASI OVCE MOJE“ FRA ŽELJKO TOMIĆ PROSLAVIO JE SVOJU MLADU MISU

Veliki dan za zajednicu vjernika bio je 30. lipnja u župi Bezgrješnog začeća BDM u Posušju, jer je fra Željko Tomić održao svoju mladu misu. Uz koncelebraciju mnoštva svećenika i čak deset mladomisnika iz tri provincije i dviju hercegovačkih biskupija; Hercegovačke, Bosne Srebrene i Zagrebačke, provincijala Hercegovačke franjevačke provincije fra Jozu Grbeša, gvardijana samostana u Širokom Brijegu fra Ivana Marića mlađeg, a pod propovijedanjem župnika u Posušju fra Mladena Vukšić slavljena je mlada misa u prisustvu velikog broja vjernika na vanjskom oltaru posuške crkve.

U svojoj homiliji župnik fra Mladen Vukšić je govoreći o tome što znači biti svećenik. Istaknuo jednu definiciju iz trećeg stoljeća koju je dao sveti Hipolit. „To mi svećenici molimo u

drugoj euharistijskoj molitvi gdje nakon pretvorbe i podizanja svećenici jasno kažu: „Zahvaljujemo Ti što si nas pozvao da pred Tobom stojimo i Tebi služimo.“ Dakle, biti svećenik znači zahvaljivati što nas je Boga pozvao da pred Njim stojimo i Njemu služimo.

Zanimljivo je da na prvom mjestu stoji zahvalnost. Mi ljudi kada dođemo u crkvu, odmah počnemo nabrajati što nam je potrebno. Nažalost, zaboravljamo zahvaliti. Nitko od nas svećenika nije toliko sposoban ni vrijedan da sam sebe pozove. Bog jasno kaže, Isus kaže da mi nismo izabrali Njega, nego On nas. Bog nas poziva za svoju službu, Bog nas poziva da mu pridemo bliže, da mu pomognemo ispuniti Njegove planove na ovom svijetu.

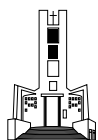
Zato je vrlo važno biti zahvalan za poziv, biti odgovoran za poziv, jer dobro znamo da Bog poštuje našu slobodu, dobro znamo da je

Bog pozvao i Judu, a znamo i da ga je on izdao za mali novac.

Definicija kaže da zahvaljujemo Bogu što stojimo pred Njim i Njemu služimo. Što znači stajati pred Bogom? To uključuje puno različitih pojmova, stanja i milosti. Stajati pred Bogom znači biti svjestan blizine s Bogom, biti svjestan svoje nedostojnosti i biti svjestan da sam čovjek ne može ništa. Zato je jedan od temeljnih stavova pred Bogom molitva koja uključuje i to naše stajanje pred Bogom. Molitva je jedna veoma bitna dimenzija u svećeničkom životu. Ne samo naše obavezne molitve kroz brevijar, nego i kroz osobne molitve. Stajati pred Bogom znači biti budan i pažljiv na ono što Bog govori.

Sljedeća oznaka kaže da ne samo da stojimo pred Bogom, da smo nepomični kao kipovi, nego svećenik je i onaj koji služi. Služiti i Bogu i ljudima. Štovanje koje je

Sin Božji Isus Krist iskazao Ocu bilo je predanje samoga sebe do kraja, do smrti za nas ljude. I u tu službu svećenik se mora i treba uključiti. Ono što je stojeći pred Bogom primio i naučio, što je shvatio da mu Bog zapovijeda, to treba prenijeti kroz služenje ljudima. Služiti znači izvršavati Božju volju. Ne da se vrši moja volja, da mi provodimo svoje zamisli, volje, hirove, nego neka se vrši volja Božja.

Dimenzija služenja uključuje i to da svećenik mora biti u zajedništvu s Crkvom. Ići tamo gdje te ona šalje. Isus je Petru jasno rekao da će ići i tamo gdje ne želi. I to je oblik služenja gdje netko tko je iznad nas svećenika vidi određene potreba i šalje te tamo gdje ti se možda neće svidjeti. Obično što čovjek teško ili teže prihvati neku službu ili mjesto, kasnije će u njoj uživati još više. Fra Željko, neće uvijek biti kako ti želiš, ali prihvati, budi poslušan i gledaj živjeti u zajedništvu s Crkvom“, kazao je između ostalih fra Mladen Vukšić.

Obratio se na kraju svetog misnog slavlja i provincijal Hercegovačke franjevačke provincije fra Jozo Grbeš zahvaljujući ne samo mladomisniku fra Željku, nego i ostalim mladomisnicima koji su se odazvali na poziv. Istaknuo je važnost služenja narodu. „Kaže Krist: „Ne boj se. Samo vjeruj.“

Neka ti snaga Duha fra Željko bude jaka i tako velika da se ne bojiš bez obzira što život donese, a on će donijeti svašta. I lijepo će ti biti. I dovoljno je to.

Dragi mladomisnici i vama čestitam. Bog zna što vas čeka u životu i koji su to izazovi. Ova naša hrvatska područja su čudna cijelu povijest. Bog zna kakva će biti u vašim vremenima. Bez obzira nosimo li smeđe ili crne haljine, ja vas molim da sačuvamo ovaj puk, gradimo jedinstvo i budimo primjer jednostavnosti života“, kazao je provincijal fra Jozo Grbeš.

Gvardijan samostana u Širokom Brijegu u kojem je fra Željko bio zadnjih godinu dana i gdje ostaje na službi fra Ivan Marić

mlađi također je uputio nekoliko riječi. „U ime širokobriješkog franjevačkog bratstva najprije želim na ovaj mladomisnički oltar položiti zahvalnost za vrijeme koje je fra Željko bio s nama u samostanu, jer je bio revan i postojan čuvar Gospinog svetišta na Širokom Brijegu, za njegovu raspoloživost, odanost, susretljivost i spremnost uvijek i u svemu služiti Kristu i bratstvu. Pozdravlja i zahvaljujem roditeljima, braći i sestrama, baki Ani, cijeloj obitelji, rodbini i prijateljima našega fra Željka. Dragi fra Željko želim ti ne da budeš svećenik nekog, svećenik svećenika, nego uvijek samo Kristov svećenik, pravi sin svete rimske crkve i manji brat u redu našega serafskog oca, sv. Franje“, kazao je fra Ivan Marić.

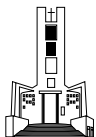

I na kraju se svima zahvalio fra Željko, najprije Bogu, a onda i svima koji su na različite način svjesno ili nesvjesno pomogli na njegovom putu prema svećeničkom pozivu. „Riječi zahvale su ono što želim uputiti na kraju. Najprije hvala Trojedinom Bogu koji mi je uputio dar svećeničkog i redovničkog poziva. Današnje svečano misno slavlje pripada Njemu, jer svaki dar koji sam u životu dobio pripada Njemu, Njegovoj božanskoj dobroti i ljubavi. Njemu smo dužni dati danas hvalu jer On čuje naše molitve i uslišava ih. Zahvalu prinosim našoj nebeskoj zaštitnici, blaženoj Djevici Mariji kojoj sam se utjecao u zagovor i molitve svoga cijeloga života“, istaknuo je fra Željko upućujući zahvale zatim roditeljima Robertu i Ivanu za koje je kazao da ne postoje dovoljno dobre riječi za iskazati njihovu ljubav i žrtvu za njega, zatim braći Jakovu i Emanuelu, sestrama Magdaleni i Dinki, baki Ani, didu Ljubi, stričevima, strinama, ujacima i ujnama, tetka i tetcima, rođacima, kumovima prijateljima, svim svećenicima i redovnicima koji su mu bili na putu, vjeroučiteljima, ali i svim

drugim učiteljima, ali na velikoj podršci župniku fra Mladenu kojega je i zbog svega odabrao da propovijeda pod ovom mladom misom.

Pod mladomisničkim geslom „Pasi ovce moje“ fra Željko Tomić proslavio je jučer svoju mladu misu. No, mladomisnička slavlja s ovim jučer u Posušju ove godine ne prestaju, jer već fra Ante Begić će slaviti svoju mladu misu 7. kolovoza na drugi dan devetnice Velikoj Gospi u Posušju.

NAŠ POSUŠAK BOŽO TOLO UŠAO U NOVICIJAT

U subotu, 13. srpnja 2024., u našoj crkvi sv. Petra i Pavla u Mostaru, pod svetom misom u 18 sati, postulanti su obukli franjevački habit i stupili u novicijate Hercegovačke franjevačke provincije.

Novicijati će provesti u samostanu sv. Ante na Humcu.

Novaci su: fra Andrija Šego (Župa sv. Jakova, Međugorje), fra Petar Zrinušić (Župa sv. Mihovila Arkandela, Duvno), fra Tomislav Barać (Župa sv. Jakova, Međugorje), fra Mate Tadić (Župa Presv. Srca Isusova, Kongora), fra Marko Lasić (Župa sv. Petra i Pavla, Mostar), fra Bože Tolo (Župa Bezgrešnog začeca BDM, Posušje), fra Renato Prusina (Župa Krista Kralja, Čitluk) i fra Ivan Vasilj (Župa sv. Jakova, Međugorje).

Misno slavlje i obred oblačenja predvodio je provincijal fra Jozo Grbeš. Uz fra Jozu bili su magistar postulanata fra Stanko Ćosić, magistar novaka fra Ivan Landeka, gvardijan fra Danko Perutina te još 30 misnika.

Liturgijskom asistencijom ravnao je fra Fran Ćorić zajedno s novacima i bogoslovima. Misno slavlje svojim pjevanjem uzveličao je zbor Frame Hercegovina pod ravnanjem fra Zvonimira Pavičića.

SVEČANI ZAVJETI U NAŠOJ ŽUPI

U nedjelju, 1. rujna 2024. godine u crkvi Bezgrešnog Začeca BDM u Posušju, pod večernjom svetom misom u 18h petorica naše braće: fra Ante Radoš iz župe Uznesenja BDM Seonica, fra Jakov Jure Nikolić iz Hrvatske katoličke misije Zürich, fra Mario Kvesić iz župe sv. Franje Asiškog Rasno, fra Danijel Sentić iz župe Uznesenja BDM Gradac, fra Ante Kelava iz župe sv. Ivana Krstitelja Roško Polje položilo je svečane zavjete u ruke našega provincijala fra Jozе Grbeša.

Na slavlje svete mise i obreda zavjeta okupilo se preko osamdeset fratara i svećenika te mnoštvo vjernika. U liturgijskoj asistenciji sudjelovali su bogoslovi, a pod svetom misom zajedno su pjevali zborovi iz našeg mostarskog samostana i župe Posušje. Budući da su zavjetovanici na inozemnim studijima, bili su prisutni i mons. Christian Würtz, pomoćni biskup Nadbiskupije Freiburg-Regens i odgojitelj bogoslova te o. Raymond Webb sa Sveučilišta Saint Mary of the Lake iz Chicaga.

Nakon što je odgojitelj braće s privremenim zavjetima, fra Josip Serđo Ćavar prozvao kandidate za svečane zavjete uslijedila je homilija provincijala fra Jozе. Govoreći o značenju evanđeoskih savjeta koje zavjetovanici žele živjeti do kraja života naglasio je: "Ja vjerujem da razumijevajući ove zavjete jednostavnosti, mi postajemo svjedoci Vječnoga, nadahnuće drugima. Želim vam ustrajnost na tom putu. Kada vam bude teško ne odustanite. Odstati znači bojati se nepoznatoga,

a nepoznato nosi u sebi strah, a ne ljubav. Strah nije temelj ničega, ljubav jest temelj svega! Uzimajući na se teži put primit ćete mudrost.”

Na kraju misnoga slavlja, posuški župnik, fra Mladen Vukšić, koji je uz odgojitelja fra Josipa Seđu bio svjedokom zavjeta, čestitao je mladoj braći i njihovim obiteljima, zahvalio provincijalu što je izabrao župu Posušje za ovaj svečani događaj i svima koji su doprinijeli u organizaciji te pozvao na zakusku. Potom je i provincijal zahvalio svima koji su našu mladu braću vodili i pratili do ovog čina, osobito zahvaljujući odgojiteljima koji su stigli iz inozemstva.

SVEĆENIK HERCEGOVAČKE FRANJEVAČKE PROVINCIJE UZNESENJA BDM I BIVŠI ŽUPNIK NAŠE ŽUPE, FRA MLADEN VUKŠIĆ IMENOVAN KOTORSKIM BISKUPOM

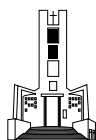
MOSTAR – Apostolska nuncijatura u Crnoj Gori priopćila je da je Sveti Otac papa Franjo, 12. rujna, kotorskim biskupom imenovao fra Mladena Vukšića, OFM, župnika u Posušju, Biskupija Mostar-Duvno.

FRA MLADEN VUKŠIĆ rođen je 28. prosinca 1965. u Ljubuškom. U novicijat Hercegovačke franjevačke provincije ulazi 14. srpnja 1984. na Humcu, a 15. srpnja 1985. položio je prve zavjete. Od kolovoza 1985 do sredine rujna 1986. služio vojni rok u Skoplju i Kumanovu (danas Sjeverna Makedonija). Od 1986. do 1989. studirao je Teologiju u Markarskoj (Hrvatska), a od 1989. do 1992. studij nastavlja u Bologni (Italija). Doživotne zavjete polo-

žio je 16. rujna 1990. na Kočerinu. Za đakona je zaređen 29. lipnja 1991. u Mostaru, a 26. srpnja 1992. zaređen je za svećenika u Čitluku. Nakon ređenja odlazi na Humac u samostan i župu svetog Ante gdje je župni vikar od 1992. do 1994. Studij Pastoralne mladosti i katehetike započeo je 1994. na Papinskom Sveučilištu Salesiana, gdje je magistrirao 1997. godine. Od 1997. do 2000. bio je odgojitelj bogoslova u Zagrebu. Od 2000. do 2003. bio je gvardijan i župnik župe svetog Vlahu u Slanom u Dubrovačkoj biskupiji. Od 2003. do 2010. bio je župnik župe svetog Franje u Posuškom Gracu. Od 2010. do 2013. bio je župnik župe sv. Petra i Pavla na Kočerinu. Od 2013.

župnik je župe Bezgrješnog začeca BDM u Posušju gdje ga je zateklo biskupsko imenovanje. Dekan je Posušskog dekanata i definitor Hercegovačke franjevačke provincije.

OBRAĆANJE NOVOIMENOVANOGA KOTORSKOG BISKUPA MONS. MLADENA VUKŠIĆA

Preuzvišeni Oče biskupe Petre; generalni vikaru biskupija, don Nikola; mnogopoštovani provincijale, fra Jozo: braćo svećenici ovdje nazočni, kao i svi do kojih ove riječi dopru: mir vam i dobro!

Dok vama želim mir, ne mogu poreći da me ovo imenovanje iznenadilo i pomalo uznemirilo. Donijelo mi je zebnju i tisuću pitanja. Prije svega zato što sam siguran da nikada nisam ni na koji način žudio službu poput ove koja mi je danas povjerena. Siguran sam i sada da je bilo i svetijih i boljih i pripravnijih i učenijih kandidata od mene. Međutim, unatoč zbunjenosti koju osjećam i osjećaju nedostojnosti koji me prati, u pozivu svetog oca, pape Franje, prepoznajem volju Božju koju želim ispuniti prije svega i stoga prihvaćam imenovanje franjevačkoj malenosti kao poziv na služenje Crkvi i narodu Božjem. U tome se ne oslanjam na svoje snage nego na milost koju Gospodin daje onima koji se u njega uzdaju: „Blagoslovljen čovjek koji se uzdaje u Gospodina i kome je Gospodin uzdanje“ (Jr 17, 7).

Kad sam pomislio kako trebam dovršiti uređenje župne crkve u Posušju i odredio rokove, Bog me poljuljao u mojoj sigurnosti pozivajući me na Abrahamsku vjeru. Naše životne prilike i neprilike naša su prigoda i mogućnost za rast u vjeri i odatosti Bogu. Bog je uvijek nov, on

uvijek stvara. Stoga njemu slava i hvala za dar života, za dar poziva i za nebrojene milosti i darove kojima me obasipao tijekom mogega života. Računam na Njegovu pomoć i na ovom novom putu koji je preda mnom.

Zahvaljujem Njegovoj svetosti, papi Franji, koji me je, usmjerivši pažnju na mene, imenovao biskupom kotorske biskupije. Upućujem pozdrav administratoru te biskupije, nadbiskupu barskom mons. Rroku Gjonlleshaju, biskupu u miru mons. Iliji Janjiću, svećenicima, redovnicima, redovnicama i svem Božjem puku u „Zaljevu svetaca“. Bratski pozdrav upućujem i mons. Zdenku Križiću, nadbiskupu splitsko-makarskom i mojem metropolitu.

Moj iskreni pozdrav građanskim vlastima u Crnoj Gori i Kotoru i nadam se suradnji na

opće dobro kao svoj braći koja pripadaju drugim Crkvama: zajedno prepoznavemo Isusa kao Sina Božjega i Spasitelja svijeta. Bratski pozdrav svima koji ispovijedaju druge vjere i koji s nama dijele želju za upoznavanjem i služenjem Bogu.

Posebna misao u ovom trenutku ide mojim roditeljima, pok. ocu Mići i majci Jagodi, koji su mi dali život i vjeru i svima onima iz moje obitelji koji su mi prenijeli svoju ljubav prema Kristu i Crkvi. Zahvalno sjećanje na sve moje voljene postaje svakodnevna molitva u koju uključujem brata, sestru, rodbinu, prijatelje, mještane sela Otoka i moje župe Vitina.

Hvala mostarsko-duvanjskoj biskupiji, u kojoj sam proveo većinu svog svećeničkog služenja, kao i zagrebačkoj i dubrovačkoj biskupiji u kojima sam kraće bo-

ravio. U ovom spomenu nezaobilazni su svi vjernici župa u kojima sam pastoralno djelovao.

Posebnu zahvalu dugujem Franjevačkoj provinciji Uznesenja BDM u Hercegovini, čiji sam član. Hvala mojoj braći za sve što su učinili za mene. Svima koji su na bilo koji način u mom srcu ostavili ono što me učinilo čovjekom, vjernikom i svećenikom kakav jesam. Zahvaljujem svojim učiteljima, nastavnicima, profesorima, odgojiteljima, župnicima i pastoralnim suradnicima, časnim sestrama i svima koje sam susretao na svom životnom putu.

Danas na spomen Presvetog imena BDM, cijelu svoju službu i općenito svoj život povjeravam njezinu zagovoru kao i zagovoru

zaštitnika Kotorske biskupije, sv. Tripuna te ostalih božjih ugodnika: bl. Gracije iz Mula, bl. Ozane, službenice Božje Ane Marije Marović te posebno sv. Leopolda Bogdana Mandića, koji će me uvijek podsjećati na moje franjevač-

ko podrijetlo, na moje siromaštvo i na neizmjereno Božje milosrđe.

Na sve zazivam Božji blagoslov!

Mons. Mladen Vukšić, imenovani biskup kotorski

»NADA NE RAZOČARAVA« – BULA PROGLAŠENJA JUBILEJA 2025.

»NEKA ONIMA KOJI ĆE ČITATI OVO PISMO NADA ISPUNI SRCE«

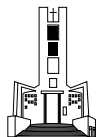
prenosimo prvi dio Bule

1. *Spes non confundit*, »Nada ne razočarava« (Rim 5, 5). U znaku nade, apostol Pavao hrabri kršćansku zajednicu u Rimu. Nada

je ujedno središnja poruka predstojećega Jubileja koji Papa, prema drevnoj tradiciji, proglašava svakih dvadeset i pet godina. Mislim na sve *hodočasnike nade* koji će doći u Rim proslaviti tu Svetu godinu i na one koji, s obzirom na to da neće moći posjetiti grad apostola Petra i Pavla, proslavit će je u partikularnim crkvama. Neka to bude trenutak živog i osobnog susreta s našim Gospodinom Isusom Kristom, »vratima« spasenja (usp. Iv 10, 7.9); s njim, kojega Crkva uvijek, posvuda i svima mora naviještati kao »nadu našu« (usp. 1 Tim 1, 1).

Svi se nadaju. U srcu svakoga čovjeka prebiva nada kao želja i očekivanje dobra, iako ne zna što mu sutra nosi. Međutim, nepredvidljivost budućnosti ponekad izaziva proturječne osjećaje: od povjerenja do straha, od smirenosti do očajanja, od sigurnosti do sumnje. Često susrećemo obeshrabrene ljude koji u budućnost gledaju sa skepsom i pesimizmom, kao da im ništa ne može donijeti sreću. Neka ovaj Jubilej bude svima prilika za oživljavanje nade. Riječ Božja pomaže nam pronaći razloge za to. Neka nam u tome bude vodilja ono

što je apostol Pavao pisao kršćanima u Rimu.

Riječ nade

2. »Opravdani dakle vjerom, u miru smo s Bogom po Gospodinu našem Isusu Kristu. Po njemu imamo u vjeri i pristup u ovu milost u kojoj stojimo i dičimo se nadom slave Božje [...] Nada pak ne postiđuje. Ta ljubav je Božja razlivena u srcima našim po Duhu Svetom koji nam je dan!« (Rim 5, 1-2.5). Mnogo je poticaja za razmišljanje koje ovdje daje sveti Pavao. Znamo da Poslanica Rimljanima označava prijelomni trenutak u njegovu navjstiteljskom djelovanju. Dotad je naviještao u istočnom dijelu Carstva, a sada ga čeka Rim, sa svime što taj grad predstavlja u očima svijeta: veliki izazov s kojim se valja suočiti u cilju naviještanja evanđelja koje ne zna za prepreke i ne poznaje granice. Pavao nije utemeljio Crkvu u Rimu i on osjeća žar ku želju posjetiti je uskoro kako bi svima donio evanđelje Isusa Krista, umrlog i uskrslog, kao navještaj nade koji ispunjava obećanja, uvodi u slavu i, utemeljen na ljubavi, ne razočarava.

3. Nada se, naime, rađa iz ljubavi i temelji se na ljubavi koja izvire iz Srca Isusova probodena na križu: »Doista, ako se s Bogom pomirismo po smrti Sina njegova dok još bijasmo neprijatelji, mnogo ćemo se više, pomireni, spasiti životom njegovim« (Rim 5, 10). A njegov se život očituje u našem životu vjere, koji počinje krštenjem, razvija se u poučljivosti Božje milosti i stoga je oduhovljen nadom koja se neprestano obnavlja i koja po djelovanju Duha Svetoga postaje nepokolebljiva.

Duh Sveti je, naime, taj koji svojom trajnom prisutnošću u Crkvi putnici širi svjetlo nade u vjernicima: On ga održava poput goruće baklje koja se nikada ne gasi kako bi davao potporu i snagu našem životu. Naime, kršćanska nada ne vara i ne razočarava, jer se temelji

na sigurnosti da nas ništa i nitko nikada ne može rastaviti od Božje ljubavi: »Tko će nas rastaviti od ljubavi Kristove? Nevolja? Tjeskoba? Progonstvo? Glad? Golotinja? Pogibao? Mač? [...] U svemu tome nadmoćno pobjeđujemo po onome koji nas uzljubi. Uvjeren sam doista: ni smrt ni život, ni anđeli ni vlasti, ni sadašnjost ni budućnost, ni sile, ni dubina, ni visina, ni ikoji drugi stvor neće nas moći rastaviti od ljubavi Božje u Kristu Isusu Gospodinu našem« (Rim 8, 35.37-39). Zato se ta nada ne slama pred teškoćama: ona se temelji na vjeri i hrani ljubavlju, te nam tako omogućuje ići naprijed kroz život. Sveti Augustin piše u vezi s tim: »Nemoguće je živjeti u ikojem stanju bez ove tri sklonosti duše: vjerovati, nadati se i ljubiti«.

4. Sveti Pavao stoji čvrsto s nogama na zemlji. On zna da se život sastoji i od radosti i od tuge, da je ljubav stavljena na kušnju kad navale teškoće, i da se čini da se nada raspada pred patnjama. Ipak, on piše: »Mi se dičimo i u nevoljama jer znamo: nevolja rađa postojanošću, postojanost prokušanošću, prokušanošću nadom« (Rim 5, 3-4). Za apostola su nevolja i patnja tipična stanja onih koji navješćuju evanđelje u okolnostima nerazumijevanja i progona (usp. 2 Kor 6, 3-10). Ali u tim situacijama svjetlo svijetli kroz tamu: otkrivamo kako evangelizaciju podržava snaga koja proizlazi iz Kristova križa i uskrsnuća. A to dovodi do razvoja kreposti koja je usko povezana s nadom – *strpljivosti*. Već smo naviknuti željeti sve i odmah, u svijetu u kojem je žurba postala stalna. Više nemamo vremena za susrete, a i u obiteljima često je teško okupiti se zajedno i porazgovarati jedni s drugima u miru. Strpljenje je odagnala žurba i to nanosi veliku štetu ljudima. Uzimaju maha nestrpljenje, nervoza, a ponekad čak i neopravdano nasilje, što dovodi do nezadovoljstva i zatvorenosti.

Nadalje, u dobu *interneta*, u kojem su prostor i vrijeme istisnuti

s tim *ovdje i sada*, strpljenje nije rado viđen gost. Kad bismo se još uvijek mogli diviti stvorenom svijetu, mogli bismo shvatiti koliko je strpljenje presudno. Čekati promjenu godišnjih doba s njihovim plodovima; promatrati život životinja i njihove razvojne cikluse; imati jednostavan pogled svetoga Franje, koji je u svojoj *Pjesmi brata Sunca*, napisanoj prije točno 800 godina, shvaćao stvorenje kao veliku obitelj, a Sunce i Mjesec nazvao *bratom i sestrom*. Ponovno otkriveno strpljenje jako je dobro za nas same i za druge. Sveti Pavao često spominje strpljivost kako bi istaknuo važnost ustrajnosti i pouzdanja u Božje obećanje, ali prije svega svjedoči da je Bog strpljiv s nama. On je »Bog postojanosti i utjehe« (Rim 15, 5). Strpljenje, koje je također plod Duha Svetoga, održava nadu živom i jača je kao krepost i način života. Zato naučimo često tražiti milost strpljivosti, koja je kći nade i ujedno je podupire i jača.

Put nade

5. Iz te isprepletenosti nade i strpljivosti postaje jasno da je kršćanski život *put*, koji treba također *jake trenutke* kako bi se hranilo i jačalo nadu, tu nezamjenjivu pratiteljicu koja daje nazrijeti cilj: susret s Gospodinom Isusom. Volim misliti da je proglašenju prve Svete godine 1300. godine prethodio put milosti podržan pučkom pobožnošću. Ne smijemo, naime, zaboraviti različite oblike putem kojih se milost oproštenja obilno izlila na sveti vjerni Božji narod. Prisjetimo se, primjerice, velikog *oprosta* koji je sveti Celestin V. odlučio odobriti svima onima koji budu posjetili baziliku Santa Maria di Collemaggio u LAquila 28. i 29. kolovoza 1294., šest godina prije nego što je papa Bonifacije VIII. ustanovio Svetu godinu. Crkva je, dakle, već bila iskusila jubilejsku milost milosrđa. A još i prije toga, 1216. godine, papa Honorije III. odazvao se molbi svetoga Franje da se udijeli oprost onima

koji će posjetiti Porcijunkulu prva dva dana mjeseca kolovoza. Isto se može reći i za hodočašće u Santiago de Compostelu: naime, 1122. godine papa Kalisto II. dopustio je da se u toj hodočasničkoj crkvi slavi Sveta godina svaki put kad blagdan apostola Jakova pada na nedjelju. Dobro je da se taj *rašireni* oblik jubilejskih slavlja nastavi kako bi snaga Božjeg oprosta mogla poduprijeti i pratiti zajednice i pojedince na njihovu putu.

Nije slučajno da je *hodočašće* bitan element svakog jubilejskog događaja. Polazak na put karakteristično je za one koji traže smisao života. Pješačko hodočašće veoma je prikladno za ponovno otkrivanje vrijednosti tišine, truda i usredotočenosti na ono bitno. I u nadolazećoj godini *hodočasnici nade* neće propustiti prolaziti drevnim i novim stazama kako bi intenzivno proživjeli jubilejsko iskustvo. U samom gradu Rimu, uz tradicionalna hodočašća u katakombe i sedam crkava, bit će i drugih vjerskih hodočašća. Prelaskom iz jedne zemlje u drugu kao da se granice brišu, putovanje iz jednog grada u drugi razmišljajući o stvorenom svijetu i umjetničkim djelima omogućit će pojedincima obogatiti se različitim iskustvima i kulturama, kako bi nosili u sebi ljepotu koja, u suzvučju s molitvom, vodi do zahvaljivanja Bogu za čuda koja je učinio. Jubilejske crkve, posute duž hodočasničkih putova i u gradu Rimu, mogu postati oaze duhovnosti u kojima se može pronaći snagu na putu vjere i napajati se na izvorima nade, napose pristupanjem sakramentu pomirenja, tom nezaobilaznom polazištu za stvaran put obraćenja. U partikularnim će se Crkvama posebna pozornost posvetiti pripravi svećenikâ i vjernikâ za ispovijed i osiguravanju mogućnosti za pojedinačnu ispovijed.

Želio bih uputiti poseban poziv na ovo hodočašće vjernicima Istočnih Crkava, osobito onima koji su već u punom zajedništvu s Petrovim nasljednikom. Oni, koji su zbog

svoje vjernosti Kristu i Crkvi toliko propatili, često sve do smrti, moraju se osjećati posebno dobrodošli-ma u Rimu, koji je i njihova majka i čuva mnoge uspomene na njihovu prisutnost. Katolička Crkva, obogaćena njihovim drevnim liturgijama, teologijom i duhovnošću otaca, monahâ i teologâ, želi simbolično iskazati svoje gostoprimstvo njima kao i njihovoj pravoslavnoj braći i sestrama, u vrijeme u kojem već prolaze križni put i često su prisiljeni napustiti svoje domovine, svoje svete zemlje, iz kojih ih nasilje i nestabilnost tjeraju u sigurnije države. Za njih iskustvo da su ljubljani od Crkve, koja ih neće napustiti nego će ih pratiti kamo god išli, čini znak Jubileja još jačim.

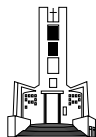
6. Sveta godina 2025. u kontinuitetu je s prethodnim milosnim događajima. Na posljednjem Redovnom jubileju prešli smo prag dvije tisućite obljetnice rođenja Isusa Krista. Potom sam, 13. ožujka 2015., proglasio Izvanredan jubilej čija je svrha bila pokazati i omogućiti ljudima da susretnu »lice Božjeg milosrđa«, središnji navještaj evanđelja za svakog čovjeka u svim vremenima. Sada je došlo vrijeme za nov jubilej u kojem će se Sveta vrata ponovno otvoriti kako bi se omogućilo živo iskustvo Božje ljubavi koja u srcu budi sigurnu nadu spasenja u Kristu. Ta će nas Sveta godina, istodobno, usmjeriti prema još jednom temeljnom događaju za sve kršćane: godine 2033. slavit će se dvije tisuće godina od otkupljenja mukom, smrću i uskrsnućem Gospodina Isusa. Predstoji nam, dakle, putovanje obilježeno velikim etapama u kojima Božja milost prethodi i prati narod koji korača marljiv u vjeri, djelatna u ljubavi i postojan u nadi (usp. 1 Sol 1, 3).

Na temelju tako duge tradicije i sa sigurnošću da će ova Sveta godina biti intenzivno iskustvo milosti i nade za cijelu Crkvu, određujem da se Sveta vrata Bazilike svetog Petra u Vatikanu otvore 24. prosinca 2024. godine, čime će biti označen početak Redovnog jubileja. U

nedjelju koja slijedi, 29. prosinca 2024., otvorit će Sveta vrata svoje katedralne crkve svetog Ivana Letersanskoga, čija će se 1700. obljetnica posvete proslaviti 9. studenoga ove godine. Dana 1. siječnja 2025. godine, na svetkovinu Svete Marije Bogorodice, bit će otvorena Sveta vrata papinske bazilike Svete Marije Velike (Santa Maria Maggiore). Konačno, u nedjelju 5. siječnja bit će otvorena Sveta vrata papinske bazilike svetog Pavla izvan zidina (San Paolo fuori le Mura). Sveta vrata potonjih triju bazilika bit će ponovno zatvorena najkasnije do nedjelje 28. prosinca iste godine.

Određujem, nadalje, da u nedjelju 29. prosinca 2024. godine dijecezanski biskupi slave svetu euharistiju u svim katedralama i konkatedralama kao svečano otvorenje Jubilarne godine, prema obredniku koji će se pripremiti za tu prigodu. Za slavlje u konkatedralnim crkvama biskupa može zamijeniti delegat posebno imenovan za tu prigodu. Neka hodočašće od crkve, izabrane za *collectio* (tj. sabiranje skupštine), do katedrale bude znak puta nade koji, obasjan Božjom riječi, ujedinjuje vjernike. Za potonjeg hodočašća neka se čitaju odlomci iz ovog dokumenta i neka se narodu proglasi jubilejski oprost, koji će se moći dobiti prema propisima sadržanim u istom obredniku slavlja jubileja u partikularnim Crkvama. Tijekom Svete godine, koja će u mjesnim Crkvama završiti u nedjelju 28. prosinca 2025., treba se pobrinuti da Božji narod s punim sudjelovanjem primi i navještaj nade Božje milosti i znakove koji svjedoče njezinu plodonosnost.

Redovan jubilej završit će zatvaranjem Svetih vrata Bazilike svetog Petra u Vatikanu 6. siječnja 2026. godine, na svetkovinu Bogojavljenja. Neka svjetlo kršćanske nade dopre do svakog čovjeka, kao poruka Božje ljubavi upućena svima! I neka Crkva bude vjernom svjedokinjom te poruke u svim dijelovima svijeta! Znakovi nade

Znakovi nade

7. Osim što nadu crpimo iz Božje milosti, pozvani smo je ponovno otkriti također u *znakovima vremena* koje nam Gospodin daje. Kao što se kaže u pastoralnoj konstituciji *Gaudium et spes* Drugoga vaticanskoga koncila, »Crkva je dužna da u svako vrijeme ispituje znakove vremena i tumači ih u svjetlu evanđelja tako da uzmogne odgovoriti na vječna ljudska pitanja o smislu sadašnjeg i budućeg života te o njihovom međusobnom odnosu, i to na način kako odgovara svakom pojedinom naraštaju«. Stoga moramo obratiti pozornost na mnoge dobre stvari u svijetu kako ne bismo upali u napast da se smatramo ophrvanima zlom i nasiljem. Ali znakovi vremena, koji u sebi sadrže čežnju ljudskog srca potrebna spasonosne Božje prisutnosti, traže da se pretvore u znakove nade.

8. Neka se prvi znak nade ostvari kao mir za svijet, koji je ponovno utonuo u tragediju rata. Zaboravljajući tragedije iz prošlosti, čovječanstvo je podvrgnuto novom i teškom ispitu u kojem su mnogi narodi potlačeni brutalnošću nasilja. Što sve još neće ti narodi propatiti? Kako je moguće da njihov očajnički vapaj za pomoć ne potakne vođe naroda da požele okončati mnogobrojne regionalne sukobe, unatoč tome što su svjesni posljedica koje iz toga mogu proizići na globalnoj razini? Je li previše sanjati da će oružje utihniti i prestati donositi razaranje i smrt? Jubilej nas podsjeća da »mirotvorci... će se sinovima Božjim zvati« (Mt 5, 9). Prijeka potreba za mirom izazov je za sve i zahtijeva realizaciju konkretnih planova. Neka diplomacija ne posustane u nastojanju oko odvažne i kreativne izgradnje prostora za pregovore s ciljem uspostave trajnog mira.

9. Gledati u budućnost s nadom također znači imati viziju života ispunjenu entuzijazmom koju valja dalje prenositi. Moramo, nažalost, primijetiti da takva perspektiva

nedostaje u mnogim situacijama. Prva posljedica jest *gubitak želje za prenošenjem života*. Zbog uurbanog ritma života, strahova za budućnost, nedostatka sigurnosti radnog mjesta i odgovarajuće socijalne zaštite, kao i društvenih modela u kojima dnevni red dikтира utrka za profitom, a ne njegovanje odnosâ, u mnogim zemljama svjedočimo zabrinjavajućem *padu nataliteta*. U drugim kontekstima, međutim, »kriviti demografski rast, a ne ekstremni i selektivni potrošački mentalitet nekih, jedan je od načina na koji se odbija suočiti s problemima«.

Otvorenost životu odgovornim majčinstvom i očinstvom jest plan koji je Stvoritelj upisao u srca i tijela muškaraca i žena, to je poslanje koje Gospodin povjerava supruzima i njihovoj ljubavi. Prijeko je potrebno da, osim zakonodavnih napora državâ, ne izostanu odlučne potpore vjerskih zajednica i cijeloga civilnoga društva u svim njegovim sastavnicama, jer *želja mladih da rađaju nove sinove i kćeri*, kao izraz plodnosti svoje ljubavi, daje budućnost svakom društvu i stvar je nade: ovisi o nadi i rađa nadu.

Kršćanska zajednica stoga mora prednjačiti u zagovaranju prijeko potrebnoga *socijalnog saveza za nadu, koji će biti uključiv i neideološki* te raditi na budućnosti obilježenoj osmijesima mnogih dječaka i djevojčica koji će ispuniti sad već mnogobrojne prazne kolijevke u mnogim dijelovima svijeta. No, zapravo svi se moraju iznova vratiti radosti života jer čovjek, stvoren na sliku i priliku Božju (usp. Post 1, 26), ne može se zadovoljiti pukim preživljavanjem ili životarenjem, prilagođavanjem sadašnjosti i zadovoljavanjem samo materijalnom stvarnošću. To zarobljava ljude u individualizam i uništava nadu, rađajući tugu koja se gnijezdi u srcu i čini ljude ogorčenima i bezosjećajnim.

10. U jubilarnoj Godini bit ćemo pozvani postati opipljivi zna-

kovi nade za mnogu braću i sestre koji žive u teškim uvjetima. Mislim na zatvorenike koji, u uvjetima u kojima su lišeni slobode, svakodnevno, uz težak zatvorski život, doživljavaju i emocionalnu prazninu, nametnutu ograničenjima i, u mnogim slučajevima, nedostatka poštovanja. Predlažem vladama da u ovoj Godini jubileja poduzmu inicijative za vraćanje nade; oblici amnestije ili oprostjenja koji imaju za cilj pomoći ljudima da vrate vjeru u sebe i u društvo; načini reintegracije u zajednicu, koji bi trebali biti praćeni konkretnom obvezom poštivanja zakona.

To je drevni poziv koji dolazi iz Božje riječi i zadržava svu svoju mudrosnu vrijednost u zazivanju djela milosti i oslobođenja, koja omogućuju nov početak: »Tu pedesetu godinu proglasite svetom! Zemljom proglasite oslobađanje svim njezinim stanovnicima« (Lev 25,10). Ono što je utvrđeno Mojisijevim zakonom, ponavlja prorok Izaija: »Gospodin me posla da radosnu vijest donesem ubogima, da iscijelim srca slomljena; da zarobljenima navijestim slobodu i oslobođenje sužnjevima; da navijestim godinu milosti Jahvine i dan odmazde Boga našega; da razveselim ožalošćene na Sionu« (Iz 61, 1-2). Riječi su to koje je Isus učinio svojim na početku svoje službe, navješćujući u sebi ispunjenje »godine milosti Gospodnje« (usp. Lk 4, 18-19). Neka u svakom kutku svijeta vjernici, a pogotovo pastiri, budu glasnici ovih zahtjeva, hrabro kao jedan tražeći dostojne uvjete za zatvorenike, poštivanje ljudskih prava i, iznad svega, uklanjanje smrtnih kazni, osude koja je nespojiva s kršćanskom vjerom i uništava svaku nadu u oprostjenje i obnovu [6]. Kako bih zatvorenici pružio konkretan znak blizine, želim osobno otvoriti Sveta vrata u jednom od zatvora, da bi im to bio simbol koji ih potiče da gledaju u budućnost s nadom i obnovljenim opredjeljenjem za život.

RAZGOVOR S VATROSLAVOM KULIŠEM I S FRA MLADENOM VUKŠIĆEM

Vatroslav Kuliš, istaknuti suvremeni hrvatski umjetnik o mozaicima koje je nedavno postavio u apsidi crkve Bezgrješnog Začeca B.D.M. u Posušju, i župnik fra Mladen Vukšić

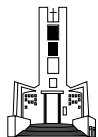

Istaknuti suvremeni hrvatski slikar Vatroslav Kuliš (1951.) diplomirao je 1976. godine na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu. Svojim brojnim samostalnim izložbama (više od 170) i sudjelovanjem na skupnim izložbama (preko 140) u Hrvatskoj, Europskim i prekomorskim referentnim izložbenim prostorima potvrdio je izdvojenost vlastitoga stvaralačkog puta kojega slijedimo u dugoj kronološkoj liniji počevši od 80-ih godina do trećeg desetljeća ovoga stoljeća. U prilog slikarevoj visoko vrednovanoj poziciji u suvremenoj likovnoj produkciji ne govori samo brojnost njegovih samostalnih i skupnih izložbi, nego i njegova stvaralačka putanja prožeta kontinuiranim preobrazbama. Naime, u tim stvaralačkim mijenama razaznaju se slikareva autorska obilježja u likovnim tematskim cjelinama zaokruženim u ciklusima koje navodim u recentnom izboru: Valovi (1990-1993.), Kornati (1995-1995), Metamorfoze mora (1999.-2001.), Riffovi 2002-2006), Herbarium pictorum (2009-2012), Cetripetalne fuge (2012-2022, Lice sunca,(2022- 2024) i dr. Ovome u prilog

govore kritički tekstovi iz pera najpoznatijih hrvatskih i europskih povjesničara umjetnosti i likovnih kritičara, publicista i pjesnika koji su afirmativno pisali o Kuliševom slikarstvu u svakoj njegovoj stvaralačkoj metamorfozi. Rečenu tvrdnju učvršćuje i činjenica da su mu djela u fundusu nacionalnih muzeja i galerija, u respektabilnim privatnim zbirka, te javnim i sakralnim prostorima. Za cjelovitiji uvid u Kuliševo stvaralaštvo važno je kazati da se izražavao u brojnim i različitim likovnim tehnikama, u uljenoj/akrilnoj slici, crtežu, akvarelu, gvašu, grafici, grafičkom dizajnu, scenografiji i – mozaiku, u kojemu je ostvario zapažena djela što je i povod ovom razgovoru.

Milan Bešlić: Upravo ste zgotovili mozaik u interijeru crkve Bezgrješnog Začeca Blažene Djevice Marije u Posušju. Mozaik, zacijelo, nije bio zahtijevan posao samo s izvedbenog motrišta, po iznimno velikim mjerama, naravi timskoga rada u traženju suradnika, vrsnog kamena, radnog prostora i sl. te, nadasve, i u traženju likovnog pristupa i rješenja tako važnoj kršćanskoj temi?

Vatroslav Kuliš: Pa da, svakako, pored likovnog rješenja koje je temeljno i najvažnije, ova vrsta zadatka - posla traži i veliku organizaciju na nekoliko planova. Kao autoru, najdraži mi je onaj prvi najvažniji dio idejna skica u atelijeru, dakle na mojem svakodnevnom ambijentu - terenu. Meni, koji sam navikao na intimu atelijera gdje ovisim samo o sebi izazov je organizirati nužne predradnje i radnje za uspješnu izvedbu mozaika nemale veličine 12,5 m x 7,5 m, otprilike. Taj dio posla zahtjeva sasvim drugu vrstu koncentracije, ali je nužan. Prvo sam morao naći adekvatan prostor nešto većih dimenzija od mozaika jer se on u jednom trenu mora sastaviti na podu u cijelosti prije odlaska u crkvu. Također morao sam naći studente s likovnim iskustvom, vrijedne mrave radnike koji dnevno moraju složiti stotine

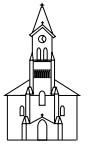
i stotine kamenčića i stakalaca. U jednom trenu znalo nas je biti i po 12 na radnom mjestu. Zatim putovati u Italiju, odabrati i voziti dio materijala (smalti - muranska stakalca). Dobar dio mozaika je izveden u kamenu da bi mozaik bio vitalniji i bogatiji, zanimljiviji. Za mene je greška i promašaj raditi samo u stakalcima jer se dobije efekt hasure ili onih bijelih pletenih vreća od plastike, staklo izgubi plemenitost koliko god boje bile bogate. Zato sam koristio nekoliko vrsta kamena u njihovim prirodnim bojama. Naprimjer, jedan dio bijelog mramora je iz Makedonije, jedan iz Italije iz čuvenog kamenoloma Carrara čiji je kamen proslavio svojim velebnim skulpturama Michelangelo. Silno zahtjevno za mene, naviklog na samoću atelijera.

Milan Bešlić: Ovaj mozaik nije Vaše prvo likovno djelo. Naime, dobro su znana i druga Vaša djela u mozaiku, pa, stoga, vjerujem, da bi poštovane čitatelje našega razgovora zanimalo da kažete nešto o tim mozaicima: gdje su postavljena, kada, i koliko Vam je koristilo to iskustvo u radu na ovom mozaiku?

Vatroslav Kuliš: Svoj prvi mozaik radio sam još davne 1990. godine u crkvi u Klobuku. Dvije godine prije radio sam i križni put u istoj crkvi. To je bilo moje prvo i zahtjevno iskustvo u mozaiku. Prve i jako važne, nesebične savjete dobio sam od Ede Murtića, našeg barda hrvatskog slikarstva. Slijedeće mozaike radio sam u Australiji, u Melbour-

neu (čak dva) i u Metkoviću. Dakle ovaj u Posušju je moj najzreliji rad, osim što je i najveći, kruna je mojeg rada na mozaicima. Dao sam sve od sebe, zadovoljan sam. Posebno je zadovoljstvo mojoj kreaciji odluka fra Mladena da mi povjeri još dvije manje apside, svetohranište i krstionicu. Time se koncept „jedne ruke“ kako je zamislio fra Mladen doveo do zaokruženog estetskog dosega, a time i kvalitete. Ovdje moram spomenuti nešto što me je posebno potaknulo. Naime, kako sam ja po vokaciji apstraktni slikar ova dva manja mozaika nisu imali toliko zahtjevnu ikonografiju kao središnji iza oltara. Tamo sam imao puno zadanih likova. U temama svetohraništa i krstionice gotovo sam ušao u apstrakciju i doživio sam uzlet, elevaciju nad svijetom oponašanja! Naime poslužiti ću se opet jednim citatom; (da pojasnim): „Sloboda se sastoji u priznavanju granica“, kako je rekao Goethe. Iako sam se morao držati ikonografskih zadatosti ova su mi dva zadatka došla kao likovna desert, nagrada za moju strpljivost i ozbiljnost na velikom mozaiku. Hoću reći i ovdje sam radio istom ozbiljnošću i prijaznošću, ali su mi granice bile mekše i dopuštale su slobodu. Uspio sam iz tako nematerijalnih i neopipljivih likovnih ideja stvoriti prisutnost i opipljivost duha boje u svojoj njeznoj raskoši, a opet u transmisiji liturgije.

Milan Bešlić: Je li ovaj zahtijevan rad na mozaiku implicirao i pomni pristup prostoru u kojemu je postavljeno, odnosno, ako tako mogu kazati – tražio je suradnju s interijerom, kao i cijelom arhitektonskom formom koju potpisuje suvremeni hrvatski klasik Marijan Hržić? Drugim riječima, ne zahtjeva li Hržićevo djelo odgovornog i profesionalnog suradnika?

Vatroslav Kuliš: Koliko ja poznajem Hržićev rad, ovo je jedan od njegovih najboljih samostalnih radova, možda i najbolji. Krematorij i Sveučilišnu biblioteku projektirao je s još dva arhitekta, koliko mi je poznato kao ravnopravni sukreatori. Svako kvalitetno djelo zahtjevno je i zaslužuje što ravnopravniji pristup druge struke a u ovom slučaju slikara. Ja, dakle, nisam mogao ovdje utjecati na arhitekturu pošto je moj zadatak bila apsida. Međutim, dao sam sve od sebe da kvalitetom rada, harmonijom boje i zadatih likova učinim taj vizualni i duhovni centar crkve mjestom koje zrači, mjestom koje širi pozitivnu energiju, koje drži i likovnu pozornost uz oltar kao centar amfiteatralnog prostora. Jednostavno da bude likovno mjesto dostojno molitve. Dakle, hoću reći da je tu veću zaslugu u odabiru kvalitetnog i dostojnog sugovornika imao župnik fra Mladen Vukšić. Isto tako uz stručnu konzultaciju s vama Milane. Na neki način ste tako sudjelovali u župnikovoj odluci da se dogodi taj suživot arhitekta i slikara. Neskromno ću reći da mislim da sam bio uspješan odabir sudeći po reakciji vjernika i beskrajno sam zahvalan fra Mladenu!

Milan Bešlić: U akademskoj zajednici Vaš je mozaik apostrofirao, a u vjerničkom puku opće prihvaćen što upućuje prema zaključku da je sakralno zdanje u Posušju i umjetničko djelo visokih estetskih dosega. Može li se kazati da svojim prilogom supotpisujete s Hržićem novo umjetničko/vjerničko mjesto na hrvatskoj kulturnoj i duhovnoj karti?!

Vatroslav Kuliš: Pošto je moj rad sada kao što sam maloprije kazao ugrađen u prostor crkve vidljivo je da sam na taj način i dio arhitekture crkve. Ne znam baš je li supotpisujem možda se može reći u nekom malom postotku dojma. Istaknut ću da sam ozbiljno ušao u posao ozbiljno pun želje i ljubavi što mi je uvjeren sam takvim pristupom osiguralo. Svježinu i uvjerljivi žar izvedbe. U takvom vrhunskom prostoru ja sam uživao u kreaciji, bio bi grijeh podbaciti.

Milan Bešlić: Baštinik ste europskih tradicijskih likovnih i kulturnih vrijednosti, i onih kr-

šćanskih koje su plodni stvaralački humus rečenim vrijednostima. U kojoj mjeri se te vrijednosti prožimaju u Vašem mozaiku?

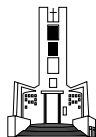
Vatroslav Kuliš: Sve vrste vrijednosti u Europi nastale su iz kršćanstva pa tako i umjetnost. Svemu duhovnom korijeni su u kršćanstvu. Kultura je rođena unutar religije i može ih se gledati kao pozitivan suživot! Hegel primjerice stavlja umjetnost u istu ravan s religijom. Umjetnost smatra božanskim majstorstvom, svojevrsnom transmisijom božje poruke do ljudi! Svakako da ne bude zabune vjera i umjetnost nisu isto, ali imaju srodnosti. Mnogi su predviđali da će porast znanstvenog racionalizma ugroziti religiju. Međutim, znanost nije odgovorila na tajnu i porijeklo ljudskog života i njegovu svrhu. Vjera je dakle tu; živa i zdrava i još uvijek središte zbivanja. Napokon i umjetnost je utjelovljenje duha. I vjera i umjetnost sudjeluju u otkriću ljepote u različitim kategorijama božanske i ljudske vrijednosti.

Milan Bešlić: Nije li kršćanstvo, osim kroz stoljeća, i danas nadahnuće umjetnicima?

Vatroslav Kuliš: Vjera može uzdići čovjeka iznutra, revolucionirati ga, obnoviti mu svijest i savjest osnažiti ga za život! Svijet je danas izvrnut sasvim drugačijim i brojnijim izazovima, prenatrpan svim i svačim, cjelokupna kultura je više površna i light. Mislim da to nije više na način na koji su bili nadahnuti gotički renesansni i barokni umjetnici, nema više El Greca i Carravaglia, ali imamo remek djela Chagalla, našeg Dulčića koji opravdavaju to vaše pitanje. Uglavnom vjera je važna kao osobni čin, a umjetnost se također rađa u intimnosti, dakle obje kao krepost duha. Vjera je protuotrov koji pomaže da društvo prevlada moguće tamne strane ljudske prirode te dnevne i životne nedaće.

Milan Bešlić: Jeste li ovoj velikoj kršćanskoj temi pristupili kao vjernik/slikar ili slikar/vjernik?

Vatroslav Kuliš: Odgojen sam kao kršćanin, ali ovoj temi sam u svezi maloprijašnjeg razgovora morao pristupiti kao slikar vjernik, ovdje je u fokusu likovno. Dakle, mora bit slikar katolik, mada postoje i dobra, ali rijetka likovna djela koja nisu uradili vjernici. Hoću reći biti vjernik ne osigurava ovakvu vrstu izražavanja ako nije slikar. Slikar vjernik je najpovoljnija situacija. Uostalom, vjernik će u potpunosti moći lakše shvatiti i pratiti zadanu temu. Držim da će posuški puk sa zadovoljstvom sudjelovati u misnom obredu.

RAZGOVOR S FRA MLADENOM VUKŠIĆEM, ŽUPNIKOM ŽUPE BEZGRJEŠNOG ZAČEĆA BDM U POSUŠJU

Milan Bešlić: Kad ste počeli vršiti službu župnika zatekli su Vas brojni i različiti nedovršeni poslovi koje je valjalo privesti kraju, među njima, svakako jedan od najvažnijih, pa, zacijelo, i najzahtjevnijih, jest dovršenje eksterijera i interijera župne crkve. Naime, obzirom da je riječ vrhunskom arhitektonskom djelu klasika suvremene hrvatske arhitekture Marijana Hrzića s kakvim ste se problemima susreli, i kako ste ih počeli rješavati?

fra Mladen Vukšić: Službu župnika započeo sam krajem kolovoza 2013. godine. Crkva se počela graditi 1996. godine. Dakle, u župu sam stigao sedamnaest godina nakon početka gradnje. Do tada, kripta je bila uređena kao bogoslužni prostor, urađena je sada na crkvi, osim zvonika, te nabavljena su zvona. U tijeku su bili radovi na pročelju crkve, tj. postavljjan je kamen.

Po dolasku sam nastavio započeti posao s postavljanjem kamena na pročelju crkve. Ujedno sam planirao uređenje unutrašnjosti crkve. Tu sam uključio i fra Antu Crnčevića, profesora Liturgije na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Skupa s arhitektom gosp. Marijanom Hrzićem usuglasili smo rješenje liturgijskog prostora i unutrašnjosti crkve.

Zatim se pristupilo konkretnim rješenjima. Za elektro instalacije tu je bio projektant gosp. Drago Bago, za projekt grijanja i hlađenja su bili zaduženi gosp. Ivan Galić i gosp. Pero Penava. A, za građevinski nadzor i izvođenje radova bio je zadužen gosp. Ivica Leko.

Milan Bešlić: Arhitekt je uspješno oblikovao formu crkvenog zdanja prvenstveno za službu Božju, za sv. misu, ali, crkva je i umjetničko djelo s potpisom arhitekta Hrzića koje je takvim prihvaćeno u akademskoj zajednici. Možete li nam reći kako je prihvaćeno u vjerničkom puku?

fra Mladen Vukšić: Jedan dio župljana osporava samo mjesto na kojem je crkva izgrađena, jer je uz prometnicu za Rakitno i Blidinje. Međutim, ako se ima u vidu da je od spomenika fra Grge Martića do sredine crkve, trebala biti pješaka zona, a cesta za Rakitno i Blidinje trebala je biti izmještena.

Općina Posušje je poništila taj doneseni i usvojeni plan. Jer, iz grada, iz glavne ulice kralja Tomislava,

pogled je baš u središte crkve. Ovo mjesto gdje je crkve ima svoju logiku i na pravom je mjestu. Nekima vanjski izgled crkve ne slični na crkvu. Međutim, kad uđu u crkvu svi ostanu oduševljeni prostorom i širinom crkve koja je bez ijednog stupa. Sve je blizu i vidljivo, a i visina crkve upućuje vjernika na nebo i daje još jedan veći dojam sakralnosti i svetosti mjesta.

Milan Bešlić: Jedna od najsloženijih zadataka u interijeru crkvenoga zdanja bilo je njegovo likovno rješenje. Apsida i zidine plohe bijele boje bile su – prazne. Tu zahtjevnu zadaću povjerili istaknutom hrvatskom slikaru Vatroslavu Kulišu koji je to uspješno riješio velikom kolorističkom kompozicijom u mozaiku. Kako je njegovo djelo zaživjelo u prostoru crkve i među vjernicima?

fra Mladen Vukšić: Likovno rješenje mi je zadalvalo veliki problem, svjestan da će tri mozaika „nositi“ crkvu, posebno središnji mozaik u glavnoj apsidi. Kako riješiti problem? Prateći kulturu u medijima jedno ime mi je zapelo za oko, a to je gosp. Milan Bešlić. Jer, to ime se pojavljivalo u otvaranjima izložbi, likovnim kritikama, itd...Do Vas sam došao i započeli smo suradnju. Ovdje treba spomenuti i fra Antu Crnčevića koji je dao umjetnički zadatak gosp. Kulišu i bio velika pomoć do konačnog rješenja.

Mozaik se jako lijepo uklopio u prostor i daje dodatnu svetost. Važno mi je da je ova tri mozaika radila jedna ruka i prepoznaje se isti rukopis. Mozaici su „oživjeli“ crkvu i dali joj jednu višu dimenziju.

Velika većina vjernika je oduševljena radom gosp. Kuliša. Jasno uvijek ima i onih koji nisu zadovoljni. To je tako kod svih umjetničkih radova, jer ukusi su različiti. Meni je drago što i običan vjernik i (ne) obrazovan vjernik može moliti pred ovim umjetničkim djelima.

Milan Bešlić: Koji su Vaši budući poslovi u interijeru i eksterijeru ovog velebnog crkvenog zdanja?

Fra Mladen Vukšić: Bogu hvala, dovršenje crkve ide prema svom kraju. Sad je pred nama veliki posao kojeg treba uraditi, a to su klupe. One su naručene i do Božića bi trebale biti u crkvi. Nakon toga na red dolazi ozvučenje. Uz to, treba postaviti još nekoliko vrata, urediti prostor za pjevače, sakristiju. Ovih dana rješavamo uređaje za grijanje i hlađenje.

U isto vrijeme želimo postaviti kamen na platou ispred same crkve. Onda, s Božjom pomoću, stube, itd...

U SVEČANOM ZAJEDNIŠTVU CRKVE NAŠ FRA MLADEN VUKŠIĆ JE ZAREĐEN ZA BISKUPA KOTORSKE BISKUPIJE

Na svečanom misnom slavlju u bazilici svetog Tripuna početkom u 11 sati u Kotoru u Crnoj Gori, uz zajedništvo mnogih svećenika, biskupa, provincijala, redovnika i redovnica, te vjernika, fra Mladen Vukšić, župnik u našoj župi punih 11 godina i 3 mjeseca je zaređen za biskupa Kotorske biskupije.

Čitanjem bule pape Franje, primanjem biskupskog štapa te obrednim sjedanjem na katedru kotorske bazilike svetoga Tripuna, fra Mladen Vukšić preuzeo je u subotu 23. studenoga upravljanje Kotorskom biskupijom. Time je ta kako je više puta naglašeno brojem mala, ali plodovima velika biskupija dobila novoga duhovnog pastira.

Glavni zaređitelj bio je zagrebački nadbiskup mons. Dražen Kutleša, suzaređitelji splitsko-makarski nadbiskup i metropolit

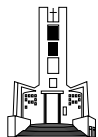
Zdenko Križić te barski nadbiskup i dosadašnji apostolski upravitelj Kotorske biskupije Rrok Gjonlleshaj.

Dosadašnji **apostolski upravitelj Kotorske biskupije Rrok Gjonlleshaj** u uvodnom obraćanju pozdravio je sve prisutne te istaknuo da stara Kotorska biskupija zaređenjem fra Mladena Vukšića dobiva 92. biskupa. „Kotorska biskupija – ova mjesna Crkva bogata velikanima vjere, duha i kulture dobiva pastira kojeg je strpljivo čekala i kojeg zaslužuje. Ovaj događaj nije samo znak kontinuiteta apostolske službe, nego je i poziv svima nama da kao živa zajednica vjernika molitvama podržimo novoga biskupa kako bi mogao vršiti povjereno mu poslanje. Radostan sam jer sada znam da nisam sam, već imam brata biskupa s kojim ću

moći zajedno raditi na širenju Radosne Vijesti, brinuti se o dobrobiti Katoličke Crkve i njezinih vjernika u Crnoj Gori. Dragi biskupe, običaj je novome biskupu darovati neki dar. Neka tebi danas bude najdragocjeniji dar biskupsko ređenje i biskupija koju preuzimaš“, kazao je između ostalog mons. Rrok Gjonlleshaj.

Nakon uvodnih obreda i liturgije riječi uslijedila je liturgija ređenja. Bulu pape Franje o imenovanju mons. Mladena Vukšića kotorskim biskupom pročitao je apostolski nuncij u Bosni i Hercegovini te Crnoj Gori Francis Assisi Chullikatt.

Zatim je uslijedila homilija zaređitelja **nadbiskupa Dražena Kutleše** koji je istaknuo da se čitava Kotorska biskupija raduje i slavi. „Zavaljujemo Svetom Ocu što je Kotorskoj biskupiji malenoj po broju vjernika ali velikoj po duhovnoj tradiciji i naslijeđu svetaca i blaženika dao vlastitog pastira u osobi novoimenovanog biskupa Mladena Vukšića“, kazao je nadbiskup Dražen Kutleša. Osvrćući se na biskupsku službu, istaknuo je da se ona ne može zaslužiti već prihvatiti. „Ne stječe se po zaslugama, nego po milosrđu za služenje Tijelu Kristovu – Crkvi. Biskup Mladen toga je bio svjestan kada je za svoje biskupsko geslo uzeo riječi nadahnutete Poslanicom Timoteju „Ostani vjeran“. Ta vjernost onome u

čemu je poučen i čemu je vjeru dao – ističe iz životnog zajedništva s Kristom“, kazao je nadbiskup Kutleša naglašavajući iz Druge poslanice Korinćanima riječi sv. Pavla koji objašnjava da apostolska služba ima tri zahtijeva koji ju prate: ustrajnost, iskrenost i cjelovitost te propovijedanje Krista i služenje čovjeku. „Dragi biskupe fra Mladene, po milosrđu si Božjem ponizno prihvatio službu biskupa. Danas u zajedništvu euharistijskoga stola molimo da je vršiš ustrajno, da riječ Božju prenosiš iskreno i u njezinoj cjelovitosti, propovijedajući Krista i služeći ljudima. Sve si ove zahtjeve biskupske službe lijepo utkao u svoje geslo i u svoj grb. Mi te s molitvom povjeravamo zaštiti Blažene Djevice Marije, Gospe od Škrpjela, svetog Tripuna, svetog Leopolda Bogdana Mandića, blažene Ozane Kotorske i blaženog Gracije iz Mula. Neka te njihov zagovor neprestano prati i osnažuje“, zaključio je nadbiskup Kutleša svoju homiliju.

Po završetku homilije – zaređitelj je, u zajedništvu sa suzaređiteljima ređeniku podijelio biskupski red. Misno slavlje je potom nastavljeno euharistijskom službom.

Obraćanja na biskupskom ređenju

Na samom kraju svetog misnog slavlja, novom kotorskom biskupu obratili su se: apostolski nuncij Francis Assisi Chullikatt, mons. Zdenko Križić, fra Jozo Grbeš, don Siniša Jozić te Mirko Vičević.

Apostolski nuncij u Bosni i Hercegovini te Crnoj Gori Francis Assisi Chullikatt napomenuo je da je Kotor, usprkos povijesnim okolnostima, uspio očuvati vjerski i kulturni identitet. Crnu Goru, ponajviše Boku Kotorsku,

proslavili su sveci i blaženici, istaknuo je, stoga je Kotorska biskupija „iako mala, uvijek srcem velika“. „Božja providnost podarila je fra Mladena kao novog pastira „drevne i slavne biskupije“, naglasio je mons. Chullikatt. Osvrćući se na novog kotorskog biskupa napomenuo je da je pozvan čuvati tradiciju Kotorske biskupije „slijedeći tragove svojih prethodnika kako bi još jače zasjalo svjetlo žive Božje Crkve kroz navještaj Radosne Vijesti u svakoj zgodnoj i nezgodnoj prigodi“.

Zatim se u ime biskupa Hrvatske biskupske konferencije te biskupa Splitske metropolije

obratio i **splitsko – makarski nadbiskup mons. Zdenko Križić**. „Nije nimalo lako poslanje koje ti je povjereno. Bila biskupija velika ili mala, bez posebrije Božje milosti, nije moguće upravljati Božjim putem. Tu milost treba prositi svakodnevno mnogim molitvama i žrtvama. Bez uzdignutih ruku prema nebu, nema značajnijih postignuća. Ova istina ti sigurno nije nepoznata“, kazao je mons. Križić i poručio fra Mladenu da Kristov mir i njegovo svjetlo budu trajno u njegovom srcu, a i Kristova sol koja će davati okus svemu njegovom pastirskom djelovanju.

Obratio si onda i **provincijal Hercegovačke franjevačke provincije fra Jozo Grbeš** koji čestitao u ime braće ove provincije kojih je više od 200, te je poželio fra Mladenu da veličinu njegove nove službe prati i „golema poniznost“. „Mi vjerujemo da je poniznost čin vjere, bit kršćanstva, polazna točka službe Evanđelja. Biti ponizan znači vjerovati, jer vjera bez poniznosti je posao bez ljubavi. Po malenome veliko postaje ponizno, a ponizno veličanstveno. Svci ovoga zaljeva, znak su da je to istina. Ova mala biskupija svijetu je dala velike duše“, kazao je provincijal Grbeš. „Vjerujem da ono što smo dobili pozvani smo dijeliti s drugima. Neka tvoja franjevačka baština i bogatstvo bude bogatstvo koje se dijeli“, poručio je fra Mladenu je provincijal Grbeš.

Obratio se i **don Siniša Jozić** u ime svećenika Kotorske biskupije, njih dvanaest. „Radosni smo i primamo Vas otvorena srca“, poručio je na početku svoga govora don Siniša ističući svjesnost da nema Crkve bez biskupa. „Od srca Vam zato želim da Vaša biskupska služba bude pečat Kri-

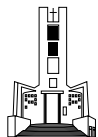

stova vrhovnoga svećeništva. Naviještajući radosnu vijest u ovoj drevnoj biskupiji neka Vam vjera bude životno zvanje, pastirsko vodstvo životni put, molitva životno sredstvo, a ljubav životni kriterij“, kazao je don Siniša.

Potom se u ime vjernika Kotorske biskupije biskupu Vukšiću obratio **predsjednik Hrvatskog građanskog društva Crne Gore i admiral Bokeljske mornarice Mirko Vičević** i poželio mu dobrodošlici poručujući da mu se kotorski narod istinski raduje. „Ovdje je plamen vjere

unatoč mnogim protivštinama istrajao. Vaša povezanost s nama se očitovala i prije ređenja, i to s Vašim geslom „Ostani vjeran.“ Ostati – to je imperativ svima nama; i biti vjeran. Ostati i živjeti snagu vjere, stvarati bolje sutra za naše nasljednike. To je put koji vodi ostvarenju kršćanskih ideala i ciljeva, put koji je dugačak i iscrpan. To je put ojačan vjerom, koji sada lakše koračamo s Vama našim biskupom, duhovnim ocem i pastirom“, rekao je admiral Vičević našem fra Mladenu, a njihovom novom biskupu.

Zahvalni govor biskupa Mladena Vukšića

Na samom kraju obratio se i **biskup fra Mladen Vukšić**. „Iako je Euharistija koju smo proslavili najljepši i najpotpuniji oblik zahvalnosti koji možemo ponuditi Ocu, tradicija želi da novi biskup prije završetka svečanog obreda ređenja izrekne svoje osjećaje zahvalnosti. Možda i zato jer je zahvalnost priznanje da je sve dar“, kazao je biskup fra Mladen ističući prije svega zahvalnost svemoćućem Bogu „za darovani život i svećenički i redovnički poziv i život koji sam po izljevu milosti koju sam danas primio, danas i dosegao svoju puninu“. „Jasno osjećam da je on u mom životu bio i ostao vjeran, pratio me i podupirao snagom Duha u trenucima radosti i u onima kušnje“, kazao je biskup Vukšić zahvaljujući svima koji su bili na ovom njegovom putu do biskupskog ređenja,

svojoj obitelji kako onoj iz koje dolazi, tako i franjevačkoj obitelji, biskupiji iz koje je potekao, svima koji su bili na ređenju i brojnim drugima, pripadnicima drugih

religija u Crnoj Gori kojima je poručio otvorenost za suradnju, ali i novoj biskupiji koja ga je prihvatila kako je kazao „materin-skom pomnjom“.

Naši župljani u Kotoru

Brojni župljani naše posuške župe Bezgrešnog začeca Blažene Djevice Marije otišli su ovim povodom na biskupsko ređenje u Kotor. Otputovalo je devet autobusa s ukupno 455 vjernika. Naš veliki župni zbor „fra Grga Martić“ upriličio je liturgijsko pjevanje, a misna čitanja čitali su Vinka Koštro i Ivan Bešlić.

Imenovanjem fra Mladena Vukšića za biskupa prošlo je dugo razdoblje od posljednjeg biskupa člana naše Hercegovačke franjevačke provincije, fra Paškala Buconjića. Čak 114 godina od kada je Buconjić umro (1910. godine), a 143 godine od njegovog ređenja za biskupa (1881. godine). Fra Mladen je u župi Bezgrešnog začeca Blažene Djevice Marije u Posušju pastoralno djelovao 11 godina i tri mjeseca. Od srca mu na svemu veliko hvala.

PREDSTAVLJANJE KNJIGE FRA MATE TADIĆA

Pet knjiga homilija pod nazivom Propovijedaj riječ – uporan budi, te knjiga velike i male (ne)zgode franjevacu s ilustracijama Anegdote malog fra Mateja autora fra Mate Tadića predstavljene su u srijedu 25. rujna u vjeronaučnom centru župe Bezgrešnog Začeca BDM u Posušju.

U ulozi govornika i predstavljača bili su dr. sc. fra Ivan Ivanda, dr. sc. fra Mario Knezović, novinar s hrvatskog radija Split Mladen Vuković i autor fra Mate Tadić.

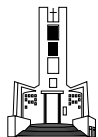
Dr. sc. fra Ivan Ivanda je naglasio u svom izlaganju da središte našega života uvijek mora biti Isus Krist. „Gospa je ponizna službenica Božja koja nas vodi do Isusa. Ovo ističem da se uspijemo staviti na mjesto koje nam pripada u ovom mnoštvu svega. Također, stavljam i naglasak na mnoštvo knjiga koje se godišnje izdaju. Ono što je najvrijednije je Biblija i treba ju čitati svaki dan. Drugo su klasici duhovnosti. Čitanje obogaćuje čovjeka. Posebno čitanje Božje riječi, ali i životopise svetaca jer to su uspjeli ljudi. Ove knjige pred nama su pod naslovom Propovijedaj riječ. Riječ je Isus. Najveći povijesni događaj je utjelovljenje Riječi. Moramo znati i da će svaka suvišna riječ biti predmet suda. Ljudska riječ je također nešto na što treba paziti. Ona mora biti čista i izgrađujuća. Gospodin je nama svećenicima dao veliku privilegiju. Sveti Pavao kaže da propovijedamo i kada je zgodno i kada je nezgodno. Dobar propovjednik pušta da propovijeda Riječ. Oni koji se sami sebi žele svidjeti, Bogu je to odurno. To nije jednostavna zadaća svećenika. Poslije ispovijedi,

propovijedanje je najteža zadaća. Treba propovijedati Riječ, a mi biti samo glas. Mi trebamo biti glas Riječi. U tom smislu, fra Matine knjige su vrijedne jer nam donose životnost“, kazao je fra Ivan Ivanda o pet knjiga homilija. Govoreći pak o knjizi anegdota „Anegdote malog fra Mateja“, fra Ivan je naglasio koliko i zdrav humor treba njegovati, a opet pri tome paziti da ne padamo u banalnost i prljavost.

I fra Mario Knezović je u svom predstavljanju istaknuo slavljenje Riječi Gospodnje, ali i naglasio kako je fra Mate na svoju nesreću odgovorio neodustajanjem. „Fra Matu je zadesilo nešto teško, ali nije postao profesionalni pacijent na teret drugima. On je mimo logike pristupio životu neodustajanja i dao najbolje što može. Ovdje su 2704 stranice. Samo ih prepisati značilo bi žulj na mozgu. On u svojim knjigama ne ostavlja ni gladnim ni žednim. Još nam i daje da nešto kući ponese. Mi mislimo da je važan sadržaj, ali nije. Znao kako je Isus u sinagogi otvorio i čitao knjigu sv. Izaije. Ništa novo nije napravio. No, uspijeva mijenjati stanje u sinagogi, sve su oči bile uprte na njega. Je li moguće da tekst koji ste puno puta čitali, niste doživjeli. U sinagogi je tada ljude obuzela Riječ. Svi su slušali uhom srca, razumjeli su. Zato je svećenikova propovijed važna. Nekad je to Sizifov posao. Zašto nas ne čuju? Jer nismo autentični, jer se nismo napojili s pravog izvora“, kazao je fra Mario.

Novinar s hrvatskog radija Split Mladen Vuković je istaknuo vrijednost fra Matinih knjiga u mnoštvu izdanih samo u Hrvatskoj. „7000 knjiga se godišnje u Hrvatskoj objavi. Matine su zanimljive i od koristi kako svećenicima tako i vjernicima. Od ovih 7000 objavljenih knjiga, samo bude jedna ili dvije knjige anegdota kao ova fra Matina „Anegdote malog fra Mateja“, zato i pozdravljamo ovu fra Matinu. Humor je važan jer je jedini besplatan lijek. Humor je dobrodošao i u duhovnosti“, kazao je Mladen Vuković.

Za kraj predstavljanja obratio se fra Mate zahvaljujući svima koji su na bilo koji način pomogli u izdavanju knjiga, a čitanjem jedne svoje anegdote, istaknuo je sljedeće: „Ne tražimo relikvije, nego budimo relikvija. Ne trčimo za blagoslovima, nego budimo blagoslov drugima. Bog na slušatelje utječe

djelatnom milošću“, kazao je fra Mate. On je također kazao da je čuo jako puno dobrih propovijedi kod svećenika koje nisu zapisane. „Digle su veliku prašinu koja se brzo slegla“, kazao je fra Mate. Upravo zato je ukoričio homilije Propovijedaj riječ – uporan budi liturgijske godine C te iz božićnog i korizmenog vremena i Veliki tjedan, liturgijske godine A, liturgijske godine B, homilije za svetkovine i blagdane.

Spomenimo i da su članovi glazbene sekcije Fra-me Posušje upotpunili su svojim pjesmama ovo posuško predstavljanje nekoliko djela fra Mate Tadića.

Podsjetimo da je fra Mate do kolovoza 2005. djelovao kao župni vikar u Župi Bezgrešnog Začeca BDM u Posušju, gdje je predavao vjeronauk u osnovnim školama u Posušju, Čitluku i Batinu, kao i

srednjoj školi u Posušju, pripremao krizmanike, vodio ministrante i čitače, surađivao s polaznicima zajednice „Molitva i Riječ“, bio voditelj biblijsko-meditativno-molitvenih susreta. Prema potrebi svirao i pjevao, poglavito na svetim misama zornicama, i surađivao s višeglasnim župnim zborom „Fra Grga Martić“. Od 28. lipnja 2003. zadesili su ga veliki zdravstveni problemi koje su izazvale tri vrste opasnih bakterija, zbog čega je bio na rubu života i smrti pa doživio križ i iskusio patnju. Usprkos rehabilitacijama, stalnim nastojanjima da se vrati u normalnost života i nuspojavama, nastoji nesmetano obavljati obveze i dužnosti danas u župi sv. Mihaela Arkanđela u Tomislavgradu. Osim u srijedu predstavljenih knjiga, za fra Matom su i brojna druga pisana djela i članci.

TRADICIONALNI BOŽIĆNI KONCERT U POSUŠJU

Tradicionalni Božićni koncert u Posušju održan je i ove godine na blagdan svetoga Ivana u kripti posuške crkve. Tradicija je ovo koju držimo dugi niz godina, jer u ovom posebno milosnom i radosnom vremenu naglasak stavljamo na najveće očitovanje ljubavi Boga prema čovjeku – utjelovljenje Sina Božjega koji je donio istinsku spoznaju cijelom ljudskom rodu da nas, usprkos svim našim slabostima, Bog neizmjerljivo voli.

Na samom početku obratio se župnik fra Jozo Hrkać zahvaljujući svima koji su došli na koncert te ističući da je glazba i pjesma još jedan dar i način za proslavu Božića u zajedništvu.

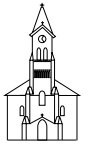
Šest različitih izvođača s područja Posušja upriličili su ovogodišnji koncert. Donijeli su nam po dvije božićne izvedbe. Tako su nastupili Dječji zbor „Fra Grga Martić“ s pjesmama „Rodio se Bog i čovjek“ i „Ljubav se rodila“, Ženska klapa Zvizdan s narodnim napjevima „Kolenda s Lastova“ i „Veselmo se“, Frama Posušje s pjesama „Pastorela“ i „Nek' moje srce budu jasle“, Mali zbor Glazbene škole Posušje s pjesama „Mali Isuse, sretan rođendan“ i „Božić je“, Veliki

zbor Glazbene škole Posušje s pjesmama „Gloria“ i „Ove noći rodio se Bog“, te Župni zbor „Fra Grga Martić“ s pjesmama „Tiha noć“ i „O, dođite, vjerni“.

Koncert je završen zajedničkom pjesmom tradicionalne pjesme „Narodi nam se“.

Zahvalni smo Bogu na lijepom koncertu koji iz godine u godinu okuplja vjernike u zajedničkom slavlju Božića, ali i pokazuje da imamo jako puno glazbenih talenata koji se umnažaju slaveći Isusa.

50. OBLJETNICA BRAKA ANTE I RADICE PETRIC

Dana 17. studenog 2024. godine naši župljani Radica (r. Kolobarić) i Ante Petric proslavili su pola stoljeća zajedničkog života i bračne ljubavi.

Fra Jozo Hrkać predvodio je misno slavlje, donoseći njihove zahvale Bogu za sve milosti i blagoslove koje su primili tokom ovih pedeset godina. Uz molitvu, fra Jozo je zazvao Božji blagoslov na njihovu budućnost, da godine koje dolaze budu ispunjene mirom, ljubavlju i zdravljem, na radost njih i cijele njihove obitelji.

Svoj brak sklopili su 10. studenog 1974. godine u župnoj crkvi Petra i Pavla u Kočerinu kod tadašnjeg župnika fra Blage Karačića. Tokom godina, Bog ih je blagoslovio sa četvero djece, a sada uživaju u radostima koje im donose desetero unučadi.

Njihov životni put je primjer snage, predanosti i zajedništva, vrijednosti koje su utkali u svoju obitelj i kojima nadahnjuju sve oko sebe.

Neka im je blagoslovljeno!

JERKO I MARA DUSPARA PROSLAVILI DIJAMANTNI PIR

U današnje vrijeme kada se propituje opstojnost bračne institucije, proslaviti 60. obljetnicu zajedničkog života više je nego vrijedno spomena, ali i divljenja.

Maru rođenu Vučić, 15.01.1942. i Jerku Dusparu, rođenog 07.10.1935., davne 1964. vjenčao je pokojni fra Sandro Boras.

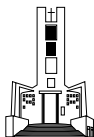
Supružnici Jerko i Mara Duspara, zahvalili su Bogu za 60 godina sretnog braka. Svetu misu zahvalnicu, uz rodbinu i prijatelje, slavio je fra Mladen Vukšić, posuški župnik.

Iako ih Bog nije podario najvećim bogatstvom djecom, mnogima su bili potpora kroz život i mnoge su gledali sa istom tom iskrom roditeljske ljubavi.

Nevjerojatno su ove brojke u vremenu kada brakovi završavaju prije nego su i počeli. Svi oni koji kažu da se ne može, evo živog primjera da se ipak može.

Da li im je bilo lako? Pa sigurno da nije. Bilo je i uspona i padova, i dobrih i loših životnih trenutaka.

No, ako je ljubav vodilja uz Božju providnost sve je puno lakše.

KRŠTENI U ŽUPI

od 1. 1. 2024. do 1. 1. 2025.

Prezime	Ime	Roditelji
Bago	Sara	Ivan i Mateja r. Kraljević
Bago	Barbara	Filip i Gabrijela r. Miličević
Bago	Paula	Marin i Iva r. Galić
Bago	Ines	Josip i Marija r. Buljan
Bakula	Nikola	Marin i Marija r. Pavković
Bakula	Tia	Marko i Lolita r. Penava
Bakula	Jozo	Ivan i Marija r. Biško
Bakula	Borna Josip	Želimir i Ivona r. Kolobara
Bakula	Luca	Zvonimir i Kata r. Lončar
Bakula	Antea	Ante i Monika r. Knezović
Bakula	Ema	Tomislav i Ivana r. Mitar
Bakula	Jakov	Jerko i Monika r. Karamatić
Bakula	Nikola	Mario i Milana r. Boras
Barišić	Josipa	Drago i Jelena r. Čerkez
Bašić	Antonija	Josip i Mateja r. Biško
Bašić	Filipa	Mario i Dunja r. Matković
Begić	Lana	Ante i Mira r. Iličić
Begić	Leon	Josip i Bernardica r. Česić
Begić	Jakov	Tomislav i Ivana r. Grubišić
Begić	Fran	Mario i Iva r. Bešlić
Begić	Anđela	Mario i Viktorija r. Biško
Begić	Sara	Matej i Marijana r. Pavković
Begić	Marta	Tomislav i Josipa r. Vukoja
Begić	Matej	Marin i Andrijana r. Jonjić
Bešlić	Mia	Stipe i Marija r. Ivanković
Bešlić	Lovro	Dario i Ljubica r. Soldo
Bešlić	Ivona	Antonio i Ivana r. Miličević
Bešlić	Niko	Dario i Zrinka r. Jukić
Bešlić	Anđela	Mario i Branka r. Dragoja
Bešlić	Josip	Ivan i Monika r. Mihalj
Bešlić	Luka	Stipe i Draženka r. Protrka
Bešlić	Anđela	Josip i Antonija r. Jukić
Biško	Mauro	Petar i Milka r. Čuk
Biško	Lovro	Ivan i Matea r. Stipić
Bogut	Sofia	Karlo i Leonarda r. Božić
Bonić	Ana	Ante i Mila r. Jukić
Boras	Ivna	Ivan Josip i Martina r. Arapović
Bošnjak	Tomo	Davor i Božena r. Čutura

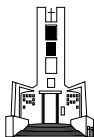

Budimir	Luka	Ivan i Mara r. Jakovljević
Budimir	Viktor	Grgo i Iva r. Dujo
Budimir	Ana	Grgo i Martina r. Bešlić
Čorić	Stipan	Jure i Dubravka r. Barać
Čorić	Ana	Toni i Danijela r. Bago
Čorić	Fran	Željko i Ivana r. Majić
Crnogorac	Lovro	Mate i Marija r. Bešlić
Crnogorac	Antea	Dino i Tatjana r. Romić
Crnogorac	Mihael	Luka i Ivana r. Brkan
Čuk	Nikola	Marko i Josipa r. Lovrić
Čutura	Mia	Tomislav i Kristina r. Vukoja
Čutura	Eva	Stjepan i Ružica r. Majić
Čutura	Petra	Franco i Antonija r. Čuljak
Čutura	Klara	Josip i Sara r. Karamatić
Čutura	Luka	Franjo i Ivana r. Vrpka
Čutura	Josip	Ivan i Marija r. Čolak
Dilber	Josip	Mario i Mihaela r. Matić
Dragoja	Lana	Ivan i Matea r. Knezović
Dragoja	Ivan	Petar i Ivona r. Marković
Dumančić	Karlo	Dario i Ljubica r. Martić
Duspara	Michael	Franco i Josipa r. Jurišić
Galić	Luka	Josip i Ivana r. Grubišić
Galić	Mario	Petar i Irena r. Mikulić
Galić	Anđela	Bože i Anamarija r. Đerek

Galić	Ema	Antonio i Petra r. Bešlić
Gavran	Marko	Ivan i Matea r. Marić
Grbeša	Ena	Vlatko i Ana r. Jukić
Grubišić	David	Ante i Marija r. Šimunović
Grubišić	Jakov	Marko i Lucija r. Mikulić
Hrkać	Sara	Jerko i Helena r. Begić
Hrkać	Magdalena	Ivan i Matija r. Sabljo
Jukić	Dora	Marko i Ana r. Šimić
Jukić	Marija	Cvitan i Ana r. Mrvelj
Jukić	Franka	Tomislav i Marija r. Begić
Jukić	Josip-Jozo	Petar i Antonela r. Stipić
Jukić	Petra	Petar i Ana r. Rebić
Jukić	Josip	Jakov i Ana r. Krstanović
Jukić	Ema	Stjepan i Martina r. Šego
Jukić	Antonio	Petar i Ana r. Galić
Jukić	Tamara	Marko i Ana r. Bakula
Jurišić	Mia	Ante i Danica r. Grubišić
Jurišić	Iva	Ivan i Lucija r. Karamatić
Jurišić	Ana	Ivan i Lucija r. Karamatić
Jurišić	Fran	Ante i Marija r. Galić
Karamatić	David	Ivan i Antonija r. Poljak
Karamatić	Rafael	Dražen i Kristina r. Galić
Knezović	Leon	Frano i Nikolina r. Katura
Kovač	Matej	Josip i Antonija r. Galić
Kovač	Marija	Josip i Sofija r. Miličević
Kovač	Pjer Mihael	Kristijan i Anamarija r. Poljak
Kukić	Dolores	Ivan i Kristina r. Bešlić
Kukić	Iva	Mate i Angela r. Marić
Landeka	Ana	Zvonimir i Mirela r. Zovko
Landeka	Andrej	Davor i Ivona r. Begić
Landeka	Petar	Josip i Marija r. Miličević
Landeka	Ljubo	Josip i Marta r. Mihalj
Lebo	Sara	Jure i Ružica r. Ramljak
Leko	Eva	Jerko i Matea r. Šarić
Leko	Ivna	Ante i Ivana r. Ramljak
Leko	David	Anđelko i Josipa r. Crnogorac
Leko	Ivano	Josip i Marina r. Hrkać
Lončar	Ana	Robert i Gordana r. Penava
Lončar	Lorena	Anđelko i Helena r. Gadže
Mandurić	Maja	Ante i Danijela r. Čutura
Mandurić	Vito	Tomislav i Iva r. Tomić
Mandurić	Janja	Marko i Božena r. Mišić
Mandurić	Tea	Vinko i Ivana r. Biško

Mandurić	Marko	Krunoslav i Katarina r. Sentić
Mandurić	Mia	Jakov i Iva r. Ujević
Maras	Luka	Zvonimir i Željka r. Miličević
Marić	Mia	Ivan i Lucija r. Miličević
Marić	Klara	Antonio i Filipa r. Čolak
Marić	Lucija	Ivan i Irena r. Maras
Marić	Ilija	Josip i Marija r. Penava
Marić	Paulo	Dragan i Iva r. Bešlić
Marić	Lara	Ivan i Marija r. Begić
Markota	Josip David	Mario i Ivana r. Kraljević
Markota	Josip	Hrvoje i Ivana r. Putica
Martić	Iva	Jozo i Matea r. Pezer
Martić	Monika	Ante i Kristina r. Mitar
Mihalj	Ivan	Marin-Marinko i Marijana r. Crnogorac
Mihalj	Marija	Stipe i Martina r. Galić
Mikulić	Marko	Danijel i Anamarija r. Kutleša
Mikulić	Mia	Robert i Anđelka r. Bešlić
Miličević	Marija	Mario i Ana r. Šarić
Miličević	Nikola	Stjepan i Matea r. Bandić
Miličević	Josip	Tomislav i Anja r. Palac
Mitar	Elena	Ante i Irena r. Polić
Mitar	Petar	Dario i Maja r. Kraljević
Oreč	Marija	Branimir i Danica r. Pašalić
Pavković	Ivan	Ivica i Ivana r. Crnogorac
Pavković	Mia	Josip i Ivana-Marija r. Polić
Penava	Željko	Nikola i Ivona r. Mandurić
Penava	Josipa	Jure i Antonija r. Čorluka
Penava	Anđela	Ante i Ana r. Vranješ
Penava	Petar	Zoran i Mirela r. Tomić
Penava	Petra	Antonio i Mihaela r. Storić
Penava	Iva	Josip i Antonija r. Ramljak
Penava	Toma	Dario i Ana-Marija r. Vican
Penava	Anđela	Ivan i Žana r. Krnjić
Penava	Paul	Ante i Tomislava r. Erkapić
Petric	Nika	Ivica i Zdravka r. Rezić
Petrović	Karlo	Antonio i Leonarda r. Đurišić
Pirić	Šimun	Ante i Ivana r. Lončar
Polić	Antonio	Leo i Vedrana r. Karamatić
Polić	Sara	Josip i Martina r. Crnogorac
Prusina	Ana	Matej i Ivana r. Begić
Ramljak	Roko	Ivan i Jana r. Čamber
Rezo	Matej	Antonio i Martina r. Oreč
Rezo	Jakov	Frano i Jelena r. Polić

Ryzhkovskiyi	Pavel	Volodymyr i Ivana r. Bago
Sabljo	Sara	Andrija i Ruža r. Perak
Senjak	Karlo	Petar i Tomislava r. Biško
Senjak	Tomislav	Mate i Martina r. Galić
Širić	Kiara	Jure i Ana-Marija r. Penava
Srebrović	Leo	Slaven i Iva r. Vlašić
Šušnjar	Ana	Bariša i Tijana r. Rotim
Šušnjar	Marin	Stipan i Marijana r. Bago
Udovičić	Marko	Mario i Katarina r. Landeka
Vican	Tea	Alen i Ivana r. Bakula
Visković	Ema	Tomislav i Serafina r. Livajušić
Vlašić	Nikola	Leo i Ivana r. Bašić
Vranjković	Ana Lucija	Ivan i Katarina r. Galić
Vukoja	Nika	Grgo i Anita r. Bušić
Zovko	Karlo	Ivica i Tereza r. Lebo
Žulj	Josipa	Josip i Katica r. Dragoja

UMRLI U ŽUPI

od 1. 1. 2024. do 1. 1. 2025.

Prezime	Ime	Godište
Bago	Petar	1932.
Bago	Ruža	1930.
Bago	Kata	1927.
Bakula	Delfa	1930.
Bakula	Zorka	1941.
Bakula	Zorka	1939.
Begić	Jerko	1941.
Bešlić	Mara	1936.
Bešlić	Slavko	1975.
Bešlić	Ruža	1944.
Bešlić	Kata	1940.
Bešlić	Ferdinand	1941.
Česić	Milan	1961.
Crnogorac	Kata - Sara	1939.
Crnogorac	Iva	1939.
Čutura	Stipan	1941.
Čutura	Blago	1944.
Čutura	Ivan	1959.
Čutura	Ruža	1933.
Dragoja	Anica	1933.

Dragoja	Marija Jasna	1964.
Dragoja	Marina	1968.
Ereš	Anđa	1949.
Galić	Zorka	1958.
Gavran	Marija	1961.
Grubišić	Vlado	1963.
Jukić	Ruža	1935.
Jukić	Ante	1952.
Jukić	Vinka	1969.
Jukić	Ivan	1943.
Jukić	Ljubo	1956.
Jurišić	Monika	1934.
Kovač	Mario	2005.
Kovač	Marija	1938.
Kovač	Ljuba	1954.
Kovač	Ana	1951.
Lebo	Ivan	1955.
Lukić	Ivan	1946.
Maras	Nedjeljka	1962.
Marić	Petar	1975.
Marić	Radoslav	1938.
Martić	Mate	1962.
Martić	Anica	1938.
Martić	Iva	1936.
Martić	Zorka	1940.
Mitar	Marijana	1968.
Mrvelj	Ljubomir	1963.
Mrvelj	Antonio	1962.
Oreč	Miro	1951.
Oreč	Stojanka	1956.
Penava	Jozo	1939.
Penava	Milica	1935.
Penava	Dana	1957.
Penava	Ivan	1943.
Penava	Željko	1958.
Petric	Mila	1949.
Petric	Janja	1927.
Ramljak	Stipo	1953.
Rezo	Nevenka	1955.
Ripić	Pero	1948.
Šego	Vinko	1957.
Šego	Jerko	1947.
Šego	Franjo	1944.
Senjak	Franjo	1935.
Senjak	Mila	1946.

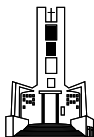
Šušnjar	Mila	1936.
Tomić	Iva	1947.
Vican	Miro	1965.
Vican	Branko	1956.
Vican	Ljubica	1934.
Zlopaša	Nada	1959.
Zlopaša	Kata	1925.

VJENČANI U ŽUPI

od 1. 1. 2024. do 1. 1. 2025.

Prezime	Supružnici
Arapović	Marko i Josipa r. Begić
Bakula	Petar i Mira r. Grle
Bakula	Branko i Božana r. Ćorluka
Banović	Mario i Antonela r. Polić
Bašić	Marin i Andrijana r. Karamatić
Bašić	Ivan i Martina r. Bešlić
Bašić	Nikola i Danijela r. Petric
Begić	Marin i Nikolina r. Nikolić
Bešlić	Josip i Ana Marija r. Bešlić
Bešlić	Zvonimir i Blažena r. Miličević
Bešlić	Ivan i Marijana Milana r. Kutić
Bešlić	Vlado i Ivana r. Martić
Biloš	Andrija i Nikolina r. Mandurić
Bubalo	Domagoj i Monika r. Gavran
Ćavar	Stipe i Kristina r. Crnogorac
Ćavar	Željko i Lucija r. Srebrović
Čutura	Marin i Mia r. Marić
Čutura	Mateo i Barbara r. Kovač
Dodig	Josip i Lea r. Čamber
Dugandžić	Domagoj i Matea Sara r. Bakula
Dumančić	Petar i Nina r. Galić
Galić	Josip i Marina r. Purković
Galić	David i Ivana r. Bešlić
Galić	Tomislav i Ružica r. Miličević
Galić	Ivan i Andrea r. Budimir
Galić	Leonardo i Marta r. Crnogorac
Grabovac	Juraj i Ivona r. Knežević
Gudelj	Teo i Maja r. Tokić

Jukić	Valentin i Kristina r. Marić
Jurišić	Marin i Matija r. Čutura
Jurišić	Ambroz i Ivana r. Kovač
Knezović	Ljubo i Iva r. Jurišić
Kovač	Ivan i Ivana r. Jukić
Kovač	Mirko i Petra r. Tomić
Krivić	Stipan i Ivana r. Galić
Lončar	Ivan i Anđela r. Ramljak
Lončar	Mateo i Katarina r. Cvitković
Majić	Ante i Ivana r. Budimir
Maloča	Marko i Marija r. Gavran
Mandurić	Miro i Melani r. Jurišić
Marić	Antonio i Viktorija r. Galić
Marijanović	Andrej i Božena r. Jažo
Markota	Vinko i Maria r. Martić
Markota	Luka i Ines r. Perčić
Mikulić	Damir i Katarina r. Boras
Miličević	Darijo i Paulina r. Čuljak
Miličević	Pavo i Ana r. Srebrović
Musa	Ivan i Matilda r. Raič
Penava	Ivan i Matea r. Krajinović
Perić	Danijel i Manda r. Bešlić
Petričušić	Josip i Magdalena r. Tomić
Pirić	Tomislav i Anamarija r. Čutura
Polić	Ante i Marija r. Hrkać
Polić	Josip i Antea r. Kutleša
Raič	Filip i Martina r. Trnak
Ramljak	Tomislav i Lucija r. Bandić
Sabljo	Danijel i Karla r. Jozić
Šego	Zvonimir i Anđela r. Jurišić
Šegović	Filip i Manda r. Penava
Širić	Marko i Silvija r. Bašić
Šušnjar	Mario i Branka r. Bošnjak
Todorić	David i Marija r. Maras
Tomas	Marin i Ana r. Jukić
Topić	Ante i Andrea r. Marić
Vidaković	Tihomir i Petra r. Stupar
Vidović	Josip i Jelena r. Marić
Vranjković	Petar i Antonia r. Bogut
Vranjković	Ivan i Magdalena r. Soldo
Vuletić	Mirko i Ivana r. Mitar
Zlomislić	Mateo i Kristina r. Krišto
Zovko	Marko i Brigita r. Bačak

POPIS DAROVATELJA

ZA IZGRADNJU NOVE CRKVE od 1. 1. 2024. do 1. 1. 2025.

Darovatelji su doneseni po mjestima i abecednim redom. Posebno smo izdvojili darovatelje prigodom vjenčanja, krštenja i sprovoda, te darovatelje u ime organizacija i poduzeća. Ako je bilo što krivo napisano, ili ste možda izostavljeni, svakako nam to javite!

DAROVATELJI IZ POSUŠJA

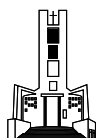
Prezime	Ime	Otac / majka	Nadimak	Iznos
Anić	Željko	+ Mladena		200 KM
Arapović	Boro	+ Frane		100 KM
Arapović	Nikola	+ Frane		300 KM
Arapović	Frano	Nikolin		100 KM
Arapović	Mara	+ Miće		100 KM
Babić	Marijan	+ Ive		50 EUR + 100 KM
Bačak	Stojan	+ Ivana		150 KM
Bagarić	Ivan	+ Jerke		100 EUR
Bagarić	Slavko	Jozin		50 EUR
Bago	Drago	+ Vinka		100 KM
Bago	Josip	Miroslavov		100 KM
Bago	Slobodan	+ Slavka		150 KM
Bago	Filip	Slobodanov		200 KM
Bago	Branko	+ Jerke		300 KM
Bago	Drago	+ Branka	Ivačević	300 KM
Bago	Slaven	Matin		100 KM
Bago	Marin	Brankov		100 KM
Bago	Mate	+ Joze		100 KM
Bago	Vedran	Matin		100 KM
Bago	Božidar	+ Jerke		100 KM
Bago	Željko	Krunić		100 EUR
Bago	Slavica	ud. Milana		100 KM
Baković	Robert			100 KM
Bakula	Danica	ud. Branka		100 KM
Bakula	Vinka	+ Joze		100 KM
Bakula	Jerko	+ Mate		100 KM
Bakula	Ljubo	+ Marinka		100 KM
Bakula	Miro	+ Milana		100 KM
Bakula	Ivica	+ Anđe		100 KM
Bakula	Marinko	+ Petra	Žile	100 KM
Bakula	Ivan	+ Milivoja		100 KM
Bakula	Mario	Ljubin		100 KM

Bakula	Ivan	Veljkin		200 KM
Bakula	Bernard	+ Ante		200 KM
Bakula	Tomislav	Slavin		200,00 €
Bakula	Milan	+ Stipana		200 KM
Bakula	Pero	Vinkov		200 KM
Bakula	Veljko	+ Mate	Simo	200 KM
Bakula	Ivan	+ Mirka	Ićo	100 EUR
Bakula	Mario	+ Milana		100 KM
Bakula	Slava	ud. Ante		100 KM
Bakula	Dalibor	+ Ante		100 KM
Bakula	Anđa	ud. Stanislava		100 KM
Bakula	Frano	+ Ilije		100 KM
Bakula	Slavka	ud. Ante		100 KM
Bakula	Tomislav	+ Slave		100 KM
Bakula	Andrija	+ Ante		100 USD
Bakula	Marin	+ Branka		150 KM
Bakula	Ivan	Zdravkov		200 EUR + 100 KM
Bakula	Zdravko	+ Mirkasa		200 EUR + 100 KM
Bakula	Zoran	+ Ante		300 KM
Bakula	Mate	Jerkin		50 EUR
Bakula	Marko	Franin		50 EUR
Bakula	Ivan	Tomislava		50 EUR
Bakula	Miro	+ Stjepana		50 EUR + 100 KM
Bakula	Blago	Petrov		50 EUR + 100 KM
Bakula	Vlado	+ Stjepana		50 EUR + 100 KM
Barać	Jadranko	+ Draška		100 KM
Barišić	Josip	+ Mate		100 KM
Barišić	Ivica	+ Janka		100 KM
Barišić	Drago	Ivanov		100 KM
Barišić	Stipe	Stankov		100 KM
Barišić	Ivan	+ Janka		100 KM
Bašić	Dražen	Veljkin		200 KM
Bašić	Radoslav	+ Petra	Pešić	300 KM
Bašić	Veljko	+ Cvitana		500 KM
Bašić	Ivica	Vjekoslavov		100 KM
Bašić	Ante			100 KM
Bašić	Mario	+ Jakova		100 KM
Bašić	Dalibor	+ Mate		100 KM
Bašić	Slaven	Ivanov		100 KM

Bašić	Oliver			200 KM
Bašić	Mario	Veljkin		300 EUR
Bašić	Ljubica	ud. Jerke		50 EUR
Batarilo	Iva			200 KM
Bebić	Marina	Jure		100 KM
Begić	Miroslav	Tomislavov	Đuđanović	100 KM
Begić	Jerko		Šperkić	100 KM
Begić	Ivan	+ Ljube	Ćiće	100 KM
Begić	Mate	+ Pere	Stipić	100 KM
Begić	Jozo	+ Veselka		100 KM
Begić	Ljubo	+ Ivana	Čipukić	200 KM
Begić	Jure	+ Petra		200 KM
Begić	Danijel	Zoranov		200 KM
Begić	Oliver	Jurin		1.000 KM
Begić	Petar	Jurin		1 000 KM
Begić	Jerko	+ Mate		100 CHF
Begić	Ljubo	+ Ante	Šperkić	100 EUR
Begić	Marin	+ Veselka		100 KM
Begić	Damir	Ivanov	Žarić	100 KM
Begić	Branko	Ivanov	Žarić	100 KM
Begić	Ivan	+ Joze	Kosta	100 KM
Begić	Ivan	Ivanov		100 KM
Begić	Vlado	Ivanov		100 KM
Begić	Ante	+ Bore		100 KM
Begić	Filip	+ Ivana		100 KM
Begić	Jerko	Jozin		100 USD + 100 KM
Begić	Mijo	+ Marijana		1000 EUR
Begić	Marija			150 KM
Begić	Vinko	Franin		200 EUR + 100 KM
Begić	Ivan	+ Mate		200 EUR + 100 KM
Begić	Dragica	ud. Ljube		250 KM
Begić	Nada	ud. Ivica		250 KM
Begić	Matej	Mijin		300 EUR
Begić	Ante	+ Milana	Šimarić	50 EUR
Begić	Vinko	+ Ljube		100 KM
Bešlić	Ivan	Željkov		100 KM
Bešlić	Ivan	+ Joze	Ćorušić	100 KM
Bešlić	Zvonimir	+ Ivana		100 KM
Bešlić	Filip	+ Mije		100 KM
Bešlić	Jozo		Dulkić	100 KM
Bešlić	Robert	Jozin		100 KM
Bešlić	Tomislav			100 KM
Bešlić	Stjepan	Velimirov		100 KM
Bešlić	Ivan	Ljubin	Šimetović	100 KM
Bešlić	Danijel	Jurin		100 KM
Bešlić	Ljubo	+ Ante	Šimetović	150 KM

Bešlić	Silva	ud. Žarka		200 KM
Bešlić	Vlado		Amenović	400 KM
Bešlić	Jerko		Amenović	500 KM
Bešlić	Frano	Ivanov	Juragić	100 EUR
Bešlić	Jerko	+ Mije		100 EUR
Bešlić	Ivan	Petra	Ivanica	100 EUR
Bešlić	Marija	ud. Slavka		100 EUR
Bešlić	Damir		Ćutić	100 EUR
Bešlić	Mirko	Lukin		100 EUR
Bešlić	Damir	Petrov		100 KM
Bešlić	Petar	+ Jure		100 KM
Bešlić	Nediljko	+ Petra	Pandžić	100 KM
Bešlić	Branka	ud. Zdravka	Bokić	100 KM
Bešlić	Marina	ud. Jerke		100 KM
Bešlić	Ivan	Mladenov		100 KM
Bešlić	Marijan	+ Stjepana		100 KM
Bešlić	Marinko		Pečetović	150 EUR
Bešlić	Josip	Veljkov		2 200 EUR
Bešlić	Ivan	+ Ante	Martinović	200 EUR
Bešlić	Ivan	+ Marinka		200 EUR
Bešlić	Nikola	+ Mije		200 EUR + 100 KM
Bešlić	Jozo		Božić	200 KM
Bešlić	Miro	Stipanov		200 KM
Bešlić	Petar	+ Ikare		200 KM
Bešlić	Željko			200 KM
Bešlić	Ante	Ljube	Martinović	200 KM
Bešlić	Jozo	+ Ante		200 KM
Bešlić	Milan	+ Petra		50 EUR
Bešlić	Ana	ud. Periše		50 EUR
Bešlić	Iva	+ Ivana		50 EUR
Bešlić	Jerko		Kajić	500 EUR
Bešlić	Nediljko	Antin	Pandžić	100 KM
Bešlić	Josip			100 KM
Biočić	Jakov	+ Ante		100 KM
Biško	Blago	+ Mate		100 KM
Biško	Ante	+ Ivana	Katarić	100 KM
Biško	Krunoslav	Blagin		100 EUR
Biško	Darijo	Matin		100 KM
Blagica i Lučica				100 KM
Boban	Ivan	Fanjin		200 EUR + 100 KM
Bogut	Branko	+ Petra		100 KM
Bonić	Jozo	+ Ivana		100 KM
Boras	Tomislav	+ Ante		300 KM
Boras	Iva	+ Stjepana	Boškanović	100 KM
Boras	Ante			100 KM
Boras	Mladen	+ Vlade	Boškanović	200 EUR

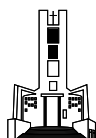
Boras	Željko	+ Stipe	Boškanović	50 EUR
Boras	Branko	+ Vlade		100 KM
Boras	Mladen	Vladin		100 EUR
Boras	Ante	Tomislavov		50 EUR + 100 KM
Bošnjak	Tomislav	+ Mate	Snigića	100 KM
Bošnjak	Ante	+ Jure	Snigić	100 KM
Bošnjak	Dragica	ud. Stjepana		100 KM
Bošnjak	Krešo	Matin		50 EUR
Budimir	Željko	Vinkov		100 KM
Budimir	Zvonko	+ Stjepana		100 KM
Budimir	Darko	+ Stjepana		100 KM
Budimir	Jozo	+ Mirka	Lolić	100 EUR
Budimir	Veselko	+ Marijana		100 KM
Budimir	Darko	+ Stjepana		100 KM
Budimir	Ljiljanka	ud. Ivana		100 KM
Budimir	Radoslav	+ Branka		100 KM
Budimir	Ante	Željkov		100 KM
Budimir	Mario	Darkin		100 KM
Budimir	Marko	Brankov		200 KM
Budimir	Branka	ud. Pere		200 KM
Budimir	Ana	ud. Mirka		50 EUR
Budimir	Mara	ud. Milana		50 EUR
Budimir	Mirko i Lorena			100 EUR
Budimir	Igor	Zvonkin		100 EUR
Buljan	Željko	+Vinka		100 KM
Buntić	Mario	+ Josipa		200 KM
Crnogorac	Marin	+ Ante		100 KM
Crnogorac	Mira	ud. Tomislava		100 KM
Crnogorac	Ljubo	+ Joze	Dević	100 KM
Crnogorac	Mate	+ Domina		200 KM
Crnogorac	Goran	+ Ante		200 KM
Crnogorac	Ivica	+ Petra		300 KM
Crnogorac	Tonka i Ante			100 CAD
Crnogorac	Željko	+ Petra		100 EUR
Crnogorac	Mario	+ Veselka		100 KM
Crnogorac	Ljubo	+ Mate		100 KM
Crnogorac	Božana	+ Pere		100 KM
Crnogorac	Draga	ud. Ante	Petković	50 EUR
Crnogorac	Želimir	+ Petra		50 EUR
Čamber	Vlado	+ Milana		100 KM
Čamber	Žarko	+ Vatroslava		200 KM
Čamber	Ivan	+ Vatroslava		300 KM
Čamber	Milan	+ Vatroslava		100 EUR
Čamber	Želimir	Mirkov		100 EUR
Čamber	Branko	+ Joze		100 EUR
Čamber	Dražen			100 KM

Čamber	Ivan	+ Šimuna	Ico	100 KM
Čamber	Zdenko	Dragin		50 EUR
Čamber	Vinko	+ Šimuna		500 KM + 100 EUR
Čamber	Milan	Vladin		100 EUR
Čerkez	Bože	Josipov		200 EUR + 100 KM
Čuić	Ante	Marijanov		200 EUR + 100 KM
Čuljak	Franjo	Dominov		100 KM
Čuljak	Marija	ud. Luke		100 KM
Čuljak	Nada	ud. Zdravka		100 KM
Čuljak	Mario	Dominov		150 KM
Čuljak	Serafina	ud. Ivana		300 KM
Čuljak	Marija	ud. Dane		100 EUR
Čuljak	Tomo	Ljubin		100 KM
Čutura	Kata	ud. Blage		100 KM
Čutura	Branko	+ Vinka	Gajtanović	100 KM
Čutura	Vinko	+ Joze		100 KM
Čutura	Mate	+ Martina		100 KM
Čutura	Anđelko	+ Stipana		100 KM
Čutura	Dinka	ud. Mate		100 KM
Čutura	Iva	ud. Jerke		200 KM
Čutura	Zdravko	+ Ivaća		100 EUR
Čutura	Zoran	+ Jerke		100 EUR
Čutura	Željko	+ Nikole		100 KM
Čutura	Ivica	+ Vinka	Gajtanović	100 KM
Čutura	Petar		Beban	100 KM
Čutura	Marinko	Vinkov		200 EUR + 100 KM
Čutura	Zoran	+ Šimuna		200 KM
Čutura	Slađana			200 KM
Čutura	Milena	ud. Jure		50 EUR
Čutura	Milena	+ Joze		50 EUR
Čutura	Mila	ud. Ljube		50 EUR + 100 KM
Čutura	Stjepan	Vladin		50 EUR + 100 KM
Čutura	Ivan	Zvonkin		100 EUR
Čutura	Mate	+ Martina		100 KM
Čavar	Ana	+ Marka		100 KM
Česić	Iva			100 KM
Česić	Kata	ud. Jure		100 KM
Česić	Dominik	+ Mate		100 KM
Česić	Tomislav	+ Rajka		50 EUR
Čorić	Danica	ud. Stipice		100 EUR
Čorić	Mario	Brankov		100 KM
Čorić	Damir i Martina			100 KM

Ćorić	Dragica	ud. Vlade		50 EUR + 100 KM
Ćorluka	Ante i Jasna			200 KM
Čuk	Denis			100 KM
Ćurdo	Hrvoje	+ Krešimira		100 KM
Dodig	Ivan	+ Milana		200 KM
Dragoja	Iva	ud. Ike		150 KM
Dragoja	Srećko	Perin		100 EUR
Dumančić	Dario	Mariov		100 KM
Dumančić	Branko	Josipov		100 KM
Dumančić	Ivan	Slavkov		300 KM
Duspara	Slavo	+ Vlade		100 KM
Duspara	Stanko	+ Šimuna		100 KM
Duspara	Josip	+ Frane		1000 KM
Duspara	Vjekoslav	+ Frane		200 KM
Đurišić	Velimir	+ Slavka		100 KM
Đurišić	Milan	+ Slavka		100 KM
Filipović	Janja	ud. Blaške		100 KM
Filipović	Jakov	+ Ante		150 KM
Filipović	Miroslav	Željkov		200 EUR + 100 KM
Filipović	Hrvoje	Veselkov		50 EUR
Galić	Tonka	ud. Milana		100 KM
Galić	Zdravka	ud. Rade		100 KM
Galić	Vlado	+ Ivana		100 KM
Galić	Mirko	+ Ante		100 KM
Galić	Zvonko	+ Joze		100 KM
Galić	Antonio			100 KM
Galić	Ivanka	ud. Ivana		100 KM
Galić	Ante	+ Grge		100 KM
Galić	Elvis			200 KM
Galić	Radoslav	+ Mate		200 KM
Galić	Milan	Bonin		300 KM
Galić	Ante			300 KM
Galić	Miro	+ Drage	Jurkić	100 EUR
Galić	Tomislav			100 KM
Galić	Jadranka	+Mirka		100 KM
Galić	Jadranka	ud. Mirka		100 KM
Galić	Stipe	Mirkov		100 KM
Galić	Božo	Antin	Bobić	100 KM
Galić	Ante	+ Petra		100 KM
Galić	Vinka	ud. Mirka		100 KM
Galić	Zvonko	Jozin		100 KM
Galić	Tomislav	+ Ivana		100 KM
Galić	Josip			100 KM
Galić	Dragica			100 KM
Galić	Neda	ud. Milana		100 KM

Galić	Jozo	Nikolin		100KM
Galić	Zdravka	ud. Ante		150 KM
Galić	Ivan	+ Ante		150 KM
Galić	Zvonko	+ Ante	Đone	200 EUR
Galić	Vinko	+ Ante		200 EUR + 100 KM
Galić	Petar	+ Marka	Pepa	200 KM
Galić	Milan	+ Luke		200 KM
Galić	Marijan	Mirin		250 KM
Galić	Ante	+ Stjepana	Bajić	300 KM
Galić	Ante	+ Joze		300 KM
Galić	Ante	+ Mirka		50 EUR
Galić	Mate			50 EUR + 100 KM
Galić	Zdravka	ud. Ivana		550 KM
Galić	Miro	+ Vinka	Bajić	100 KM
Galić	Dragica	ud. Mate		100 KM
Galić	Božo	Ivanov		100 EUR
Galić	Miro	+ Drage		100 EUR
Galić	Božo	Ivanov		100 EUR
Galić	Zora	ud. Domina		100 KM
Galić	Antonio	Ljubin		200 KM
Galić	Ante			300 KM
Galić	Ante	+ Mirka		50 EUR
Gašpar	Anđa	ud. Slavka		50 EUR
Gavran	Petar	+ Jerke		100 USD + 100 EUR
Gavran	Petar	+ Jerke		300 EUR
Gavrić	Ivo	Petrov		50 EUR
Grabovac	Ante	+Filipa	Pezo	200 KM
Grabovac	Ante	Jerkin		200 EUR
Grbeša	Frano	+ Marka		100 KM
Grubišić	Marinko	+ Ivana		100 KM
Grubišić	Zvonko	+ Ante		100 KM
Grubišić	Petar	+ Marijana		100 EUR
Grubišić	Petar	+ Vence		100 KM
Grubišić	Domin	Antin		100 KM
Grubišić	Rajko	+Marijana		100 KM
Grubišić	Jozo	Antin		150 KM
Grubišić	Domin	+ Ante		200 EUR
Grubišić	Vjekoslav	Matin		200 EUR + 100 KM
Grubišić	Vlado	+ Ivana		200 EUR + 100 KM
Grubišić	Dražan	+ Ljube		200 KM
Gudelj	Ante	+ Petra		100 KM
Hrkać	Slavka	ud. Branka		100 KM
Hrkać	Zdravko	+ Vinka		200 KM
Ivanković	Ivica	Jurin		100 KM

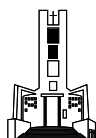
Ivanković	Branko	+ Jure		100 KM
Ivanković	Mislav			100 KM
Ivanković	Branko	+ Dragutina		100 KM
Ivanković	Toni			50 EUR
Jakovljević	Branko	+ Žarka		100 KM
Jakovljević	Branko	+ Stjepana		100 EUR
Jakovljević	Josip	Petrov		100 KM
Jakovljević	Blaženko	Ivanov		200 KM
Jažo	Mijo	+ Petra		100 KM
Jažo	Marko	+ Stipana		100 EUR
Jažo	Milan	+ Joze		100 KM
Jažo	Toma	+ Bože		200 EUR
Jović	Mijo	Ivanov		100 EUR
Jukić	Vinko	+ Milana	Biškušić	100 KM
Jukić	Vinko	Čipin		100 KM
Jukić	Stanko	+ Kreše		100 KM
Jukić	Iva	ud. Slave		100 KM
Jukić	Ante		Toljkić	100 KM
Jukić	Jerko		Matišić	100 KM
Jukić	Milan	+ Ante	Blažinović	100 KM
Jukić	Mario	+Milana	Blažinović	100 KM
Jukić	Jozo	+ Cvitana		100 KM
Jukić	Marinko	+ Ivana	Tomičić	100 KM
Jukić	Milan	+ Marinka		100 KM
Jukić	Nediljko	+ Ivana	Dušić	100 KM
Jukić	Vjekoslav	Zvonkin		100 KM
Jukić	Ljubo	+ Stjepana		100 KM
Jukić	Matija	ud. Jerke		100 KM
Jukić	Stipe	+ Frane		100 KM
Jukić	Željko		Blažinović	100 KM
Jukić	Frano	+ Stipe		100 KM
Jukić	Zora	ud. Đania		100 KM
Jukić	Vlado	Milanov	Toljkić	150 KM
Jukić	Grgo		Vranjkić	200 KM
Jukić	Jerko	+ Joze		200 KM
Jukić	Branko	+ Joze		200 KM
Jukić	Jerko		Vranjkić	200 KM
Jukić	Pere	+ Cvitana		200 KM
Jukić	Marinko		Biškušić	200 KM
Jukić	Ljubo	+ Joze		200 KM
Jukić	Ivan	+ Mate	Zokanović	300 KM
Jukić	Iva	ud. Pere	Tomičić	500 KM
Jukić	Mario	+ Ivana	Dukešić	100 EUR
Jukić	Zvonko	+ Ivana		100 EUR
Jukić	Željko	+ Tome		100 EUR
Jukić	Zvonimir	+ Grge		100 EUR
Jukić	Domagoj			100 EUR
Jukić	Velimir	+ Ivana		100 EUR

Jukić	Danica	ud.Zvonke		100 EUR
Jukić	Stjepan	+Ivana	Šitić	100 EUR
Jukić	Julijan		Brašnarević	100 EUR
Jukić	Ivica	Petrov	Brašnarević	100 EUR
Jukić	Ljilja	ud. Ivana		100 KM
Jukić	Mario	+ Frane		100 KM
Jukić	Vinko	+ Jerke	Stankić	100 KM
Jukić	Željko	+Vinka	Cvitanović	100 KM
Jukić	Ivan	Zvonkin		100 KM
Jukić	Franjo	Antin	Cantin	100 KM
Jukić	Frano	+ Stipe		100 KM
Jukić	Mario	+ Zvonke		100 KM
Jukić	Ljubo	+ Ante	Ustašev	100 KM
Jukić	Ivan	+ Ante	Ustašev	100 KM
Jukić	Slavo	+ Ivana	Itana	100 KM
Jukić	Tomislav	+ Jerke		100 KM
Jukić	Zdravko	+ Domina	Bačo	100 KM
Jukić	Ljubo	+ Petra	Brašnarević	100 KM
Jukić	Mate	Brankov	Dušić	100 KM
Jukić	Toni	Antin	Cantin	100 KM
Jukić	Ivica		Brašnarević	100 KM
Jukić	Jakov	Slavkov		100 KM
Jukić	Tonka	ud. Branka	Stankić	100 KM
Jukić	Ivan	Zvonkin		100 KM
Jukić	Stjepan	+ Ivana		100 KM
Jukić	Ljubo	+ Andrije		100 KM
Jukić	Petar		Brašnarević	100 KM
Jukić	Zlatko	Ljubin		150 EUR
Jukić	Ante	+ Joze		150 EUR
Jukić	Jerko	+ Petra	Blažinović	150 EUR
Jukić	Jerko	+Ante		200 EUR
Jukić	Mate	+ Zvonke		200 EUR + 100 KM
Jukić	Ljubo	+ Šite		200 EUR + 400 KM
Jukić	Antun	+ Grge		200 KM
Jukić	Marija	ud. Ivana	Vrankić	200 KM
Jukić	Slobodan	Jerkin	Vrankić	200 KM
Jukić	Andrija	+ Jerke	Cvitanović	200 KM
Jukić	Ante	+ Franje		200 KM
Jukić	Mate	+ Cvitana	Zokanović	200 KM
Jukić	Jakov	Vinka		200 KM
Jukić	Dragica	ud. Grge		300 KM
Jukić	Miro	+ Cvitana	Zokanović	300 KM
Jukić	Zlatko			50 EUR
Jukić	Marko	Brankov	Dušić	50 EUR
Jukić	Marko	Brankov		50 EUR
Jukić	Ivan	Marinkov		50 EUR

Jukić	Iva	ud. Dinka		50 EUR
Jukić	Ivan		Stankić	50 EUR
Jukić	Zdravko		Tomičić	50 EUR
Jukić	Stjepan	Ljubin		50 EUR
Jukić	Stjepan	Vinkov		50 EUR
Jukić	Iva	ud. Anđelka		50 EUR
Jukić	Branko	+ Ivana	Dušić	50 EUR
Jukić	Branimir	+ Grge		500 EUR
Jukić	Iva	ud. Pere		500 KM
Jukić	Kata	+ Branka		100 KM
Jukić	Slobodan	Jerkin	Vranjkić	100 EUR
Jukić	Zvonko	+ Jerke		100 KM
Jukić	Petar	+ Frane		100 KM
Jukić	Antun	+ Grge		200 KM
Jukić	Dragica	ud. Grge		300 KM
Jurić	Nediljka	+ Stipe		100 EUR
Jurišić	Robert	+ Ivana		100 KM
Jurišić	Ivan	+ Joze	Barišić	100 KM
Jurišić	Vinko	+ Bože	Maka	200 KM
Jurišić	Zvonko	+ Mirka		500 KM
Jurišić	Jozo	+ Luke		100 EUR
Jurišić	Ante	+ Žarka		100 EUR
Jurišić	Nediljka	ud. Stipe		100 EUR
Jurišić	Slavko	Ivanov	Mijić	100 EUR
Jurišić	Jozo	+ Ićana		100 EUR
Jurišić	Karlo			100 EUR + 100 KM
Jurišić	Marica	ud. Branka		100 KM
Jurišić	Tomislav	Antin		100 KM
Jurišić	Albert	Slavkov		100 KM
Jurišić	Zoran	+ Mije		100 KM
Jurišić	Ivan	Karlov		100 KM
Jurišić	Mira	ud. Milana		100 KM
Jurišić	Zdravka	ud. Ivana		100 KM
Jurišić	Jozo	+ Bože		100 KM + 100 EUR
Jurišić	Jerko	Karlov		200 EUR
Jurišić	Damir		Barišić	200 KM
Jurišić	Frano	+ Jure		200 KM
Jurišić	Gabrijela	+ Vinka		50 EUR
Jurišić	Karlo	+ Stjepana	Šanjić	50 EUR
Jurišić	Jerko	+ Branka		50 EUR
Jurišić	Nediljko	Jakovljević		50 EUR
Jurišić	Ante	+ Mije		50 EUR
Jurišić	Franjo	+ Mije		50 EUR
Jurišić	Mario			500 KM
Jurišić	Ivan	+ Mije		100 EUR
Jurišić	Ante	Vinkov		100 KM

Karačić	Emil	+ Joze		200 EUR + 100 KM
Karamatić	Sveto	+ Slave		100 KM
Karamatić	Milan	+ Pere		100 KM
Karamatić	Miro	+ Mate		100 KM
Karamatić	Ivan	Željkov		100 KM
Karamatić	Stjepan	+ Mihovila		100 KM
Karamatić	Ante	Mirin		100 KM
Karamatić	Ivan	+ Zvonke		100 KM
Karamatić	Ivica	+ Vinka		150 KM
Karamatić	Ante		Račušić	100 EUR
Karamatić	Mira	ud. Marija		100 KM
Karamatić	Marko	+ Blage		100 KM
Karamatić	Anka	ud. Blage		100 KM
Karamatić	Ivan	+ Blage		100 KM
Karamatić	Tin	Ivanov		100 KM
Karamatić	Mladen	+ Ivana		100 KM
Karamatić	Robert	+ Ivana		100 KM
Karamatić	Ruža	ud. Mihovila		100 KM
Karamatić	Tomislav	+ Ante		100 KM
Karamatić	Mara	ud. Ante		100 USD + 100 EUR
Karamatić	Mate	Željkov		50 EUR
Karamatić	Tomislav	+ Ivana		500 KM
Kelava	Marko	+ Joze		50 EUR
Kevilj	Jakov	+ Frane		100 EUR
Kevilj	Jure	+ Ivana		100 KM
Knezović	Jerko	+ Stanka		100 KM
Knezović	Jerko	+ Petra	Ilkić	200 KM
Knezović	Ivan	Jerkin		200 KM
Knezović	Josip	+ Ljube		300 KM
Knezović	Željko	+ Frane		200 KM
Knežević	Anđa	ud. Milana		100 KM
Knežević	Miljenko	+ Mirka		50 EUR
Knežević	Ana	ud. Mirka		50 EUR
Kolobarić	Hrvoje	+ Joze		200 KM
Kolobarić	Ferdo	+ Ilije		100 KM
Kolobarić	Stanislav	+ Ivana		50 EUR
Koštro	Darko	+ Ilije		300 KM + 200 EUR
Kovač	Zlatko	+ Ćire		100 KM
Kovač	Ana	ud. Marinka		100 KM
Kovač	Nediljko	+ Mate		100 KM
Kovač	Kata	ud. Ivana		100 KM
Kovač	Danica	ud. Branka		100 KM
Kovač	Ljubo	+ Stjepana		100 KM
Kovač	Branko	+ Mije		100 KM
Kovač	Ana	ud. Vinka		100 KM

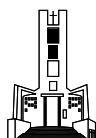
Kovač	Mara	+ Milana		100 KM
Kovač	Dragica	ud. Petra		100 KM
Kovač	Marija	ud. Slave	Ikasović	100 KM
Kovač	Miro	Barić		100 KM
Kovač	Vlado	+ Mate	Barić	100 KM
Kovač	Ljubo	+ Ivana		200 KM
Kovač	Frano	+ Stjepana	Jukasović	100 EUR
Kovač	Mate	+ Ante	Jukasović	100 EUR
Kovač	Milica	ud. Ivana		100 EUR
Kovač	Ante	+ Mirka	Centić	100 KM
Kovač	Josip			100 KM
Kovač	Tomislav	+ Pere		100 KM
Kovač	Katica	ud. Ante		100 KM
Kovač	Joka	ud. Petra		100 KM
Kovač	Ljuba	ud. Slave	Bilošević	100 KM
Kovač	Branko	+ Ivana		100 KM
Kovač	Blago	+ Stanka		100 KM
Kovač	Blago	+ Stanka	Sivaljević	100 KM
Kovač	Ljubo	+ Joze		100 KM
Kovač	Zoran	Jozin		100 KM
Kovač	Branko	+ Mate		100 KM
Kovač	Marija	ud. Slave		100 KM
Kovač	Zvonko	Slavin	BGL	1000 KM
Kovač	Ivana	ud. Miroslava		200 EUR + 100 KM
Kovač	Antonio	Stjepanov		200 KM
Kovač	Mate	+ Slobodana	Mačolić	200 KM
Kovač	Željko	+ Mate		200 KM
Kovač	Josip	+ Ante		200 KM
Kovač	Hrvoje	Brankov		300 KM
Kovač	Matija	ud. Ante		50 EUR
Kovač	Marinko	+ Mate	Barić	50 EUR
Kovač	Gabriel	Angelov		50 EUR
Kovač	Nada	ud. Mate		50 EUR
Kovač	Albina	+ Slobodana		50 EUR
Kovač	Ivan	Brankov		50 EUR
Kovač	Ana	ud. Slobodana		50 EUR
Kovač	Stanislav	+ Ivana	Sivaljević	50 EUR
Kovač	Domagoj i Mirna			200 KM
Kovač	Eugen		Mačolić	100 EUR
Kraljević	Hrvoje	+ Mladena		200 KM
Krišto	Ivan	Antin		100 KM
Krsmanović	Vladimir	Čedin		300 KM
Kutleša	Joka	+ Ante		100 KM
Landeka	Marija	ud. Filipa		100 KM
Landeka	Ante	Mirin		100 KM
Landeka	Milan	+ Ikula		100 KM

Landeka	Petar	+ Ivana		200 KM
Landeka	Josip	Ivanov		300 KM
Landeka	Tomislav			100 EUR
Landeka	Anđa	ud. Marinka		100 EUR
Landeka	Milka	ud. Joze		100 KM
Landeka	Milka	+ Joze		200 EUR
Landeka	Frano	+ Mate		200 EUR
Landeka	Miroslav	+ Mate		200 KM
Lebo	Darko	Jozin		100 KM
Lebo	Mate	+ Stipana		100 KM
Lebo	Jozo	+ Petra		200 KM
Lebo	Andelko	+ Mirka		100 KM
Lebo	Dragica	ud. Jerke		200 EUR + 100 KM
Lebo	Pero	Jozin		50 EUR
Lebo	Stipe	Perin		80 EUR
Leko	Željko	Jerkin		100 KM
Leko	Veselko	+ Mirka		100 KM
Leko	Ante	+ Mate		100 KM
Leko	Dominik	+ Cvitana		200 KM
Leko	Veselko	+ Petra		100 EUR
Leko	Nikola	Brankov		100 EUR
Leko	Branko	+ Mate		100 EUR
Leko	Florian	+ Nenada		100 KM
Leko	Anđa	+ Petra		200 EUR
Leko	Božo	+ Cvitana		200 EUR + 100 KM
Leko	Petar	+ Ivana		200 KM
Leko	Dražan	+ Jerke		50 EUR
Leko	Mario	Ivanov		50 EUR
Leko	Miro	Ivanov		50 EUR + 100 KM
Leko	Ante	Brankov		100 EUR
Leko	Ante	Veselkov		100 EUR
Leventić	Alen	Franjin		100 KM
Leventić	Franjo	+ Andrije	Caja	100 KM
Leventić	Josip	Franjin		50 EUR
Lončar	Nada			100 KM
Lončar	Miro		Pavlović	100 KM
Lončar	Andelko	+ Mate		150 KM
Lončar	Cvita	ud. Jerke		200 KM
Lončar	Josip	Danin		300 KM
Lončar	Oliver	Petrov	Juketinović	400 KM
Lončar	Petar	+ Jerke	Bazinović	600 KM
Lončar	Jerko	Perin		100 EUR
Lončar	Drago	+ Vladimira		100 EUR
Lončar	Ivan		Pavlović	100 EUR
Lončar	Ivan	+ Vinka	Luka	100 EUR

Lončar	Damir	+ Dane		100 EUR
Lončar	Jozo	+ Stipe		100 EUR
Lončar	Drago	+ Vladimira		100 EUR
Lončar	Josip	Perin		100 KM
Lončar	Anđelko	Perin		100 KM
Lončar	Miroslav	+ Joze	Jozarić	100 KM
Lončar	Ivan			100 KM
Lončar	Tonka	ud. Drage		100 KM
Lončar	Željko	Pavin		100 KM
Lončar	Radica	ud. Veljka		1000 EUR
Lončar	Mario	+ Joze	Maletić	150 EUR
Lončar	Anđa	ud. Milana	Bilić	20 000 EUR
Lončar	Venka	ud. Dominika		200 EUR + 100 KM
Lončar	Robert	Antin	Bilić	200 KM
Lončar	Damir	+ Jerke		400 KM
Lončar	Tonka	ud. Ante	Bazinović	50 EUR
Lončar	Ivan	Perin		50 EUR
Lončar	Branko			50 EUR
Lončar	Mario	+ Vladimira		50 EUR
Lovrić	Bože	Antin		200 KM
Lovrić	Dragan			100 EUR
Majić	Tomo	+ Mladena		250 KM
Malenica	Ante	+ Ikare		100 KM
Mandurić	Milica	ud. Zvonke		100 KM
Mandurić	Ivan	+ Stjepana	Cigo	100 KM
Mandurić	Gordan	+ Zvonke		100 KM
Mandurić	Damir	+ Milana		100 KM
Mandurić	Ljubo		Špičić	100 EUR
Mandurić	Ljubo	+ Stanka		100 EUR
Mandurić	Anđa	ud. Davida		100 KM
Mandurić	Domin	+ Mije	Džinović	100 KM
Mandurić	Vinka	ud. Ivana		100 KM + 100 EUR
Mandurić	Miljenko	+ Stjepana		200 KM
Mandurić	Karlo		Karlović	500 KM
Maras	Karlo			100 KM
Maras	Anica	ud. Tomislava		200 KM
Maras	Cvita		Cvitana	400 KM
Maras	Vinko	+ Slave		100 KM
Marić	Celija	ud. Živka		100 KM
Marić	Jeronim	+ Jerke		200 KM
Marić	Rudo	+ Andrije		100 EUR
Marić	Antonio			100 EUR
Marić	Veselka	ud. Ljube	Tubić	200 EUR + 100 KM
Marić	Kaja			300 KM

Marić	Marija	ud. Dominika		50 EUR
Marić	Kaja	ud. Jakova		500 KM
Markota	Ivica	+ Vinka		100,00 €
Markota	Jerko	+ Ivana		100 KM
Markota	Željko	+ Ante		200 KM
Markota	Vjekoslav	+ Fabijana		100 KM
Markota	Stjepan	+ Križana		200 EUR
Markota	Tihomir - Damir	Blagin		500 KM
Markota	Tihomir	+ Blage		500 KM
Martić	Janja	Vinka		100 KM
Martić	Iva	ud. Petra		100 KM
Martić	Branko	+ Branka		100 KM
Martić	Zoran		Vidović	100 KM
Martić	Ante	+ Filipa	Baja	300 KM
Martić	Ante	+ Joze		100 KM
Martić	Darko	Alojzije		50 EUR + 100 KM
Marušić	Andrija	+ Konstantina		100 KM
Mihalj	Jozo	+ Stipe		100 KM
Mihalj	Marin	Marinko		150 KM
Mihalj	Mario	+ Ivana	Cvijić	200 KM
Mihalj	Miroslav	+ Ivana		100 KM
Mihalj	Tomislav	Ivanov		300 KM
Mikulić	Petar	Žarkov		100 KM
Mikulić	Milan	+ Petra		100 KM
Mikulić	Kristijan	Milanov		100 KM
Mikulić	Ljuba	ud. Mije		50 EUR
Mikulić	Ana	ud. Ante		100 KM
Milas	Dragomir	+ Tomislava		150 EUR
Milas	Ana	ud. Milana		50 EUR
Milas	Slobodan			100 KM
Miličević	Slobodan	+ Bože		200 KM
Miličević	Jozo	Martina		100 KM
Miličević	Veselko	+ Franje		100 KM
Miličević	Petar			100 KM
Miličević	Milan	Perin		100 KM
Miličević	Jerko	+ Ivana		100 KM
Miličević	Željko	+ Petra		100 KM
Miličević	Josip	+ Jerke		100 EUR
Miličević	Ante	+ Ivana		100 KM
Miličević	Ferdo	+ Ivana		100 KM
Miličević	Veselko	+ Franje		100 KM
Miličević	Tomislav	Jekin		100 KM
Miličević	Tomislav	Željkov		200 EUR
Miličević	Tomislav	+ Jerke		200 EUR + 300 KM
Miličević	Marinko	+ Ivana		200 KM

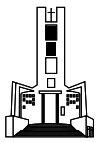
Miloš	Zoran	+ Jerke		100 KM
Miloš	Nevenko	Matin		100 KM
Miloš	Jerko	+ Mate		100 KM
Mioč	Petar	Jozin		100 KM
Mioč	Petar i Marijana			100 KM
Mitar	Ana	ud. Jerke		100 KM
Mitar	Ivan	+ Bože		100 KM
Mitar	Zdenko	+ Drage		100 KM
Mitar	Mario	+ Stipe		150 KM
Mitar	Zoran			100 KM
Mitar	Krešo	+ Milana		100 KM
Mitar	Dražen	+ Domina		100 KM
Mrvelj	Željko	+ Ivana		100 KM
Mrvelj	Ante	Stipanov		200 KM
Musa	Jozo	+ Mate		100 KM
N. N.				500 KM
N. N.	Jedna obitelj			20 000 KM
N.N.				100 EUR
N.N.				200 EUR
N.N.				200 KM
N.N.				200 KM
N.N.				400 KM
N.N.				500 KM
N.N.				600 KM
Nenadić	Vjekoslav	+ Ante		200 KM
Nikolić	Mladen	+Joze		100 KM
Oreč	Branko	+ Mirka	Miračević	100 KM
Oreč	Ivan	+ Frane		100 KM
Oreč	Iva			100 KM
Oreč	Jerko	+ Mate		200 KM
Oreč	Darko	Jerkin		300 KM
Oreč	Branka	ud. Damjana		100 KM
Oreč	Marinko	+ Ivana	Skakić	100 KM
Oreč	Jerko	+ Ljube		100 KM
Oreč	Mladen	+ Ferdinanda		100 KM
Oreč	Jerko	+ Ante		200 KM
Paponja	Jozo	+ Marka		100 KM
Parović	Boro	+ Mitra		100 KM
Pašalić	Marko	Vinkov		100 KM
Pavković	Ruža	ud. Pere		100 KM
Pavković	Stjepan	Stojanov		100 KM
Pavković	Ilija	+ Pere		100 KM
Pavković	Anđa	+ Joze	Jozanović	200 KM
Pavković	Željko	Pere	Begović	100 EUR
Pavković	Ivica	Ljubin		100 EUR
Pavković	Ljubo	+ Jure		100 EUR

Pavković	Ivica	Stipin	Crni	100 EUR
Pavković	Ivan	Stipin		100 KM
Pavković	Željko	Stipin		150 EUR
Pavković	Miro			300 KM
Pavković	Damir	+ Mate		50 EUR
Pavković	Ivan	+ Pere		50 EUR
Pavković	Mario	+ Rade		50 EUR
Pavković	Ivan	Perin		50 EUR + 100 KM
Pavković	Stipe	+ Slavka		500 KM
Pejić	Blagica	ud. Žarka		50 EUR
Pekas	Manda	ud. Drage		100 KM
Penava	Milan	+ Radoslava		100 KM
Penava	Branko	+ Martina		100 KM
Penava	Ante		Krunica	100 KM
Penava	Zdravko	+ Petra		100 KM
Penava	Antonio	Petrov		100 KM
Penava	Petar	+ Radoslava		100 KM
Penava	Tomislav	+ Branka		100 KM
Penava	Petar	Vinkov		100 KM
Penava	Nikola	Ljubin		100 KM
Penava	Nikola	+ Ljube		100 KM
Penava	Petar	+ Ante		100 KM
Penava	Branko	+ Stjepana		400 KM
Penava	Tomislav	Antin		50 EUR
Penava	Mario	Matin		50 EUR + 100 KM
Penava	Marica	ud. Ivana		50 EUR + 150 KM
Penava	Branko		Jakinović	500 KM
Penava	Dario	Vjekin		200 KM
Petric	Danica	ud. Mire		100 KM
Petric	Cmiljan	+ Marinka		100 KM
Petric	Petar	+ Željka		100 EUR
Petric	Ljuba	ud. Željka		100 EUR
Petric	Petar	+ Željka		100 EUR
Petric	Ante	+ Željka		100 EUR
Petric	Helena	ud. Maria		100 EUR
Petric	Slaven			100 EUR
Petric	Ivica	+ Stipana		200 KM
Petric	Davor	+ Branka		400 KM
Petric	Mate	+ Ike	Bagušić	500 KM + 100 EUR
Petričušić	Ivan	+ Ljube		100 KM
Petričušić	Veronika	ud. Stjepana		100 KM
Petričušić	Milan	+ Ljube		100 EUR
Petričušić	Marica	ud. Jerke		200 EUR
Petričušić	Dinko	+ Ante		50 EUR

Petrović	Igor	+ Ivana		100 KM
Petrović	Ljuba	ud. Mirka		100 KM
Petrović	Slaven	Bosiljkov		1 000 KM
Petrović	Stojan	Dobroslava		100 EUR
Pirić	Zvonko	+ Mate		100 KM
Pirić	Ljubica	ud. Stanka		100 KM
Pišković	Andelko	Antin		100 KM
Pišković	Stipe	+ Petra		100 KM
Pišković	Blagica	+ Jure		50 EUR + 100 KM
Pišković	Ivan	+ Petra		50 EUR + 100 KM
Polić	Teo	Zdravkov		100 KM
Polić	Drago	+ Mate		200 KM
Polić	Ana	ud. Mire		100 KM
Polić	Darko	+ Leona		100 KM
Polić	Zoran	+ Mate		150 KM
Polić	Zdenka	ud. Stipe		200 EUR + 100 KM
Prlić	Nevenko	+ Stjepana		50 EUR + 100 KM
Protrka	Petar i Lidija			100 KM
Protrka	Miljenko	Milanov		100 KM
Protrka	Ante	+ Leona	Zećo	100 KM
Protrka	Ante	Petrov		150 EUR
Protrka	Slobodan	Petrov		200 KM
Raič	Ivan			100 KM
Ramljak	Nada	ud. Ivana		100 KM
Ramljak	Slava	ud. Pere		100 KM
Ramljak	Jakov i Mathea			100 KM
Ramljak	Miroslav	+ Juke		200 KM
Ramljak	Marinko	Jukin		200 KM
Ramljak	Mladen	+ Ante		100 KM
Ramljak	Zdravka	+ Ivana		100 KM
Ramljak	Vinko	+ Domina	Perčinović	100 KM
Ramljak	Andelko	Svetin		150 KM
Ramljak	Dinko	+ Stanka		200 KM
Ramljak	Ruža	ud. Zvonke		50 EUR
Ramljak	Josip	Dinkov		50 EUR
Ramljak	Branko	+ Jakova		50 EUR
Rezo	Veselko	Stipin		100 KM
Rezo	Borislav	+ Ante		100 KM
Rezo	Vinko		Stjepanović	100 KM
Rezo	Stanko	+ Stjepana		100 KM
Rezo	Slavko	Šimunov		100 KM
Rezo	Ivica	Ilarijev		100 KM

Rezo	Šimun	Marijev		100 KM
Rezo	Ivan	+ Joze		100 KM
Rezo	Ivan	+ Stjepana	Vranić	100 KM
Rezo	Zoran	+ Jerke		200 KM
Rezo	Frano	+ Ivana		100 EUR
Rezo	Blažen	Jurin		100 KM
Rezo	Nevenko	+ Vladimira		100 KM
Rezo	Dalibor	Jurin		100 KM
Rezo	Branko	+ Stjepana		100 KM
Rezo	Ivan	+ Stjepana		100 KM
Rezo	Jure	+ Stipe		100 USD + 100 KM
Rezo	Pero			50 EUR
Rezo	Žarko	+ Stjepana		50 EUR + 100 KM
Rezo	Šimun	+ Dragutina	Blažević	50 EUR + 100 KM
Rezo	Zoran	Brankov		100 EUR + 200 KM
Ripić	Stipo	+ Ivana		200 EUR + 100 KM
Sabljo	Andrija	Jerkin		100 KM
Sabljo	Ivan	+ Šimuna		100 EUR
Sekulić	Nedjeljka			750 EUR
Senjak	Tihomir	+ Petra		100 KM
Senjak	Radica		Zelić	100 EUR
Senjak	Milan	+ Marijana		100 EUR
Serdarušić	Ante	+ Mirka		100 KM
Sesar	Adam	+ Kate	Ado	100 KM
Sesar	Adam	Katin		100 KM
Sesar	Dario	Adamov		200 KM
Sitarski	Milan	+ Petra		100 KM
Soldo	Ante	+ Stjepana		100 EUR
Soldo	Jure	+ Bože	Čović	100 EUR
Soldo	Petar	Božin		100 KM
Soldo	Zoran	+ Vlade		100 KM
Soldo	Dalibor	Vinkov		50 EUR
Spajić	Ivica	Stjepanov		100 KM
Srebrović	Miljenko	+ Josipa		100 KM
Srebrović	Miroslav	+ Josipa		200 KM
Stipić	Ivan	Ivić		100 KM
Stipić	Dragan			100,00 €
Stipić	Ljubo	Antin		100 KM
Stipić	Pere			100 EUR
Suton	Filip	+ Mate		200 KM
Suton	Franjo	+ Ante		50 EUR
Šarić	Božo	+ Josipa		150 KM
Šego	Miro	+ Ivana		100 KM

Šego	Darko	+ Jerke		200 EUR + 100 KM
Šego	Mira	ud. Marinka		100 KM
Šego	Zvonimir i Anđela			100 KM
Šimić	Anđa			100 KM
Šimić	Branko	+ Jure		50 EUR
Širić	Branko	+ Ante		100 KM
Širić	Mario	Stjepanov		100 KM
Širić	Ante	+ Mirka		100 KM
Širić	Miro	+ Ivana		100 KM
Širić	Mirko	+ Ante		100 KM
Širić	Mario	+ Stanka		100 KM
Širić	Marinko	+ Ivana		100 KM
Širić	Iva			100 KM
Širić	Franjo	+ Jure		100 KM
Širić	Josip i Marijana			100 USD + 100 EUR
Širić	Franjo	+ Jure		2 000 KM
Širić	Iva	ud. Mirka		200 KM
Širić	Branko	+ Jure		50 EUR
Širić	Ivan	+ Joze		50 EUR + 100 KM
Širić	Mario	Stankov		100 KM
Škrobo	Joza	+ Stanka		100 KM
Šušak	Dario	+ Branimira		100 KM
Šušnjar	Nediljko	+ Ante		300 KM
Šušnjar	Anđa	ud. Zvonimira		100 EUR
Šušnjar	Ivan	+ Pere		100 EUR
Šušnjar	Mario	+ Ivana	Lelić	100 KM
Šušnjar	Miro	+ Ivana		100 KM
Šušnjar	Nediljko	+ Joze		100 KM
Šušnjar	Mario	+ Ivana		100 KM
Šušnjar	Jagoda	ud. Ivana		50 EUR
Tokić	Ante	Krešin		50 KM
Tokić	Vinko	+ Mate		100 KM
Tolić	Nedjeljko	+ Mate		100 KM
Tolić	Dino	Nedjeljkov		200 KM
Tolo	Pere	+ Slavke		100 KM
Tolo	Ivica	+ Bože		600 EUR
Tolušić	Damir	+ Stipe		100 EUR
Tolušić	Ante	+ Joze		300 KM
Tolušić	Ante	+ Jure		200 KM
Tomasović	Ljeposava			100 EUR
Tomić	Zvonko	+ Slavka		100 KM
Tomić	Ivica	+ Petra		200 KM
Tomić	Nedjeljka	ud. Petra		100 KM

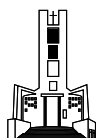
Tomić	Slavko	Zvonkin		100 KM
Topić	Ante	Žarkov		100 KM
Topić	Šimun	Grgin		100 KM
Topić	Pere	Franjin		50 EUR + 100 KM
Topić	Zoran	Žarkov		50 EUR + 150 KM
Tustonjić	Dragica			100 EUR
Vasilj	Toni	Ivin		50 EUR
Vican	Dalibor	+ Vinka		500 KM
Vican	Blago		Buco	100 EUR
Vican	Damir	+ Vinka		500 EUR
Vila	Valentin	+ Vase		100 KM
Vila	Gordan	+ Vase		50 EUR
Visković	Tomislav	Vinkov		200 KM
Vlašić	Dalibor	+ Stjepana		50 EUR
Vranjković	Matija	ud. Joze		100 KM
Vranjković	Vlado	+ Frane		200 KM
Vranjković	Obitelj			300 KM
Vranjković	Ivan	+ Ljube		100 EUR
Vranjković	Branka			100 EUR
Vranjković	Franjo	+ Ivana		100 EUR
Vranjković	Vlado	+ Zele		100 EUR
Vranjković	Tomislav	Jerkin		100 KM
Vranjković	Ljubo	Petrov		100 KM
Vranjković	Tomislav	Antin	Bonkić	100 KM
Vranjković	Mario	+ Joze		150 EUR
Vukadin	Nedjeljko	Petrov		100 KM
Vukadin	Mario	Petrov		100 KM
Vukoja	Blago	Ljubin		100 EUR
Vukoja	Vinko	+ Grge		100 EUR
Vukoja	Stanko	+ Josipa		100 EUR
Vukoja	Dragan	+ Ljube		100 EUR
Vukoja	Stanko	Jozin		100 KM + 100 EUR
Zlomislić	Vinka	ud. Slavka		100 KM
Zlomislić	Ivica	Ljubin		100 KM
Zlomislić	Ivan	+ Marka		100 KM
Zlopaša	Anđelko	+ Ike		100 KM
Zlopaša	Ante	+ Petra		100 KM
Zlopaša	Jerko	Stipin		100 KM
Zlopaša	Mila	ud. Zvonke		100 KM
Zlopaša	Ivan	+ Pere		100 KM
Zlopaša	Ljubo	+ Pere		100 EUR
Zlopaša	Josip	Mirin		100 KM
Zlopaša	Ljubo	+ Stipe		100 KM
Zlopaša	Stipe	+ Jerke		450 KM
Zovko	Dragica	ud. Vinka		100 KM

DAROVATELJI IZ RASTOVAČE

Prezime	Ime	Otac / majka	Nadimak	Iznos
Bačak	Boris	Stojanov		150 KM
Bagarić	Stjepan			100 KM
Bakula	Frano	+ Ante		100 KM
Bakula	Petar	Franin		100 KM
Bakula	Petar	+ Ante		100 KM
Bakula	Marko	+ Joze		100 KM
Bakula	Zdenko	Markov		100 KM
Bakula	Ivan	Pećin	Čiča	100 KM
Bakula	Marinko	+ Mićana		150 KM
Bakula	Ivan	+ Pere	Šiva	200 KM
Bakula	Jure	Marinkov		500 KM
Bakula	Jozo	+ Nikole		100 EUR
Bakula	Damir	+ Joze		100 EUR
Bašić	Jerko	+ Marinka		100 KM
Bašić	Frano	+ Marinka		200 KM
Bašić	Jure		Braimović	50 EUR
Bašić	Josip	Ljubin	Braimović	50 EUR
Bešlić	Željko		Kapularov	100 KM
Bešlić	Zdravko	+ Ivana	Ćivin	100 KM
Bešlić	Andrija	+ Mate	Šušović	100 KM
Bešlić	Marinko	+ Blage		100 KM
Bešlić	Jozo	+ Jure	Dulkić	100 KM
Bešlić	Frano	+Kapulara		100 KM
Bešlić	Ante	+ Velimira	Vidić	100 KM
Bešlić	Slobodan	+ Petra		100 KM
Bešlić	Kata	ud. Marinka		100 KM
Bešlić	Ivan	+ Mirka	Bedi	100 KM
Bešlić	Ivan	+ Mate		100 KM
Bešlić	Ruža	+ Andrije		100 KM
Bešlić	Damir	Jurin		100 KM
Bešlić	Mario	Vladin		100 KM
Bešlić	Mario	+ Joze	Mutić	100 KM
Bešlić	Marinko		Amenović	100 KM
Bešlić	Marinko	Ivanov		100 KM
Bešlić	Jerko	Ferdin	Vidić	150 KM
Bešlić	Petar	Maćanov		150 KM
Bešlić	Ivan	Jurin		150 KM
Bešlić	Zoran	+ Ivana	Ćiva	200 KM
Bešlić	Ante	+Mate		200 KM
Bešlić	Jerko	+ Zdravka	Šimetović	200 KM
Bešlić	Tomislav	+ Joze		200 KM

Bešlić	Ljubo	+ Ante	Martinović	200 KM
Bešlić	Sanel	Marinkov	Amenović	200 KM
Bešlić	Ivan	+ Ante	Bajević	300 KM
Bešlić	Ljubica	ud. Ivana		300 KM
Bešlić	Željko	Filipov		100 EUR
Bešlić	Martin	Vladin		100 EUR
Bešlić	Jozo	+ Mirka		100 KM
Bešlić	Petar	+ Mate	Šušović	100 KM
Bešlić	Ivan	Franin		100 KM
Bešlić	Marijan		Andričić	100 KM
Bešlić	Ivica	+Ferde	Vidić	100 KM + 100 EUR
Bešlić	Ante	+ Mate	Šušović	200 KM
Bešlić	Zvonimir	Franin		200 KM
Bešlić	Jure	+ Mate		200 KM
Bešlić	Jozo	+ Ante	Martinović	200 KM + 200 EUR
Bešlić	Mario	+Joze		50 EUR
Bešlić	Vinko		Biličić	50 EUR
Bešlić	Branko	Ivišin		50 EUR
Bešlić	Jerko		Kajić	500 EUR
Bešlić	Marinko	+ Maćana		500 KM
Bešlić	Miro	+ Ikare		500 KM
Bešlić	Nevenka	ud. Stjepana		100 KM
Bešlić	Daniel	Jurin		100 KM
Boban	Petar	+ Ivana		100 KM
Bomoštar	Boris			50 EUR
Čamber	Željka	ud. Tonke		200 KM
Čuljak	Marija	ud. Luke		100 KM
Čutura	Mate	+ Joze		100 KM
Čutura	Veselko	Križić		100 KM
Čutura	Miro	Ivanov	Roja	100 KM
Čutura	Branka	ud. Petra		100 KM
Čutura	Dinko			100 KM
Čutura	Anđa	ud. Ivana		100 KM
Čutura	Ivica	+Mate		100 KM
Čutura	Petar		Antičević	100 KM
Čutura	Viktor	Matin		100 KM
Čutura	Ivan	+ Petra		150 KM
Čutura	Marko	+ Ivaća		200 KM
Čutura	Ivan	+ Ilije		200 KM
Čutura	Jerko	+ Vinka		1 000 KM
Čutura	Zoran	+ Jerke		100 EUR
Čutura	Milan	+ Stjepana	Antičević	100 EUR
Čutura	Kata	ud. Zdravka		100 EUR

Čutura	Tihomir	+ Mate	Ikičić	100 EUR
Čutura	Ante	Jurin		100 KM
Čutura	Petar	+ Jerke		100 KM
Čutura	Ivan		Šitić	100 USD + 100 EUR
Čutura	Mario	+ Petra		150 EUR
Čutura	Josip	+ Nikole		200 KM
Čutura	Petar	+ Ivana	Iće	300 EUR
Čutura	Slobodan	+ Jerke		50 EUR
Čutura	Petar		Antičević	100 KM
Dilber	Ivica	+ Vinka		100 EUR
Dragoja	Ana	ud. Jerke		100 KM
Dragoja	Ana			200 KM
Dragoja	Robert	Vladin		100 EUR
Dragoja	Ana	ud. Jerke		100 KM
Dragoja	Branko	+ Mate		100 KM
Dragoja	Iva	+ Ivana		150 KM
Dragoja	Slavo	+ Stjepana		200 KM
Dragoja	Ivan	+ Pere	Srečković	200 KM
Dragoja	Ljubo	+ Mate		200 KM
Filipović	Ivica	+ Jure		50 EUR
Galić	Ante	Božin	Tošo	100 KM
Gavran	Mate	+ Joze		100 KM
Gavran	Marijana	ud. Ante	Čavić	100 KM
Gavran	Tihomir	+ Ivana		200 KM
Gavran	Nediljko	+ Jerke		100 EUR
Gavran	Iko	+ Jerke		100 EUR
Gavran	Matija	+ Joze		100 EUR
Gavran	Miroslav	+ Ljube		100 KM
Gavran	Jozo	+ Jerke	Jole	200 KM
Gavran	Darko	Jozin		200 KM
Gavran	Dijana	+Jerke		50 EUR
Gavran	Vitimir	+ Jerke		50 EUR
Gavran	Mate	+ Jerke		100 KM
Grubišić	Domin	+ Petra		500 KM
Grubišić	Zdravko	+ Ivana		100 KM
Grubišić	Zdenko	Ivanov		100 KM
Grubišić	Nedjeljko	+Ivana		100 KM
Grubišić	Mate	Ivanov		100 KM
Jukić	Ivan	+ Mate		100 KM
Jurišić	Bože	Franin		100 KM
Kovač	Mirko	+ Zvonke		100 KM
Kovač	Željko	+ Slave		200 KM
Kovač	Željko	+ Milana		100 EUR

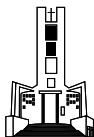
Kovač	Mara	+ Milana		100 KM
Landeka	Janja	ud. Mate		100 KM
Landeka	Miroslav	+ Mate		100 KM
Landeka	Ferdo	+ Križana		100 KM
Landeka	Ivan	+ Križana		100 KM
Landeka	Ante			100 KM
Landeka	Ružica	+ Ljube		100 KM
Landeka	Milan	+ Ikula		100 KM
Landeka	Zdravko	+ Ante		100 KM
Landeka	Ante	+ Joze		100 KM
Landeka	Branko	+ Jerke		100 KM
Landeka	Branko	+ Joze		100 KM
Landeka	Adrian	Radoslavov		200 KM
Landeka	Borislav	+ Mate		200 KM
Landeka	Vinko	+ Mate		200 KM
Landeka	Miroslav	+ Mate		200 KM
Landeka	Zvonko	+ Jure		200 KM
Landeka	Josip	+ Ljube		300 KM
Landeka	Ante	+ Frane		300 KM
Landeka	Ivan	+ Joze		350 KM
Landeka	Vinko	Matin		400 KM
Landeka	Miro	+ Stjepana		100 EUR
Landeka	Jozo	+ Mate		100 EUR
Landeka	Ante	Jozin		100 EUR
Landeka	Ivica	+ Mate		100 EUR
Landeka	Ivan	Zdravkov		100 KM
Landeka	Krešo	+ Petra		200 KM
Landeka	Ivan	+ Jure		200 KM
Landeka	Ivica	+ Jerke		300 EUR
Landeka	Ante	+ Jure		300 KM
Landeka	Marija		Martušić	500 KM
Landeka	Jure	+ Križana		500 USD
Lebo	Ante	Stanislavov		100 KM
Lebo	Josip	+ Ivana		100 KM
Lebo	Stanko	+Ivana		150 KM
Lebo	Branko	+ Jure		200 KM
Lebo	Zoran	Vinkov		200 KM
Lebo	Nada	ud. Ante		100 KM
Lebo	Branko	+ Pere		300 EUR
Maras	Dragica	ud. Ivana		100 KM
Maras	Ivica	+ Zvonke		100 KM
Maras	Mario	+ Zvonke		200 KM
Marić	Branka	ud. Mire		200 KM
Marić	Branko		Spajušić	50 EUR
Marić	Stipe			100 EUR

Marić	Ana	ud. Vinka		100 KM
Marić	Danijela	ud. Marinka		100 KM
Martić	Mate	Jerkin		100 KM
Martić	Mario	Jerkin		100 KM
Martić	Ivan	+Mate		100 KM
Martić	Vinko	+ Stjepana	Spajušić	100 KM
Martić	Mira	+ Frane		100 KM
Martić	Jozo	+ Marka		100 KM
Martić	Mila	+ Alojzija		100 KM
Martić	Miro	+ Alojzija		100 KM
Martić	Jerko	+ Joze		100 KM
Martić	Ljubica	Marinka		150 KM
Martić	Slobodan	+ Joze		150 KM
Martić	Ivan	+ Marka		200 KM
Martić	Jerko	+ Mate	Zelić	300 KM
Martić	Miro	+ Joze		100 EUR
Martić	Ante	+ Ivana		100 EUR
Martić	Milan	+ Stjepana		100 EUR + 200 KM
Martić	Miro	Jerke		100 KM
Martić	Zdenko	+ Mire		100 KM
Martić	Mile	+ Luke		100 KM
Martić	Ante	+ Joze		100 KM
Martić	Mira	+ Branka		100 KM
Martić	Damir	Jerkin		100 KM + 100 EUR
Martić	Petar	+ Stjepana	Spajušić	150 EUR
Martić	Tomislav	Milin		200 EUR
Martić	Mate	Jozin		50 EUR
Miličević	Ivan	+ Marka	Runje	100 KM
N.N.				50 KM
Oreč	Andrija	Jozin		50 EUR
Penava	Jerko	Nikolin		100 EUR
Penava	Ivan	Jerkin		100 EUR
Penava	Marinko			50 EUR + 100 KM
Pirić	Josip	+ Stanka		100 KM
Rezo	Danica	+ Vrane		100 KM
Sentić	Vlado	+ Stjepana		150 KM
Soldo	Marinko	+ Stanka		100 KM
Šarić	Frano	+ Stanka		150 KM
Šilić	Berislav	+ Ivana		200 KM
Širić	Branko	+ Stjepana		100 KM
Tomić	Luka	+ Ante		150 EUR
Vican	Darko	+ Vinka		200 KM
Vican	Alen	+ Vlade		100 KM

DAROVATELJI IZ OSOJA

Prezime	Ime	Otac / majka	Nadimak	Iznos
Bagarić	Josip			150 KM
Bošnjak	Damir	Antin		100 KM
Bošnjak	Ante		Joskanović	100 KM
Bošnjak	Ante		Ognjeno- vić	300 KM
Bošnjak	Željko	+ Zdravka		600 KM
Bošnjak	Davor	Antin		100 EUR
Bošnjak	Branko	Matin	Ognjeno- vić	100 KM
Bošnjak	Tihomir	Antin		100 KM
Bošnjak	Branko	+ Petra		50 EUR
Bošnjak	Jerko	+ Jure		50 EUR
Bošnjak	Nediljko	+ Petra		100 KM
Bradarić	Luka	+ Jure		200 KM
Bradarić	Luka			100 KM
Bradarić	Nediljka	+ Branka		100 USA
Bradarić	Ljiljanka	+ Branka		100 USD
Bradarić	Jure	+ Jerke		150 KM
Bradarić	Ljubo	+ Jerke		150 KM
Bradarić	Ranko	+ Jerke		300 KM
Bubnjić	Mijo			100 KM
Čamber	Iva	+ Ante		100 KM
Jukić	Iva	+ Jerke		100 KM
Jukić	Tomislav	+ Andrije		100 KM
Jukić	Danica	ud. Zvonke		100 EUR
Jukić	Josip	+ Zvonke		100 EUR
Jukić	Ivan	+ Domina		100 KM
Jukić	Marijo	Ivanov		100 KM
Jukić	Ivan	+ Jerke		100 KM
Jukić	Katarina	Jozina		50 EUR
Jukić	Ante	+ Branka		100 KM
Kovač	Anda	ud. Marka	Čavarović	100 KM
Kovač	Vlado	+ Joze	Macić	100 KM
Kovač	Veselko	+ Ante	Pijanović	100 KM
Kovač	Miroslav	+ Branka	Pijanović	100 KM
Kovač	Miro	+ Mate	Nikić	150 KM
Kovač	Dinko		Banović	100 CHF
Kovač	Milan	+ Ivana	Bilošević	100 EUR
Kovač	Ivan		Pijanović	150 EUR
Kovač	Mario	Milanov	Grganović	400 EUR
Mikuljić	Žarko	+ Petra		100 KM
Mitar	Ante	+ Marijana		200 KM
Mitar	Jerko	+ Ante		200 KM
Mitar	Damir	Ljubin		100 EUR

Mitar	Branko	+ Ante	Pančo	100 EUR
Mitar	Blago	+ Marijana		100 KM
Mitar	Ivica	+ Pere		100 KM
Mitar	Željko	+ Ivana	Mujkušić	100 KM
Mitar	Janja	ud. Ivana		200 KM
Penava	Tomislav	+ Srečka		100 KM
Stipić	Mario	Milanov		100 KM
Šego	Petar	+ Mate		100 KM
Šego	Danica	ud. Ante		100 EUR
Šego	Iva	ud. Ivana		100 EUR + 100 KM
Šego	Tomislav	Ivanov		100 KM
Šego	Ivan	+ Milana		100 KM
Šego	Mario	Marinkov		150 KM
Šego	Marinko	+ Marka		200 KM
Šego	Darijo	+ Ante		100 EUR
Šego	Zdenko	Marinkov		400 EUR
Tolić	Mate	+ Pere		100 KM

DAROVATELJI IZ BATINA

Prezime	Ime	Otac / majka	Nadimak	Iznos
Bakula	Vlado	+ Ivana		100 KM
Bakula	Vjekoslav	+ Jerke		100 KM
Bakula	Danica	ud. Jerke		50 EUR
Bakula	Jerko	+ Stjepana		50 EUR
Bašić	Ivan	Jerkin		100 KM
Bašić	Jerko	Ivanov		50 EUR
Bašić	Tomislav	Jerkin		500 EUR
Boban	Danijel	+ Ivana		100 EUR
Boban	Kristina	+ Ivana		100 KM
Boban	Ljubica	ud. Ivana		50 EUR
Čamber	Blanka			100 EUR
Grubišić	Slavko	Jozin		100 KM
Jukić	Ante	Tončo	Cvitanović	100 KM
Jukić	Branka	ud. Zdravka		200 KM
Kapular	Stipan	+ Ivana		100 KM
Kovač	Slavo	+ Stipe	Rižinović	100 KM
Kovač	Ivan	+ Franje	Rižinović	100 KM
Kovač	Mario	+ Franje		100 KM
Kovač	ob. s. Ljubice			200 KM
Penava	Venco	+ Mate		100 KM
Penava	Željko	+ Petra		100 KM
Penava	Zdravka	ud. Jerke		100 KM

Penava	Damir	Petrov		100 KM
Penava	Ivan	Ićanov		100 KM
Penava	Ilija	+ Petra		100 KM
Penava	Jerko	+ Petra		100 KM
Penava	Jerko	+ Ante		100 KM
Penava	Petar	+ Matka		150 KM
Penava	Ankica	ud. Maria		150 KM
Penava	Marija	ud. Stipana		200 KM
Penava	Kata	ud. Jerke		200 KM
Penava	Mario	Jozin		100 EUR
Penava	Ljilja			100 KM
Penava	Milan	+ Ante		100 KM
Penava	Josip	Brankov		100 KM
Penava	Antonio	Brankov		200 KM
Penava	Zdravka	ud. Ljube		50 EUR
Pole	Jela	ud. Mate		100 KM
Pole	Milan	+ Mate		100 EUR
Senjak	Ivan	+ Petra		100 KM
Senjak	Željko	+ Jerke		100 KM
Senjak	Josip	Ivanov		100 EUR
Senjak	Albin	+ Vinka		100 EUR
Senjak	Nevenka	ud. Željka		100 KM
Senjak	Branko	+ Mirka		100 KM
Senjak	Frano	+ Stipana		100 KM
Senjak	Ljubica			50 EUR

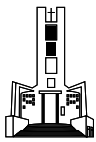
DAROVATELJI IZ ČITLUKA

Prezime	Ime	Otac / majka	Nadimak	Iznos
Bago	Vida	ud. Slavka		100 KM
Bago	Branko	+ Jožica		100 KM
Bago	Anica	ud. Ante		300 KM
Bago	Branko	Slavin		300 KM
Bago	Slavo	+ Ivana		100 EUR
Bago	Filip	Antin		100 KM
Bago	Vinko	+ Ivana	Tivić	100 KM
Bago	Ivica	+ Branka	Ivačević	100 KM
Bago	Zorka	+ Filipa		100 KM
Bago	Filip	+ Ante		100 KM
Biško	Mario	+ Zvonke		100 KM
Biško	Ivan		Ljubin	100 KM
Biško	Ljubo	+ Ante		100 KM
Biško	Dalibor	Petrov	Papazović	100 EUR

Biško	Petar	+ Ante	Papazović	100 EUR
Biško	Ivica	+ Joze		100 KM
Biško	Zoran	Jurin		100 KM
Biško	Tomislav	+ Jerke		100 KM
Biško	Ante	+ Ivana	Katavić	100 KM
Biško	Zoran	Jurin		100 KM
Biško	Marko	+Mire		100 KM
Biško	Stanko	Ivanov		100 KM
Biško	Željko	+ Jure		100 KM
Biško	Ivan		Katarića	100 KM + 100 EUR
Brkan	Jerko	Vinkov		100 KM
Crnogorac	Zdravko	+ Ivana		100 KM
Crnogorac	Zdravka	ud. Marinka		100 KM
Crnogorac	Blago	+ Ivana		100 KM
Crnogorac	Bruno	Ivanov		100 KM
Crnogorac	Slobodan	+ Ivana		100 KM
Crnogorac	Vlado	+ Bože		100 KM
Crnogorac	Frano	Ivanov		100 KM
Crnogorac	Ante		Pečić	100 KM
Crnogorac	Domagoj		Pečić	100 KM
Crnogorac	Jerko	Vinkov		100 EUR
Crnogorac	Luka	Tomislavov		100 KM
Crnogorac	Zoran	+ Slave		100 KM
Crnogorac	Ante	+ Veselka		100 KM
Crnogorac	Mladen	+ Mate		200 EUR
Crnogorac	Vinko	+ Jerke		50 EUR
Ćorić	Jerko	+ Bože		100 KM
Ćorić	Ivica	Jerkin		100 KM
Ćorić	Damir	Jerkin		100 KM
Ćorić	Ljubica	+Mate		200 KM
Ćorić	Luca	Jerkina		100 KM
Ćorić	Željko	+ Milana		100 KM
Ćorić	Mladen	+ Mate		200 EUR
Ćorić	Dinka	ud. Milana		50 EUR
Ćuk	Mate	+ Blaža		100 KM
Ćuk	Ivan	+ Milana	Ićan	100 KM
Ćuk	Josip	+ Milana		100 KM
Ćuk	Zvonimir	Ićanov		100 EUR
Ćuk	Tin	Ićanov		100 EUR
Ćuk	Katica	ud. Tome		100 KM
Ćuk	Mila	ud. Pece		100 KM
Ćuk	Mario	+ Milana		100 KM + 50 EUR
Galić	Mila	ud. Peće		100 KM
Galić	Vinko	+ Petra		100 KM

Galić	Zdenko	Vinkov		100 KM
Gašpar	Branko			100 KM
Gašpar	Josip	+ Ante	Jop	100 KM
Hrkać	Stjepan	+Ivana		100 KM
Hrkać	Miro	+ Ivana		100 KM
Hrkać	Frano	+ Jerke		100 EUR
Hrkać	Branko	+ Jerke		100 KM
Hrkać	Anica	ud. Vinka		100 KM
Hrkać	Zoran	Jozin		200 KM
Karamatić	Mario			100 KM
Karamatić	Darko	Svetin		100 KM
Karamatić	Tomislav	+Ivana		500 KM
Krasić	Mario			100 KM
Mandurić	Mila	ud. Ante		100 KM
Mandurić	Ljudevit	+ Mije		100 KM
Mandurić	Stipe	+ Jerke		500 KM
Mandurić	Damir	Ljubin		100 EUR
Mandurić	Zoran	+ Križana		100 EUR
Mandurić	Željko	+ Luke		100 EUR
Mandurić	Dinko	+ Ivana		100 EUR
Mandurić	Željko	+ Vinka	Ikanović	100 EUR + 100 KM
Mandurić	Zdravka	ud. Milana		100 KM
Mandurić	Radoslav	+ Milana	Bikulović	100 KM
Mandurić	Ivan	Perin	Joskulović	100 KM
Mandurić	Davor		Špičić	200 EUR
Mandurić	Ivica	+ Zdravka		200 KM
Mandurić	Petar	+ Jerke		200 KM
Mandurić	Anda	+ Petra	Joskulović	50 EUR
Mandurić	Željko	+ Vinka		50 EUR
Mandurić	Slavo	+ Slave		50 EUR
Mandurić	Slavo	+ Vlade		50 EUR
Mandurić	Ante	+ Vinka		50 EUR
Mrvelj	Mario	Stipin		150 KM
N.N	Filip	Antin		100 KM
Petric	Ivan	+ Rajka		100 KM
Petric	Marko	Jozin		100 KM
Petric	Ante i Radica			100 KM
Petric	Filip	Antin		150 KM
Ramljak	Ana	ud. Jerke		100 KM
Ramljak	Dankan	+ Rajke		100 KM
Ramljak	Danica			100 KM
Ramljak	Željko	Antin		100 KM
Ramljak	Branko	+ Ivana	Babić	100 KM
Ramljak	Ivan		Banović	200 KM

Ramljak	Milorad			800 KM
Ramljak	Milan	+ Blage		100 EUR
Ramljak	Tomislav	+ Ivana	Tonko	100 KM
Ramljak	Petar	+ Ante		100 KM
Ramljak	Leonardo	+ Miroslava	Perčinović	100 KM
Ramljak	Borivoj	+ Ante		100 KM
Ramljak	Milan	Dominov	Šiškić	100 KM
Ramljak	Miroslav	+ Svete		100 KM
Ramljak	Vinko	+ Domina	Perčinović	100 KM
Ramljak	Branimir	Tomislavov		200 KM
Ramljak	Damir	+ Ivana	Tigar	500 EUR
Ripić	Tin	+ Zdravka		100 KM
Šušnjar	Dinko	+ Ante		100 KM
Šušnjar	Ljubo	+ Pere		100 EUR
Šušnjar	Tin	+ Zdravka		100 KM
Šušnjar	Radica	Ud. Mire	Mostinović	100 KM
Šušnjar	Boro	+ Ante		4 000 KM
Šušnjar	Živko	+ Bože		50 EUR
Tomić	Blago	Buco		100 EUR
Tomić	Zora	ud. Milana		100 KM
Zlopaša	Milan	+ Jerke	Đivić	100 EUR

DAROVATELJI IZ VINJANA

Prezime	Ime	Otac / majka	Nadimak	Iznos
Bešlić	Ante	Ivanov		100 KM
Bešlić	Ivan	+ Mije		100 EUR
Boras	Ante	+ Milana		100 KM
Boras	Ivica	+ Vlade	Boškanović	100 KM
Boras	Slaven			50 EUR
Grmača	Dragan	+ Augustina		100 KM
Grmača	Josip	+ Augustina		100 KM
Lončar	Mate			100 KM
Lončar	Robet i Gordana			100 KM
Lončar	Tomislav	+ Zvonke		100 KM
Mandurić	Tomislav	+ Ivana		100 KM
Mandurić	Karlo		Karlović	500 KM
Mandurić	Petar	+ Mate	Pešo	100 EUR
Marić	Biserka	ud. Mihovila		100 KM
Marić	Tomislav	+ Pere		1 000 KM
Marić	Branko	+ Vlade		100 EUR
Marić	Željko	+Marinka		100 KM

Marić	Drago	+ Damjana		50 EUR
Mrvelj	Zdravka	+ Mladena		100 EUR
Penava	Dragica	+ Branka		100 KM
Penava	Slavka	ud. Stjepana		50 EUR
Petrović	Mira	ud. Ivana		50 EUR + 100 KM
Ripić	Veselko	+ Jure		100 KM
Šušnjar	Častimir	+ Ivana		200 KM + 100 EUR
Ternovšek	Rajko	+ Rajka		100 EUR
Tomić	Stjepan	+ Ante		100 KM
Tomić	Franjo	+ Joze		100 KM
Tomić	Ljubo	+ Ante		100 KM
Tomić	Slobodan		Čendo	100 KM
Tomić	Tomislav	+ Milana		250 EUR

PODUZEĆA, USTANOVE, UDRUGE, RAZNE PRIGODE...

Naziv	Vlasnik	Mjesto	Iznos
60. godišnjica braka Jerko i Mara Duspara		Split	100 EUR
Blago d.o.o.		Posušje	500 KM
Elikzir d.o.o.	Vjekoslav Bakula	Posušje	800 KM
Frizerski salon Gaga		Posušje	500 KM
Generacija maturanata 1973/74.		Posušje	500 KM
Generacija maturanata 1983/84.		Posušje	400 EUR
Generacija maturanata 1988/89.		Posušje	200 KM
Generacija maturanata 1993/94.		Posušje	500 KM
Generacija maturanata 2003/04.		Posušje	300 KM
Generacija maturanata 2013/14.		Posušje	200 EUR
Generacija maturanata 2023/24		Posušje	100 KM
Kemijska čistionica Matea		Posušje	200 KM
Klub navijača Posušani		Posušje	100 EUR
Knjigovodstvena agencija Marić		Posušje	300 KM
Kror d.o.o.	Branimir Oreč	Posušje	1000 KM
Kulturno - sportska manifestacija Ilijino Brdo 2022.		Rastovača	100 KM

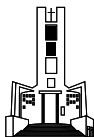

Laguna d. o. o.	Marin i Zvonimir Bakula	Posušje	1000 KM
Lovačko društvo "Radovanj"		Posušje	300 KM
Mjenjačnica Buntić		Posušje	2 000 KM
Mladi iz Čutura		Rastovača	200 KM
Općina Posušje		Posušje	4000 KM
Osoblje svadbenog salona Bagušić		Posušje	1000 EUR
Pekara "Braća"		Posušje	100 KM + 100 EUR
Rudnici Boksita		Posušje	1 100 KM
Sportski centar Adeo		Posušje	1 000 KM
Stolarska radnja Cer		Posušje	500 KM
Taekwondo klub Poskok		Posušje	100 KM
Udruga Ilijino brdo		Rastovača	100 KM
VAG d.o.o.	Valentin Zlomislčić	Rakitno	1000 KM

DAROVATELJI IZ RAZNIH MJESTA

Prezime	Ime	Otac / majka	Nadimak	Mjesto	Iznos
Babić	Jadranka			Imotski	100 EUR
Bakula	Stjepan	Filipov		Zagreb	100 KM
Bašić	Ivan	Ljubin		Zagreb	100 EUR
Bešlić	Ivan	Petrov		Zagreb	100 EUR
Biloš	Andrija i Nikolina			Grude	100 KM
Bošnjak	Branko			Rakitno	100 AUD
Budić	Zoran	Milanov		Podzavelim	300 EUR
Budimir	Tomo	+ Stanka		Njemačka	2600 EUR
Crnogorac	Ante i Tonka			Kanada	100 CAD
Crnogorac	Miro			Velika Gorica	20 EUR
Česić	Ljubo		Rojs	Zagreb	100 EUR
Ćosić	Dino			Imotski	50 EUR
Duspara	Jerko i Mara			Split	100 EUR
Gruber	Betram i Ljubica			Njemačka	100 EUR

Grubišić	Veselko	+ Mate		Podgorica	200 KM
Grubišić	Jerko		Ivičić	Njemačka	150 EUR
Jukić	Blago			Split	50 EUR
Kovač	Ljubo	+ Frane	Jukaso- vić	USA	500 KM
Kovač	Milan	+ Petra		Makarska	100 EUR
Kovač	Vladimir		Barić	Njemačka	200 EUR
Kovač	Miroslav	+ Marinka Tomina		Gornje Bukovlje	50 EUR
Lebo	Stipe	Perin		Zagreb	80 EUR
Lončar	Drago	+ Vlade		Zagreb	400 EUR
Maltarić	Tatjana			Stuttgart	50 EUR
Mandurić	Zvonko	Draganov		Zagreb	100 EUR
Mandurić	Slavo			Sesvete	1000 EUR
Mandurić	Frano		Čam- brić	Toronto	200 CA\$
Mandurić	Slavo	+ Stanka		Zagreb	200 EUR
Maras	Petar	+ Karla		Njemačka	100 USD + 100 EUR
Marić	Zvonimir	+ Jerke		Zagreb	100 EUR
Marić	Branko	+ Pere		Kanada	100 USD
Miličević	Damir	Ivanov		Rakitno	100 KM
N.N.				Hamburg	100 EUR
N.N.				Potkraj	100 EUR
N.N.				Sveta Nedjelja	100 EUR
Obitelj Kisić				Zagreb	100 EUR
Oswald	Tereza			Njemačka	150 EUR
Pavković	Željko	+ Pere	Bego- vić	Njemačka	50 EUR
Penava	Marinko		Letić	Zagreb	100 EUR
Penava	Frano	+ Petra	Kargić	Zagreb	50 EUR
Renić	Mate	+ Frane		Vir	150 EUR
Sabljo	Jerko	Markov		Broćanac	100 KM
Sabljo	Jerko	+ Mate		Broćanac	100 KM
Suton	Ivan	+ Stjepana		Zagreb	100 EUR
Suton	don Jerko			Dubrovnik	500 EUR
Šego	Anda			Zagreb	150 KM
Širić	Zvonko		Kapičić	Broćanac	200 KM
Tolić	Mate	+ Pere		Australija	100 KM
Tomas	Marin i Ana			Metković	100 KM
Udovičić	Ante			Podvranić	200 KM

**DAROVATELJI IZ TRIBISTOVA,
SOBČA I KONJOVCA**

Prezime	Ime	Otac / majka	Nadimak	Iznos
Bašić	Ljubo	+ Joze		50 EUR
Bešlić	Mario	+ Mate	Adamović	100 KM
Bešlić	Smilja	ud. Mate		100 KM
Čuljak	Ljubo	+ Tome		100 KM
Čuljak	Ivan	+ Josipa		100 KM
Čuljak	Ivan	Brankov		100 KM
Čuljak	Miroslav	Brankov		100 EUR
Čutura	Leonardo	+ Joze		200 KM
Miličević	Ivan	+ Ivana	Domić	100 KM
Oreč	Slavka			100 KM

**DAROVATELJI
PRIGODOM KRŠTENJA DJETETA**

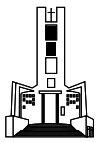
Prezime	Ime	Mjesto	Iznos
Bago	Josip i Marija	Posušje	100 EUR
Bago	Filip i Gabrijela	Posušje	100 KM
Bago	Marin i Iva	Čitluk	100 EUR
Bago	Ivan i Matea	Čitluk	100 EUR
Bakula	Mario i Milana	Batin	100 KM
Bakula	Marko i Lolita	Posušje	100 KM
Bakula	Zvonimir i Kata	Posušje	100 KM
Bakula	Ivan i Marija	Rastovača	200 KM
Bakula	Tomislav i Ivana	Posušje	100 EUR
Bakula	Marin i Marija	Posušje	100 EUR
Bakula	Jerko i Monika	Rastovača	150 EUR
Bakula	Želimir i Ivona	Zagreb	100 KM
Bakula	Ante i Monika	Posušje	50 EUR
Barišić	Drago i Jelena	Posušje	100 KM
Bašić	Josip i Mateja	Posušje	100 KM
Bašić	Mario i Dunja	Posušje	100 KM
Begić	Tomislav i Ivana	Posušje	100 KM
Begić	Ante i Mira	Posušje	100 KM
Begić	Josip i Bernardica	Posušje	100 KM
Begić	Mario i Viktorija	Posušje	100 KM
Begić	Tomislav i Josipa	Posušje	100 EUR
Begić	Matej i Marijana	Posušje	200 EUR
Begić	Marin i Andrijana	Njemačka	50 EUR

Begić	Mario i Iva	Posušje	600 KM
Bešlić	Josip i Antonija	Rastovača	100 KM
Bešlić	Dario i Ljubica	Rastovača	100 KM
Bešlić	Mario i Branka	Rastovača	100 KM
Bešlić	Antonio i Ivana	Rastovača	200 KM
Bešlić	Dario i Zrinka	Njemačka	100 EUR
Bešlić	Stipe i Marija	Posušje	100 EUR
Bešlić	Ivan i Monika	Rastovača	150 EUR
Bešlić	Ivan i Monika	Posušje	200 EUR
Bešlić	Stipe i Draženka	Posušje	50 EUR
Biško	Ivan i Matea	Čitluk	150 KM
Biško	Petar i Milka	Čitluk	200 KM
Bonić	Ante i Mila	Posušje	200 KM
Boras	Ivan Josip i Martina	Posušje	200 KM
Bošnjak	Davor i Božena	Osoje	100 EUR
Budimir	Ivan i Ana	Posušje	100 KM
Budimir	Ivan i Mara	Posušje	100 KM
Budimir	Grga i Iva	Batin	100 KM
Budimir	Grgo i Martina	Posušje	50 EUR
Crnogorac	Mate i Marija	Posušje	100 EUR
Crnogorac	Luka i Ivana	Čitluk	100 EUR
Čutura	Tomislav i Kristina	Rastovača	100 KM
Čutura	Frano i Antonija	Rastovača	100 KM
Čutura	Franjo i Ivana	Tribistovo	200 KM
Čutura	Josip i Sara	Rastovača	200 KM
Čutura	Stjepan i Ružica	Posušje	100 KM
Čorić	Toni i Danijela	Posušje	100 KM
Čorić	Željko i Ivana	Čitluk	100 KM
Čorić	Jure i Dubravka	Frankfurt	150 EUR
Čuk	Marko i Josipa	Posušje	200 KM
Dilber	Mario i Mihaela	Munchen	100 EUR
Dragoja	Petar i Ivona	Rastovača	100 KM
Dragoja	Ivan i Matea	Posušje	200 KM
Dumančić	Dario i Ljubica	Posušje	50 EUR
Duspara	Frano i Josipa	Munchen	50 EUR
Galić	Petar i Irena	Posušje	100 KM
Galić	Božo i Anamarija	Posušje	100 KM
Galić	Josip i Ivana	Posušje	200 KM
Galić	Antonio i Petra	Posušje	200 KM
Grbeša	Vlatko i Ana	Posušje	100 KM
Grubišić	Ante i Marija	Rastovača	100 KM
Grubišić	Marko i Lucija	Posušje	200 KM
Hrkać	Ivan i Matija	Čitluk	100 KM

Hrkać	Jerko i Helena	Čitluk	100 EUR
Jukić	Petar i Antonela	Posušje	100 KM
Jukić	Petar i Ana	Posušje	200 KM
Jukić	Cvitan i Ana	Posušje	100 EUR
Jukić	Jakov i Ana	Posušje	100 EUR
Jukić	Marko i Ana	Posušje	100 KM
Jukić	Tomislav i Marija	Posušje	200 KM
Jukić	Marko i Ana	Posušje	300 KM
Jukić	Petar i Ana	Posušje	50 EUR
Jukić	Stjepan i Martina	Rastovača	50 EUR
Jurišić	Ante i Danica	Posušje	100 KM
Jurišić	Ivan i Lucija	Posušje	100 EUR
Jurišić	Ante i Marija	Posušje	100 EUR
Karamatić	Dražen i Kristina	Posušje	100 EUR
Karamatić	Ivan i Antonija	Njemačka	100 EUR
Knezović	Frano	Posušje	50 EUR
Kovač	Josip i Antonija	Posušje	100 EUR
Kovač	Josip i Sofija	Posušje	100 EUR
Kovač	Kristijan i Anamarija	Norveška	100 EUR
Kukić	Mate i Angela	Njemačka	100 KM
Kukić	Ivan i Kristina	Zagreb	50 EUR
Landeka	Davor i Ivona	Posušje	100 KM
Landeka	Josip i Marta	Rastovača	100 EUR
Landeka	Zvonimir i Mirela	Rastovača	200 KM
Landeka	Josip i Marija	Rastovača	50 EUR
Lebo	Jure i Ružica	Rastovača	300 KM
Leko	Jerko i Matea	Posušje	100 KM
Leko	Anđelko i Josipa	Posušje	200 KM
Leko	Ante i Ivana	Posušje	100 EUR
Leko	Ante i Ivana	Posušje	100 EUR
Leko	Anđelko i Josipa	Posušje	200 KM
Leko	Josip i Marina	Posušje	200 KM
Lončar	Robert i Gordana	Vinjani	100 KM
Lončar	Anđelko i Helena	Posušje	200 KM
Mandurić	Marko i Božena	Vinjani	100 KM
Mandurić	Jakov i Iva	Čitluk	100 KM
Mandurić	Krunoslav i Katarina	Čitluk	150 KM
Mandurić	Tomislav i Iva	Čitluk	200 KM
Mandurić	Vinko i Ivana	Čitluk	50 EUR
Mandurić	Ante i Danijela		100 KM
Maras	Zvonimir i Željka	Rastovača	150 KM
Marić	Dragan i Iva	Posušje	100 KM
Marić	Josip i Marija	Posušje	100 EUR

Marić	Ivan i Marija	Posušje	100 KM
Marić	Antonio i Filipa	Posušje	200 EUR
Markota	Mario i Ivana	Posušje	100 KM
Markota	Hrvoje i Ivana	Posušje	100 KM
Martić	Ante i Kristina	Osoje	100 KM
Martić	Ivan i Marija	Posušje	100 KM
Martić	Jozo i Matea	Rastovača	50 EUR
Martić	Jozo i Matea	Rastovača	50 EUR
Mihalj	Stipe i Martina	Posušje	100 EUR
Mihalj	Marin-Marinko i Marijana	Posušje	100 KM
Mikulić	Danijel i Anamaria	Osoje	100 KM
Mikulić	Robert i Anđelka	Posušje	100 KM
Miličević	Ivan i Lucija	Posušje	100 KM
Miličević	Mario i Ana	Posušje	100 KM
Miličević	Stjepan i Matea	Batin	100 KM
Miličević	Tomislav i Anja	Posušje	200 KM
Mitar	Dario i Maja	Posušje	100 KM
Mitar	Ante i Irena	Posušje	200 KM
Mitar	Ante i Ivana	Osoje	200 KM
Oreč	Branimir i Danica	Posušje	100 EUR
Pavković	Josip i Ivana Marija	Posušje	100 KM
Pavković	Ivica i Ivana	Posušje	200 KM
Penava	Ante i Ana	Batin	100 KM
Penava	Antonio i Mihaela	Posušje	100 KM
Penava	Josip i Antonija	Batin	100 KM
Penava	Ivan i Žana	Posušje	100 KM
Penava	Nikola i Ivona	Posušje	150 KM
Penava	Ante i Tomislava	Batin	100 EUR
Penava	Jure i Antonija	Batin	100 KM
Penava	Zoran i Mirela	Batin	100 KM
Petric	Ivica i Zdravka	Čitluk	200 KM
Pirić	Ante i Ivana	Posušje	100 KM
Polić	Leo i Vedrana	Posušje	300 KM
Polić	Josip i Martina	Posušje	100 KM
Prusina	Mateo i Ivana	Posušje	100 KM
Ramljak	Ivan i Jana	Posušje	100 KM
Rezo	Antonio i Martina	Posušje	100 EUR
Rezo	Frano i Jelena	Posušje	200 KM
Ryzhovsky	Volodymyr i Ivana	Zagreb	200 KM
Sabljo	Andrija i Ruža	Posušje	100 EUR
Senjak	Mate i Martina	Posušje	100 KM
Senjak	Petar i Tomislava	Batin	50 EUR
Srebrović	Slaven i Iva	Posušje	200 KM

Širić	Jure i Ana Marija	Posušje	500 KM
Šušnjar	Stipan i Marijana	Posušje	100 KM
Šušnjar	Bariša i Tijana	Posušje	1 000 KM
Udovičić	Mario i Katarina	Rastovača	100 KM
Vican	Alen i Ivana	Rastovača	100 KM
Visković	Tomislav i Serafina	Posušje	200 KM
Vlašić	Leo i Ivana	Posušje	100 EUR
Vranjković	Ivan i Katarina	Posušje	200 KM
Vukoja	Grgo i Anita	Posušje	100 KM
Zovko	Ivica i Tereza	Rastovača	100 KM
Žulj	Josip i Katica	Posušje	100 KM

DAROVATELJI PRIGODOM VJENČANJA

Prezime	Ime muža	Ime žene	Mjesto	Iznos
Arapović	Marko	Josipa	Posušje	100 KM
Bašić	Marin	Andrijana	Posušje	200 KM
Bašić	Nikola	Danijela	Broćanac	100 EUR
Bešlić	Josip	Anamarija	Rastovača	100 EUR
Bešlić	Zvonimir	Blaženka	Vinjani	100 KM
Bešlić	Ivan	Marijana Milana	Rastovača	500 KM
Bubalo	Domagoj	Monika	Hvar	100 KM
Čavar	Stipe	Kristina	Tomislavgrad	100 KM
Čavar	Željko	Lucija	Široki Brijeg	200 KM
Ćuk	Branko	Lidija	Čitluk	200 KM
Čutura	Mateo	Barbara	Posušje	100 EUR
Dodig	Josip	Lea	Ljubuški	100 KM
Dugandžić	Domagoj	Matea Sara	Pregrađe	100 KM
Dumančić	Petar	Nina	Posušje	100 KM
Galić	David	Ivana		100 KM
Galić	Tomislav	Ružica	Vir	100 KM
Galić	Ivan	Andrea	Široki Brijeg	100 KM
Galić	Leonardo	Marta	Vinjani	100 EUR
Grabovac	Juraj	Ivona	Posušje	200 EUR
Hrkać	Jerko	Helena	Čitluk	100 EUR
Jukić	Valentin	Kristina	Posušje	100 KM
Jurišić	Ambroz	Ivana	Zagorje	100 EUR
Karamatić	Dražen	Kristina	Posušje	100 EUR
Knezović	Ljubo	Iva	Broćanac	100 KM
Kovač	Mirko	Petra	Posušje	250 KM
Kovač	Ivan	Ivana	Posušje	200 KM

Majić	Ante	Ivana	Imotski	200 EUR
Mandurić	Miro	Melani	Posušje	100 EUR
Marić	Antonio	Viktorija	Posušje	100 KM
Marić	Antonio	Filipa	Posušje	200 EUR
Marjanović	Andrej	Božena	Grude	50 EUR
Markota	Vinko	Marija	Posušje	150 KM
Mihalj	Marin Marinko	Marijana	Posušje	100 KM
Mikulić	Damir	Katarina	Raskrižje	100 KM
Milićević	Pavo	Ana	Posušje	200 KM
Milićević	Pavo	Ana	Posušje	200 KM
Milićević	Darijo	Paulina	Rakitno	100 KM
Musa	Ivan	Matilda	Široki Brijeg	150 KM
Perić	Danijel	Manda	Podbablje	50 EUR
Petric	Marko	Marija	Čitluk	100 KM
Petric	Ante	Radica	Čitluk	100 KM
Petričušić	Josip	Magdalena	Posušje	150 KM
Pirić	Tomislav	Anamarija	Posušje	200 KM
Polić	Josip	Antea	Posušje	200 KM
Raič	Filip	Martina	Posušje	100 KM
Ramljak	Veljko	Marija	Čitluk	200 KM
Ramljak	Tomislav	Lucija	Čitluk	200 EUR
Sabljo	Danijel	Karla	Posušje	100 EUR
Šegović	Filip	Manda	Mala Ostrna	100 EUR
Širić	Marko	Silvija	Posušje	100 KM
Šušnjar	Mario	Branka	Posušje	150 EUR
Todorić	David	Marija	Njemačka	100 EUR
Topić	Ante	Andrea	Posušje	100 EUR
Vidović	Josip	Jelena	Posušje	100 KM
Vranjković	Petar	Antonia	Broćanac	50 EUR
Zlomisljić	Mate	Kristina	Zagreb	100 EUR

DAROVATELJI PRIGODOM POKOPA SVOJIH BLIŽNJIH

Prezime i ime pokojnika	Mjesto	Iznos
+ Zorke Martić	Rastovača	100 EUR
+ Anđe Ereš	Posušje	100 KM
+ Anice Martić	Rastovača	300 KM
+ Bago Kate	Posušje	200 KM
+ Bago Petar Mijić	Čitluk	200 KM
+ Begića Jerke	Posušje	100 KM
+ Bešlić Ankice	Rastovača	100 KM

+ Bešlić Joze	Rastovača	300 KM
+ Bešlić Kate	Rastovača	150 KM
+ Borislava Petric	Posušje	500 KM
+ Čutura Blage	Posušje	500 KM
+ Česića Milana	Posušje	200 KM
+ Dane Penava	Batin	100 KM
+ Dragoja Anice	Rastovača	200 KM
+ Ferde Bešlića Vidića	Rastovača	200 KM
+ Frane Senjaka	Batin	200 KM
+ Franje Šege	Osoje	100 EUR
+ Ivana Bešlića	Posušje	200 KM
+ Ivana Čuture	Posušje	100 KM
+ Ivana Penave	Batin	200 KM
+ Ive Crnogorac	Čitluk	300 KM
+ Ive Lončar	Posušje	100 KM
+ Ive Tomić	Čitluk	200 KM
+ Janje Petric	Vir	500 KM
+ Jerke Šege	Osoje	50 EUR
+ Jukić Ruže	Posušje	200 KM
+ Kate Crnogorac	Čitluk	300 KM
+ Kovač Ane	Rastovača	150 EUR
+ Kovač Mario	Osoje	300 KM
+ Ljube Jukića Brašnarevića	Posušje	200 KM
+ Ljube Kovač	Posušje	100 EUR
+ Ljubice Vican	Rastovača	100 KM
+ Ljubomira Mrvelja	Čitluk	200 KM
+ Maras Nedjeljka	Posušje	200 KM
+ Marija Filipovića	Posušje	200 KM
+ Marije Kovač	Posušje	200 KM
+ Marine Dragoja	Rastovača	200 KM
+ Mate Martića	Rastovača	500 KM
+ Mile Petric	Čitluk	200 KM
+ Mile Senjak	Posušje	200 KM
+ Mile Šušnjar	Čitluk	200 KM
+ Mire Oreča	Posušje	100 EUR
+ Monike Jurišić	Posušje	200 KM
+ Nevenke Rezo	Posušje	200 KM
+ Penava Milice	Batin	200 KM
+ Pere Ripića	Čitluk	200 KM
+ Ruže Bago	Posušje	200 KM
+ Ruže Bešlić	Posušje	200 KM
+ Ruže Čutura	Rastovača	500 KM

+ Slavka Bešlića	Posušje	200 EUR
+ Stojanke Oreč	Posušje	200 KM
+ Zlopaša Kate	Čitluk	50 EUR
+ Zlopaša Nade	Posušje	300 KM
+ Zorke Bakula	Mostar	100 KM
+ Zorke Bakula	Rastovača	300 KM
+ Zorke Galić	Posušje	200 KM
+ Blage Čuture	Posušje	500 KM
+ Branka Vicana	Rastovača	300 KM
+ Delfe Bakula	Rastovača	100 KM
+ Gavran Marije	Rastovača	300 KM
+ Ivana Jukića	Osoje	500 KM
+ Ivana Lebe	Rastovača	200 KM
+ Ivana Lukića	Zagreb	200 KM
+ Ive Martić	Rastovača	100 KM
+ Jasne Dragoja	Rastovača	100 KM
+ Luce Bašić	Rastovača	200 KM
+ Mare Bešlić-Krekić	Rastovača	100 EUR
+ Marijane Mitar	Posušje	100 KM
+ Mire Vicana	Rastovača	100 KM
+ Petra Marića	Vinjani	500 KM
+ Stipe Ramljak	Vinjani	100 KM
+ Vinka Šege	Posušje	300 KM
+ Vinke Jukić	Posušje	200 KM

DAROVATELJI ZA CRKVU U TRIBISTOVU

Prezime	Ime	Otac / majka	Nadimak	Iznos	Mjesto
Bašić	Jerko	+ Marinka		100 KM	Rastovača
Bašić	Ljubo	+ Joze		50 EUR	Tribistovo
Bašić	Frano	+ Marinka		100 KM	Rastovača
Čutura	Gašparina			50 EUR	Posušje
Gavran	Milka			50 EUR	Rastovača
Milićević	Milan			100 KM	Posušje
Milićević	Dragica			100 EUR	Tribistovo
Milićević	Milan			100 KM	Tribistovo
Pišković	Jozo	+ Križana	Srcetović	100 KM	Tribistovo
Pišković	Mate	+ Ive		100 KM	Tribistovo
Prigodom pokopa + Vlade Grubišića				100 KM	Tribistovo
Prigodom pokopa + Luce Bašić				100 KM	Rastovača

NEKI NADNEVCI U 2025.

- Sveta krizma: 31. svibnja
- Prva sveta pričest: 8. lipnja
- Obredi primanja i obećanja u Frami:
u rujnu u 18,00 sati

Blagoslov polja uvijek u 11,00 sati

- Ričina: 27. travnja
- Ilijino brdo: 4. svibnja
- Batin: 4. svibnja
- Tribistovo (L. Mandić): 11. svibnja
- Crkvine: 18. svibnja
- Vrbica: 25. svibnja
- Martića križ: 1. lipnja
- Matkovine: 18. svibnja
- Triskavac: 22. lipnja
- Novo rastovačko groblje: 15. lipnja
- Sobač (I. Krstitelj): 24. lipnja
- Krstine-Vučipolje (Petrovdan): 29. lipnja

Tečajevi pripreve za brak

Mjesto održavanja u Pastoralnome središtu kod nove crkve! Ne treba se ranije najavljivati!

3. - 7. veljače

31. ožujka - 4. travnja

2. - 6. lipnja

8. - 12. rujna

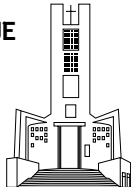
Tečaj uvijek započinje u 18,00 sati.

NEKE NAPOMENE

1. Ukoliko se radi o teškom bolesniku koji traži svećenika, obitelj neka to omogući.
 2. Nemojte čekati noć kako bi zvali svećenika, osim ako nije iznimno hitan slučaj.
 3. Ako je osoba već umrla, ne treba zvati svećenika nego doći u radno vrijeme ureda i dogovoriti za pokop.
- Nemojte tiskati osmrtnicu dok ne dogovorite vrijeme pokopa u Župnome uredu!

GODIŠNJE OBAVIJESTI ŽUPE POSUŠJE

Odgovorni: fra Jozo Hrkać
Grafičko oblikovanje: Edita Grubišić
Lektura: Anđa Pavković
Tisak: Grafotisak

RASPORED MOLITVENO-LITURGIJSKOGA PROGRAMA

Nedjeljne svete mise

7,00; 8,30; 10,00; 11,30 i 18,00 (ljeti 19,00)
Tribistovo u 11,00

Radnim danom

7,00 i 18,00

Klanjanje Isusu u Presvetom Olt. Sakramentu

Četvrtkom u 18,30

Mjesečna duhovna obnova

Srijedom - jednom u mjesec

SUSRETI SKUPINA I MOLITVENIH ZAJEDNICA

Franjevačka mladež - FRAMA

Petkom u 19,30

Mala Frama »Glasnici Sv. Franje«

Utorkom u 19,00

Glazbena sekcija Frame

Srijedom u 19,00

Molitvena sekcija Frame

Četvrtkom u 19,00

Ostale Framine sekcije

»Drača«, »Asiški siromašak«, »Medijska sekcija«,
»Liturgijska sekcija«, »Radna sekcija«,
»Dramska sekcija«, »Sportska sekcija«
i »Planinarska sekcija«
imaju susrete po dogovoru

Treći svjetovni franjevački red (OFS) - Trećari

Srijedom i petkom u 18,30

Župni zbor »Fra Grga Martić«

Ponedjeljkom i petkom u 19,30

Dječji župni zbor »Fra Grga Martić«

Subotom u 10,00

Ministranti: Subotom u 9,00

Čitači: Subotom u 10,00

Lectio Divina za mlade: Subotom u 19,00

Molitvena zajednica »Čisto srce stvori mi Božel«

Čišćenje crkve

Petkom po dogovoru

Sveta Krizma, Posušje, 20. travnja 2024.

Prva Sveta Pričest, Posušje, 15. svibnja 2024.